

**ATİNA BENAKİ MÜZESİ'NDE BULUNAN
ÇANAKKALE SERAMİKLERİ**

**2020
YÜKSEK LİSANS TEZİ
SANAT TARİHİ ANABİLİM DALI**

Duygu EKİZ

Prof. Dr. Lütfiye GÖKTAŞ KAYA

ATINA BENAKİ MÜZESİ'NDE BULUNAN ÇANAKKALE SERAMİKLERİ

Duygu EKİZ

Prof. Dr. Lütfiye GÖKTAŞ KAYA

T.C.

Karabük Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Sanat Tarihi Anabilim Dalında

Yüksek Lisans Tezi

Olarak Hazırlanmıştır

KARABÜK

Ağustos 2020

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	1
TEZ ONAY SAYFASI	3
DOĞRULUK BEYANI	4
ÖNSÖZ	5
ÖZ.....	6
ABSTRACT.....	8
ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ	10
ARCHIVE RECORD INFORMATION	11
KISALTMALAR	12
ARAŞTIRMANIN KONUSU	13
ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ.....	14
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	14
ARAŞTIRMA ve YAYINLAR	17
GİRİŞ.....	19
1. SERAMİK SANATININ GELİŞİMİ.....	21
2. OSMANLI SERAMİK ÜRETİM MERKEZLERİ	26
2.1. İznik Seramikleri.....	26
2.2. Kütahya Seramikleri.....	31
2.3. Tokat Seramikleri	36
2.4. Çanakkale Seramikleri	39
3. ÇANAKKALE BÖLGESİ SERAMİK ATÖLYELERİ VE TİCARİ	
İLİŞKİLER	57
3.1. Çanakkale Seramik Atölyeleri	57
3.1.1. Arşiv Belgelerinde Çanakkale Seramik Atölyeleri ile İlgili Kayıtlar ...	64
3.1.2. Atölyelerin Konumlandığı Mahalleler.....	66
3.2. Osmanlı-Yunan Ticari İlişkileri.....	71
4. KATALOG	79
5. DEĞERLENDİRME	278
5.1. Malzeme ve Teknik	291
5.2. Biçim.....	296
5.3. Kompozisyon	305
5.4. Sanatçı, Usta ve Atölye	327

SONUÇ	332
KAYNAKÇA.....	337
TABLolar LİSTESİ	350
ŞEKİLLER LİSTESİ	361
ÖZGEÇMİŞ	363

TEZ ONAY SAYFASI

Duygu EKİZ tarafından hazırlanan “Atina Benaki Müzesi’nde Bulunan Çanakkale Seramikleri” başlıklı bu tezin Yüksek Lisans Tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Lütfiye GÖKTAŞ KAYA
Tez Danışmanı, Sanat Tarihi Anabilim Dalı

Bu çalışma, jürimiz tarafından Oy Birliği/Oy Çokluğu Seçiniz ile Sanat Tarihi Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir. 28.08.2020

Ünvanı, Adı SOYADI (Kurumu) **İmzası**

Danışman : Prof. Dr. Lütfiye GÖKTAŞ KAYA (KBÜ)

Başkan : Prof. Dr. Nurşen ÖZKUL FINDIK (HBVÜ)

Üye : Doç. Dr. Anar AZİZSOY (KBÜ)

KBÜ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu, bu tez ile, Yüksek Lisans Tezi derecesini onamıştır.

Prof. Dr. Hasan SOLMAZ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı herhangi bir yola başvurmada yazdığımı, araştırmamı yaparken hangi tür alıntılarını intihal kusuru sayılacağını bildiğimi, intihal kusuru sayılabilecek herhangi bir bölüme araştırmamda yer vermediğimi, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserlere metin içerisinde uygun şekilde atıf yapıldığını beyan ederim.

Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda ortaya çıkacak ahlaki ve hukuki tüm sonuçlara katlanmayı kabul ederim.

Adı Soyadı: Duygu EKİZ

İmza :

ÖNSÖZ

Yüksek Lisans ders döneminde hazırlanan seminer çalışmaları sırasında seramik konusunu çalışmış, özellikle Kütahya ve Çanakkale üretimi seramiklere ilgim artmıştı. Bu tür seramikler hangi müze ve koleksiyonlarda var? Hangileri çalışılmış ve çalışılmamış araştırmasını yaparken tez konumun yurtdışı bir müze olmasının Sanat Tarihi alanına daha fazla katkı sağlayacağı düşüncesiyle danışman hocam Prof. Dr. Lütfiye GÖKTAŞ KAYA ile birlikte -Atina Benaki Müzesi'ndeki Çanakkale Seramiklerini çalışalım. Diyerek konu seçimini gerçekleştirdik.

Atina Benaki Müzesi, Anthony Benaki'nin kendi adını verdiği ve uzun bir süreçte topladığı koleksiyonunun yer aldığı bir sergileme alanıdır. Müzede Türk ve İslam sanatına ilişkin çok sayıda eser bulunmaktadır. “Atina Benaki Müzesi'nde Bulunan Çanakkale Seramikleri” başlıklı tez çalışması farklı biçim, desen, kompozisyon ve süsleme teknikleri ile öne çıkan Çanakkale seramiklerinin dünya müzelerindeki dağılımını Benaki Müzesi örneğinde ortaya koymayı amaçlamaktadır. Daha önce Atina Benaki Müzesi Çanakkale seramik örnekleri bütün olarak ele alınmamıştır. Benaki Müzesi Çanakkale seramiklerinin sergileme vitrinleri ve duvarlar ile depo örneklerinin tamamının ele alınarak değerlendirildiği bu çalışma sanat tarihi bilimine önemli katkı sağlayarak bundan sonraki Türkiye dışı çalışmalarına yol haritası oluşturacaktır. Tez çalışmamızda müze vitrin ve depolarında bulunan 97 eser ele alınarak değerlendirilmiştir.

Uzun ve özellikle de bir aylık Yunanistan alan çalışması sürecince zorlu aşamalar sonucunda ortaya çıkan çalışmam sırasında yardımları ile beni yönlendiren, anlayışını hiçbir zaman esirgemeyen, sabrı ve sevgisi ile beni destekleyen sevgili danışman hocam Sayın Prof. Dr. Lütfiye GÖKTAŞ KAYA'ya, Atina Benaki Müzesi İslam Sanatları Bölümü Müdürü Mina MORAITOU'ya, Çanakkale Seramikleri Sorumlusu Xenia POLITOU ve yardımcısı Stella GHİKA'ya, beni fakültesinde ağırlayarak sorularımı cevaplandıran değerli hocam Prof. Dr. Nurşen ÖZKUL FINDİK'a, çalışmanın çizimleri konusundaki desteğinden dolayı Mert PEKDEMİR'e ve desteklerinden dolayı tüm sevdiklerime sonsuz teşekkür ederim.

ÖZ

Ateş ve toprağın birlikte kullanılması ile insanların günlük ihtiyaçlarını karşılamak üzere ortaya çıkan seramik zamanla farklı biçimler kazanarak toplumların kültür ve sanat özelliklerini yansıtmıştır. Kültürlerin tanımlanmasında önemli bir araç niteliği taşıyan seramiklerin araştırılıp değerlendirilmesi sanat tarihi açısından oldukça önemlidir. Kendilerine özgü biçim ve zengin süsleme özellikleri bulunan Çanakkale Seramiklerinin biçimlendirilmesinde döneminin olduğu kadar alt kültürlerin de etkileri bulunmaktadır. Geniş beğeni yelpazesine sahip olup geçmiş ile gelecek arasında bağ kuran Çanakkale Seramiklerinin üretimi 17. yüzyılın sonlarından başlayarak 20. yüzyıl başlarına kadar devam etmiştir. Bu üretimin birçok örneği ile müzelerde ve özel koleksiyonlarda karşılaşılmaktadır. “Atina Benaki Müzesi’nde Bulunan Çanakkale Seramikleri” isimli tez çalışması Benaki Müzesi örneklerinden yola çıkarak Çanakkale Seramiklerinin tarihsel süreç içerisindeki yolculuğunu ele almaktadır. Bu yolculuğu takip edebilmek için kimi zaman Orta Asya’ya, kimi zaman Hitit dönemine, kimi zaman da Bizans kültürüne bakmak gereklidir. Konunun aslını Benaki Müzesi örnekleri oluşturmakla birlikte katalog bölümünde Benaki Müzesi örneklerine benzeyen örneklerin bulunduğu yayınlar, değerlendirme bölümünde Çanakkale seramiklerinin bulunduğu Türkiye ve yurt dışı diğer müze ve koleksiyonlar da verilerek aslında Çanakkale seramiklerinin bütünü ele alınarak değerlendirilmiştir. Atina Benaki Müzesi’nde yürütülen bu çalışma müzedeki tüm Çanakkale seramiklerinin araştırıldığı, yazılı, görsel ve çizim olarak belgelendiği ilk çalışmadır. Benaki Müzesi ile birlikte diğer müze ve koleksiyonlarda yer alan seramiklerin toplu şekilde belgelenmesi, birbirleriyle olan benzerlik ya da farklılıkları gelecek yıllarda yapılacak araştırmalar için yeni bir çalışma alanı oluşturacaktır.

Çalışmada; müze sergisinde bulunan ve depoda korunan toplam 97 eser incelenmiştir. Eserler ile ilgili kayıtlar müze arşivinden edinilmiş olmakla birlikte envanter eksiklik ya da yanlışlıkları tarafımızdan düzeltilmiştir. 97 eserden 40 tanesi fotoğraflanmış, ölçüleri alınmış ve Atocad çizimleri yapılmıştır. Diğer 57 eserden bir tanesi Yunan seramik örnekleri ile birlikte sergilenmektedir. 56 tanesi ise duvarların üst bölümlerinde asılı olarak ya da raflarda sergilenmektedir. Duvarlarda sergilenen eserleri yerlerinden indirmek mümkün olmadığından birebir ölçüleri alınamamış ve

izimleri yapılamamıştır. Katalog bölümünde müze envanter fişlerinde var olan ölçüler yazılmıştır.

Çanakkale seramikleri halkın günlük kullanımı dışında doğum, çeyiz ve ölüm adetleri gibi özel törenlerde de kullanılmıştır. Bu eşyalar döneminde yalnız Yurt içinde değil yurt dışında da popüler hale gelerek geleneksel kullanım alanları bulmuştur. Çanakkale seramik atölyeleri neredeyse tüm dünyayı etkileyen zorlu savaşlar, kötüleşen ekonomik şartlar, sanayileşmenin etkisi, plastik kapların daha ucuza elde edilmesi gibi nedenler ile 20. yüzyılın başlarından itibaren azalmış ve zaman içerisinde kapanmak zorunda kalmıştır.

Osmanlı devleti yönetiminde olduğu süre içerisinde önemli üretim merkezlerinden biri olan Çanakkale bölgesinin kendine özgü biçim ve desenleri günümüzde yeni ve çağdaş yorumlarla üreilmeye devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çanakkale, Seramik, Çanakkale Seramikleri, Atina Benaki Müzesi

ABSTRACT

The ceramics emerging in order to meet the daily needs of people with the use of fire and soil together have gained different forms over time and reflected the cultural and artistic characteristics of societies. Researching and evaluating ceramics, which are an important tools in the definition of cultures, are very important in terms of art history. During shaping of Çanakkale ceramics, which have their own unique shapes and rich ornamentation features, sub-cultures have impact as well as their period. The production of Çanakkale Ceramics, which has a wide spectrum of appreciation and connects between the past and the future, continued from the late 17th century until the early 20th century. Many examples of this production are encountered in museums and private collections. The thesis work titled “Çanakkale Ceramics in Athens Benaki Museum” deals with the journey of Çanakkale Ceramics in the historical process based on the examples of Benaki Museum.

In order to follow this journey, it is necessary to look at Central Arsia, sometimes the Hittite period, and sometimes the Byzantine culture. In the catalog section, but Creating examples of the original thread Benaki Museum publications where the sample similar to the Benaki Museum, samples, evaluation section, where ceramics of Çanakkale in Turkey and abroad by giving other museums and collections actually were evaluated by considering the totality of Çanakkale ceramics. This work that was carried out in Athens Benaki Museum is the first study in which all Çanakkale ceramics in the museum are researched, documented in writing, visual and drawing. The collective documentation of the ceramics in the other museums and collections with the Benaki Museum will create a new field of study for future researches.

In the study; 97 works that are in the museum exhibition and have been preserved in the warehouse were examined. Although the records related to the works were obtained from the museum archive, inventory deficiencies or inaccuracies were corrected by us. 40 of 97 works were photographed, measured and Autocad drawings were made. One of the other 57 works is exhibited with Greek ceramic samples. 56 of them are exhibited by being hung on the upper parts of the walls or on the shelves.

Çanakkale ceramics were also used in special ceremonies such as birth, dowry and death as well as daily use of the public. During the period of these goods, it became popular not only in Turkey but also abroad and found traditional usage areas.

Çanakkale ceramics workshops have been reduced and had to be closed since the beginning of the 20th century due to difficult wars almost affected the whole world, worsened economic conditions, the effect of industrialization, and producing plastic containers with a lower cost.

The unique forms and patterns of the Çanakkale region, which was one of the important production centers during the period under the rule of the Ottoman Empire, are still being produced with new and contemporary interpretations.

Keywords: Çanakkale, Ceramic, Çanakkale Ceramics, Athens Benaki Museum

ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ

Tezin Adı	Atina Benaki Müzesi'nde Bulunan Çanakkale Seramikleri
Tezin Yazarı	Duygu EKİZ
Tezin Danışmanı	Prof. Dr. Lütfiye GÖKTAŞ KAYA
Tezin Derecesi	Yüksek Lisans
Tezin Tarihi	28.08.2020
Tezin Alanı	Sanat Tarihi
Tezin Yeri	KBÜ/LEE
Tezin Sayfa Sayısı	363
Anahtar Kelimeler	Çanakkale, Seramik, Çanakkale Seramikleri, Atina Benaki Müzesi

ARCHIVE RECORD INFORMATION

Name of the Thesis	Çanakkale Ceramics at the Benaki Museum in Athens.
Author of the Thesis	Duygu EKİZ
Advisor of the Thesis	Prof. Dr. Lütfiye GÖKTAŞ KAYA
Status of the Thesis	Master Degree
Date of the Thesis	28.08.2020
Field of the Thesis	Art History
Place of the Thesis	KBU/LEE
Total Page Number	363
Keywords	Çanakkale, Ceramic, Çanakkale Ceramics, Athens Benaki Museum

KISALTMALAR

BOA.	: Başbakanlık Osmanlı Arşivi
cm.	: santimetre
Ç.B.S.	: Çanakkale Benzeri Seramikler
Çev.	: Çeviren
Ç.S.	: Çanakkale Seramikleri
Dr.	: Doktor
Env.	: Envanter
Haz.	: Hazırlayan
no	: numarası
Prof.	: Profesör
s.	: sayfa
vd.	: ve diğerleri
yük.	: yükseklik
yy.	: yüzyıl

ARAŞTIRMANIN KONUSU

Geçmiş bilerek bugünü anlamak ve geleceğe yön verebilmek bir toplumun kültür varlıklarını tanınması ile mümkündür. Taşınır kültür varlıklarının önemli bir grubu seramiklerdir. Bu çalışmanın konusunu Yunanistan'da, Atina Benaki Müzesi'nde Bulunan Çanakkale Seramikleri oluşturmaktadır.

Kendilerine özgü teknik, biçim ve süsleme özellikleri bulunan Çanakkale seramiklerinin biçimlendirilmesinde günlük ihtiyaçların, efsanelerin, dini inanışların, yazılı olmayan kültür mirasının etkileri bulunmaktadır.

Benaki Müzesi Çanakkale Seramikleri incelenirken Çanakkale üretimi seramiklerin oluşumuna etki eden Osmanlı dönemi öncesi seramik üretimi ve özellikle 14. yüzyıldan itibaren Osmanlı döneminde Çanakkale öncesi seramik üretim merkezlerinin irdelenmesi gerekli olmuştur. Aynı zamanda Benaki Müzesi Çanakkale seramik örnekleri ortaya konulurken gerek Türkiye gerekse yurtdışı müze ve özel koleksiyonlardaki Çanakkale seramikleri de çalışmanın konusuna dahil edilmiştir.

Atina Benaki Müzesi'nde bulunan Çanakkale seramikleri; tabak, kâse, kandil, hayvan biçimli kap, düz ağızlı maşrapa, yonca ağızlı maşrapa, halka gövdeli testi, düz ağızlı testi, kuş başlı gaga ağızlı testi, kuş başlı uzun çıkıntılı emzikli testi, at başlı testi ve köpek başlı testi gibi farklı biçimlerden oluşan seramiklerdir. Bu seramikler Çanakkale'deki atölyelerde üretilmişlerdir. Çalışmada Çanakkale yerel atölyeleri, arşiv belgeleri ile günümüz kazı ve yüzey araştırmaları sonuçları ışığında ele alınmıştır.

Osmanlı kültürünü dünya kültürü ile buluşturan Çanakkale seramikleri Doğu Akdeniz'de geniş bir dağılım alanına sahiptir. Çanakkale seramikleri üretildiği bölgeden ticaret ve kültürel etkenler gibi birçok nedenden dolayı Yunanistan'a ulaşmıştır. Bu seramikler iki ülke arasındaki kültürel etkileşim ve haberleşmenin devamlılığını sağlamaktadır. Eserlerin bir bölümünün nereye ait oldukları bugüne kadar bilinmemekte hatta yakın tarihe kadar Yunan üretimi oldukları düşünülmektedir. Araştırmamız Osmanlı-Yunan kültürel ve ticari ilişkileri bağlamında seramik dolaşımını ele almakta ve Atina Benaki Müzesi arşivinde üretim yeri bilgisi olmayan aslında Çanakkale üretimi olan seramiklerin dönem ve bölge yerleştirmesini yapmaktadır.

ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

“Atina Benaki Müzesi’nde Bulunan Çanakkale Seramikleri” adlı tez çalışmasında öncelikle Benaki Müzesi’nde yer alan ve Çanakkale üretimi olan seramik örneklerinin ele alınarak yazılı, görsel ve rölöve çizimleri ile belgelenmesi amaçlanmıştır.

Farklı teknik, biçim ve süsleme programları ile şekillenen Çanakkale Seramiklerinin hangi alt kültürlerden ne şekilde izler taşıdıkları, diğer üretim merkezlerindeki devamlılığı, Türkiye ve yurt dışı müze ve özel koleksiyonlardaki örnekleriyle birlikte genel bir değerlendirmeye alınması çalışmanın amaçları arasındadır.

Yunanistan’da bulunan Çanakkale seramik örneklerinin incelendiği tek başvuru kaynağı Katherina Korre Zographou’nun 2000 yılında yayınlanan *Ta Kerameika tou Çanakkale, 1670-1922 (The Ceramics of Çanakkale, 1670-1922)* adlı Yunanca yayınıdır. Yayın, Yunanistan’daki farklı müzelerde bulunan Çanakkale Seramiklerini konu edinmektedir. Bu seramikler içinde Atina Benaki Müzesi örneklerinin bir bölümü olmakla birlikte yayının Yunanca olması ulaşılabilirliğini zorlaştırmaktadır. Tez çalışmamız Benaki Müzesi Çanakkale seramik örneklerinin tamamının ele alındığı ilk çalışmadır. Müzede Çanakkale üretimi olan 97 tane seramik parça belirlenmiştir. Bu örneklerden bir bölümü Çanakkale üretimi olmasına karşın Müzesi arşiv kayıtlarında “üretim yeri bilinmiyor” ifadesi bulunmakta ya da üretim yeri bilgisinin karşısında hiçbir bilgi yer almamaktadır. Söz konusu seramik örneklerinin Çanakkale üretimi olduğunun bilimsel bir çalışma ile ortaya konması, dönem ve bölge yerleştirmesini yapılması Sanat Tarihi bilimine sağladığı katkı açısından oldukça önemlidir.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Çanakkale seramikleri bazı araştırmacılara göre; biçim, kompozisyon, renk ve desen açısından Anadolu Türk seramiğine büyük yenilikler getirirken, bazı araştırmacılar bu grup üretimi, düşük ateşte pişirilen, süslemesi az, biçimsel açıdan farklı ve düşük kaliteli örnekler olarak tanımlanmaktadır.

17. yüzyılın sonlarından 20. yüzyılın başlarına kadar Çanakkale bölgesinde üretilen seramikler Anadolu, Ege ve tüm Doğu Akdeniz’e uzanan geniş bir dağılım

göstermektedir. Ünu ülke sınırlarını aşan bu seramiklerin ilk örnekleri ince işçilik göstermektedir. Türkiye’de birçok müze ve koleksiyonda Çanakkale seramikleri ile karşılaşmaktadır. Yurt dışında; Yunanistan Atina Benaki Müzesi, Fransa Sevres Porselen Müzesi, Mısır Kahire İslam Eserleri Müzesi gibi Akdeniz’e kıyısı olan ülkeler ve İngiltere Victoria ve Albert Müzesi’nin farklı tarihlerde çok sayıda Çanakkale Seramiği satın aldığı bilinmektedir.

Konu belirlendikten sonra genel yayın taraması, özelde Benaki Müzesi Çanakkale Seramikleri ile ilgili yayın araştırması, Türkiye ve yurtdışı müze ve özel koleksiyonlarda bulunan Çanakkale seramiklerinin belirlenmesi çalışmaları yürütülmüştür. Araştırmanın Atina ayağının gerçekleştirebilmek amacıyla çalışma izni alma girişimlerimiz olmuştur. Atina Benaki Müzesi İslam Sanatları Bölümü Müdürü Mina Moraitou ve Çanakkale Seramikleri Sorumlusu Xenia Politou ile 13 ay boyunca yapılan yazışmalardan sonra müzede çalışmanın yürütülebilmesi için gerekli izin alınabilmiştir. İzin işlemleri ve başvuruların ardından 2019 yılı Temmuz ayında bir ay süresince müzede bulunan eserlerle ilgili ayrıntılı bir araştırma sürecine girilmiştir. İki farklı konumda müze binasına sahip olan Atina Benaki Müzesi’nin Çanakkale seramik örneklerinin sergilendiği Atina’da Kolumbari’de bulunan müze binasında çalışılmıştır. Bu sürede yalnız seramik eserler araştırılmamış aynı zamanda hem müze ve kütüphanelerde hem de sahalarda konu ile ilgili yayın taraması da yapılmıştır. Ulaşılan Yunanca envanterfişleri ve Yunanca kaynaklar Türkçeye çevrilmiştir. Elde edilen bilgiler ışığında eserler incelenip ayrıntılı tanımlamaları yapıp, çizimler ve fotoğraflarla idesteklenerek incelenen her eser için bilgi fişleri oluşturularak katalog hazırlanmıştır.

Atina Benaki Müzesi’nde 97 tane Çanakkale Seramiği belirlenmiştir (Tablo 1). Bunların bir bölümünün envanter fişlerinde Çanakkale üretimi oldukları yazılı iken bir bölümünün üretim yeri bilgisi bulunmamakta, hatta bazıları Yunan seramiği olarak geçmektedir. Toplamda 97 tane seramik parçadan 40 tanesinin fotoğrafları çekilmiş, ölçüleri alınmış ve Autocad çizimleri yapılmıştır. Müzede bulunan 57 eserden bir tanesi Yunan seramik örnekleri ile birlikte, diğer 56 tanesi ise duvarların üst bölümlerinde farklı ülkelerin, farklı bölge üretimi seramikleri ile bir arada sergilenmektedir. Duvarların üst bölümlerinde sergilenen seramiklerin yerlerinden indirilmesi izni verilmediğinden birebir fotoğraflama ve ölçü alma işlemi yapılamamıştır. Bu eserler ile ilgili müze arşivinden edinilen envanter bilgileri

doğrultusunda bir çalışma yürütülmüştür. Söz edilen nedenlerden dolayı çalışmanın katalog bölümünde 1-15, 21-23, 26-38, 49, 54-58, 60-61, 97 katalog numaralı örnekler vitrin ve depoda bulunan Çanakkale Seramikleri olup bu örneklerin birebir fotoğraflama, ölçü alma ve çizim çalışmaları yapılmıştır. Ancak 16-20, 24-25, 39-48, 50-53, 59, 62-96 katalog numaralı örneklerden bir tanesi Yunan Seramikleri vitrininde, diğer 56 tanesi ise duvarların üst bölümlerinde asılı ya da raflarda sergilenmektedir. Yerlerinden indirme izni olmayan bu örnekleri tek tek fotoğraflamada sıkıntı yaşanmış, ölçüleri alınamadığından çizimleri yapılamamıştır. Bu nedenle katalogda bu eserlerin çizimleri yer almamış, çizim ve fotoğraf düzeni iki farklı biçimde oluşturulmuş, katalog bölümü başında bu açıklayıcı bilgiler okuyucu için tekrarlanmıştır.

Müzedeki yapılan çalışmada seramikler türlerine, biçim ve ağız yapılarına göre gruplara ayrılmıştır. Seramikler türlerine göre 7 gruba ayrılmaktadır (Grafik 1). Bunlar tabak, hayvan biçimli kap, kâse, maşrapa, testi, şişe, kandildir. Bu seramiklerden testi ve maşrapa örnekleri kendi içlerinde biçim ve ağız yapılarına göre farklı gruplara ayrılmaktadır. Testiler biçimlerine ve ağız yapılarına göre 5 grupta toplanmaktadır (Grafik 2). Bunlar halka gövdeli testiler, düz ağızlı testiler, kuş başlı gaga ağızlı testiler, kuş başlı çıkıntılı emzikli testiler ve at başlı testilerdir. Maşrapa örnekleri ağız yapılarına göre 3 gruba ayrılmaktadır (Grafik 3). Bunlar düz ağızlı maşrapalar, gaga ağızlı maşrapalar ve yonca ağızlı maşrapalardır.

Müze içerisinde eserlerin karışık bir düzende sergilenmesi bazı sıkıntılar yaratmıştır. Özellikle tabakların Seramik Eserler Bölümünde farklı ülkelerin, farklı bölgelerine ait örnekler ile birlikte sergilenmesi tek eser fotoğraf çekimini zorlaştırmış, genel fotoğraflarda da karışıklığa yol açmıştır. Katalog bölümünde farklı bilgisayar teknikleri ile elde edilmiş tek fotoğraflar ile müze arşivinden alınan fotoğraflar kullanılmıştır. Birkaç örnekte yayınlardan yararlanılmıştır.

Atina'da bulunan süre içinde bölgedeki çeşitli müzelerde ve antika dükkanlarında çok sayıda Çanakkale Seramiği ile karşılaşmıştır. Çalışmamızın değerlendirme bölümünde bu örneklere de yer verilmiştir.

ARAŞTIRMA ve YAYINLAR

1747 yılında Edmund D. Chishull tarafından yapılan “Travels in Turkey and Back to England” adlı çalışmada, yazarın 1699’da Çanakkale gezisi sırasında seramik üretiminin varlığından söz etmesi ilk üretim tarihinin belirlenmesi açısından önemlidir. Aynı adla Bahattin Orhon tarafından yapılan çeviri kitap 1993 yılında *Bağlam Yayınları* tarafından basılmıştır.

“Atina Benaki Müzesi’nde Bulunan Çanakkale Seramikleri” konulu tez çalışmamızda, Çanakkale Seramikleri konusunda yararlanılan önemli yayınlardan biri 1971 yılında Gönül Öney tarafından hazırlanan *Türk Devri Çanakkale Seramikleri* adlı kitabıdır. Yayında ele alınan Çanakkale seramiklerinin genel özellikleri ile ilgili bilgi verildikten sonra seramikler biçimlerine göre sınıflandırılmıştır. Öney; İstanbul Çinili Köşk, Victoria ve Albert Müzesi, Atina Benaki Müzesi, Ankara Etnoğrafya Müzesi ve Ankara Salih Güven Koleksiyonu’nda bulunan 115 seramik eseri katalog biçiminde düzenlemiştir. Çalışmada; Atina Benaki Müzesi’nde bulunan 11 tane Çanakkale seramiği ve yine Atina Benaki Müzesi’ndeki 8 tane Ege Adalarından benzer örnek yer almaktadır.

Aynı yazarın 1982 tarihli “Çanakkale’de Geç Devir Osmanlı Seramikleri” adlı makalesinde ve 1976 yılında Binbirdirek Matbaacılık Sanayii A.Ş. yayınlarından olan *Türk Çini Sanatı* adlı kitabında Anadolu Selçuklu Seramikleri, Beylikler ve Erken Osmanlı Dönemi Seramikleri ile ilgili bilgiler verilmiştir.

Çanakkale Seramikleri açısından önemli bir diğer yayın, 1996 yılında Ara Altun tarafından hazırlanan *Çanakkale Seramikleri* adlı çalışmadır. Altun, Suna İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu’nda bulunan 252 parça Çanakkale seramiğini bir katalog şeklinde ele alarak bu seramiklerin karakteristik özelliklerini ortaya koymuştur.

1997 yılında Cihat Soyhan “Çanakkale’den Pupa Yelken” adlı makale çalışmasında Çanakkale seramiklerinde kalyon motifli tabakların tipolojik değerlendirilmesinde bulunmuştur.

Aynı yazarın 1999 tarihli Creative Yayıncılık ve Tanıtım Ltd. Şti. yayınlarından olan *Osmanlı’da Çini Seramik Öyküsü* adlı kitabında Osmanlı dönemine ait üretim merkezleri ve seramik eserleri ile ilgili bilgiler verilmiştir.

2000 yılında Laure Soustiel tarafından hazırlanan “Suna İnan Kıraç ve Sadberk Hanım Müzesi Koleksiyonlarından Osmanlı Seramiklerinin Görkemi XVI.-XIX.

Yüzyıl” adlı çalışma söz konusu koleksiyonlardaki İznik, Kütahya ve Çanakkale üretimi olan 177 eseri tanıtmaktadır.

Katherina Korre Zographou'nun 2000 yılında Yunanca yayınlanan *Ta Kerameika tou Çanakkale, 1670-1922 (The Ceramics of Çanakkale, 1670-1922)* adlı kitabı ile 2008 tarihli “The Spreading of the Çanakkale Ceramics throughout the Aegean Islands” adlı bildirisi Yunanistan'da çeşitli müzelerde bulunan Çanakkale seramik örneklerinin incelendiği önemli başvuru kaynaklarıdır. 2000 tarihli yayında Benaki Müzesi örneklerinin bir bölümü yer almaktadır.

Ayşe Güler tarafından yapılan Çanakkale yüzey araştırmaları Osmanlı dönemi seramik atölye yerlerinin belgelenmesi açısından önemli bilgilere erişmemize olanak sağlamıştır. 2008 yılında basımı yapılan “Osmanlı Dönemi Çanakkale’de Seramik Atölyelerinin Konumlandıkları Mahalleler” adlı makale özellikle seramikçilerin konumlandığı mahallelerin 19. yüzyıl Şer’iyye Sicili kayıtları ile desteklenerek hazırlanan makale yeni bilgiler vermektedir.

Merve Berrin Kayman'ın 2008 yılında basımı yapılan “Akköy Yöresi Fırın Cürufları Üzerine Değerlendirme” bildirisinde Çanakkale seramiklerinin en önemli üretim merkezlerinden olan Akköy fırın cürufları üzerine yapılan sır araştırmalarını içermektedir.

Çanakkale seramikleri, Anadolu, Ege ve tüm Doğu Akdeniz'e kadar uzanan ticaret pazarları aracılığı ile Osmanlı kültürünün dünya kültürüne yayılmasını sağlamıştır. Sevim Çizer'in 2008 yılında basımı yapılan “Çanakkale örneğinde Batı Anadolu Seramikçiliğinin Ege Adalarındaki Uzantıları” adlı makalesinde Çanakkale seramiklerinin ticari dağılımı ve etkileri üzerinde durulmuştur.

Konu ile ilgili bir başka yayım, Billur Tekkök Karaöz'ün 2018 tarihli Çanakkale Araştırmaları Türk Yıllığı'nın 25. sayısında yer alan “Çanakkale Seramikleri; 17. Yüzyıl Sonundan 21. Yüzyıla” adlı makalesidir. Makalede Çanakkale seramikleri ile ilgili çalışmalar derlenmiş daha sonra Çanakkale seramiklerinin ilk üretim yeri ve tarihinden söz edilmiştir. Çanakkale seramiklerinin teknik, biçim, kompozisyon, renk uyumu ve süsleme yöntemleri açısından aynı dönemdeki diğer üretim merkezleri ile farklılıklar gösterdiğine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

GİRİŞ

Tarih öncesi dönemlerden itibaren toprak malzeme ile yapılan kap kacaklar insan hayatının önemli bir parçası olmuştur. Günlük kullanım eşyaları arasında çok geniş kullanım alanına sahip olan bu kap kacaklar yemek pişirme, ikram etme, taşıma, saklama ve hatta aydınlatma işlevinde de kullanılmıştır.

Seramik kap kacaklar, hammaddesinin ulaşılabilir olması, yapımının kolay olması, maliyetinin diğer malzemelere göre daha düşük olması, içindeki malzemeyi uzun süre soğuk tutması, malzemenin kolay taşınması ve kolay saklanması gibi nedenlerden tercih edilmiştir.

Osmanlı arşiv belgelerinde; sofrta ve mutfaklarda kullanılan kap kacaklara “evanî”, duvar çinilerine ise “kâşi” terimleri kullanılmaktadır (Yatman, 1942, s. 10; Sözen ve Tanyeli, 2012, s. 161). Evliya Çelebi Seyahatnamesi’nde (2006, s. 114) mimari yapıların duvar çinilerinden söz ederken kâşi terimini kullanmıştır. Bundan dolayıdır ki sonraki kullanımlarda kap kacaklar için seramik, duvar kaplamaları için çini kullanımı yaygınlaşmıştır. Ancak seramik ile çiniyi birbirinden ayıran önemli fark kullanım yeri değil, hamur bileşenleri ile fırınlama derecesidir.

Çanakkale bölgesine ait toprak seramik yapımına oldukça elverişlidir. Kolay işlenebilen toprağı pişirmeye elverişlidir. Seramik malzeme, su ya da gıda maddelerini soğuk tutması nedeniyle günlük hayatta fazlaca kolaylık sağlamaktadır. Bunlar gibi pek çok sebepten seramik eserler halkın günlük ihtiyacına bağılı olarak her evde kullanılmaktadır.

Eski bir geçmişe sahip Çanakkale seramikleri; düşük ateşte pişirilen, süslemesi az, biçimsel açıdan farklı, düşük kaliteli örneklerdir (Altun, 1996, s. 5). Bu seramikler biçim, kompozisyon, renk ve desen açısından Anadolu Türk seramiğine büyük yenilikler getirmiştir (Öney, 1971, s. 2). Çanakkale seramikleri biçim, kompozisyon, renk ve desen açısından İznik, Kütahya ve Milet İşi olarak adlandırılan Anadolu Beylikleri dönemi seramiklerinden farklılıklar göstermektedir (Sanay, 2000, s. 90). Seramikler genellikle kırmızı, az olarak da bej hamurludur (Öney, 1971, s. 2; Okumuş, 2000, s. 319). Bu döneme ait seramikler erken dönem (1670-1800) ve geç dönem (1800-1922) olarak iki bölümde değerlendirmektedir (Öney, 1986, s. 12; Zographou, 2008, s. 7, 9).

17. yüzyılın sonlarından 20. yüzyılın başlarına kadar Çanakkale bölgesinde üretilen seramikler Anadolu, Ege ve tüm Doğu Akdeniz'e uzanan geniş bir dağılım göstermektedir (Lane, 1957, s. 65). Bölgede yeni biçimlerin oluşması ile farklı kullanım alanları için üretilmiş örnekler ürün çeşitliliğini sağlamıştır. Dolayısıyla büyük ölçüde seramik üretimi gerçekleştirilebilmiştir (Öney, 1976, s. 129; Okumuş, 2000, s. 9).

Osmanlı seramikleri yüzyıllar boyunca gezginlerin ilgisini çekmiştir. Gezginler Osmanlı'nın göz kamaştırıcı çini seramik sanatından seyahatnamelerinde sıklıkla bahsetmişlerdir. Çini ve seramikler Osmanlı sanatının en önemli eserlerindedir (Soustiel, 2000, s. 13). Çanakkale seramikleri yalnız kullanım eşyası olarak değil aynı zamanda süs eşyası olarak da kullanılmaktadır.

Kültür varlıklarını içinde barındıran müze ve koleksiyonlar toplumların kültürlerini ve yaşam biçimlerini yansıtan mekanlardır. Bu mekanlardan birisi de Yunanistan'da Atina Benaki Müzesi'dir. Atina Benaki Müzesi'nde Bulunan Çanakkale Seramikleri" başlıklı tez çalışmamız içerik olarak 6 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; genel olarak seramiğin tarihsel gelişimi üzerinde durulmuştur. İkinci bölümde, Osmanlı dönemi seramik üretim merkezleri olan İznik, Kütahya, Tokat ve Çanakkale bölgeleri ele alınmış, İznik, Kütahya ve Tokat bölgesi seramik üretimlerinden kısaca söz edildikten sonra Çanakkale Seramikleri bölümüne geçilmiştir. Üçüncü bölümde; Çanakkale bölgesi seramik atölyeleri ve Yunanistan ile ticari ilişkilere yer verilmiştir. Dördüncü bölüm; Atina Benaki Müzesi'nde bulunan seramiklerin elde edilen veriler ve kendi değerlendirmelerimiz sonucunda katalog şeklinde ele alındığı bölümdür. Beşinci bölümde ise; örnekler malzeme ve teknik, biçim, kompozisyon ve sanatçı, usta ve atölye açısından gruplandırılarak değerlendirilmiştir. Bu bölümde Atina'da bulunan süre içinde bölgedeki çeşitli müzelerde ve antika dükkanlarında karşılaşılan çok sayıdaki Çanakkale Seramik örneğine yer verilmiştir. Çalışmamızın altıncı ve son bölümü 'Sonuç' bölümüdür.

1. SERAMİK SANATININ GELİŞİMİ

Yapımının nerede ve hangi tarihte başladığı kesin olarak bilinmeyen seramik üretimi ile ilgili günümüze ulaşan buluntular dönem açısından tarihleme yapmayı mümkün kılmaktadır. Anadolu topraklarında çömlekçi çarkının ve araba tekerleğinin aynı anda ortaya çıkması ikisi arasında bir bağlantı olabileceğini düşündürmektedir. Seramik sanatının Neolitik Döneme tarihlenen örnekleri Çatalhöyük ve Canhasan'da bulunmuştur. Buluntular arasında yuvarlak biçimli örnekler yoğunluktadır. Kap kakak süslemelerinde kahverengi, kırmızı ve siyah renkler kullanılmıştır (Sevim, 2015, s. 5). Anadolu'da Çatalhöyük kazı buluntularından sepetli, tahta kap kakaklı bir Neolitik dönemden seramikli bir Neolitik döneme geçiş olduğu gözlemlenmektedir (Güner, 1988, s. 8).

Neolitik dönemin ortalarından ve tarıma dayalı ekonomik yaşamın başlamasından itibaren Anadolu'da pişmiş topraktan yapılan kap kakaklar yaygın olarak kullanılmıştır. Kap kakaklar; yemek yemek, sıvı tüketmek, depolama ve saklama işlevlerinde kullanılmıştır. Bu kap kakaklar kullanım amaçlarına göre hamurun elde şekillendirilmesi, astarlanması, perdahlanması ve pişirilmesi ile oluşturulmuştur. Kapların astarlanmasında kıl fırçaların kullanıldığı yapılan araştırmalarda çok sayıda kıl deliğine sahip sapların bulunması ile ortaya çıkarılmıştır (Kürkman, 2005, s. 15). Neolitik dönem ile birlikte kilin pişirilmeye başlaması bu malzemenin sanatsal malzemeye dönüşmesine yol açmıştır (Erman, 2012, s. 20).

Kalkolitik dönem örneklerine yoğun olarak Hacılar bölgesinde rastlanılmıştır. Hacılarda yapılan kazılarda evlerin ortasında üç tane çömlekçi atölyesi bulunmuştur (Şen, 2010, s. 3). Burada bulunan örnekler teknik ve biçim açısından ileri bir düzeye sahiplerdir. Bu kaplar parlak perdahlı ve tek renkli örneklerdir. Bu dönem yuvarlak ağızlı kâseler ve çömlekler, iri vazolar, küpler, testiler, dörtgen tabaklar tercih edilmiştir. Zikzaklar, eşkenar dörtgen taraması, dalgalı çizgiler ve noktalar dönemin en sevilen motiflerdir (Sevim, 2015, s. 6).

İlk Tunç Dönemine tarihlenen kap kakaklar Seyitömer ve Çavdahasar'da bulunmuştur. Bu kap kakaklar, Batı Anadolu çömlekçilik anlayışına uyum göstermekte ve yerel özellikler taşımaktadırlar. Seramik kapların önemli bir özelliği taş ya da kil kalıplar kullanılarak yapılmış olmalarıdır. Yemek kapları oldukça farklı biçim ve boyutlarda geniş ağızlı çanak çömleklerden oluşmaktadır. Sıvı kaplarının çoğunluğunu

geriye yatık uzun boyunlu ve kesik gaga ağızlı testiler oluşturmaktadır. Birden fazla kulpa sahip olan, gövdeleri oluklu ve kulpları burmalı olan örnekler de bulunmaktadır. Büyük boyutlu bazı örneklerin üstünde kabartma tekniği ile yapılmış kaş, göz ve burundan oluşan insan yüzlerine rastlanmaktadır. Sıvı kapları arasında dikkat çeken biçimlerden biri de ağız kenarından sırta uzanan kulpu olan dört ayaklı hayvan biçimindeki örneklerdir. Arkeoloji literatüründe bu kaplar “riton” olarak adlandırılmaktadır (Kürkman, 2005, s. 16).

Tunç döneminin önemli merkezlerinden biri Alacahöyük'tür. Bu dönemde maden kapların üretiminin artması nedeniyle desenli seramik üretimi azalmıştır. Dönemin sonlarına doğru kulplu çaydanlıklar, gaga ağızlı testiler, çift kulplu vazolar ve keskin köşeli fincanlar madeni eserlerin taklidi ile ortaya çıkmış biçimlerdir. Elde şekillendirme tekniği kullanılarak yapılan bu kaplar genellikle tek renkli örneklerdir. Açık kırmızı renk boya ile süslemeler yapılmıştır. Asur Ticaret Kolonileri Döneminde seramik çarkının geliştirilmesiyle seramik örneklerin biçimlerinde zenginleşme görülmüştür (Sevim, 2015, s. 6). Anadolu'da yazılı tarih oluşumu bu dönemde başlamıştır. Ticarete silindir mühür kullanılmıştır (Şen, 2010, s. 4). Bu dönem seramik örneklerinde perdah yöntemi ve parlak astar uygulamalarının kullanıldığı görülmektedir. Oldukça büyük kulplu meyvelikler ve çaydanlıklar dönemin sevilen biçimlerindedir. Dönemin en sevilen deseni su kuşu dalgalarıdır. İçki kabı olarak kullanılan hayvan biçimli kaplar arasında kartal, aslan, antilop, kedi ve salyangoz figürleri görülmektedir (Sevim, 2015, s. 6).

Hitit dönemi ilk örnekleri bir önceki dönemin özelliklerini devam ettirmektedir. Bu dönemde seramikçi çarkının geliştirilmesi ile döneme özgü örnekler üretilmeye başlanmıştır. Ağzıören'de bulunan pişmiş toprak kap kacaklar dikkat çekici biçimlere sahiptir. Perdahsız olan bu örnekler biçimleri açısından dönemin en önemli grubunu oluşturmaktadır. Kap kacakların önemli bir özelliği halka dipli olmalarıdır. Çanak biçimindeki yemek kapları tutamaklı ve ağız kenarından yükselen abartılı tek ilmik kulpludur. Dönemin seramik kapları arasında en yoğun kullanılanı testilerdir. Testiler gaga ağızlı, üç ya da dört yaprak yonca ağızlı ve tek kulpludur. Testilerden kesik gaga ağızlı bir örneğin boynunun iki tarafında kabarcıklar vardır. Bu kabarcıklar gözlü testilerin yerel örnekleridir. Bu döneme özgü sıvı kaplarından diğeri ibriklerdir. Bu ibriklerde gövdeden dik çıkan uzun akıtacaklar, kulpa doksan derece açı ile gövdeye

tutturulmuştur. Döneme özgü bir diğer bir tür çaydanlık görünümündeki kaplardır (Kürkman, 2005, s. 19).

Seramik üretimi teknik, biçim ve süsleme açısından zamanla ilerleyen bir gelişim göstermektedir. Koloni döneminden tanıdığımız kabartma tekniği kullanılarak vazo yapma geleneği Eski Hitit döneminde de devam etmiş ve bu dönem üretilen vazoların kalitesine daha önceki dönemlerde ulaşılammıştır. Oldukça fazla ilgi gören törensel içki kapları olan ritonların daha büyük boyutlu olarak yapıldığı ve aslan başı, boğa başı ve geyik başı gibi hayvan betimlemelerinin kullanıldığı görülmektedir.

Frig döneminde ise seramik yapımı ve kullanımına daha çok önem verilmiştir. Çarkta şekillendirme yöntemi yoğun olarak kullanılmıştır. Bu döneme ait seramik örnekler iki gruba ayrılmaktadır. Bunlar; astar malzemesi olarak siyah ya da gri renklerin tercih edildiği, tek renk maden kapların etkisi ile ortaya çıkan süslemeli seramiklerdir. Desenli seramiklerde çoğunlukla açık renk astar üstüne kahverengi ve kırmızı renkler kullanılarak yapılmıştır. En fazla tercih edilen geometrik desenler arasında tek merkezli daireler, üçgenler, satranç motifleri, dalgalı ya da zikzak hatlardır. Seramiklerin desenlendirilmesinde yüzeylerinin bölümlere ayrılarak içlerinin hayvan motifleri ile doldurulduğu örnekler de bulunmaktadır (Sevim, 2015, s. 7).

Frig ve Lidya dönemlerini temsil eden seramik örnekleri, gri renkli, uzun boyunlu, omuzdan iki kulplu testilerdir. Kulplarda Friglere özgü olan birer halka bulunmaktadır. Bu tür kaplar, madenden (bakırdan) dövülerek yapılmış olanların taklidi kabul edilmektedir. Bu dönemde horoz ya da güvercin biçiminde, oyuncak oldukları düşünülen seramik buluntular da dikkat çekicidir (Kürkman, 2005, s. 20).

Frigler erken ve çağdaşı kültürler ile etkileşim içerisinde olan ve bu etkileşimden beslenen bir toplumdur. Frig toplumu bir dönem Troia'da yaşadıkdan sonra Anadolu'ya göç etmiştir. Boyalı seramik örnekleri, Anadolu'nun köklü kültüründen izler taşımaktadır (Erdan, 2016, s. 45-46, 60).

Hellenistik dönemde Anadolu'da yaygın bir şekilde terra sigillata tekniğinin kullanıldığı bilinmektedir (Erman, 2012, s. 21). Helenistik döneme ait seramik örnekler bir taraftan Frig özelliklerini devam ettirmekte diğer taraftan da Ege etkisi gösteren daha hacimli, dar boyunlarına göre daha geniş ağızlı özellikler göstermektedir (Kürkman, 2005, s. 24).

Kültür birikimlerini Anadolu topraklarında biçimlendiren Frigler döneminde karşılaşılan pişmiş toprak oyuncaklara ve adak heykelciklerine Roma döneminde

karşılaşılmaktadır (Erman, 2012, s. 22). Roma dönemine ait seramik kap kacaklar genellikle bardak, çanak, tabak, testi, ibrik, matara gibi günlük kullanıma ait seramik eşyalardır. “Terra sigillata” olarak adlandırılan kap kacakların birçoğu perdahsız olarak üretilmiştir (Kürkman, 2005, s. 25). “Terra Sigillata” olarak adlandırılan, kabartma ve baskı tekniği ile süslü bu kaplar Samos (Sisam) adası seramikleri ile benzerlik göstermektedir (Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, 1997, s. 1634). Roma ve Bizans dönemlerinde yapılan çanak çömlekler geleneksel Anadolu çömlekçiliğinin devamı, Osmanlı seramiklerinin de temelini oluşturmaktadır (Ayda, 1997a, s. 374). Kendinden önceki dönemin özelliklerini devam ettiren Bizans dönemi seramik örneklerinin çoğunluğu mutfak kaplarından oluşturmaktadır (Kürkman, 2005, s. 28).

İslam uygarlıkları açısından seramik üretimi değerlendirildiğinde aslında birçok uygarlıkta olduğu gibi İslam toplumlarında da alt kullanıcı toplumun yaşadığı doğal çevreye ve bu çevredeki alt kültürlerle bağlı olarak ihtiyaçlara göre farklı yöntem ve biçimlerde seramik üretildiği görülmektedir.

Erken İslam döneminde Abbasilerde başkentin Şam’dan Bağdat’a taşınmasından sonra her alanda olduğu gibi sanat alanında da değişiklikler meydana gelmiştir. Şam’da sanatı etkileyen Geç Hellenistik-Bizans sanatının yerini Bağdat’ta Sasani sanatı almıştır (Yetkin, 1988, s. 49).

Lane’e göre (1947, s. 10) 9. yüzyıldan bu yana İslam dünyasındaki seramik sanatı yaratıcılığını dinin yaptırımlarına borçludur. Bu dönemde ilk olarak ortaya çıkan yeni bulunan lüster kaplarının karakteristik özelliği beyaz opak sır ile kaplı krem rengi hamurdan meydana gelmesidir. Desen, sır üstüne tek renkli ya da çok renkli, nasıl yapılmış olursa olsun ikinci ve düşük ısıda sabitlenmiştir. Karikatürize edilmiş hayvan ve insan figürleri daireler, noktalar ve kabın dışında bulunan fırça darbeleri ile çevrelenmiştir (Atıl, 1973, s. 5).

Bu döneme ait seramik örneklerinden olan akıtmalı kapların büyük çoğunluğu ile Nişabur’da karşılaşılmaktadır. Genellikle sarı, yeşil ve morumsu kahverengi kullanılmış, kaplar kazıma tekniği ile süslenmiştir (Wilkinson, 1973, s. 54).

10. yüzyılda Abbasi devletinin politik gücünü yitirmeye başlaması ile seramikçilerin Irak’ı yeni iş alanları bulmak üzere terk ettiği anlaşılmaktadır. Mısır’da yeni kurulan Fatımi devleti bu sanatçılara yeni olanaklar tanımıştır (Arık 2007, s. 18).

Fatımiler'in Hellenistik dönemin binlerce yıllık mirasını içinde barındırması ve Hristiyan güçler ile olan ilişkileri İslam dünyasına yeni fikirlerin nüfus etmesini sağlamıştır (Hillenbrand 2005, s. 64, 65; Özkeçeci 2006, s. 213).

Ayrıca Hillenbrand (2005, s. 65) Fatımi sanatının yeniden değerlendirilmesinin gerekli olduğunu belirtmiştir. Özellikle Fatımi dönemi lüster seramiklerinin birçok araştırmacının tarihlendirmesinden çok daha erken kaynaklara, Kıpti sanatına, hatta Doğu Akdeniz'in Geç Antik dünyasına bağlanabileceğini ifade etmektedir.

Abbasiler döneminde İslam sanatına yerleşmeye başlayan soyut şekiller Fatımi sanatından Selçuklu sanatına kadar artarak devam etmiştir (Çam, 1999, s. 233).

Fatımi seramiklerinin Abbasi etkili lüster üslubundaki örnekleri 12. yüzyıla kadar devamlılık göstermiştir. Fatımi dönemindeki lüsterli kaplar, Orta Çağ İslam dünyasında yüksek kaliteli seramiklerin görsel ifade aracı olarak kullanılmıştır. Bu tekniğin etkileri Mısır'ın çok dışına taşımıştır (Hillenbrand, 2005, s. 81).

Seramik, Anadolu öncesinde Türk sanatında ve İslam sanatında çok yaygın kullanılmaktadır. Abbasi, Samanoğlu, Karahanlı, Fatımi ve İran Selçuklu seramikleri ile Anadolu Selçuklu seramikleri arasında bir ilişki kurulmaktadır. Birbirlerini etkileyen bölgelerde, 9. ve 13. yüzyıllarda gelişen bu seramikler en büyük gelişimi İran Selçuklularında yaşamıştır. 12. ve 13. yüzyıl İran Selçuklu seramik sanatı ise Anadolu Türk seramik sanatına kaynaklık etmektedir (Öney, 1976, s. 121).

Selçuklu döneminde bütün İslam sanatında geleneksel olan sırsız, kırmızımsı sıkıştırılmamış toprak vazo, sürahi, kâse, tabak ve büyük küpler yapılmaktadır. Bu kap kacakların bazıları oluklar, tırtıllı kabarık yollar gibi basit desenlerle süslenmiştir. 12. ve 13. yüzyıl Suriye örneklerine çok benzer büyük ve figürlü kompozisyona sahip küp örnekleri bugün Diyarbakır, Mardin ve İstanbul Türk İslam Eserleri Müzelerinde sergilenmektedir. Bu eserlerin Suriye etkisinde Anadolu'da yapılmış eserler olabileceği düşünülmektedir (Öney, 1976, s. 121).

Anadolu Selçuklularının seramik sanatı Büyük Selçukluların Rey, Keşan ve Rakka merkezleri ile yakın bir ilişki içerisinde. Anadolu'nun özgün Türk seramiği "Milet işi" olarak adlandırılan seramiklerdir. Bu seramikler yumuşak kaba kırmızı hamurdan, beyaz astar üzerine renkli bir desen ve şeffaf kurşun sırla kaplı seramiklerdir (Aslanapa, 1965, s. 26).

2. OSMANLI SERAMİK ÜRETİM MERKEZLERİ

Osmanlı dönemi seramik eserlerinin biçim ve süslemelerine kendinden önceki dönemlerin kaynaklık ettiği görülmektedir. Osmanlı dönemi seramik üretim merkezleri Osmanlı döneminden önce de seramik üretimi açısından önemli yerleşimlerdir. Bu bölümde; Çanakkale Seramiklerinin oluşum süreci ve kökeni incelenirken göz ardı edilmemesi gereken Çanakkale öncesi Osmanlı seramik üretim merkezlerinden İznik, Kütahya, Tokat üretimlerine kısaca değinildikten sonra Çanakkale Seramikleri bölümüne geçilecektir.

2.1. İznik Seramikleri

Seramik ürünler erken dönemlerden itibaren insan yaşamının vazgeçilmezi olmuştur. Özellikle Türklerin Anadolu'yu ele geçirmesinden sonra seramik sanatı bu bölgede 8000 yıldır devam eden geleneğin etkilerini devam ettirmiştir. Yeni örnekler veren şehirler önemli üretim merkezleri haline gelerek geleneklerinden izler taşıyan örnekler vermeye devam etmiştir (Erman, 2012, s. 18).

İznik şehrinin kuruluşu M.Ö. 4. yüzyıla dayanmaktadır. Bizans ve Roma hakimiyetinden sonra 1071 Malazgirt zaferi ile Osmanlı Devleti'nin ilk başkenti olmuştur. 13. yüzyılda Haçlı seferleri ile Bizans hakimiyetine geçen şehir 1331 tarihinden itibaren Osmanlı hakimiyeti altında girmiştir (Pasinli ve Balaman, 1992, s. 28). Bizans döneminde iki Ökumenlik Konsile ev sahipliği yapan İznik, önemli bir kültür merkezidir. Şehir de üretilen seramikler dünyaca ünlüdür (Turan Bakır, 2007, s. 279).

İznik seramikleri oluşum süreci bulunmaktadır. Aynı topraklarda yaşamış Bizans, Roma, Beylikler ve Anadolu Selçuklu dönemlerinde sırlı ya da sırsız üretim tekniklerinin kullanıldığı bilinmektedir. Anadolu'da yaşanan kültür çeşitliliğinin yanı sıra Mısır, Mezopotamya ve Orta Asya'da bilinen İslam seramik kültürünün etkisi İznik Seramiklerinin erken örneklerini etkilediği görülmektedir. İznik, 15. yüzyıldan 17. yüzyıla kadar ürettiği seramikler ile adını dünyaya duyurmuştur. Bu yayılımın nedenleri arasında şehrin İstanbul'a olan yakınlığı, ticaret yolu üzerinde bulunması, ulaşım elverişli bir noktada konumlanması, çini ve seramik hamuru üretimi için elverişli topraklara sahip olması, fırınlarda kullanılan odunun kolay sağlanabilmesi,

nakliyenin kolaylığı ve harcamaların asgari düzeyde tutulabilmesinin olduğu düşünülmektedir (Turan Bakır, 2007, s. 280-281).

İznik ve Kütahya, 14. yüzyıl ortaları ile 15. yüzyıl başları arasında ilk örnekleri görülen Osmanlı seramiklerinin üretildiği en tanınmış iki merkezdir. Bu seramiklerde doğal çömlekçi kili olan kırmızı hamur kullanılmıştır. Anadolu'daki birçok merkezde bu kilin varlığı bilinmektedir. İznik ve Kütahyalı ustalar bu kilin içine kuvars eklemiştir. Kuvars, doğal kilin kolay şekillenmesini, düzgün ve dayanıklı parçalar elde edilmesini sağlamıştır. Bu seramiklerinin büyük kısmı çömlekçi çarkında şekillendirilmiş ve sıraltı tekniğinde yapılmıştır. İlk Osmanlı seramiklerinin büyük çoğunluğu farklı boyutlardaki kâse ve tabaklardan oluşmaktadır. Sürahi ve vazo örnekleri bulunsa da günümüze ulaşan örnekleri az sayıdadır (Kürkman, 2005, s. 42).

İznik seramik ve çinisinin hammaddesi genellikle fritli hamurdur. Silika çoğunluklu, kil oranı az bu hamur çini ve seramiğe beyaz ve sert bir alt yapı hazırlamaktadır. Seramiklerde üstünlüğü sağlayan unsur alt yapı ile deseni örten sırn uyumudur. Sır genellikle kurşun alkali esaslıdır (Altun, 1996, s. 100, 101).

İznik üretimi seramikleri kırmızı ve beyaz olmak üzere iki ana grupta toplamak mümkündür. Erken tarihli kırmızı hamurlu seramikler; slip, Milet İşi ve kazıma tekniğinin uygulandığı seramikler olmak üzere üç grupta incelenmektedir (Bilgi, 2009, s. 23).

Kırmızı hamurlu seramiklerin en erken örnekleri slip tekniğindeki Selçuklu üslubunun devamı niteliğindedir (Altun, 1996, s. 23). Genellikle sarıdan kahverengiye tonlardan yeşil sırn hakim olduğu örneklerde Rumileri, kıvrık dallar, üsluplaştırılmış çiçekler görülmektedir. Milet işi seramiklerin yaygınlaşmaya başlaması ve beyaz hamurun üretilmeye başlanması ile bu teknik gerilemeye başlamıştır (Özkul Fındık, 2002, s. 605; Akşit ve Akşit, 2017, s. 227). Bu örneklerde süsleme sır altına uygulanan kabartma tekniği ile uygulanmıştır (Pasinli ve Balaman, 1992, s. 28).

Tümünde Selçuklu etkisi izlenen seramikler genel olarak Beylikler döneminde önem kazanan bazı merkezlerde ve özellikle Batı Anadolu'da üretilmiştir. Tek bir üretim merkezine ait olmayan bu seramikler için "Milet İşi" kullanımı yerine yapıldıkları döneme ilişkin "Anadolu Beylikleri Dönemi Seramikleri" denilmesinin daha uygun olacağını belirten araştırmacılar vardır. (Peker, 1965, s. 155; Okumuş, 2000, s. 11).

Kırmızı hamurlu seramiklerin diğerk grubunu kazıma tekniğinin uygulandığı seramikler oluşturmaktadır. Anadolu'da Bizans ve Selçuklu seramiklerinde kullanılmış olan kazıma tekniğı ile yapılan örneklere İznik çini fırınları kazılarında rastlanmaktadır (Bilgi, 2009, s. 23). Milet işi seramiklerin iç kısmı astarlıyken dış kısımları ve dipleri astarsızdır (Turan Bakır, 1999, s. 11). En karakteristik renkler kobalt mavisi, koyu mor ve firuzedir. Yeşil ve siyah renkler de görülmektedir. Bir merkezden çıkarak merkezin çevresini ışınal doğrular şeklinde çevreleyen rozet biçimli yapraklara sık rastlanmaktadır. Bu desenin maden eserlerde de kullanıldığı görülmektedir (Öney, 2007, s. 46; Bilgi, 2009, s. 23).

Osmanlı sarayında çini ve seramik Fatih Sultan Mehmed döneminde Topkapı Sarayı'nda kurulan nakkaşhane ile başlamaktadır. 1480-1520 yılları arasındaki bu dönemde saray nakkaşhanesinde üretilen kompozisyonlar İznikli ustalar tarafından özenle işlenmiştir. Daha çok kandil ve tabakların üzerine uygulanan bu motiflerde rumi-hatayi üslubu olarak adlandırılan mavi-beyaz renkte kıvrık dal, rumi ve palmet desenleri kullanılmıştır. Bazı örneklerde lotus ve şakayik gibi desenler de görülmektedir (Akşit, 2017, s. 227). Bu dönemde gelişen yeni üsluplardan birisi Baba Nakkaş adıyla anılan ustanın üslubudur. Baba Nakkaş Seramikleri üstünde koyu kobalt mavisi renk ve genellikle hatayi ve rumilerden oluşan süslemeler görülmektedir. Beyaz zemin yok denecek kadar azdır (Bilgi, 2009, s. 25). Baba Nakkaş Üslubunun en belirgin özelliğı yaprak uçlarının kıvrılıp, içe doğru bükülmeleri ve yuvarlak biçiminde üç boyutlu bir görünüm kazanmalarındır (Özkul Fındık, 2001, s. 211).

İznik ustalarının kullandığı fritli hamur kurşun içermektedir. Tebrizli ustalar ise alkali frit kullanmaktadır. Bazı araştırmacılar tarafından Tebrizli ustalara atfedilen 15. yüzyıla ait mavi-beyaz seramikler Osmanlı döneminde üretilen fritli seramiklerin ilk örnekleridir (Raby, 1989, s. 88; Turan Bakır, 2007, s. 282).

Mavi-beyaz seramikler 15. yüzyıl sonu ve 16. yüzyıl başlarında yapılan sert ve pürüzsüz hamurları, renkleri, ustalıklı desenleri ile üstün örneklerdir. Sert ve kaliteli şeffaf sır altına mavinin tonları ile işlenen desenlerde Çin etkili şakayıklar, kasımpatılar, arabeskler, bulutlar, pul, üsluplaştırılmış ejder ve üç benek motifleri yaygın olarak kullanılmıştır. Bu desenlerin yanı sıra lale, karanfil, bahar dalları gibi çeşitli gerçekçi çiçekler, asma dalları, kuş, geyik, tavşan, balık, hayvan mücadele sahneleri, nesih ve kufi yazılar, daha önce görünmeyen zenginlik ve incelikte örnekler sunmaktadır. Bu seramikler 16. yüzyılda gelişen sıraltı seramiklere öncülük

etmektedir. Kullanılan doğu motifleri, 15. yüzyılda Osmanlı sarayına hediye olarak gelen ve ithal edilen Ming porselenlerinin etkisi ile ortaya çıkmıştır. Bu grup seramiklerde Suriyeli ve İrani ustalar da çalışmış olsa bile, Anadolu ustalarla birlikte çalıştıkları ve Anadolu'ya özgü bir üslubun geliştiği kesindir (ney, 1976, s. 125).

Mavi-beyaz seramiklerin yayınlarda "Kütahya İşi Mavi-beyazlar" ve "Kütahyalı Abraham Seramikleri" şeklinde adlandırıldığı görülmektedir. Uzun yıllar mavi-beyaz grubu seramiklerin üretim merkezi Kütahya kabul edilmiştir (Kürkman, 2005, s. 45). Arthur Lane, Kütahyalı Abraham retimi olan seramikleri 15. yüzyılın sonlarına tarihlemekte ve bu seramiklerin 1530'a kadar devam ettiğini ifade etmektedir (Atasoy ve Raby, 1989, s. 73).

Osmanlı seramik sanatında, Yavuz Sultan Selim'in Tebrizi almasından sonra Amasya'ya getirilen Bağdatlı şahkulu ile birlikte ortaya çıkan Saz Yolu slubu görülmektedir. şahkulu, Kanuni Sultan Süleyman döneminde sarayın nakkaş başı olmuştur (Derman ve Birol, 2015, s. 18). Bu değişimler ile birlikte Osmanlı sanatında Saz slubu adı ile verilen üslupta eserler meydana getirilmiştir.

Osmanlı seramik sanatındaki bir diğer grup Haliç İşi olarak adlandırılan seramik grubudur. Haliç kıyısı yakınlarındaki kazılarda bulunan benzer desenli seramik parçalarından hareketle Haliç İşi olarak anılan seramiklerin Haliç atölyeleri ile ilđisi yoktur. Haliç atölyelerindeki seramiklerin sırsız örnekler olması bunu kanıtlamaktadır. Bir merkezden çıkan, sarmal kıvrımlar yapan ve bir dalın üzerinde belirli aralıklar ile yerleştirilen küçük iek ve yapraklardan oluşmaktadır (Bilgi, 2009, s. 26). Sarmal biçimli sarmaşık desenlerin ilk rnekleri Kayseri Keykubadiye Sarayı'nda görülmektedir. Bu nedenle Haliç İşi adı verilen süslemeler köken açısından Selçuklulara dayandırılmaktadır (ney, 2007, s. 48). Beyaz hamurlu seramik örneklerinde hatai, rumi, lotus ve palmet gibi Türk süsleme sanatının klasik motifleri kullanılmıştır. Helozoni Tuğrakeş slubu olarak adlandırılan seramiklerin üretim yeri İznik'tir (Sevim, 2015, s. 16).

Dönemin sonlarında mavi beyaz süslemeye mangan moru ve zeytin yeşilinin eklenmesi ile birlikte şam İşi olarak adlandırılan seramikler (1540-1560) görülmeye başlanmıştır. Çok renkliliğe geçiş dönemi olarak da değerlendirilen bu seramikler İznikli ustaların kobalt mavi ve firuzenin yanında adaçayı yeşilinden zeytin yeşiline kadar farklı yeşiller ile mor ve eflatunun birlikte kullanıldığı örneklerdir. şam işi seramiklerinin en belirgin süslemelerinden biri büyük boyutlu narlar ve ağaçların kabın

tüm yüzeyini kaplamasıdır (Özkul Fındık, 2002, s. 612; Turan Bakır, 2007, s. 294; Bilgi, 2009, s. 27).

Şam'dan ithal edildikleri düşünülerek eski yayınlarda Şam Tipi olarak adlandırılan seramik grubunun yapılan araştırmalar sonucunda İznik üretimi oldukları kesinleşmiştir. Prof. Dr. Katherina Otto Dorn, Osmanlı çiniciliğinin en parlak döneminde Şam'dan Anadolu'ya çini ithal edilemeyeceğini ifade etmiş, bunların yüksek ihtimalle İznik seramikleri ile benzer özellikler göstermeleri nedeni ile de Türk kökenli olduğunu belirtmiştir. İznik seramikleri ile renk açısından farklılık göstermeleri İstanbul çini fırınlarında yapılmış olabileceklerini düşündürmüştür. Prof. Dr. Oktay Aslanapa (1965, s. 30, 31) tarafından İznik kazılarında bol miktarda bulunan Şam tipi seramikler, bunların İznik üretimi olduklarını kesinleştirmiştir. Bu seramik tipinin farklı bir usta grubunun üretimi olduğu düşünülmektedir (Paker, 1965, s. 155; Öney, 1976, s.124; Aslanapa, 1989, s. 874; Özkul Fındık, 2002, s. 607; Öney, 2007, s. 46; Bilgi, 2009, s. 23). İznik'te üretildikleri yapılan araştırmalar ile kanıtlanan seramiklerde lale, gül, sümbül gibi bitkisel desenler büyük boyutlu olarak kullanılmıştır.

İznik seramiklerinin yaygın üretiminin olduğu dönemlerde, Diyarbakır, Şam gibi, İstanbul dışındaki Osmanlı şehirlerinde de İznik üslubunun son derece belirgin etkisini taşıyan seramikler üretilmiştir (Carswell, 1997, s.74-77; Soustiel, 2000, s. 31).

İznik seramiklerinin son örneklerini Rodos İşi olarak adlandırılan seramikler oluşturmaktadır. Paris'te Cluny Müzesi tarafından Rodos'tan satın alınan seramikler Rodos ya da Lindos olarak tanıtıldığından seramikler ilk önce buldukları yerlere göre adlandırılarak Rodos İşi olarak anılmış ve daha sonra yapılan araştırmalar ile bu seramiklerin de Milet ve Şam Tipi seramikler gibi İznik üretimi oldukları kesinleşmiştir (Aslanapa, 1965, s. 30, 31; Aslanapa, 1989, s. 876; Sevim, 2015, s. 16). Kütahya şehrinde de bu tipteki seramiklerin üretildiği ve bölgenin seramik üretiminde İznik'e destek üretim merkezi olduğu düşünülmektedir (Öney, 1976, s. 127; Aslanapa, 1989, s. 876).

Seramiklerin süslemelerinde saray nakkaşhanesinin etkisi fazlaca hissedilmektedir. Süslemelerdeki bitkisel üslup dikkat çekicidir. 16. yüzyılın ortalarında saray nakkaş hanesinin başına geçen Kara Memi eserlerinde de karşılaşılan lale, menekşe, karanfil, gül, sümbül, nergis gibi çiçekler, servi ve nar ağaçları, bahar dalları Osmanlı sanatının fazlaca kullanılan başlıca süslemeleridir (Bilgi, 2009, s. 30;

Sevim, 2015, s. 16; Akşit ve Akşit, 2017, s. 228). İlk defa 1560'lı yıllarda sır altına tekniğinde mercan kırmızısı ve zümrüt yeşilinin uygulandığı seramikler dönemin en belirgin özellikleri arasındadır (Pasinli ve Balaman, 1992, s. 77).

17. yüzyıldan sonra üretim kalitesi giderek bozulmaya başlamıştır. Sır kötüleşmiş, zemini kirli beyaz ve lekeli örnekler üretilmeye başlanmıştır. Renkler konturlardan taşırılmış ve soluklaşmıştır (Öney, 1976, s. 127; Aslanapa, 1989, s. 876). Sırda çatlama oluşması, mercan kırmızısı renginin giderek kahverengiye dönüşmesi, rengin sıra akması gibi birçok olumsuzluklar görülmeye başlanmıştır (Bilgi, 2009, s. 31).

Bu gerilemenin nedenleri arasında yaşanan ekonomik sıkıntılar, Anadolu'da yaşanan celali isyanları, keşifler ile birlikte deniz yollarının Avrupa'ya ulaşması yani ticaret yollarının değişmesi gibi nedenler bulunmaktadır. Tüm bu etkenler İznik'in gerilemesine neden olmuştur. 17. yüzyılda İznik atölyeleri ile saray arasında gerginliklerin oluştuğu görülmektedir. Sarayın verdiği fermanla İznik kadısına ve kâşici başına, saray haricinde sipariş alan çinicilerin sarayın siparişlerini geciktirmesinden bahsedilmektedir. 1613 tarihli fermana göre saray dışı sipariş alımı yasaklanmış, bu yasağa uymayanların cezalandırılacağı belirtilmiştir (Turan Bakır, 2007, s. 302).

17. yüzyılın sonunda İznik atölyelerinde çalışmalar giderek azalmış, 18. yüzyılda ise tamamen kaybolmuştur. İznik merkezinin yok olması ile seramik kap kacak ihtiyacını Kütahya seramik üretimi karşılamaya başlamıştır (Aslanapa, 1965, s. 34).

2.2. Kütahya Seramikleri

Kütahya, birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Bölgede M.Ö. 3000 yıllarının ortaları ile ilk Tunç döneminin ikinci yarısına kadar olan zaman dilimine ait günlük kullanım için üretilmiş kap kacaklar ele geçirilmiştir. Seyitömer ve Çavdarhisar höyüklerinde ele geçen bu seramikler yiyecek ve içeceklerin depolanması amacıyla kullanılmıştır. Farklı biçimlere sahip bu kaplar, kullanım yerlerine göre farklılıklar göstermektedir. Araştırmalarda ele geçirilen parçalar kırmızı kil ile yapılarak daha sonra perdahlama ve astarlama yapıldığı göstermektedir. Çömleklerden üçayaklı olanlar oldukça dikkat çekicidir. Sıvının depolanması için üretilen testilerin gövde

bölümlerinde kaş, göz ve burundan oluşan insan yüzlerine rastlanmaktadır (Bilgi, 2005, s. 16).

Hitit döneminde gaga ağızlı ve yonca ağızlı, tek kulplu örnekler ile karşılaşmaktadır. Yemek kaplarında abartılı tek kulplu örnekler dikkat çekmektedir (Kürkman, 2005, s. 16).

Kütahya'nın M.Ö. 800-1000 yılları arasında Frigler tarafından kurulduğu düşünülmektedir. Demir döneminde Frig ve Lidya hâkimiyetinde Kütahya ile ilgili ilk yazılı belgelere rastlanmaktadır. Şehir, zengin kil yatakları sayesinde Frig döneminden itibaren devamlılık gösteren önemli seramik üretim merkezlerinden biridir (Erman, 2012, s. 26). Bu döneme ait farklı biçimli seramikler dikkat çekmektedir. Küpeyi hatırlatan halkalı örnekler bu döneme özgüdür. Oyuncak olduğu düşünülen horoz biçimli tekerlekli seramik ve sırtında yavrusunu taşıyan güvercin biçimli tekerlekli seramik, gri astarlı ve boyalı seramikler bu döneme özgü örneklerdir (Kürkman, 2005, s. 17).

Helen İmparatorluğu'nun sınırlarında bulunan Kütahya Büyük İskender'in ölümüyle M.Ö. 278 yılında Bitinya, ardından Bergama Krallığı'na daha sonra da Roma İmparatorluğu'nun Asya eyaletine bağlanmıştır. İki yüzyıl Helen İmparatorluğu'nun egemenliğinde kalan Kütahya'da seramik sanatı Frig ve Ege sanatı etkisinde kalmıştır. Açık kırmızı, bej renklerde alacalı astarlı örneklerle rastlanmaktadır. Bunlar; bardak, çanak ve testi gibi örneklerdir. Genellikle daha hacimli, boyunları dar, ağızları geniş testiler üretilmiştir (Bilgi, 2005, s. 22).

Roma döneminde Kütahya en parlak dönemini yaşamıştır. Şehir, Hristiyanlığın önemli merkezlerinden biri haline gelmiştir. Anadolu'da Hristiyanlığın daha az benimsendiği ya da hiç benimsenmediği dönemlerde Hristiyanlar için bir sığınak olmuştur. Ardından Hristiyanlığın pisikoposluk merkezi haline gelmesi ile önemi artmıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda mezarlardan çıkan seramiklerin bir kısmının ithal edildiği bir kısmının ise yerel üretim oldukları anlaşılmıştır. Bu dönem perdahsız ve astarsız yapılmış birçok bardak, çanak, testi, matara ve ibrik gibi günlük ihtiyaca yönelik kaplar bulunmuştur (Kürkman, 2005, s. 26).

İ.S. 395 yılında Roma'nın ikiye ayrılması ve Doğu Roma'nın Bizans'a bağlanması ile Kütahya Bizans hâkimiyetine girmiştir. Şehirde Germiyanoğulları'na kadar Bizans hâkimiyeti devam etmiştir. Bizans döneminde üretilen seramikler

genellikle günlük ihtiyaca yönelik mutfak kaplarıdır. Ayrıca merkezinde eşit kollu bir haç motifi bulunan tabaklar dikkat çekicidir (Bilgi, 2005, s. 28).

Bizans döneminde önemli bir merkez olan Kütahya 1071’de Selçukluların egemenliğine girmiştir. Haçlı seferleri sırasında el değiştiren şehir, 13. yüzyılda yeniden Selçuklu hâkimiyetine geçmiştir. 14. yüzyılda Germiyanogulları’nın merkezi haline gelmiş ve 1428’de de Osmanlı topraklarına katılmıştır (Demirsar Arlı ve Altun, 2008, s. 45).

17. yüzyılın sonunda Osmanlı’da İznik atölyelerinde çalışmalar azalmış, 18. yüzyılda ise tamamen kaybolmuştur. İznik merkezinin yok olması ile seramik kap kacak ihtiyacını Kütahya seramik üretimi karşılamaya başlamıştır (Aslanapa, 1965, s. 34).

Zengin kil yataklarına sahip olan Kütahya’da 14. ve 15. yüzyılda yapım ve süsleme teknikleri ile “Milet İşi” olarak adlandırılan seramiklere benzer bir üretim bulunmaktaydı. 19. yüzyılın sonunda Milet’te Friedrich Sarre tarafından yapılan araştırmalar sonucunda bu seramiklerin üretim merkezinin İznik olduğu ortaya çıkmıştır. Ancak Faruk Şahin (1981, s. 261) tarafından yapılan araştırmaların sonucunda bu türden seramiklerin Kütahya’da da üretildiği kesinleşmiştir (Soustiel, 2000, s. 102).

Mavi-beyaz seramiklerin yayınlarda “Kütahya İşi Mavi-beyazlar” ve “Kütahyalı Abraham Seramikleri” şeklinde adlandırılmasından dolayı uzun yıllar mavi-beyaz grubu seramiklerin üretim merkezi olarak Kütahya kabul edilmiştir (Kürkman, 2005, s. 45). Kütahya’da 16. yüzyıl başında İznik üretimine çok benzeyen mavi-beyaz kap kacak buluntuları bulunmaktadır. İznik ve Kütahya’da bulunan çini ve seramik parçaları üzerine yapılan bilimsel analizler, her iki şehirde de birkaç farklılık dışında, aynı yöntemlerin kullanıldığını ortaya koymaktadır. Carswell, aynı biçimde başka bir seramik buluntunun olmamasına karşın, Kütahya’da 16. yüzyılda İznik’e paralel seramiklerin üretilmiş olabileceğini düşünmektedir. Ayrıca, üslup farklılıkları bulunmasına rağmen İznik’te yapıldığı düşünülen bazı seramiklerin üretim yerlerinin Kütahya olduğunu ifade etmektedir (Demirsar Arlı, 1997, s. 24; Soustiel, 2000, s.103). Kürkman (2005, s. 45)’da, Osmanlı-Türk çini ve seramik sanatının ikinci önemli dönemini oluşturan mavi-beyaz seramik grubuna ait çok sayıda parçanın Kütahya’da bulunması ile Kütahya’nın mavi-beyaz seramikler için İznik’le birlikte diğer bir yapım merkezi olduğunu belirtmektedir.

Abraham Vardapet imzalı ve 1718 yılından olan Kütahya seramik örnekleri fazladır. 1696-70 yıllarında Kütahya'yı ziyaret eden Evliya Çelebi (1935, s. 25, 26) Kütahya'da 34 ayrı çini atölyesinin bulunduğunu, bunlardan birinin din harici konuları işlediğini belirtmektedir. 18. yüzyılın ikinci yarısından itibaren kalitede gerileme görülmektedir. Yalnızca renk ve desen açısından değil, biçim açısından da Kütahya seramikleri yoğun beğeni gören örneklerdir. Kâse, zarf ve fincanlarda yukarı doğru genişleyen biçim kullanılmıştır. Mataraların çoğunda gövde ortasında delik bulunmaktadır. İbriklerin zarif kulpları, küçük kıvrık ağızları, kubbeli kapakları Anadolu'da daha önce görülmeyen beğeni anlayışına işaret etmektedir. Ayrıca Kütahya örnekleri arasında kiliselerde kullanılmak üzere yapılan Hristiyan konulu örnekler de bulunmaktadır. İncil ve Tevrat'tan sahneler, melek, kerubin, haç, aziz figürleri, Ermenice yazılarla süslenmiştir. Özellikle kandil, buhurdanlık, tütsü kapları, paskalya yumurtası biçiminde olanlar dikkat çekicidir. Bu yumurtalar Kütahya'dan Kudüs'e giden hacılara verilen adaklardır. Bazılarının üstlerinde vakfedenin adı ve gideceği yer yazmaktadır. Bazıları Filistin'de vakfedildikleri kilise de süs olarak kullanılmıştır. Özellikle Kudüs St. James Kilisesi'ne adanmış birçok yumurta süs bulunmaktadır. En erkeni 1718-19 tarihlidir (Öney, 1976, s. 128).

Seramik eserlerin bazılarında yazı ya da imza bulunmaktadır. Bu örneklerden birinde "Sivaz" yazısı dikkat çekmektedir. Eser ile Sivas şehri arasında bir bağlantı kurulamamıştır. Bazı araştırmacılar "Sivaz" yazılı bu eserlerin Kütahya'da bazıları ise Sivas şehri ya da çevresinde üretildiği görüşünü savunmaktadır. Dırtad Episkopos Balyan, *Türkiye'deki Ermeni Manastırları* adlı kitabında Sivas'taki Aziz Nışan Kilisesi'ndeki çinilerin Kütahya'da üretildiğini dile getirmektedir. Bu görüşe karşı çıkan araştırmacı ve koleksiyoner Kürdyan, Balyan'ın destekleyici bir bilgi vermemesine karşın bu çinilerin Kütahya üretimi olduğunu söylediğini ifade etmektedir. Kürdyan, Sivas ve çevresinde önemli bir çini üretim merkezinin bulunduğunu belirtmektedir. Bu düşüncüyü "Sivaz" yazılı örnekler ile desteklemektedir (Kürkman, 2005, s. 229).

Kütahya seramiklerinin bazılarında görülen kılıç şeklindeki armalar, Meissen porselenlerini taklit etmek için yapılmıştır. Kütahya seramiklerindeki usta işaretleri oldukça ilginçtir. İlk olarak 1740 tarihli bir seramikte görülmektedir. Bu örneklerde; sarı, kırmızı, kobalt mavisi, yeşil, firuze ve siyah renkler kullanılmıştır. "Sivaz" yazısı

bulunmaktadır. Sivas'ta bir atölyede yapılmış olması ya da ustasının Sivas'lı olması mümkündür (Öney, 1967, s. 128).

1923 tarihinde Gaston Migeon ve Armenag Bey Sakızyan tarafından *Revue de l'Art Ancien et Moderne*'de yayınlanan *La Ceramique d'Asie Mineure du XIII au XVIII siecle* adlı makalenin 140. sayfasında konu ile ilgili yazılanlar şunlardır:

“Sevres Müzesi'nde sergilenen kiremit renkli, mavi, sarı ve patlıcan (mor) renkli seramik parçalarında “Sivaz” yazısı bulunmaktadır. Sivaz kelimesinin son harfi Ermenilerin telafuz ettiği biçimde “s” harfi yerine “z” harfi ile yazılmıştır.”

Makalenin yayınlanmasının ardından bazı araştırmacılar “Sivaz” yazısının bulunduğu eserlerin Sivas şehrini temsil ettiği düşünmüşlerdir. Araştırmacılar bu konuda birbirlerini etkilemiş ve 1900'lü yılların başlarında yapılan “Sivaz” yorumu günümüze kadar devam etmiştir (Kürkman, 2005, s. 231).

Bu düşüncenin doğru olma ihtimali olmakla birlikte kanıtlanmış değildir. Ayrıca, Kütahya üretimi ile benzerlikler taşıyan bu seramiklerin Sivas yakınlarındaki Tokat'ta üretilmiş olma ihtimalleri de bulunmaktadır (Soustiel, 1985, s. 320).

Bazı araştırmacıların, Kütahya üslubunda seramik üretiminin Tokat'da devam etmiş olması ile ilgili varsayımları bulunmaktadır. J. Carswell, 1972 tarihli *Kütahya Tiles And Pottery From the Armenian Cathedral of St. James, Jarusalem* adlı eserinde Kütahya üslubundaki seramiklerin Sivas'ta üretilmiş olabilme ihtimalinin bulunduğundan ya da Sivaslı bir usta tarafından Kütahya'da üretilmiş olabileceğinden söz etmektedir. Bu seramikler Kütahya seramiklerinden “Sivaz” imzası ve bazı özellikleri ile ayrılmaktadır (Erez ve Marçelli, 2013, s. 54).

Otto-Dorn ise *Das Islamische Iznik* adlı kitabında Kütahya ile bağlantılı seramiklerin Tokat yöresinde yayılmasından söz etmektedir (Ayda, 1997, s. 41).

Jean Soustiel de *La Ceramique Islamique* adlı kitabında, Kütahya üslubundaki Tokat üretimi seramiklerin varlığına ilişkin görüşünü “ispatlanması gereken bir hipotez” olarak ifade etmektedir. Bu ispatın gerçekleşmesi durumunda 18. yüzyılda Tokat ve çevresine dağılan örneklerin ve ayrıca Kırım'da karşılaşılan Kütahya örneklerinin de Tokat üretimi olabilme ihtimalini belirtmektedir (Erez ve Marçelli, 2013, s. 54).

Sivas'ta Haç tepesi eteklerinde yaptıkları araştırmalar sonucunda Erez ve Marçelli (2013, s. 55) Tokat seramik üretimine ek olarak burada bir seramik deposu olabileceğini belirterek, yapmış oldukları araştırmalar sırasında 18. yüzyıla ait Kütahya, İran ve Uzakdoğu seramik buluntularına rastladıklarını, bu seramiklerin kara gümrük kapısı ilan edilen Tokat yöresine gelerek buradan Sinop yolu güzergâhı kullanılarak Kırım'a ve Doğu vilayetlerine ihraç edilmiş olma ihtimalini dile getirmektedirler. "Sivaz" imzalı seramiklerin Tokat'ta üretilmiş olma ihtimalinin olmadığını belirten Kürkman, bu imzanın "Ayvaz" olarak okunması gerektiğini belirtmektedir. "Ayvaz" imzasının bir usta adı ya da atölye adı olabileceği düşünülmektedir (Kürkman, 2005, s. 231, 239).

2.3. Tokat Seramikleri

Tokat, erken tarihlerden itibaren seramik faaliyetlerinin yürütüldüğü şehirlerden birisidir. Araştırmalar, Hititlerden itibaren bölgede seramik üretiminin var olduğunu kanıtlamaktadır.

Hitit dönemi seramik özelliklerinde hayvan figürlerinin yoğun olduğu ve kap kacaklarda kulp ve emzik gibi yeni eklemelerin olduğu görülmektedir. Bu döneme ait kap kacak türleri; adak kapları, bardaklar, sivri dipli ikiz bardaklar, fincanlar, maşrapalar, çaydanlıklar, çanaklar, çift kulplu kadehler, riton, boğa, at ve kurt başı parçaları, süzgeçli ve gaga ağızlı testiler, ağırşaklar, dokuma ağırlıkları, kapaklar, çift kulplu küpler, kaideler ve mühürlerdir (Kılıç, 2016, s. 25).

Frig döneminde inanca yönelik kap kacaklarda artış görülmektedir. Kulp, emzik, kapak ve tutamak kısımlarındaki ustalık dikkat çekicidir. Bu döneme ait kap kacak türleri; yonca ağızlı maşrapalar, matara biçiminde kap, sivri dipli bardak, fincanlar, çift kulplu kadeh, çanaklar, çift kulplu çanaklar, tabaklar, süzgeçli kap, üçayaklı kap, bezemeli testi ve çömlerler, urneler¹, adak kapları, krater, çift kulplu çömlerler, gaga ağızlı testiler ve tek kulplu yonca ağızlı testilerdir (Kılıç, 2016, s. 31).

Frig dönemine ait seramiklerde süslemeli örneklerin sayısı fazladır. Süslemeler biçimlere göre bazı farklılıklar göstermektedir. Ayrıca süslemelerin kap kacakların

¹ Antik Roma'da taş, pişmiş toprak ya da tunçtan yapılan vazoya benzer kapaklı veya kapaksız kap (Sözen ve Tanyeli, 2012, s. 313).

biçimlerine bağlı olarak şekillenmesi farklı desenlerin oluşmasını sağlamıştır (Özkaya, 1995, s. 48).

Tokat'ta Roma döneminde en çok ele geçen eşya seramiklerdir. Roma dönemine ait seramikleri günlük kullanım kapları ve süsleme amacı ile kullanılan kaplar olarak ikiye ayırmak mümkündür. Roma dönemine ait buluntuların fazla sayıda olması üretici atölyelerin hız kazandığını, biçim ve süslemelerin de çeşitlilik kazandığını göstermektedir (Kılıç, 2016, s. 36).

Roma dönemine tarihlenen ve Tokat Arkeoloji Müzesi'nde sergilenen Tokat seramikleri hamurları, sırları ve renkleri açısından Osmanlı dönemi seramikleri ile benzerlik göstermektedir (Erez ve Marçelli, 2013, s. 3). Bu dönemim seramik türlerine bakıldığında; banyo küveti, lahit, büyük erzak küpleri, yonca ağızlı testiler, bardak, kâse, matara, ugentarium, tavşan figürini, tek kulplu testiler, minyatür kaplar, yağ kandilleri, heykel başı, kadın figürinleri ve medusa betimlemeleri görülmektedir (Kılıç, 2016, s. 37).

Helenistik döneme ait Tokat seramiklerinin sayısı azdır. Bu döneme ait kap kacak türleri; yonca ağızlı testi ve tabaklardır (Kılıç, 2016, s. 34).

Bizans döneminde seramik örneklerin büyük bir çoğunluğunu yerel üretim olan mutfak kap kacakları oluşturmaktadır (Kürkman, 2005, s. 28).

Bölgede Selçuklu döneminde üretilen 12. ve 13. yüzyıllara ait buluntular bulunmaktadır. Bu buluntularda Selçuklu ve Beylikler döneminde yaygın kullanılan kazıma tekniğinin kullanımı yoğunluktadır. Ayrıca, şeffaf renksiz, yeşil, sarı, kahverengi sır, kırmızı hamur, baskı kalıp, mühür ve barbutin² tekniklerinin kullanıldığı örnekler vardır. Bu teknikler Anadolu'nun erken Hristiyan ve Bizans dönemlerinde de kullanılmış olan tekniklerdir (Ayda, 1997, s. 40).

Tokat Arkeoloji Müzesi'nde Bizans dönemine tarihlenen seramikler Osmanlı dönemine ait seramiklerle benzerlik göstermektedir. Bu seramiklerde kullanılan akıtma, astar boyama ve kazıma tekniklerinin kullanımı ve kırmızı hamur, kurşunlu parlak yeşil sır kullanımları benzerlik göstermektedir.

Osmanlı dönemi Tokat seramiği, günlük kullanım ihtiyacını karşılayabilmek amacıyla halk seramiği olarak karşımıza çıkmaktadır. Usta ve çırak ilişkisi ile varlığını devam ettirmiştir (Ayda, 1997, s. 41).

² Seramik veya pişmiş toprak kaplarda, sulu seramik hamuru ile yapılan kabartma süsleme tekniği (Soustiel, 2000, s. 218).

1455 yılında bölgede çanakçı esnafı bulunmazken, 1485 yılında beş çanakçı esnafı bulunmaktadır. Bu çanakçıların üçünün Müslüman diğer ikisinin ise gayrimüslim olduğu bilinmektedir (Şahin ve Emecan, 1988, s. 299).

16. ve 17. yüzyıllar da Osmanlılar ile Safevîler arasında sorunlar yaşanmıştır. Bu sorunlar, Tokat üzerinden geçen ipek ticaretinde Ermenilerin hakimiyet kurması sonucuna neden olmuştur. Buna bağlı olarak Tokat'ın kozmopolit nüfusu zenginleşmiştir. Seramik üretimi ile kalkınan bölgede gereksinim zamanla artmış, İran'dan gelen seramikçilerin katkısıyla da bölgede seramik üretimi çeşitlik göstermiştir. 16. yüzyılda Tokat esnafı arasında kiremitçilerin, 17. yüzyılda çanakçıların bulunduğu da bilinmektedir (Erez ve Marçelli, 2013, s. 11).

17. yüzyıl seyyahı Evliya Çelebi Seyahatnamesinde (2010, s. 781) Melik Ahmed Paşa'nın çalışanları ile birlikte (1655-1656) Van'dan İstanbul'a giderken Tokat'a geldiğini dile getirmektedir. Ayrıca yine Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesinde (2010, s. 801) *“Bölgedeki halkın, Ehl-i san'at olduğunu, birçok esnafın yanısıra kiremitçi ve çömlekçi esnafların da bulunduğunu”* da belirtmektedir.

Tokat Seramikleri; sürahi, küp, testi, şamdan, alem, çift ya da çok kulplu küpler, kapaklı çanaklar, kâse ve tedavi amacı ile kullanılan şişe çekme kaplarıdır. Bunlar arasında küp ve kulplu testiler çoğunluktadır. Bölge seramikleri özellikle mutfak eşyası olarak üretilmiştir (Ayda, 1997, s. 41).

18. yüzyıl sonu 20. yüzyılın başlangıcına tarihlenen Tokat seramikleri çoğunlukla yuvarlak düz tabanlı, şişman gövdeli, kalın ve kısa boyunlu olarak üretilmiştir. Kulplu testilerde özellikle kulp sayıları 2 ile 12 arasında ve testinin büyüğü ile orantılı olarak değişiklik göstermektedir. Seramik eserler arasında en farklı olanları alemlerdir. Güç simgesi, yapıyı tamamlayıcı estetik bir öge ve kubbe örtü elemanı olarak kullanılmıştır. Tokat seramik sanatına ait hilal biçimindeki bu eserlere, dini yapıların kubbelerinde rastlanmaktadır (Ayda, 1997, s. 41).

Osmanlı döneminde Tokat'ta çeşitli gereksinimleri karşılamak amacıyla üretilen pişmiş toprak malzeme üç gruba ayrılmaktadır. Evlerde ve tarımsal gereksinimi karşılamak için kullanılan kap kacaklar, küpler, testiler ve şişeler ilk grubu oluşturmaktadır. Diğer grup; şehircilik gereksinimlerini karşılayan künk, kiremit, zemin tuğlası ve mimari süslemelerden oluşmaktadır. Son grup ise sanayi gereksinimini karşılamak için kullanılan dericilik, boyacılık ve bakırcılıkta kullanılan

küplerden oluşmaktadır. Farklı alanlarda duyulan bu gereksinimler, Tokat seramiğinin farklı biçimlerde yapılmasının nedenlerindedir (Erez ve Marçelli, 2013, s. 34).

Tokat'ın Türkiye'nin önemli bir tuğla, kiremit üretim merkezi olması ve seramik üretiminin hammaddesi olan kilin fazla miktarda bulunması bölgede seramik üretiminin uzun yıllar devam ettiğini kanıtlamaktadır (Ayda, 1997, s. 41).

Tokat seramiklerinin genel özelliği tek renk kullanımındır. Genellikle yeşil, sarı, kahverengi, krem rengi kullanılmıştır. Parlak bir renk elde edebilmek için sırlamadan önce yüzey krem rengi bir astar ile boyanmıştır. Renk, şeffaf sırların içerisine çeşitli renklendirici oksitler katılarak elde edilmiştir. Seramiklerin süslemelerinde merkezi kompozisyon özelliği kullanılarak süsleme kabın gövde kısmına yerleştirilmiştir. Süslemede bitkisel motifin yoğun olarak kullanılsa da hayvan ve yazı motifleri de yer almıştır. Çiçek motifleri buket biçiminde kullanılırken, hayvan motiflerinde serbest bir düzen hakimdir. Bunlar, üsluplaştırılmış kuş, kedi ve kaplumbağa motifleridir. Bitkisel motifler ise kabartma çiçek rozetler, kıvrım dallar ve yaprak motifleri, azınlıkla da kökten çıkan demetler arasında çelenk motifleridir. Yer yer puantiyelerin kullanıldığı görülmektedir. 18. yüzyıl sonu ve 20. yüzyıl başında üretilen Tokat seramikleri sanatçının yaratıcı gücünü yansıtmaktadır (Ayda, 1997, s. 42).

Müze ve koleksiyonlarda bulunan seramiklerin büyük çoğunluğu 19. yüzyıla ve 20. yüzyılın ilk çeyreğine tarihlendirilmektedir. Uygun koşullarda korunamadığı için birçoğu kırılmış ve günümüze gelememiştir. Ayrıca, 19. yüzyıl üretim faaliyetlerinde Ermeni zanaatkarların çoğunlukta olduğu da bilinmektedir (Erez ve Marçelli, 2013, s. 53).

Çatlamayan sırları ile kalitesini kanıtlayan Tokat seramikleri, farklı biçim ve desenleri ile kültür mirasımızın zenginliğini yansıtmaktadır. Ustasının elinden, yaratıcı hayal güçleri ile farklı biçimlerde ortaya çıkan Tokat seramiklerinin üretimi halen devam etmektedir. Bu miras korunarak geçmişten geleceğe aktarılması sağlanmalıdır.

2.4. Çanakkale Seramikleri

Çanakkale Boğazı kıyılarında kurulan yerleşim yerlerinin geçmişi çok eski zamanlara dayanmaktadır. Çanakkale şehrinin kuruluşu M.Ö. 20. yüzyıla tarihlendirilmektedir (Tuğlacı, 1985, s. 187). Şehrin adı kaynaklarda Aleksandreia

Troas, Antigoneia Troas, Colonia, Augusta Troadensium olarak geçmektedir (Ayda, 1997, s. 373).

Osmanlı dönemi sonlarına kadar şehrin adının “Kale-i Sultaniye” olarak geçtiği, bu dönemden sonra Kale-i Sultaniye’de gelişen çanaklara dayanarak halk tarafından Çanakkale adının verildiği düşünülmektedir (Özdem, 2012, s. 11).

Bölgede Prehistorik yerleşmeler ile ilgili en erken tarihli çalışma 1949 yılında Biga, Lapseki, Bayramiç, Ezine ve kısmen Troya’nın yakın çevresinde yapılmıştır (Kökten, 1952, s. 172). Sahile yakın ova yerleşim yerleri olan Arisbe ve Kumtepe Höyüğü’nden daha iç kesimlerinde Zeyintarla ve Köserelik adında yeni yerleşim yerleri keşfedilmiştir (Yılmaz, 2018a, s. 9). Abydos Kalesi ve Kumtepe Höyüğü’nde Prehistorik döneme ait seramikler bulunmuştur (Kökten, 1949, s. 818-827). Troya’nın Erken Tunç dönemi kültürü ile çağdaş seramiklerin daha çok sahil bölgelerinde ve az miktarda da olsa iç kesimlerde bulunması bölgedeki Tunç dönemi yerleşim düzeninin sahilden iç kesimlere olduğu düşüncesini desteklemektedir (Yılmaz, 2018a, s. 11). Troya I ve III’ü kapsayan evre “Denizsel Troya Kültürü” olarak adlandırılmıştır (Korfmann, 2001, s. 203). İç kesimlerde yer alan Köserelik’te ele geçen seramikler, koyu yüzlü astarlı ve perdahlı el yapımı çanaklar, üçayaklı kaplar, siyah hamurlu ve astarlı kazımalı pyxis parçası Troya I’in karakteristik özelliklerini taşımaktadır (Yılmaz, 2018a, s. 11).

Çanakkale bölgesinde M.Ö. 3000’de Truva’da seramik üretimi ile karşılaşılmalıdır (Sevim ve Karaman, 2002, s. 217). Yüzey araştırmaları sırasında bölgede Troya çağdaşı Tunç dönemi ve Erken Demir dönemi yerleşim yerlerine ait seramik buluntularına rastlanmaktadır (Ayda, 1997, s. 374). Orta ve Geç Tunç dönemlerine ait az sayıda seramik eser ele geçirilmiştir. Orta Tunç dönemine ait seramikler sahil kesimindeki Rhoiteion ve Işıldak Tepe’de bulunmuştur (Akarca, 1978, s. 14, 15; Aslan vd., 2003, s. 168).

Trakya bölgesinde gerçekleşen göçler, bölgede yapılan kazı araştırmaları ile aydınlatılmıştır. Troya’da Carl başkanlığında yapılan Amerikan kazıları, Priamos Troyası yıkıldıktan sonra bu bölgede kaba çanak çömlek kullanan, Orta Avrupa kökenli bir ulusun yaşadığı ortaya çıkarılmıştır. İlk kez M.Ö. 11. yüzyılın ortalarına tarihlenen Troya VIIIb2 katında ortaya çıkarılan kaba, düzensiz biçimlere sahip çanak çömlekler ilkel görünümlüdür. Üzerine boynuz benzer çıkıntıları bulunan, baskı veya kazıma tekniği ile yapılan sarmal ve halka biçimli süslemelerin bulunduğu seramikler

ile köken açısından aynı olan Geç Tunç dönemi Macaristan'ında karşılaşılmaktadır (Bülbül, 2009, s. 82).

Troya I yerleşiminde İlk Tunç çağında bulunan kap kacaklar el ile şekillendirme yöntemiyle yapılan astarlı seramiklerdir. Aynı biçimdeki kaselerin, boyunlu çömleklerin, emzikli basık testilerin tüm evrelerde kullanıldığı, Troya II de ise el ile şekillendirme tekniğinin kullanıldığı kap kacakların dışında çarkta şekillendirme tekniğinin kullanıldığı günümüze ulaşan eserlerin incelenmesi sonucunda anlaşılmıştır. Çark kullanımının kara ya da deniz yolu ile Kuzeybatı Mezopotamya ya da Kuzey Suriye'den geldiği düşünülmektedir. Troya III, IV, V evrelerinde değişiklik görülmemiş diğer katmanlarda bulunan çift kulplu maşrapalar ile bu katmanlarda da karşılaşılmıştır. İçleri kırmızı renkler ile süslenmiş çanaklar, bölgenin Konya-Karahöyük, Tarsus, Beycesultan, Kusura ile ticari ve kültürel ilişkilerinin olduğunu göstermektedir (Ayda, 1997a, s. 374).

Çanakkale şehrinin adı eski kaynaklarda Aleksandreia Troas, Antigoneia Troas, Colonia, Augusta Troadensium olarak geçmektedir (Ayda, 1997a s. 373). Bölgedeki ilk yerleşim merkezine Troas adı verilmiştir. Ünlü Fransız Haritacı William Nicholas Sanson'un 1665'de yayınladığı atlata bölge ayrıntıları ile yer almaktadır. Harita "*Çanakkale ve Yöresinin Truva Krallığı*" adı ile yayınlanmıştır (Sanay, 1989, s. 5).

Troas Bölgesi'nde Demir döneminin başlangıcı Balkan göçleri ile birlikte karakteristik özellikler taşımaya başlamıştır. Troya VIIb'de Balkan kökenli insanların yaşadığı tespit edilmiştir (Yılmaz, 2018a, s. 14).

Maydos Kilistepe'de ortaya çıkarılan mimari ve seramik buluntular ile bölgede Troya VIIb çağdaşı Balkan göçmenlerinin kurduğu bir yerleşim yeri bulunmuştur (Sazcı, 2012, s. 393-4).

M.Ö. 1200 yıllarından sonra Anadolu'ya Boğazlar yoluyla gelen Frigler, topluluklar halinde hareket eden Trak boylarından biridir (Hüryılmaz, 1990, s. 151).

"*Muşkiler*" adlı bir kavmin Frigler ile ilgili olabileceği düşünülmektedir. Gordion kazılarında ele geçen tek renkli gri ve boyalı iki tür Frig dönemine ait seramikler bulunmaktadır. Gri seramiklerin Muşkiler'e, boyalı seramiklerin ise Friglere ait olduğu düşünülmektedir (Akurgal, 1955, s. 113; Yakar, 2007, s. 66; Bülbül, 2009, s. 82).

Friglerin, Anadolu'ya giriş yaptıktan sonra belirli bir süre Troia ve çevresinde yaşadıkları ve daha sonra da buradan Anadolu'nun iç kısımlarına göç ettikleri düşünülmektedir (Erdan, 2016, s. 60). Dönemin seramik kültürüyle Balkanlar, Trakya, Troas ve İç Batı Anadolu üzerinden Orta Anadolu'ya Gordion'a kadar ki alanda karşılaşmaktadır. M.Ö. 7. ve M.Ö. 6. yüzyıla tarihlenen seramikler; gri seramikler, kuşlu kaseler, Troya G2-3 seramikleri, rozetli kaseler, İonia kaseleri ve Orientalizan seramik parçaları karakteristik özellikler taşımaktadır. Bu seramiklerin benzerleri; Troya, Maydos Kilistepe, Daskyleion, Çoban Tepe, Rhoiteion, Tabaklar Mahallesi ve Çiğlitepe/Arisbe'de bulunmuştur. Ayrıca Malyeri, Damyeri ve Dardanos yerleşim yerlerinde bulunan seramiklere göre bölgede Roma döneminde yerleşim devam etmiştir (Yılmaz, 2018a, s. 14).

Frig dönemi seramik örnekleri; yonca ve gaga ağızlı testiler, süzgeçli kaplar, küpler, ritonlar, maşrapalar, kaseler, kupalar, tabaklar, vazolar, çanaklar, çömlekler, akıtacaklı kaplar, arı kovanları, urnalar, çift kulplu kaplar ve kraterlerdir (Pekyaman, 2008, s. 29).

Seramik sanatı üretildiği dönemin incelenmesi, yerleşim yerlerinin belirlenmesi ve tarihlendirilmesi açısından oldukça önemlidir. Seramik malzeme, farklı malzeme ile yapılan eserler ile biçim, süsleme ve renk açısından benzerlikler göstermiştir. En fazla etkilendiği alan maden sanatı olmuştur (Oransay, 2002, s. 253). Maden kaplar ile etkileşim Tunç döneminde başlamıştır. Tunç döneminden itibaren biçimler incelmış, seramik yüzeyi daha pürüzsüz parlak yapılmış ve daha keskin hatlar görülmeye başlanmıştır. Bunun en belirgin özellikleri; Erken Tunç döneminde Troya kapları arasında, Orta Tunç döneminin başlarında ise Kaniş-Kültepe kapları arasında, özellikle "*Gaga ağızlı seramik*" olarak adlandırılan kapların gövde bölümlerinin yandan görünüşlerinde ve ağız biçimlerinde karşılaşmaktadır (Oransay, 2002, s. 254).

Frig dönemi seramik sanatının en belirgin özellikleri maden kapları taklit etmeleridir. Tunç döneminden beri kullanılan kırmızı ya da gri tek renkli seramiklerin yanında kazıma tekniği ile yapılan süslemeler de kullanılmıştır (Polat, 1993, s.9).

Midas, Gordion ve Ankara yöresinde maden kapların taklitleri oldukları düşünülen seramikler ile fazlaca karşılaşmaktadır. Erken Frig döneminde sucuk, çimdikleme ve kalıp tekniği gibi basit elle şekillendirme yöntemleri kullanılmıştır (Pekyaman, 2008, s. 21).

Trakya ve Makedonya'daki Tümülüsler ve içlerindeki eşyalarla Friglerin kullandıkları eşyalar arasında da benzerlikler bulunmaktadır (Bülbül, 2009, s. 83, 84).

Klasik Helen dönemi seramik eserlerinin değerinin altın, gümüş ve tunç gibi madenlerden düşük olması, seramik sanatçılarının maden sanatının biçimlerini taklit etmesine neden olmuştur. Seramik kap kacaklar, maden kapları alacak gücü olmayanların ihtiyacını karşılamaktadır. Maden kaplardan etkilenecek ortaya çıkan biçimlerden biri geniş gövdeli, uzun boyunlu ve yukarıya doğru genişleyen şarap ve suyun karıştırılmasında kullanılan volütlü kraterlerdir (Oransay, 2002, s. 256, 257).

Maden sanatında kullanılan dövme ve döküm teknikleri, bu sanattan etkilenen seramik eserlerin kaide, kulp ve boyunlarının biçimlendirilmesinde etkili olmuştur. Kabın üstündeki fazlalıkları düzeltmek için kullanılan torna yöntemi döküm tekniği ile birlikte İ.Ö. 6. yüzyılda kullanılmaya başlanmıştır. Yivleme ve kazıma gibi süsleme tekniklerinin uygulanması için de torna yöntemi kullanılmıştır. Maden kaplardan etkilenecek başlayan halka kaide ve yüksek kaide seramik kaplar İ.Ö. 6. yüzyılda görülmeye başlanmıştır (Oransay, 2002, s. 256). "Terra Sigillata" adı verilen maden sanatı taklit edilerek üretilen parlak kırmızı astarlı seramikler ise İ.Ö. 1-İ.S. 1. yüzyıllar arasında Akdeniz'de yoğun olarak kullanılan kurşun sırlı seramiklerdir (Oransay, 2002, s. 259).

Hitit dönemine ait ilk seramik örnekleri bir önceki dönemin özelliklerini devam ettirmektedir (Kürkman, 2005, s. 19).

Helenistik dönem seramiklerinde boyama tekniği yerine kabartma tekniği tercih edilmeye başlanmıştır. Kabartma tekniğinin kullanılmaya başlanması madeni kaplardan etkilendiğini göstermektedir. Helenistik dönem madeni kapların etkisindeki kabartmalı seramiklere örnek olarak güney İtalya'daki Kales çömlekleri gösterilebilir. Bunlar; yağdanlık, bardak ve çanaklardır (Kılıç, 2011, s. 32).

Roma döneminde seramik sanatı devamlı bir gelişim göstermiştir. Hellenistik dönemde Doğu sanatlarının etkisinde kalan sanat dallarının başında seramik sanatı gelmektedir. Seramik sanatçıları yeni gelişimlere ve dışarıdan gelen etkilere açık olmuşlardır. İ.Ö. 7. yüzyıl sonu-6. yüzyıl başında mutfak kültürünün zenginleşmesi ile birlikte Helenistik dönem kap biçimleri kalıplaşmıştır. Kalıp biçim ve süslemelerin oluşmasında Doğu etkili yeniliklerden, maden ve taş gibi sanat alanlarına ait kap kacaklardan etkilendiği görülmektedir (Oransay, 2002, s. 256).

2016 ve 2017 yılı yüzey araştırmaları çalışmalarında Çanakkale bölgesinde bulunan 25 tane tmls çevresinde az sayıda Bizans ve Demir dönemlerine ait küp ve kiremit parçası ele geçirilmiştir (Yılmaz, 2018a, s. 21).

Bizans dönemi seramik örnekleri de kendinden önceki dönemin özelliklerini devam ettirmekte ve büyük bir çoğunluğu mutfak kaplarından oluşturmaktadır (Kürkman, 2005, s. 28).

Sırsız seramikler Menderes havzası kilinin kullanıldığı Troia Helenistik ve Roma dönemi mleklerinin günlük kullanım amacı ile üretmiş oldukları kırmızı ve beyaz astarlı kap kacaklar ile Troas Bölgesi Bizans seramiğinde görülen sıraltı beyaz astarlı uygulamanın benzerleridir. Sırlı Çanakkale seramikleri ise Selçuklu ve Bizans seramikleri ile benzer özellikler göstermektedir. Bu durum bölgede devam eden kültürel etkileşimi göstermektedir (Tekkök Biken, 2000, s. 95).

anakkale seramiklerinin temelini oluşturan, kökeni Roma ve Bizans dönemlerine kadar uzanan geleneksel Anadolu mlekliğinin (Ayda, 1997, s.374) lkemizde üretildiği diğer merkezler; Tokat, Avanos, Sivas, Kınık, Diyarbakır ve Gaziantep, lkenin Avrupa yakasında ise Kırklareli ve Gelibolu bölgeleridir (Soustiel, 2000, s. 175). anakkale'nin Anadolu toprakları, Antik dönemde Troas Bölgesi olarak adlandırılan Biga Yarımadası'nı kapsamaktadır (Yılmaz, 2018a, s. 4).

Roma ve Bizans dönemlerinde yapılan çanak çömlekler geleneksel Anadolu mlekliğinin devamı, Osmanlı dönemi Çanakkale Seramiklerinin ise temelini oluşturmaktadır (Ayda, 1997a, s.374).

Osmanlı dönemi Çanakkale seramik sanatının başlangıç tarihi ile ilgili farklı görüşler bulunmaktadır (Soustiel, 2000, s. 173). Beylikler döneminde Çanakkale'de faaliyet gösteren seramik atölyeleri mavi-beyaz İznik seramikleri ile rekabet edemeyince çalışmalarına son vermişlerdir (ney, 1971, s. 1; Yalçın, 1988, s. 5; Sevim ve Karaman, 2002, s. 217).

anakkale seramik fırınları ve ürünlerin tarihlendirilmesine ilişkin kesin bir bilgi bulunmamaktadır (ney, 1982, s. 12; ney ve obanlı, 2007, s. 365). Konu ile ilgili seyahatnamelerden, müze kayıtlarından, Osmanlı arşiv belgelerinden, şer'iyye sicillerinden, temettuat defterlerinden, seyahatnamelerden ve araştırmalardan yararlanılmaktadır. Osmanlı arşiv belgelerinin transkripsiyon çalışmaları konu ile ilgili bilgi edinilmesine yardımcı olmuştur.

Danişmendli Türkleri tarafından kurulan Akköy 14. yüzyılın başlarında kurulmuştur. Orta Anadolu'dan bölgeye göçen Türkmenler arasında usta Ahilerin bulunduğu bilinmektedir. Araştırmalar Akköylülerin bu bölgeye yerleştiklerinde sırlı seramik bilgisine sahip olduklarını göstermektedir (Uysal, 2008, s. 3). Akköy çömlekçiliğinin Çanakkale seramik üretimini etkilediği düşünülmektedir (Akarca, 1979, s. 501, 506).

I. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak tescillenmiş olan Akköy Osmanlı dönemi seramik fırınlarında³ ortaya çıkarılan seramik buluntular bölgenin Beylikler ve Erken Osmanlı dönemlerinde önemli bir seramik üretim merkezi olduğunu ortaya koymaktadır. Bölgenin kuzey yamacından dere kenarına kadar uzanan kısmında fazla sayıda sırlı ve sırsız seramik parçalarına, üçayak ve cüruf kalıntılarına rastlanmaktadır. Yüzeyde bulunan seramikler genellikle testi, ibrik, çömlek ve küp gibi kap kacaklara aittir. Sırlı seramikler ise genellikle kâse ve tabak gibi kap kacaklardan meydana gelmektedir. Seramik fırınları günümüze gelememiştir.⁴

Akköy'de seramik sanatının başlangıcını 14. yüzyılın ilk yarısına kadar indirmek mümkündür. Akköy üretimi Çanakkale Seramikleri ile Tokat seramikleri arasında kullanılan çamur, sır, biçim, renk ve uygulama açısından benzerlikler bulunmaktadır (Okumuş, 2012, s. 315).

Çanakkale'de 17. yüzyıl sonu 18. yüzyıl başında kurşun sırlı seramikler üretilmiştir (Ayda, 1997a, s. 374). Çanakkale Seramiklerinde fazlaca görülen kurşun sırlı seramiklerde yoğun olarak şeffaf ve mat renkli sırlar tercih edilmiştir (Sanay, 1989, s. 23).

Erken dönem Çanakkale örneklerinin kırmızı hamurlu ve beyaz astarlı, şeffaf sır altı desenli seramikler ile başladığı düşünülmektedir (Sanay, 1989, s. 19; Altun, 1999, s. 267; Okumuş, 2000, s. 319). Desen astar üstüne kazıma tekniği ile yapıldıktan sonra serbest fırça tekniği ile sıratlı boyama tekniği kullanılmıştır (Ayda, 1997a, s. 374). Beyaz ya da krem rengi astar üstüne işlenen desen yeşilimsi renksiz ya da tek renkli bej, turuncu, kirli sarı, kahverengi şeffaf sır kullanılmıştır. Desenler genellikle kalın, morumsu kahverengi, turuncu, sarı, lacivert ya da beyaz "slipli" boya ile sır altına işlenmektedir. Bu renklerden biri, ikisi ya da üçü birlikte kullanılmaktadır (Soyhan, 1997, s. 30). 17. yüzyılın sonu 18. yüzyıl başlangıcına ait bu seramik

³ Akköy Osmanlı dönemi seramik fırınları Çanakkale Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 21.06.2017 tarih ve 3896 sayılı karar ile tescillenmiştir.

⁴ Çanakkale Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu arşiv belgelerinden edinilmiştir.

desenleri büyük ustalık gerektiren Uzak Doğunun fırça desenlerini hatırlatmaktadır (Altun, 1999, s. 273).

Çanakkale seramiklerinin geç dönemine tarihlenen seramikler, kaba, abartılı (Küçükbiçmen, 2007, s. 1) ve düşük kaliteli örnekler olarak tanımlanmaktadır (Altun, 1999, s. 274). Bu geç dönem seramikler alışılmamış farklı biçimleri ile modern sanatın Pop Art örneklerini hatırlatmaktadır (Öney, 1976, s. 129). 19. ve 20. yüzyıla tarihlenen geç dönem Çanakkale seramikleri; kapaklı kâseler, şekerlikler, testiler, vazolar, saksılar, zarf ve fincanlar, mangallar, şamdanlar, mataralar, hayvan ve insan biçimli kaplar (Öney, 1971, s. 10-39) baharatlıklar, yağ kandilleri, gaz lambaları, meyvelikler, sepetler, şekerlikler, fiçılar, çaydanlık, tepsi, tabla, kalemlik ve yazı takımlarıdır (Altun, 1996, s. 122-149).

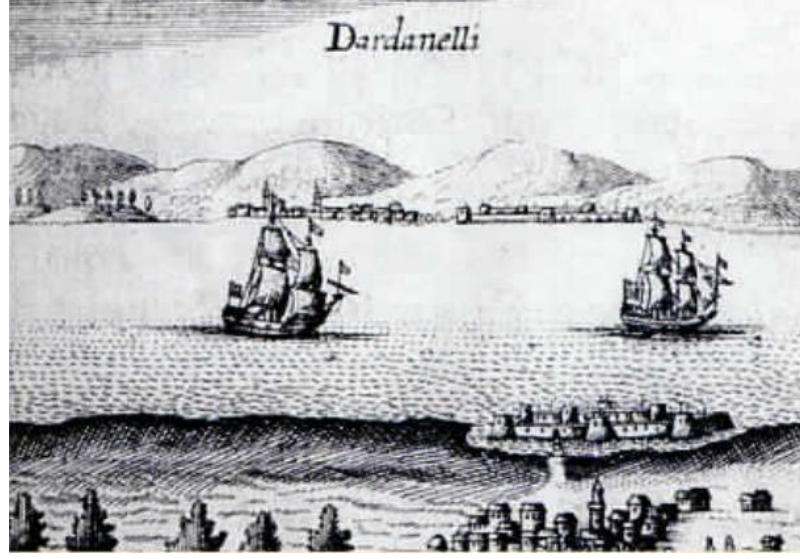
Çanakkale bölgesinde “*Milet İşi*” olarak adlandırılan İznik seramiklerine benzer seramiklerin, (Altun, 1996, s. 5) 14. yüzyıl erken dönem örnekleri olması olasıdır (Tekkök Karaöz, 2018, s. 25). Bölgedeki sırlı üretim örneği olan üç ayaklardan damgalı olanlar İznik Tiyatro kazısında ortaya çıkarılan Osmanlı seramikleri ile benzerlik gösterirken üç kollu olan örneklerin ise Beylikler dönemine ait olabileceği belirtilmektedir (Özkul Fındık, 2001, s. 290, 291).

İlk örneklerinin 17. yüzyılın sonlarına tarihlendirilmesi bu seramiklerin İznik’in eksikliğini kapatmak amacıyla üretildiğini düşündürmektedir (Altun, 1996, s. 6).

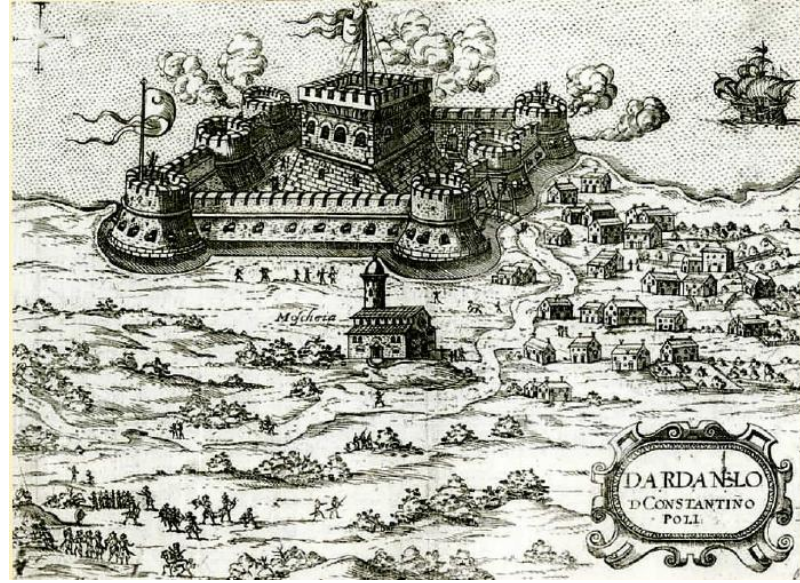
30/12/2003 tarihinde Kemalpaşa Mahallesi Aynalı Çarşı arkasında yapılan araştırma sırasında Çarşı arka cephesinde hafriyat arasında; kırmızı kil üzerine astarlı ve bezemeli, beyaz astar üzerine koyu kahverengi, yeşil sır altı bitkisel açık yeşil kazıma desenli tabak parçaları, kulplu küp ağzı ve yeşil sırlı şişe ağzı parçaları bulunmuştur. Araştırmada bulunan yeşil ve açık yeşil desenli parçaların, 2002 yılı yüzey araştırmasında bulunan Beylikler dönemi ve erken dönem Osmanlı seramikleri olan Akköy ve Ilgardere Köyü buluntularıyla sır ve desen açısından benzerlikler tespit edilmiştir. Bölgede yapılan araştırmada toplam 33 adet etütlük ve amorf seramik malzeme elde edilmiştir (Güler, 2008, s. 84).

Avrupalılarca Dardanellos adını alan ve eski adı Kale-i Sultaniye olan Çanakkale 17. yüzyılın sonlarında ipek, yelken bezi ve çanak çömlek üretimi ile ünlenmiştir. Çanakkale şehri; adını çanak çömlek üretiminde en ünlü olduğu 18. yüzyılda almış, bu tarihten itibaren “*Çanak Kalesi*” adıyla anılmaya başlanmış ve ünlü

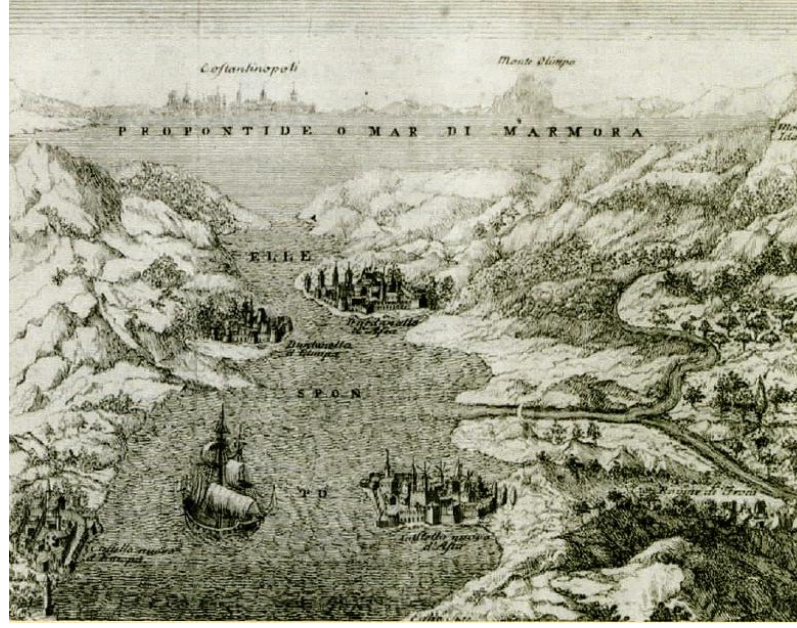
bir üretim merkezi haline gelmiştir (Öney, 1976, s. 129; Bakla, 1993, s. 54-56; Ayda, 1997a, s.373; Soustiel, 2000, s. 173; Okumuş, 2012, s. 315).

1685, Dardanelli (Ψαροπούλου, 2006, s. 24)

1686, Dardanelli (Ψαροπούλου, 2006, s. 25)

1770, Dardanelli (Ψαροπούλου, 2006, s. 31)

17. yüzyılda ipek, yelken bezi ve çanak çömlek üretimi ile ünlenen şehir ile ilgili tarihçi Robert Mantran (1988, s. 695) Türk, Venedik ve Fransız arşivlerinden edindiği bilgilere göre, 17. yüzyıl sonlarında Çanakkale'den İstanbul'a gelen ürünler arasında çanak çömleklerin bulunduğunu belirtmektedir. Piri Reis'in 16. yüzyılda hazırladığı *Kitab-ı Bahriye*'de ve Evliya Çelebi (2001, s. 157) *Seyahatname*'sinde Kale-i Sultaniye ismi ile geçmektedir (Ayda, 1997a, s. 373; Soyhan 1997, s. 31).

Önemli bir üretim merkezi olan Çanakkale'de üretilen ürünler renk, kalite, desen ve biçimleri ile birbirinden ayrılabilen çukur tabak, kâse, küp, sürahi, testi, vazo, nargile, biblo gibi farklı kullanım alanlarına hitap eden zengin örnekler sunmaktadır.

17. yüzyılın sonlarından 20. yüzyıl başlarına kadar üretilen Çanakkale seramikleri, Anadolu, Ege ve tüm Doğu Akdeniz'e kadar uzanan ticaret pazarları ile Osmanlı kültürünü dünya kültürü ile paylaşmıştır. İslam seramikleri üzerine yayınlar yapan sanat tarihçisi Arthur Lane Çanakkale işi seramik ürünlerin Doğu Akdeniz'de geniş bir dağıtım alanına sahip olduğunu ancak piyasaya girişleri hakkında çok az kaynak bulunduğunu yazmaktadır (Lane, 1957, s. 65).

Çanakkale'ye gelen bazı gezginlerin belgelerinden, bölgede çanak çömlek üretimi ve ticareti ilgili bilgiler bulunmaktadır (Tekkök Karaöz, 2018, s. 27).

Evliya Çelebi'nin *Seyahatnamesi* 17. yüzyılın ikinci yarısında Çanakkale ile ilgili yapılan en erken tarihli çalışmadır. "*Ve cümle sekiz yüz adad dükkanları var. Her esnaf-ı ehl-i hirefden mevcud olup müzeyyen çarşu-yı bazar-ı sultanidir kim çoğu*

Ebü'l-feth evkafıdır.” “Çarşıda sekiz yüz adet dükkanları vardır. Her çeşit sanatkar mevcut olup, süslü Pazar ve çarşıdır ki çoğu Fatih'in eseridir” sözleri ile Türkçe'ye çevrilmiştir (Çelebi, 2010, s. 425).

1698 ile 1702 arasında Anadolu gezisinde bölgeyi 03.04.1699 tarihinde bölgeyi ziyaret eden Edmund Chishull, “iki ünlü hisarı ve bitişiklerindeki kasabaları görmek beni ziyadesiyle memnun etti. Kaptanın filikasıyla kıyıya çıkararak Asya tarafındaki kasabanın (Abydos) civarına kadar büyük bir zevkle yürüdüm. Kent büyük fakat basit olduğu gibi, arkeolojik hiçbir ize de rastlanmıyor. Kasabada Doğuya mahsus güzel sırlı testiler yapılarak satılıyorlardı.” sözlerini dile getirmektedir (Sanay, 1989, s. 15; Chishull, 1993, s. 55, 56).

1740 tarihinde bölgeyi ziyaret eden İngiliz Antropolog Richard Pococke “Kalenin kuzey tarafındaki kasabanın çevresi bir buçuk mil; içindeki toplam bin iki yüzü Rum, yüzü Ermeni ve ellisi Yahudi'dir. Burada büyük miktarda pamuklu ve yelken kumaşı imalatı yapılıyor; bir de Delf'inkine benzer seramik üretiliyor ki, yıllık ihracatı on beş bin doları bulmakta; ayrıca balmumu, yağ, yün, pamuk ve pamuk ipliği de ihraç ediliyor ve de küçük tekneler inşa ediliyor” şeklinde kentin ekonomik durumundan bahsetmektedir (Pococke, 1745, s. 102, 104).

1764'de İngiliz edebiyatçı ve entelektüel Richard Chandler bölgede çok sayıda çömlek ustasının bulunduğu geniş çaplı bir çömlekçiliğin varlığından bahsetmektedir (Chandler, 1776, s. 15, 16, 20, 21).

1794'te bölgeyi ziyaret eden James Dallaway, çömlekçiliğin artışı nedeniyle şehrin ekonomisinin arttığını ve eskiden Kale-i Sultaniye olarak adlandırılan bölgenin Çanak Kalesi olarak adlandırıldığını belirtmektedir. İngiliz seyyah, buradaki üretimin “zevksizce boyanan ve yaldızlanan kaba çanak-çömlek” olduğundan bahsetmektedir (Dallaway, 1797, s. 333).

1794'de bölgede çalışan İngiliz botanikçi John Sibthorp “bazı çömlekçilerde zarif sayılabilecek üretim yapıldığını, ustaların bunları büyük bir beceri ile boyadıklarını ama boyaların fırınlanmadığını” belirtmektedir. Bu yöntem, geç dönem Çanakkale seramiklerinin tipik sır üstü boyama tekniğidir (Doğer, 2000, s. 6; Okumuş, 2000, s. 8; Tekkök Karaöz, 2018, s. 28).

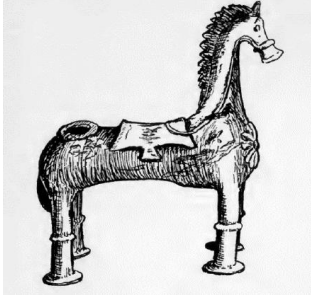

Özellikle Osmanlı devletinin 18. yüzyıl sonunda ekonomik ve siyasi alanda gerilemesi, devlete ait atölyelerin de bozulmasına neden olmuştur. İznik atölyelerinin ihtiyacı karşılamaması sonucunda ise taşra atölyeleri ortaya çıkmıştır. Bu yerel

atölyelerde “geleneksel” denilen, basit görünüşlü “popüler” ya da “folklorik” olarak tanımlanan seramikler üretilmektedir. Bu atölyeler Osmanlı devletinde faaliyet gösteren Bizans atölyelerinin devamı olarak kabul edilmektedir (Soustiel, 2000, s. 32, 33).

1833 yılında Joseph François Michoud, Çanakkale’de büyük seramik fabrikalarının bulunduğundan ve bölgedeki seramik toprağının Fas ve İstanbul’a ihraç edildiğinden söz etmektedir. Bölgede günlük ihtiyaçların karşılanmasında seramiklerin yoğun olarak kullanıldığı ve çanak çömlek parçaları ile تنها alanlarda bile karşılaştığı belirtilmektedir (Michoud, 1835, s. 83-84; Kılıçoğlu, 2019, s. 22).

1836’da Mareşal Helmut Van Motke, “Boğaz Hisar”ı da denilmiş olan “Kale-i Sultaniye” yerine çanak çömlek sanayinin gelişmesinden ve kalesinden dolayı “Çanakkale” denilmiştir” demektedir (Moltke, 1872, s. 55; Sanay, 1989, s. 6; Ayda, 1997a, s. 373; Doğer, 2000, s.6; Soustiel, 2000, s. 175).

1849’da İngiliz araştırmacı Albert Smith, “Eski kalenin yanındaki küçük kentin Türkler tarafından Çanak Kalesi olarak adlandırıldığından söz eder ve gemilere sandallarla gelen insanların beraberlerinde satmak üzere burada bol miktarda üretilen kaba seramikleri taşıdıklarını, malların çoğunlukla büyük ve altın yıldızlarla süslü çirkin sayılamayacak sürahiler olduğunu, bir arkadaşı için hediye olarak geyik şeklinde yapılmış sürahi satın aldığını ve bunun hayatında gördüğü en çirkin şey olduğunu” söylemektedir ve bir sürahi ile bir at biblosunun çizimini de yapmıştır (Smith, 1850, s. 412).

		
James F. Blacker, (Blacker, 1919, s. 43)	Albert Smith, (Smith, 1850, s. 412)	

1855’de Fransız gezgin Jean Henri Abdolonyme Ubicini, “Buraya Çanakkale denmesinin sebebi, en eski zamanlardan beri burada çömlekçiliğin var olmasıdır.

Halen de yapılmakta ve İstanbul'a gönderilmektedir. Ancak bunlar büyük değer taşımazlar.” ifadesinde bulunmaktadır (Ubicini, 1855, s. 13).

1876'da bölgeyi ziyaret eden Amerikalı yazar Charles Dudley Warner, “*Keyifli şekilde boyanmış, capcanlı renklerle bezenmiş, iki bin haneden oluşan kasaba, düz, kumluk alanda uzanıyor, çok canlı bir görünüşe sahip, Avrupa üretimi mallar için muazzam bir antropo olan bu Anadolu kasabasının önemi konsolosluk bayrakları tarafından da teyit ediliyor. Güverteye çıktığım zaman kasabanın girişimci tüccarları gemimize çoktan çıkmış, çanak çömlekleriyle ortalığı doldurmuştu bile. Getirdikleri seramik ürünleri hem ucuz hem de çirkin olmaları nedeniyle hacılar arasında hazır müşteri buldu. Belki de bu ürünler için çirkin yerine fantastik dememiz gerekir. Bu seramiklerin örnekleri tüm Şark'ta görürsünüz; hatta Kahire'nin, Kudüs'ün ve Şam'ın çarşılarında size nadir eser olarak sunulabilirler. Söz konusu kap ister sürahi, bardak, vazo, kavanoz veya isterse sütlük olsun, biçimi ya gerçek olması mümkün olmayan bir hayvan, grifon veya ejderha ya da yer altı dünyasından bir köpek şeklinde olabilir ya da akıtacağı kimi hayal ürünü canavarın başı ve boynu şeklinde olabilir. Eser en göz alıcı kırmızılar, yeşiller, sarılar ve siyahlarla boyanmış, bazen yaldızlandıktan sonra sırlanmış olabilir. Bütün halinde bakınca son derece biçimsiz olup ünlü İtalyan çinisi Maiolika'ları gözden düşürmeye yetecek derecede göz kamaştırıcıdır”* der.

1919 yılında James Blacker, Çanakkale üretimi olan at biçimli seramikten ayrıntıları ile söz etmektedir. At biçimli sıvı kap, sırtındaki eyer ile kuyruğu arasındaki delikten doldurulmakta olduğunu ve ağzındaki delikten boşaltıldığını, göğsünde kasımpatı çiçeği bulunan testinin ayak ve bacaklarının gerçeklikten uzak ve yeşil sırlı olduğunu belirtmektedir. Ayrıca bu tür kapların Avrupa'da da kullanıldığından söz eder (Blacker, 1919, s. 42-43).

19. yüzyılın sonlarında Çanakkale'yi gören Vital Cuinet, bu dönemde şehrin nüfusunun 11.062 olduğunu ve seramik eserlerin Avrupa rekabeti karşısında bir önceki döneme göre önemini kaybettiğini yine de şehir ticareti arasında yeri olduğunu yazmaktadır (Cuinet, 1894, s. 745).

Bakla (1991, s. 195) 17. yüzyıldan beri üretimin var olduğu bilinen Çanakkale'de 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren fabrika büyüklüğünde on iki seramik atölyesinin bulunduğunu ve şehrin önemli gelir kaynaklarından birinin seramik üretimi olduğunu belirtmektedir.

20. yüzyıl başında bazı elçi ve gezginler de Çanakkale'nin geç dönem kalitesiz seramiklerinden söz etmektedirler. İstanbul'da elçilik görevi yapan Lord Dufferin'in karısı Harriot Lady Dufferin'in seyahatnamesinde Çanakkale seramikleri için "*Burada, Valauri örneklerini hatırlatan ucuz tip seramikler yapılmakta. Bunlardan bir pound gibi az fiyata sefarethanenin birçok boş köşesini dolduracak kadar bol miktarda aldık*" der (Tekkök Karaöz, 2018, s. 29).

Avrupalı gezginlerin gözlemleri dışında, Avrupa müzelerine giren Çanakkale seramiklerinin tarihleri de seramik eserlerin yolculuğu hakkında fikir vermektedir. Fransa'da Sevres Porselen Müzesi 1830'da Jeolog M. Virlet'den, 1831'de de deniz subayı M.jules des Blossviller'den toplam 37 parça Çanakkale seramiği satın almıştır (Altun, 1991, s. 107).

1971 yılında Gönül Öney'in *Türk Devri Çanakkale Seramikleri* adlı kitabı ile bilimsel bir yaklaşım kazanmış ve 1985 yılında, müze ve özel koleksiyonlardan derlenen iki yüz kadar Çanakkale seramiği İstanbul'da Türk ve İslam eserleri müzesinde sergilenmesi ile Çanakkale seramikleri müze ve koleksiyoncuların, araştırmacıların ilgisini çekmiştir (Soyhan, 1997, s. 29).

Eski bir geçmişe sahip Çanakkale seramikleri; düşük ateşte pişirilen, süslemesi az, biçimsel açıdan farklı, düşük kaliteli örneklerdir (Altun, 1996, s. 5). Bu seramikler biçim, kompozisyon, renk ve desen açısından Anadolu Türk seramiğine büyük yenilikler getirmiştir (Öney, 1971, s. 2). Çanakkale seramikleri biçim, kompozisyon, renk ve desen açısından İznik, Kütahya ve Milet İşi olarak adlandırılan Anadolu Beylikleri dönemi seramiklerinden farklılıklar göstermektedir (Sanay, 2000, s. 90). Seramikler genellikle kırmızı, az olarak da bej hamurludur (Öney, 1971, s. 2; Okumuş, 2000, s. 319). Bu döneme ait seramikler erken dönem (1670-1800) ve geç dönem (1800-1922) olarak iki bölümde değerlendirmektedir (Öney, 1986, s. 12; Zographou, 2008, s. 7, 9).

Erken dönem örneklerin kırmızı hamurlu ve beyaz astarlı, şeffaf sır altı desenli seramikler ile başladığı düşünülmektedir (Sanay, 1989, s. 19; Altun, 1999, s. 267; Okumuş, 2000, s. 319). Desen astar üstüne kazıma tekniği ile yapıldıktan sonra serbest fırça tekniği ile sıratlı boyama tekniği kullanılmıştır (Ayda, 1997a, s. 374). Beyaz ya da krem rengi astar üstüne işlenen desen yeşilimsi renksiz ya da tek renkli bej, turuncu, kirli sarı, kahverengi şeffaf sır kullanılmıştır. Desenler ise genellikle kalın, morumsu kahverengi, turuncu, sarı, lacivert ya da beyaz "slipli" boya ile sır altına işlenmektedir.

Bu renklerden biri, ikisi ya da üçü birlikte kullanılmaktadır (Soyhan, 1997, s. 30). 17. yüzyılın sonu 18. yüzyıl başlangıcına ait bu seramik desenleri büyük ustalık gerektiren Uzak Doğunun fırça desenlerini hatırlatmaktadır (Altun, 1999, s. 273).

Çanakkale seramiklerinin geç dönemine tarihlenen seramikler, kaba, abartılı (Küçükbiçmen, 2007, s. 1) ve düşük kaliteli örnekler olarak tanımlanmaktadır (Altun, 1999, s. 274). Bu geç dönem seramikler alışılmamış farklı biçimleri ile modern sanatın Pop Art örneklerini hatırlatmaktadır (Öney, 1976, s. 129).

19. ve 20. yüzyıla tarihlenen geç dönem Çanakkale seramikleri; kapaklı kâseler, şekerlikler, testiler, vazolar, saksılar, zarf ve fincanlar, mangallar, şamdanlar, mataralar, hayvan ve insan biçimli kaplar (Öney, 1971, s. 10-39) baharatlıklar, yağ kandilleri, gaz lambaları, meyvelikler, sepetler, şekerlikler, fiçılar, çaydanlık, tepsi, tabla, kalemlik ve yazı takımlarıdır (Altun, 1996, s. 122-149).

Biçimler, tabak ve kâselerde olduğu gibi çömlekçi çarkında tek parça olarak şekillendirilmesinin dışında, testi ve hayvan biçimli kaplarda olduğu gibi çok parçalı olarak da şekillendirilmiştir. Çok parçalı biçimlerde tornada çekilen parçalar deri sertliğindeyken, birleştirildikten sonra üzerlerine kalıplarda şekillendirilmiş yaprak ve çiçek rozetleri eklenmiştir (Okumuş, 2000, s. 319).

Çanakkale seramiklerinin yapım teknikleri arasında çark tekniği, sucuk tekniği ve kalıp tekniği kullanılmaktadır. Döner çark tekniğinde ayak ile döndürülen dişli bir çark üzerinde merkezden kaç kuvveti ile elle çekilerek biçimlendirilmektedir. Sucuk tekniğinde plastik kil hamuru elde şeritler halinde sepet örgü şeklinde tutturulması ile oluşturulmaktadır. Kalıp tekniği biçimi alınacak malzeme üzerinden ilk biçimin alınması ile kalıbın çıkarılması, daha sonra döküm kalıplarına doldurulan kil ya da seramik toprağının akıtılmasından sonra kalıbın açılması sonucunda oluşan biçimlendirme tekniğidir (Sanay, 1989, s. 17-18).

Geç dönem Çanakkale seramiklerinin en tipik ve yaygın örnekleri testilerdir. Burmalı kulplu örneklerin sayısı oldukça fazladır (Altun, 1999, s. 275). Çanakkale seramiklerin de fazlaca karşılaşılan burmalı kulplu seramiklerin yapımında sucuk tekniği kullanılmaktadır (Sanay, 2000, s. 96).

Biçimlerine göre kendi içinde sınıflandırılan testiler, su testisi, derviş testisi, nargile ve süs eşyası olarak kullanılmaktadır (Öney, 1971, s. 10; Öney, 1976, s. 130).

Ağız biçimlerine göre; düz ağızlı, kuş başlı gaga ağızlı, kuş başlı çıkıntılı emzikli, at başlı olarak sınıflandırılabilir (Sanay, 1989, s. 26-28).

Geç dönem Çanakkale seramiklerinde özellikle beyaz astarlı seramik kap üstüne toprak boyanın kullanıldığı örnekler bulunmaktadır. Birçok seramikte uygulanan bu yöntem, beyaz astarlı seramiğe, kırmızı toprak boyanın serpmeye ve akıtma tekniği ile uygulanmasıdır (Sanay, 1989, s. 30-31).

19. yüzyıl ortaları ile 20. yüzyıl başları arasına tarihlenen bu seramikler zevksiz ve aşırı barok süslemeli seramikler olarak değerlendirilmektedir. Şişman gövdeli uzun boyunlu, kuş başlı gaga ağızlı ya da kuş başlı çıkıntılı emzikli, ağız bölümü bazen süzgeçli, başın arkasında testiye doldurulmak için üçgen bir açıklığa sahip, gövde, boyun ve ağzın ön tarafında çiçek, yaprak, kuş vb. kabartma rozetler ile süslüdür (Öney, 1971, s.10; Sanay, 1989, s. 24). Kuş başlı gaga ağızlı testilerin ağzının iki yanında göz hissi veren kabartma rozetler ve bazen de taç hissi veren bir başlık yer almaktadır. Kuş başlı çıkıntılı emzikli örneklerde kafasının üstünde hotoz ve emzik üzerinde ibik hissi veren çıkıntılar bulunmaktadır.

Bu seramiklerin gövdelerinde yer alan büyük ve renkli çiçek, yaprak, dal boyamaları ve kabartma rozetleri ilginç bir görünüm kazandırmaktadır. Ağız kuş başlı gaga ağızlı olanlar kız çocukların, ağız kuş başlı çıkıntılı emzikli olanlar erkek çocukların doğumundan sonra lohusa şerbeti ikramında kullanıldığı inancı bulunmaktadır (Altun, 1996, s. 13; Altun, 1999, s. 275). Ayrıca yeni evlenen kızların çeyizlerine konulduğu da bilinmektedir. Geleneksel bu testilerin kullanıldığı bir başka yer ise cenazelerdir. Testilerin üzerine, ölen erkeğe mendil, kadınsa tülbent bağlanmakta, defin işleminden sonra toprak bu testi ile sulanmaktadır. Tülbent ya da mendilin bir fakire ya da istenilen bir kişiye verilmesi de yörenin geleneğidir (Okumuş, 2000, s. 321).

Farklı biçimlerdeki vazo ve testiler arasında en ilginç olanları at başlı testilerdir. Ağızları at başlı, ayaklı ve şişman gövdeli, ince boyunlu testiler, barok özelliklere sahip farklı örneklerdir. At başlı testinin boyun kısmı kanatlıdır. Atın kuyruğu, testinin kulpu olarak düşünülmüştür. Gövdenin ön ve yan taraflarında aplike tekniği ile yapılmış çelenk, yaprak ve çiçek rozetleri, iki yanında içine çiçek ya da mum koymak için boş bırakılan lale biçiminde çıkıntılar yer almaktadır. Ayrıca testiler sır üstü çiçek, dal ve yaprak desenleri ile boyanmıştır (Öney, 1971, s. 12; Altun, 1999, s. 276). Çanakkale halkının yaşamında atın büyük önemi vardır. At koşum takımlarının satıldığı yer olarak bilinen çarşı günümüzde “Aynalı Çarşı” adıyla bilinmektedir. Tüm bunların seramiklerde fazlaca karşılaşılan at biçimli kabın ortaya çıkmasında etkili

olduğu düşünölmektedir (Okumuş, 2000, s. 322). Kanatları bulunan at başlı testilerin mitolojik kaynaklı olduğu düşünölmektedir (Sanay, 1989, s. 23; Sanay, 2000, s. 95, 96). At başlı testilerin ortaya çıkmasında efsanevi “*Truva Atı*” etkili olmuştur (Okumuş, 2000, s. 322). Bu testiler, bazen zevksiz, heykele benzer, grotesk örnekler (Öney, 1971, s. 11-12) bazen ince bir zevkin ürünü (Sanay, 2000, s. 95, 96) bazen de Türk sanatına konu, desen ve buluş getiren ilgi çekici örnekler olarak tanımlanmaktadır (Öney, 1982, s. 12). Genellikle kahverengi sırla sırlanan testilerde sır üstü tekniğinde yaldız, turuncu, yeşil boyamalar yer almaktadır (Öney, 1971, s. 12).

19. yüzyıl sonu 20. yüzyıl başına tarihlenen halka gövdeli testiler diğer bir testi grubunu oluşturmaktadır. Dışa dönük ağızlı, kısa boyunlu, dalgalı kulplu, uzun çıkıntılı emzikli, gövdesi halka biçiminde, alçak kaideli örneklerdir (Altun, 1996, s. 14). Süs eşyası olarak değerlendirilen bu testiler zevksiz örnekler olarak tanımlanmaktadır (Öney, 1971, s. 12). Tek renk sarı, yeşil (Altun, 1996, s. 14) kahverengi sırlı bu seramiklerin üstü kabartma çiçek ve yaprak rozetleri ve farklı renklerde çiçek desenleri ile süslenmiştir (Öney, 1971, s. 12). Tek renk sırlı seramiklerin yanında, sır akıtmalı ebruli örnekler de bulunmaktadır (Altun, 1996, s. 14).

Çanakkale seramiklerinin birçoğunu 19. yüzyıl sonu 20. yüzyıl başlangıcına tarihlenen hayvan ve insan biçiminde yapılmış seramikler oluşturmaktadır. Bu kapların su kabı, şekerlik, kutu ve baharatlık gibi farklı işlevlerde kullanıldığı düşünölmektedir. At, aslan, boğa, deve, balık biçiminde yapılanların su kabı olduğu düşünölmektedir (Öney, 1971, s. 14; Altun, 1996, s. 14). Kalıp tekniği ile döküm seramik olarak üretilen bu kaplar alçıdan ya da tahtadan hazırlanan çoğaltma amacıyla yapılan kalıp içine akışkan haldeki kilin akıtılmasıyla yapılmaktadır (Sanay, 1989, s. 33). Seramiğin sırlanmasında şeffaf sır olarak bilinen kurşunlu sır kullanılmaktadır. Geç dönem eserlerinde, yoğun olarak renkli ve mat sır uygulaması ile karşılaşılmaktadır. Yine bu örneklerde sır üstü boyamada en fazla karşılaşılan renk altın yaldızdır (Sanay, 1989, s. 33). Sırtlarındaki delikten doldurulan bu kaplar, ağızlarındaki delikten boşaltılmaktadır. Göz, ağız, yele, eyer gibi ayrıntılar barbutin tekniğinde yapılmıştır. Kuyrukları sırtta doğru kıvrılarak kulp bölümünü oluşturmaktadır (Öney, 1971, s. 14; Altun, 1996, s. 14).

Hayvan ve insan biçiminde yapılmış seramikler, koyu kahverengi, koyu yeşil, kirlili sarı tek renk ya da birkaç renk birlikte kullanılarak yapılmaktadır. Tek renkli örneklerde genellikle sır üstü tekniğinde beyaz, siyah, yeşil, kırmızı ve altın yaldız

renği ile desenler yapılmaktadır. Bu örneklerin de zevksiz, kaba ve aşırı barok özelliklere sahip örnekler olduğu düşünülmektedir (Öney, 1971, s. 15).

Günümüze az sayıda ulaşmış olan ayrıntılı işçiliğe sahip efe biçimli seramiklerin biblo (Öney, 1971, s. 15), kaplumbağa biçiminde yapılanların kutu ve kuş vb. hayvan biçimindeki seramiklerin ise kâse, şekerlik, baharatlık gibi işlevlerde kullanıldığı düşünülmektedir (Altun, 1996, s. 14; Okumuş, 2000, s. 322).

Mangallar Çanakkale seramikleri arasında az karşılaşılan örneklerdir. Genellikle koyu yeşil (Altun, 1996, s. 15) koyu kahverengi, kirli sarı ile yapılan tek renk sırlı seramiklerdir (Öney, 1971, s. 15; Okumuş, 2000, s. 323).

Çanakkale seramikleri arasında ayrıntıları ile işlenmiş gemi biçiminde biblo görünümlü gaz lambaları genellikle koyu kahverengi sırlıdır. Bu örnekler sır üstü tekniğinde farklı renk boyalar ile desenlendirilmiştir (Altun, 1996, s. 15).

18. yüzyıldan 19. yüzyılın ikinci yarısına kadar yeni biçimler oluşmuş, çeşitli kullanım alanları için üretilmiş örnekler sayesinde ürün çeşitliliği sağlanmıştır. Bu sayede geniş ölçüde seramik üretimi gerçekleştirilebilmiştir. Tek renk sırlı ve sır üstü boyalı, bol kabartmalı eserler son dönem Çanakkale seramiklerinin kendine özgü özellikleridir. 20. yüzyılın başlarında kalitesizleşen örnekler giderek daha da kötüleşmiştir. Bu seramikler biçim, kompozisyon, renk ve desen açısından Anadolu Türk seramiğine büyük yenilik getirmiştir. Bugün de Çanakkale’de seramik çalışmaları halen devam etmektedir. Yeni kurulan atölyeler sayesinde seramiklerin kalitelerinde artış olacağı düşünülmektedir (Öney, 1976, s. 129; Okumuş, 2000, s. 9). Çanakkale seramiklerinin biçimlendirilmesinde günlük ihtiyaçların, efsanelerin, dini inanışların, yazılı olmayan kültür mirasının etkileri oldukça fazladır (Ayda, 1997a, s. 374). Çanakkale seramikleri geçmiş ile gelecek arasında bağ kuran örneklerdir (Karagül, 2017, s. 41).

Zengin üretim merkezlerinden biri olan Çanakkale’den çok sayıda seramik eser günümüze gelmesine karşın şimdiye kadar duvar çinisi ile karşılaşılmaması dikkat çekicidir (Öney, 1971, s. 2; Okumuş, 2000, s. 319).

3. ÇANAKKALE BÖLGESİ SERAMİK ATÖLYELERİ VE TİCARİ İLİŞKİLER

3.1. Çanakkale Seramik Atölyeleri

Çanakkale seramik sanatı büyük olasılıkla 17. yüzyılın sonundan itibaren gelişmeye başlamış, 18. yüzyılda seramik yapımında ün kazanarak “Çanak Kalesi” adıyla anılmaya başlanmıştır (Öney, 1976, s. 129; Bakla, 1993, s. 54-56; Ayda, 1997a, s. 373; Soustiel, 2000, s. 173; Okumuş, 2012, s. 315).

Çanakkale’ye gelen bazı gezginlerin belgelerinden, bölgede çanak çömlek üretimi ve ticareti ilgili bilgiler bulunmaktadır (Tekkök Karaöz, 2018, s. 27).

Evliya Çelebi’nin Seyahatnamesi 17. yüzyılın ikinci yarısında Çanakkale ile ilgili yapılan en erken tarihli çalışmadır. “*Ve cümle sekiz yüz adad dükkanları var. Her esnaf-ı ehl-i hirefden mevcut olup müzeyyen çarşu-yı bazar-ı sultanıdır kim çoğu Ebü’l-feth evkafıdır.*” “*Çarşıda sekiz yüz adet dükkanları vardır. Her çeşit sanatkar mevcut olup, süslü Pazar ve çarşıdır ki çoğu Fatih’in eseridir*” sözleri ile Türkçe’ye çevrilmiştir (Çelebi, 2010, s. 425).

1698 ile 1702 arasında Anadolu gezisinde bölgeyi 03.04.1699 tarihinde bölgeyi ziyaret eden Edmund Chishull, “*iki ünlü hisarı ve bitişiklerindeki kasabaları görmek beni ziyadesiyle memnun etti. Kaptanın filikasıyla kıyıya çıkararak Asya tarafındaki kasabanın (Abydos) civarına kadar büyük bir zevkle yürüdüm. Kent büyük fakat basit olduğu gibi, arkeolojik hiçbir ize de rastlanmıyor. Kasabada Doğuya mahsus güzel sırlı testiler yapılarak satılıyorlardı.*” sözlerini dile getirmektedir (Sanay, 1989, s. 15; Chishull, 1993, s. 55, 56).

1740 tarihinde bölgeyi ziyaret eden İngiliz Antropolog Richard Pococke “*Kalenin kuzey tarafındaki kasabanın çevresi bir buçuk mil; içindeki toplam bin iki yüzü Rum, yüzü Ermeni ve ellisi Yahudi’dir. Burada büyük miktarda pamuklu ve yelken kumaşı imalatı yapılıyor; bir de Delf’inkine benzer seramik üretiliyor ki, yıllık ihracatı on beş bin doları bulmakta; ayrıca balmumu, yağ, yün, pamuk ve pamuk ipliği de ihraç ediliyor ve de küçük tekneler inşa ediliyor*” şeklinde kentin ekonomik durumundan bahsetmektedir (Pococke, 1745, s. 102, 104).

1764’de İngiliz edebiyatçı ve entelektüel Richard Chandler bölgede çok sayıda çömlek ustasının bulunduğu geniş çaplı bir çömlekçiliğin varlığından bahsetmektedir (Chandler, 1776, s. 15-16, 20-21).

James Dallaway Çanakkale bölgesinde Sisam, Sakız, Midilli ve Bozcada’yı ziyaret etmiş, bu yolculuk sırasında tuttuğu notları Londra’da yeniden elden geçirerek 1797’de *Constantinople Ancient and Modern with Excursions to the Shores and Island of the Archipelago and to the Troad* başlığıyla yayınlamıştır (Işın, 2001, s. 7).

1794’te bölgeyi ziyaret eden James Dallaway, çömlekçiliğin artışı nedeniyle şehrin ekonomisinin arttığını ve eskiden Kale-i Sultaniye olarak adlandırılan bölgenin Çanak Kalesi olarak adlandırıldığını belirtmektedir. İngiliz seyyah, buradaki üretimin “zevksizce boyanan ve yaldızlanan kaba çanak-çömlek” olduğundan bahsetmektedir (Dallaway, 1797, s. 333).

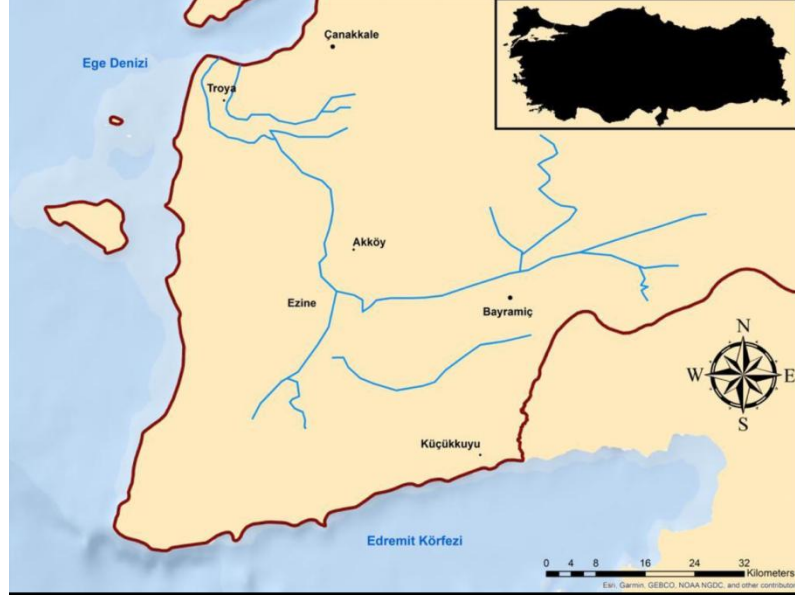
Böylece “Çanakkale” adı Batılı kaynaklarda ilk kez İngiliz elçiliğinde hekim olarak görev yapan ve şehri 1794’te ziyaret James Dallaway tarafından kullanılmıştır (Bakla, 1993, s. 54, 56; Soustiel 2000, s. 173).

1794’de bölgede çalışan İngiliz botanikçi John Sibthorp “bazı çömlekçilerde zarif sayılabilecek üretim yapıldığını, ustaların bunları büyük bir beceri ile boyadıklarını ama boyaların fırınlanmadığını” belirtmektedir. Bu yöntem, geç dönem Çanakkale seramiklerinin tipik sır üstü boyama tekniğidir (Doğer, 2000, s. 6; Okumuş, 2000, s. 8; Tekkök Karaöz, 2018, s. 28).

Birinci Dünya Savaşı’ndan hemen önce Çanakkale’de yapılan seramik eserler, yurt içinden başka; Suriye, Mısır ve Kuzey Afrika gibi yurt dışı pazarlarında da müşteri bulmaktaydı. Bu yüzden Çanakkale’de o tarihte yirmi kadar seramik atölyesi bulunmaktaydı (Pekşen, 2007, s. 55).

Çanakkale seramik fırınları ve ürünlerin tarihlendirilmesine ilişkin kesin bir bilgi bulunmamaktadır (Öney ve Çobanlı, 2007, s. 365). Konu ile ilgili seyahatnamelerden, müze kayıtlarından, Osmanlı arşiv belgelerinden, şer’iyye sicillerinden, temettuat defterlerinden ve araştırmalardan yararlanılmaktadır. Osmanlı arşiv belgelerinin transkripsiyon çalışmaları konu ile ilgili bilgi edinilmesine yardımcı olmaktadır.

Çanakkale’de seramik üretim merkezleri araştırıldığında Akköy, Eceabat, Çan ve Tabaklar Köyü ile karşılaşılmaktadır.

Çanakkale seramik üretim merkezleri (D. Ekiz 2020)

Çanakkale şehir merkezine 42 km. uzaklıkta olan Akköy, Subaşı Deresi'nin geçtiği dar bir vadinin güney kenarındaki alçak bir sırtın üzerinde kurulan küçük bir yerleşim yeri olan bölge Kara Menderes Irmağı'nın kuzeyindedir. Danişmendli Türkleri tarafından 14. yüzyılın başlarında kurulduğu düşünülmektedir. Orta Anadolu'dan bölgeye göçen Türkmenler arasında seramik alanında ustalaşmış Ahiler de bulunmaktadır. Araştırmalar Akköylülerin bu bölgeye yerleştiklerinde sırlı seramik bilgisine sahip olduklarını göstermektedir (Uysal, 2008, s. 3).

Bölgenin en erken tarihlerden itibaren birçok kültüre ev sahipliği yaptığı ve Helenistik dönemden Geç Bizans ve Osmanlı dönemine kadar iskân edildiği anlaşılmaktadır (Yılmaz, 2018b, s. 433).

Akköy'de bulunan kiremit ve pithos parçaları Helenistik dönemden Erken Bizans, Geç Bizans, Roma ve Osmanlı dönemine kadar uzanmaktadır. Ayrıca arkaik bir kent olan Neondria'nın kuzeybatısındaki Işkın Mevkii'nde Roma ve Geç dönem Bizans seramikleri yanında kiremit pişirilen bir de seramik fırını bulunmuştur (Yılmaz, 2018b, s. 432, 436).

Çanakkale'nin Anadolu toprakları, Antik dönemde Troas Bölgesi olarak adlandırılan Biga Yarımadası'nı kapsamaktaydı (Yılmaz, 2018a, s. 4). Akköy'de üretilen sırlı seramikler Selçuklu ve Bizans seramikleri ile benzer özellikler göstermektedir. Sırsız seramikler ise Menderes havzası kilinin kullanıldığı Troia Helenistik ve Roma dönemi çömlekçilerinin günlük kullanım amacı ile üretmiş

oldukları kırmızı ve beyaz astarlı kap kacaklar ile Troas Bölgesi Bizans seramiğinde görülen sıraltı beyaz astarlı uygulamanın benzerleridir. Bu durum bölgede devam eden kültürel etkileşimi göstermektedir (Tekkök Bıçken, 2000, s. 95).

17-18. yüzyıldan beri Akköy’de seramik üretiminin var olduğu ve Çanakkale Seramik sanatının Akköy’de başladığı düşüncesi bulunmaktadır. Gelişmiş çömlekçi çarkının ne zaman kullanılmaya başlandığı bilgisi mevcut değildir. Bölgenin Çanakkale’ye olan yakınlığı nedeniyle köyde gelişmiş çömlekçi çarkının kullanıldığı düşünülmektedir (Güner, 1988, s. 60).

I. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak tescillenmiş olan Akköy Osmanlı dönemi seramik fırınlarında⁵ ortaya çıkarılan seramik buluntular bölgenin Beylikler ve Erken Osmanlı dönemlerinde önemli bir seramik üretim merkezi olduğunu ortaya koymaktadır. Bölgede Türk seramik sanatının başlangıcını 14. yüzyılın ilk yarısına kadar indirmek mümkündür. Bölgede yapılan araştırmalar sonucunda ortaya çıkarılan ve “Milet işi” olarak adlandırılan seramiklerin 14. yüzyıl erken dönem örnekleri olduğu düşünülmektedir (Tekkök Karaöz, 2018, s. 25). Bölgedeki sırlı üretim örneği olan üç ayaklardan damgalı olanlar İznik Tiyatro kazısında ortaya çıkarılan Osmanlı seramikleri ile benzerlik gösterirken üç kollu olan örneklerin ise Beylikler dönemine ait olabileceği belirtilmektedir (Özkul Fındık, 2001, s. 290-91).

Akköy’ün kuzey yamacından dere kenarına kadar uzanan bölümünde fazla sayıda sırlı ve sırsız seramik parçalarına, üç ayak ve cüruf kalıntılara rastlanmaktadır. Yüzeyde bulunan seramikler genellikle testi, ibrik, çömlek ve küp gibi kap kacaklara aittir. Sırlı seramikler ise genellikle kâse ve tabak gibi kap kacaklardan meydana gelmektedir. Seramik fırınları günümüze gelememiştir.⁶

Akköy çömlek ustaları, 17. yüzyılın ikinci yarısında Çanakkale’ye göç etmişlerdir. Çanakkale Seramiklerinin kökeninin Akköy çömlekçiliğine dayandığı bilinmektedir (Akarca, 1979, s. 501, 504, 506). Çanakkale’de seramik üretimine ilişkin en erken bilgiler Akköy’den Çanakkale’ye göçün yaşandığı 17. yüzyılın sonlarına aittir. Çanakkale seramiklerinin en kaliteli örneklerini oluşturan 17. yüzyıl seramikleri Akköy’de üretilen Beylikler dönemi “Milet İş” seramiklerin devamı niteliğindedir (Okumuş, 2012, s. 317).

⁵ Akköy Osmanlı dönemi seramik fırınları Çanakkale Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu’nun 21.06.2017 tarih ve 3896 sayılı karar ile tescillenmiştir.

⁶ Çanakkale Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu arşiv belgelerinden edinilmiştir.

1960 yılında köydeki atölye sayısı kırkın üzerinde iken bu tarihten yirmi yıl sonra atölye sayısı 5-6'ya kadar düşmüştür (Yener, 1982, s. 34). Akköy'de kadına ait bir görev olarak görülen seramik üretimi dişli çarklarda yapılmaktadır. Bölgede torna çekmesini bilmeyen kızların gelin olamadığı bilinmektedir (Güner, 1998, s. 60; Danabaş Tuncer, 2010, s. 75). 1997 tarihli bir araştırmada Akköy'de iki köylü kadının çömlekçilik ile uğraştığı belirtilmektedir (Karadeniz, 1997, s. 57).

2005 yılında yapılan araştırmalarda Akköy İlkokulu'nun kullanılmayan binasının seramik atölyesi olarak kullanıldığı belirlenmiştir. Bu binada çömler, testiler, mumluklar, küllükler ve biri milli diğeri elektrikli olmak üzere iki tane torna tezgâhı yer almaktadır. Seramiklerin pişirme işlemi okul bahçesindeki kerpiç ve tuğla malzeme ile yapılan fırınlarda gerçekleştirilmektedir.⁷ Günümüzde sırsız seramik üretimi kısmen devam etmekte ve bu geleneği devam ettiren sadece bir aile olduğu bilinmektedir (Güner, 1998, s. 60; Danabaş Tuncer, 2010, s. 75).

Ürünlerin aynı biçim özelliklere sahip olması dikkat çekicidir. Üretimin sergileneceği bir pazarın bulunmaması bu köklü sanat geleneğinin Akköy'de yok olmasına yol açacaktır (Danabaş Tuncer, 2010, s. 77).

Türkler tarafından kurulan Akköy üretimi olan son dönem Çanakkale seramikleri ile Danişmendli Beyliği'nin bulunduğu bölgede yer alan Tokat'ta üretilen seramikler arasında kullanılan çamur, sır, biçim, renk ve uygulama açısından benzerlikler olması dikkat çekicidir (Okumuş, 2012, s. 315).

Çanakkale'deki bir diğser seramik üretim merkezi Eceabat'tır. Eceabat'ta hiçbir İlkçağ ve Ortaçağ seramik buluntusuna rastlanılamamıştır. Bölgedeki İlkçağ kent kalıntıları Fatih Sultan Mehmed zamanında yapılan Kilitbahir, Seddülbahir, Çimenlik "Kale-i Sultaniye" kalelerinin yapımında kullanılmıştır (Umar, 2008, s. 247).

Eceabat halkının geçim kaynağı tarım ve balıkçılık iken çömlekçiliğın dahil olması, Uzak kardeşler ve Abdülkadir Ateş'in, Çanakkale'deki atölyelerini Eceabat'a taşımasıyla gerçekleşmiştir (Sevim ve Karaman, 2002, s. 220).

Eceabat ilçesi Çanakkale şehrine adını veren; çanak ve çömlek üretiminin yapıldığı kaleye oldukça yakın bir konumdadır. Çanakkale bölgesi seramik üretiminde

⁷ Seramik geleneğini devam ettiren Emine Türker'in verdiği bilgiye göre kendisinin dedesi ve ninesi de bu sanat ile uğraşmaktaydı. Emine Türker'in torunu Nihan Hanım ve 18 Mart Üniversitesi Resim bölümü mezunu Ahmet Sayar üretime destek vermektedirler. Emine Hanım'ın biçimlendirmiş olduğu seramiklerin desenlerini Nihan Hanım ve Ahmet Bey gerçekleştirmektedir. Ayrıca ajur tekniği kullanarak çanak ve mumluk üretmektedirler. Ürünler 850 santigrad derecede genellikle kerpiç fırında pişirilmektedir. Bu fırında pişen ürünlerin dayanıklılığı düşüktür.

hammadde olarak kullanılan kil Eceabat'ta üretilmektedir. Günümüzde bölge Milli Park sınırı içinde bulunduğu için kil ocağı işletilememektedir (Karagül, 2018, s. 141).

Çanakkale seramiklerinin geç dönem örneklerinin özensiz ve abartılı biçim ve süslemelerden oluşmaya başlaması ile Çanakkale yöresi atölyeleri yok olmaya yüz tutmuştur. Bölgede devam eden üretimin Eceabat yöresine kaydığı görülmektedir. Eceabat örneklerinde erken dönem örneklerin güzelliğini ve yaratıcılığını bulmak zordur. Seramik ustaları ekonomik sıkıntı ve teknolojiyle olan rekabetleri sonucunda daha az maliyetli üretime yönelmiştir (Sevim ve Karaman, 2002, s. 216). Eceabat çömlekçilerinin torna ve döküm tekniği ile ürettikleri ortak biçimler; testiler, mumluklar, fenerler, demlikler, şekerlikler, tuzluklar, kül tabakları, vazolar, kupalar, Çanakkale savaşı ve Truva atını betimleyen biçimlerdir. Ustalar aldıkları toplu siparişlere göre yeni teknikler ve biçimler geliştirmişlerdir. Ayrıca yüksek fiyata satmak üzere at başlı testiler yaparak depolamışlardır (Sevim ve Karaman, 2002, s. 221).

20. yüzyılın ortalarında merkezde kalan atölyelerin hava kirliliğine neden oldukları gerekçesiyle merkezden uzağa taşınmaları istenmiştir. Bunun sonucunda babadan oğula geçen usta-çırak ilişkisi içerisinde işleyen seramik atölyelerinden bazıları kapanırken bazıları merkezden uzağa, bazıları da Eceabat ilçesine taşınmıştır (Okumuş, 2012, s. 318-9). Eceabat örneklerinin bazı süslemeleri Çanakkale seramik süslemelerini devam ettirmektedir (Sevim ve Karaman, 2002, s. 221).

Erdoğan-Zeki-Ziya Uzay kardeşler ve Abdülkadir Ateş, Çanakkale seramik üretiminde büyük usta olan babalarından öğrendiklerini önce Çanakkale ardından da Eceabat'ta devam ettirmişlerdir. Eceabat'ta faaliyet gösterdikleri ilk yıllarda atölyelerde on beş, yirmi kişi çalışırken 2000 yıllarında bu sayı sekize kadar düşmüştür (Sevim ve Karaman, 2002, s. 220).

Ekonomik ve siyasi durumun bozulmasıyla üretim yöntemleri, biçim ve süsleme özelliklerinde değişiklikler yaşanmıştır. Eski Çanakkale ustaların çocukları, geleneksel Çanakkale seramik üretimine devam etmeye çalıştığı iki atölye bulunmaktadır. Atölyelerin kapanması sonucunda işsiz kalan ustalar 1957 yılında Çan ilçesinde kurulan Çanakkale Seramik Fabrikaları'nda çalışmaya başlamışlardır. Fabrikadaki üretimin geleneksel üretime dayalı olmaması nedeniyle geleneksel Çanakkale seramik üretimi son bulmuştur (Okumuş, 2012, s. 319).

Günümüzde yürütülen araştırmalar sırasında seramik örnekleri belirlenen bir diğer yer Tabaklar Köyü olmuştur. Çanakkale'nin Ayvacık ilçesine bağlı olan köy dağlık bir bölgede yer almaktadır. Köy antik yerleşim alanlarına oldukça yakındır (Karagül ve Kayman Karagül, 2017, s. 38).

Köyde bulunan seramikler üç grup altında toplanmıştır. Bunlar; yağ küpleri, sağlam durumdaki günlük kullanım seramikleri ve kırık seramik parçalarıdır. Yağ küpleri fazlaca tercih edilen önemli günlük kullanım eşyalarıdır. Sıvı maddelerin taşınması ve saklanması açısından kolaylık sağladığı için bu seramik kaplar tercih edilmiştir. Bu kap kacaklardan bazılarının içleri sırlıdır (Karagül ve Kayman Karagül, 2017, s. 41).

Tabaklar Köyü metruk evlerin bahçelerinde bulunan küplerin taşımacılıkta kullanıldığı düşünölmektedir. Evlerin bahçelerinde gömölü olarak bulunan bu küplerin boyutları 60-70 cm. arasında değişmektedir. İçleri sırlı, dışları sırsız ve basit fitil süslemelidir (Karagül ve Kayman Karagül, 2017, s. 41).

Tabaklar Köyü seramik küpleri ile Midilli adasında üretilen küpler arasında benzerlik bulunmaktadır. Kuzey Ege kıyılarında üretilen kaliteli zeytinyağının depolanması için üretilen bu küpler Anadolu'ya ithal edilmiştir. Bunlardan bazılarının Çanakkale'ye ulaşmış olması olasılık dahilindedir. Midilli'deki Mantamados çömlekçilerinin üretmiş oldukları yağ küpleri günümüzde Mantamados Zeytinyağı Müzesi'nin bahçesinde sergilenmektedir (Karagül ve Kayman Karagül, 2017, s. 41). Benzer nitelikteki küplerin önemli bir ihtiyaca cevap vermesi nedeniyle Anadolu çömlekçiler tarafından da üretilmesi olasılık dahilindedir.

Türkiye ve Yunanistan arasında gerçekteşen ticari faaliyetlerde sıvı malzemelerin seramikler ile taşındığı belgelerde de geçmektedir. Bu belgelerde sıvının taşındığı seramik malzeme ile içindeki malzemenin fiyatının birlikte değerlendirildiği yazmaktadır.⁸ Buradan yola çıkarak Tabaklar Köyü'nde ortaya çıkarılan yağ küplerinin Ege Adaları ile yapılan ticarete kullanılanlardan olabileceğini düşünmekteyiz.

Tabaklar Köyü'nde sağlam durumda bazı testiler de bulunmuştur. Bunlar tek kulplu, çift kulplu ve ibrik olmak üzere üç biçimde değerlendirilen ve Akköy'de üretilmiş olan seramiklerdir. Testilerde Akköy seramikleri için klasik denilebilecek

⁸ Türkiye ile Yunanistan Arasında İkamet, Ticaret ve Seyrisefain Mukavelenamesi, Ankara, 30 Ekim 1930'da Fransızca olarak 2 nüsha düzenlenmiştir.

kırmızı ve beyaz renkli süslemeler kullanıldığı görülmektedir (Karagül ve Kayman Karagül, 2017, s. 42).

Araştırmalar sonucunda bölgede kırık biçimde 14 seramik parçası bulunmuştur. Bulunan kırık seramik parçaları, farklı biçimlere sahiptir. Bu örnekler çeşitlilik açısından zengindir. Yapılan incelemeler sonucunda tüm parçaların kırmızı çömlekçi çamurundan, çömlekçi çarkı kullanılarak üretildiği anlaşılmıştır. Bulunan 13 seramik parça sırlanmadan önce astarlanmıştır. Astarlanmadan önce sıralanan tek örnek yeşil sırlı ve emzikli ibriktir. Şeffaf, sarı ve yeşil olmak üzere üç çeşit sır kullanılmıştır. Renklendirme için kobalt, bakır ve demir oksit tercih edilmiştir. Akıtma yöntemi dışında fırça uygulamaları ve silindir biçimindeki mühür ile farklı süslemeler oluşturulmuştur. Buluntular arasında “Milet işi” olarak adlandırılan seramiklere çok benzer örnekler vardır. Bu seramikler erken dönem Çanakkale üretimidir. İznik kökenli olan bu üretim 16. yüzyıl sonuna kadar farklı merkezlerde kullanılmaya devam ettiğini göstermektedir (Karagül ve Kayman Karagül, 2017, s. 43-44).

Günümüzde bu sanat eski önemini yitirmiş durumdadır. Bunun nedeni porselen ve bakır gibi eşyaların seramiğin yerini tutmaya başlamasıdır. Yine de Çanakkale’de bu eski sanat geleneğini sürdüren beş altı tane üretim yeri bulunmaktadır. Çini-seramik sanatının giderek unutulmasının diğer bir nedeni de dış pazarda, artık bu gibi ürünlere olan ilginin yok olmasıdır. Ayrıca seramik eşyalar yurdun hemen her yerinde de yapılabilmektedir (Uslu, 2009, s. 14).

3.1.1. Arşiv Belgelerinde Çanakkale Seramik Atölyeleri ile İlgili Kayıtlar⁹

Çanakkale seramiklerinin dükkan, atölye yerleri, çanakçı adları, adetleri, çanakçılık, çömlekçilik alt grup iş türleri, ürün adları, fiyatları ile ilgili kaynak oluşturabilecek belgelerden bir grubu Kala-i Sultaniye Şer’iyye Sicilleri’dir. Bunlardan 358/21 numaralı belge¹⁰ 1894-1895 yıllarına ait 8 yazışmadan oluşmaktadır. Bu yazışmalar çanak çömlek dükkanlarının ruhsatları ve vergilendirme konularında bilgi vermektedir. Bu yazışmada Biga Mutasarrıflığı, çanakçı esnafının zor durumda olduğunu, dükkanlarını kapamaya ve sanatlarını bırakmaya başladıklarını bu nedenden dolayı imalattan alınan %5 oranında vergiden muaf olma isteklerini dile getirmektedir.

⁹ Başbakanlık Osmanlı Arşivlerinden tarafımızca edinilen ve okunan 8 tane arşiv belgesidir.

¹⁰ (BOA. A. MKT. UM. 538/33).

Başlangıçta bu istek kabul edilmiş daha sonra vergi alınmadan ihraç edilen seramiklerden ihracat yapıldıkları ülkelerde iki katı vergi alınması nedeniyle ihracatın vergilenmesine karar verilmiştir. Bu yazışmalardan son ikisi Mihail Kaptan'ın gemisine yüklenen 19.000 adet çanak çömlek ve benzeri eşyadan da vergi alınması ve usulsüz nakliyata izin verilmemesi isteği üzerinedir.

Seramik ustalarına üretimin devamlılığını sağlamak için teşvik ve destekte bulunmaktadır. Giridizade Ahmed, Mustafa, Hasan Çavuş ve Hüseyin Usta'ya seramik üretimine devam etmeleri için destek verilmiştir.¹¹ Yeni açılacak bir ocaktan alınan ruhsat bedeli için iki buçuk altın alınması kararlaştırılmıştır. Bu bedelin ödenmesinin zorunlu tutulmasına karşın daha önce 27 Kanun-ı Evvel sene 310 tarihinde 456 numaralı belgede Çanakkale esnafının bu ücreti ödeyememesi nedeniyle birçok dükkanın kapandığından söz edilmektedir. Ayrıca vergi yükümlülüğü ile ilgili Dahiliye Nezaret-i Celilesine, Mutasarrıf-ı liva Mehmed Cemil tarafından başvuruda bulunulmuştur.¹²

Yeni açılacak bir ocaktan iki buçuk altın talep edilmesi Çanakkale esnafını zor durumda bırakmıştır. Bundan dolayı çömlekçi esnafının sanatlarını terk ettikleri belirtilmiştir. Vergi yükümlülüğü ile ilgili Orman ve Maadin ve Ziraat Nezaret-i Aliyyesine başvuruda bulunulmuştur.¹³

Vergi yükümlülüğü ile ilgili yapılan başvuru için bir cevap beklendiği belirtilmiş ve bu ücretin talep edilmesi zorunlu tutulursa esnafın sanatlarını terk edecekleri Orman ve Maadin ve Ziraat Nezaret-i Aliyyesine bildirilmiştir.¹⁴

Çanakkale esnafının zor durumda olması ve sanatlarını terk etmemeleri için talep edilen ücretin ikişer buçuk altından iki buçuk Osmanlı lirasına düşürüldüğü kararlaştırılmıştır.¹⁵ Vergi yükümlülüğünün devam ettirilmesi durumunda esnafın sanatlarını terk etmeleri söz konusu olduğundan bu ücretin iki buçuk altından iki buçuk Osmanlı lirasına düşürüldüğü Biga Sancağı Mutasarrıflığına bildirilmiştir. Orman ve Maadin ve Ziraat Nezaret-i Aliyyesi'ne de Biga Sancağı tarafından alınan cevaba ilişkin açılacak ocaklardan iki buçuk Osmanlı lirası alınmasının kararlaştırıldığı bilgisi

¹¹ (BOA. A. MKT. UM. 00476.00044.001).

¹² (BOA. DH. MKT. 358/21).

¹³ (BOA. DH. MKT. 00358.00021.002).

¹⁴ (BOA. DH. MKT. 00358.00021.003).

¹⁵ (BOA. DH. MKT. 00358.00021.004).

verilmektedir.¹⁶ Seramiklerin ihraç oldukları yerlerde depozito ve iki katı vergi alındığı bilgisi yer almaktadır.¹⁷

Orman ve Maadin ve Ziraat Nezareti'nden alınan cevaba göre açılacak ocaklardan üretilen eşyaların ihraç bedelinden dahi daha düşük bir ücret olan iki buçuk Osmanlı lirası alınacağı Biga Mutasarrıflığına bildirilmektedir. Ayrıca Çanakkale'de üretilen 19.000 adet çanak, çömlek ve benzeri eşyanın Cezayir Bahr-i Sefid Orman Müfettişliğine bildirilmesi üzerine Biga Orman Müfettişliğine bu verginin çok düşük olduğu bildirilmiştir¹⁸ Biga Mutasarrıflığına bildirilen 19.000 evani ile ilgili Dahiliye Nezaret-i Celilesine bilgi verilmektedir.¹⁹

Biga Mutasarrıfı Hasan Paşa Hazretlerine Zeliha Hanım tarafından yazılan bir belgede Çanakkale halkından olan ve çanakçılık ile geçinen eşi Mehmed Ağa'nın vefat etmesi üzerine sahip oldukları malların sağır çocuğu ve büyük oğlu Hasan arasında eşit bir şekilde paylaşılması istenmiştir.²⁰

3.1.2. Atölyelerin Konumlandığı Mahalleler

Seramikçilerin konumlandığı mahallelerin belirlenmesi konusunda 19. yüzyıl Şer'iyye Sicili kayıtlarının çevirileri oldukça yararlı olmuştur. Cami-i Kebir Mahallesi'nde (bugünkü adı ile Fevzi Paşa Mahallesi), Aynalı Çarşı arkası Kemal Paşa Mahallesi, Eski Havra Sokak, Cevat Paşa Mahallesi'nde Çanakçılar Sokak, taşınan Sümerbank Deri Fabrikası bugün Çanakkale-Bursa yolu üstündeki soğuk hava depolarının bulunduğu yerde yaygın bir biçimde seramik üretimi yapılmaktadır (Güler, 2008, s. 83-85; Karagöz, 2018, s. 26).

1828-1834 tarihli Şer'iyye Sicili sayfa 96 ve 30b numaralı belge çevirilerinde; Çanakkale'de çanakçılık yapan Kemikzade Hasan Ağa'ya Cami-i Kebir Mütevelli Vakfınca Cami-i Kebir'in arazisi üzerinde mezarlık civarında, değirmenlik yakınında olan ve Tarandafil Zimmi'nin arsasına bitişik olan yerin izni ve ruhsatı verilmiş ve Hasan Ağa sonrasında bir Çanakçı mahzeni yapımına başlamıştır. Çanakçı mahzeninin

¹⁶ (BOA. DH. MKT. 00358.00021.005).

¹⁷ (BOA. DH. MKT. 00358.00021.006).

¹⁸ (BOA. DH. MKT. 00358.00021.007).

¹⁹ (BOA. DH. MKT. 00358.00021.008).

²⁰ (BOA .A. MKT. UM. 00538.00033.001).

zarar vereceği düşünülerek Cam-i Kebir Vakfı'na şikayet edilmiş, vakıf tarafından yapılan araştırmalar sonucunda, mahzenin dükkan sınırları içerisinde kaldığına ve çevresine zarar vermediğine karar verilmiştir (Güler, 2008, s. 76).

1835-1839 tarihli Şer'iyye Sicili sayfa 2 ve 9 numaralı belge çevirilerinde; kale yanında bir çanakçı dükkanına sahip olan Yalı Mahallesi sakini Hasan Bin Hacı Halil'in vefat etmesi üzerine mirası annesi ve kardeşleri arasında pay edilmiştir (Güler, 2008, s. 76).

1835-1839 tarihli Şer'iyye Sicili sayfa 23, 98 ve 99 numaralı belge çevirilerinde; Mutasarrıf Mehmet Raif Bey ecnebilerin istidan getirdiği çubuk ve külçe kurşunun alım ve satımı ile ilgili gümrük vergisi tahsil edilmesi ve 3 senelik tahsil miktarı karşılığında makbuz verildiği bilgisi yer almaktadır.

1835-1839 tarihli Şer'iyye Sicili sayfa 5 ve 36 numaralı belge çevirilerinde; Cam-i Kebir Mahallesi sakinlerinden vefat eden Hamza Ağa İbn-i Ali Efendi adlı şahsın eşine, annesine ve kızına bıraktığı mirasın pay edilmesi ile ilgilidir. Miras; bir çanakçı dükkanı, 17.000 adet ikişer paralık çanak (2295 guruş; 3000 adet suludan (375 guruş); 460 adet suludan (54.5 guruş); 1910 adet çanak (27.5 guruş); 80 adet paralık çanak (100 guruş); 1200 adet portakallı bardak (240 guruş); 250 adet adı yazılmamış (silik) ürün (250 guruş); 500 adet portakallı telli bardak (137.5 guruş); 26 adet kebir zade testi (399 guruş); 28 adet çorba tası (28 guruş); 100 adet kebir bağ bardağı (100 guruş); 210 adet iki bağ bardağı (105 guruş); 71 adet kebir kavanoz (106.5 guruş); 9 adet telli tab (236 guruş); 10 adet sepet (10 guruş); toplam 5304 guruş değerinde 26434 adet ürün ve satılmış olan ürünlerden elde edilen ihracat toplamı 5579 guruş para bulunmaktadır.

1839-1840 tarihli Şer'iyye Sicil sayfa 6 ve 43 numaralı belge çevirilerinde; Yalı Mahallesi sakinlerinden çanakçılık yapan Yahya Bin Yakup'un 7500 guruş değerindeki çanakçı dükkanını oğlu Ahmed'e devrettiği, dükkanın Çanakçılar Çarşısı'nda Mazlum Ağa Hamamı yanında olduğu ve bu olaya şahitlik eden kişiler arasında Çanakçı Hacı İsmail adlı bir çanakçının oğlu olan Kamil Efendi'den söz edilmektedir. Ayrıca yine Yalı Mahallesi sakinlerinden olan Hafız Mehmed oğlu Çanakçı Ali Bey'in mirasının değeri, çanakçı ustalar tarafında saptandığı ve çanakçı dükkanında bulunan Hacı Hüseyin Ağa ile ortak malları çanak, testi, kâse ve diğer malzemeler olarak belirtilmiştir.

1839-1840 tarihli Şer'iyye Sicili sayfa 26 ve B.151 numaralı belge çevirilerinde; Cami-i Kebir mahallesi sakinlerinden Çanakçı Nasuh oğlu Ahmed bin İbrahim'in mirasından söz edilmektedir. Belgeye göre, 600 guruş değer biçilen çanakçı dükkanı, müstemilat ve aletleri, 3317 guruş değer biçilen çamur, çanak, kâse türleri ve toprak olmak üzere toplamda 10587 guruşluk miras kaydı bulunmaktadır.

1840 tarihli Kal'a-i Sultaniye 5124 numaralı Temettuat defterinde Çanakkale seramikleri ile ilgili Şer'iyye Sicil belgelerini destekleyici bilgiler bulunmaktadır. 19. yüzyılda Kal'a-i Sultaniye Mahallelerinin 1840 yılında dört müslüman mahallesi (Cam-i Kebir, Yalı, Arslanca ve Çınarcık), üç gayr-i Müslim mahallesi (Rumiyan, Ermeniyan ve yahudiyan olmak üzere toplam yedi mahallesi bulunduğu, bu yıllardan sonra Kıptilerin oturduğu Çay ve Tatar muhacirlerin oturduğu Aziziye Mahallesi'nin eklenmesi ile dokuz mahalle oluştuğu belirtilmektedir (Korkmaz, 2006, s. 111).

Çanakkale'de erken Osmanlı dönemi seramik üretiminin ve satışının günümüzde farklı mahalle adları ile bilinen çarşı merkezinin olduğu bölgede kurulmuş Cami-i Kebir ve Yalı mahallelerinde olduğu bilinmektedir. 1840 tarihli Çanakkale Temettuaf defterine göre 9 tane çanakçı atölyesi, bir testici dükkanı ve 13 çanakçı dükkanı Cami-i Kebir Mahallesi'nde, toplam 24 çanakçı dükkanının 11 tanesi ise Yalı Mahallesi'ndedir. Bu tarihlerde Yalı Mahallesi'nde üretim yoktur. Ayrıca Arslanca ve Çınarlık Mahallelerinin buldukları yer hakkında herhangi bir bilgi bulunmamaktadır (Çanakkale Yerel Tarih Grubu, 2001, s. 12; Güler, 2008, s. 82, 83).

1849-1852 tarihli Şer'iyye Sicili sayfa 62 B.217 numaralı belge çevirisinde; Yalı Mahallesi sakinlerinden olan El-hac Yusuf Ağazade Molla Mustafa'nın Çanakçılar Çarşısı'nda ki mülkünün satışından bahsetmektedir. Mülkün bir yanında Kerid-i Zade Ahmed Ağa'nın çanakçı dükkanının bulunduğu belirtilmektedir. Belgeye şahit olarak gösterilen kişiler arasında Çanakçı El-hac Ebubekir Ağazade Hasan Efendi bulunmaktadır.

1849-1852 tarihli Şer'iyye Sicili sayfa 160 ve B.481 numaralı belge çevirilerinde; Yalı Mahallesi sakinlerinden olan Çanak Mustafa Reis İbn-i Ali'nin, İstanbul'a ticarete giderken denize düşerek öldüğünden ve varisi olmaması nedeniyle mirasının Biga Sancağı Mal Müdürlüğü sandığına bırakılmasına ilişkindir. Belgede; gemi içerisinde bulunan ticari eşyanın dökümünde; 150 adet üç paralık boylu takımı; 3 adet boylu kâse takımı; 450 adet sade karata takımı; 300 adet sade üç paralık çanak; iki

paralık suğuldan; 32 adet boylu karata takımı; 54 adet sade karata takımı; 34 çift yağ bardağı; 24 çift sürahi; 34 takım sade kâse takımı; (?) portakal bardağı; 18 adet buhurdan; 16 adet bağ bardağı olmak üzere gemide toplam 1115 adet seramik ürünün varlığından ve ayrıca ölen kaptanın Çanakçı El-hac Halil'e, Çanakçı Hasan Efendi'ye ödenecek borçlarından söz edilmektedir.

1858 tarihli Biga Mutasarrıflığı'na yazılmış belge; Mazlum adlı kişinin çanakçı dükkanına müdahale edilmemesine ilişkindir.²¹

Bölgede yaşayan Rumların da az sayıda 19. yüzyıl boyunca çanakçılık işiyle uğraştığı anlaşılmaktadır. Çanakçı Rali, çanakçı Aleksandr, Kiremitçi Kostandi (1835-1839), Çanakçı Aleksi Zimmi (1839-1840), Çanakçı Benayud (1849-1852), Dimitri oğlu Çanakçı İstira (1913-1917) adlarına ulaşılmaktadır (Güngör, 1998, s. 293; Işık, 2001, s. 208; Sönmez, 1998, s. 269; Şahin Demirbaş, 2005, s. 144).

Fevzi Paşa Mahallesi, bilinen en eski Osmanlı Dönemi yerleşimidir. 19. yüzyıl Şer'iyye Sicillerine göre bu mahallenin o dönemdeki ismi Cami-i Kebir Mahallesi'dir. Bölgede Osmanlı dönemi Çanakkale seramik parçaları bulunmuştur. Bulunan seramik parçalar; astarlı, şeffaf, yeşil, sarı renk tonlarında ve şeffaf renkli sırlıdır. Kırmızı kil üstüne astarlı sırsız ve sarı, yeşil kahve tonlarında ve şeffaf renkli sırlıdır. Sırlı tabak parçalarının arka yüzeylerinin yalnızca ağız bölümü sırlıdır, tüm buluntular kâse ve tabak biçimindedir. Akıtma süslemeli örnekler dışında süslemeli örnek yoktur, fırça ile yapılan süslemelere rastlanmamıştır. Sır, astar ve çamur ile şekillendirmelerindeki ustalık, kaba olarak tabir edilen dönem ürünleri ile kıyaslanmayacak derecede niteliklidir (Güler, 2008, s. 83, 84).

1913-1917 tarihli Şer'iyye Sicili sayfa 44 numaralı belge çevirisinde; Aslanca mahallesi sakinlerinden olan Çanakçı Ali Usta'nın kızının eşinden boşanması ile ilgilidir.

1913-1917 tarihli Şer'iyye sicili sayfa 66 numaralı belge çevirisinde; Rum Mahallesi sakinlerinden Dimitri oğlu Çanakçı Istiro'nun, Gelibolu Sancağına bağlı Eksemil Köyü'nde bulunan bir ev, bahçe ve arazilerdeki hissesini kız kardeşine verdiğini belirtmektedir.

1913-1917 tarihli Şer'iyye Sicili sayfa 25 numaralı belge çevirisinde; Aslanca Mahallesi sakinlerinden Altıparmak oğlu Çanakçı Ahmet Çavuş'un eşine verdiği eşyaların bilgisi verilmiştir.

²¹ (BOA. A. MKT. UM. 297/68).

20. yüzyılın ortalarında merkezde kalan atölyelerin hava kirliliğine neden oldukları gerekçesiyle merkezden uzağa taşınmaları istenmiştir. Bunun sonucunda babadan oğula geçen usta-çırak ilişkisi içerisinde işleyen seramik atölyelerinden bazıları kapanırken bazıları merkezden uzağa taşınmıştır (Okumuş, 2012, s. 318-9).

Sümerbank Deri Fabrikası arkasındaki atölyeler de çevre kirliliği oluşturdukları gerekçesiyle şehir merkezinden uzaklaştırılmıştır. Çanakkale-Bursa yolu üzerinde soğuk hava depolarının bulunduğu alanda yerleştirilen atölyeler kısa sürede terk edilmişlerdir. Çanakkale seramiklerinin teknik uygulamalarının sürdüğü ancak Cumhuriyet sonrası dönemin biçimlerini yansıttığı ve yeni uygulamaların (kumlama, ağız kenarında dalga hareketi verme vb.) yaygınlaştığı görülmektedir. Kırmızı çamurun yanı sıra açık pembe, krem renkte farklı malzemenin girdiği ürünler bulunmuştur. Toplam 216 tane seramik malzeme toplanmıştır (Güler, 2008, s. 85).

Testicioğlu sokak ismini bir testiciden almıştır (Çanakkale Yerel Tarih Grubu, 2001, s. 12). Sokakta yapılan araştırmada, Fevzi Paşa Mahallesi muhtarı tarafından, bu bilginin asılsız olduğu belirtilerek alanda araştırma yapılması güçleştirilmiş, sokağın doğusundaki boş arazide, çöplük içerisinde bulunan ve Çanakkale seramiği olmayan örnekler yeni seramik kap kırıklarıdır. Toplam 18 tane malzeme toplanmıştır (Güler, 2008, s. 84).

Kemal Paşa Mahallesi Aynalı Çarşı arka cephesinde hafriyat arasında; kırmızı kil üzerine astarlı ve süslemeli, beyaz astar üzerine koyu kahverengi, yeşil sır altı bitkisel açık yeşil kazıma tekniği ile yapılan süslemeli tabak parçalarına, kulplu küp ağız ve yeşil sırlı şişe ağız parçalarına rastlanmış, tadilat çalışmalarısıyla ilgili şantiye şefi de seramik parçalarının çıktığını doğrulamıştır. Araştırmada bulunan yeşil ve açık yeşil desenli parçalar, 2002 yılı yüzey araştırmasında bulunan Beylikler dönemi ve erken dönem Osmanlı seramikleriyle karşılaştırılmış, Akköy ve Ilgardere Köyü araştırma buluntularıyla sır ve desen benzerlikleri bulunduğu tespit edilmiştir. Toplam 33 tane malzeme toplanmıştır (Güler, 2008, s. 84).

İsmet Paşa Mahallesi Eski Havra Sokağı'nda Çanakkale seramiklerinin parçalarının sır renklerinde, kalitesinde, desen özelliklerinde, kap türlerinde çeşitlenme (şişe vb. kapalı formlar) görülmüştür. Seramik kap parçaları, sarı, yeşil tonlarında ve kahverengi sırlı, beyaz astarlı ve kahverengi desenlidir. Toplam 75 tane malzeme toplanmıştır (Güler, 2008, s. 84).

Kemal Paşa Mahallesi Yeni Sokak'ta eski bir evin temellerinin olduğu bir arazide bulunan Çanakkale seramikleri saksı, tabak ve testi parçaları kahverengi, yeşil tonları, kahve tonları ve şeffaf alaca renklidir. Araştırma bulguları sır renklerinin uygulandığı geç dönemi göstermektedir. Toplam 40 tane malzeme toplanmıştır (Güler, 2008, s. 85).

Çanakçı (haki) kârhanesinin Namık Kemal Mahallesi Büyük Hamam Sokak'ta Çanakçılar Çarşısı'nda Mazlum Ağa Hamamı yanında olduğundan söz edilmektedir. Toplam 14 tane seramik malzeme toplanmıştır (Güler, 2008, s. 85).

Yapılan araştırmalarda 20. yüzyıl başı ve ortaları için Cevat Paşa Mahallesi sınırları içerisinde kalan üretimden bahsedilmektedir (Sanay, 2000, s. 8).

Günümüzde Çanakkale'de yaşayan İsmail ve Gıyasettin ustaların, bilinen en eski seramik atölyeleri Cevat Paşa Mahallesi Çanakçılar Sokakta'dır. Tabak, kâse, testi gövde, dip, kulp, emzik, ağız parçaları olmak üzere toplam 228 tane seramik malzeme toplanmıştır (Güler, 2008, s. 85).

3.2. Osmanlı-Yunan Ticari İlişkileri

Akdeniz; değişik etnik grupların yaşadığı, farklı dillerin, dinlerin, kültürlerin birbirini etkilediği bir coğrafyadır.

Batıda Atlas Okyanusu'na Cebelitarık Boğazı ile bağlı durumda bulunan dünyanın en büyük iç denizi olan Akdeniz, 1869 tarihinden sonra Kızıldeniz'e ve Hint Okyanusu'na Süveyş Kanalı aracılığı ile bağlanmıştır (Kıran, 2019, s. 42).

Bölgede Avrupa ve Afrika kıtasında olmak üzere 30 ülke yer almaktadır. Akdeniz'e en uzun kıyısı olan ülke Türkiye'dir. Diğer ülkeler ise Yunanistan, Vatikan, Ürdün, Tunus, Suriye, Slovenya, Sırbistan, San Marino, Monako, Mısır, Malta, Makedonya, Lübnan, Libya, Kosova, KKTC, Kıbrıs Cumhuriyeti, Karadağ, İtalya, İsrail, İspanya, Hırvatistan, Fransa, Filistin, Fas, Cezayir, Bosna Hersek, Arnavutluk, Andora'dır (Öztürk Başol, 2014, s. 40).

Akdeniz, birbirine bağlı denizler ve karayolları demektir. En erken tarihlerden itibaren farklı farklı isimler olsa da Osmanlı Dönemi'nden beri "Akdeniz" adı kullanımı devam etmektedir. Akdeniz, yerleşim açısından en fazla sayıda devletin kurulduğu ve dünyanın en hareketli sahil yerleşimidir. Bu nedenle bölgede birçok

savaş meydana gelmiştir. Akdeniz'in en büyük adaları; Sardinya, Sicilya, Korsika, Kıbrıs, Rodos, Girit ve Mallorca'dır (Kıran, 2019, s. 42).

Dünya tarihi ve kültürü açısından Akdeniz, Mezopotamya kadar önemlidir. Bölgenin coğrafik koşulları, bölgenin yaşam biçimini etkilemektedir (Öztürk Başol, 2014, s. 41). Böyle bir coğrafyada yapılan deniz ticaretinin ve savaşların da bölge halkını etkilemesi olağan bir durumdur (Öney, 2009, s. 17).

Akdeniz'de en fazla gücü elinde barındıran Roma İmparatorluğu bölgedeki ekonomik ve siyasal birliğin sağlanmasını oldukça önemsemiştir. Doğu ile Batı arasındaki ilişkiler Akdeniz'deki ticari faaliyetlere bağlılık göstermektedir. Bölgede her türlü ürünün ticareti yapılmıştır. İskenderiye, İstanbul, Urfa ve Antakya'nın dokumaları; Suriye devletinin yağları, şarapları ve baharatı; Mısır'ın parşömeni; Afrika, Mısır ve İspanya'nın buğdayı; İtalya ve Galya'nın şarapları ticaret ürünleridir. Doğu ile Batı arasındaki ilişkiler Akdeniz bölgesindeki ticaretin korunmasını sağlamıştır. Akdeniz, 7. yüzyılda İslam devletleri tarafından fethedilmiştir. Bölgede İslamiyet'in etkili olmaya başlaması ile dengeler değişmiştir. İslam devletleri Avrupa'yı yıkıma uğratan atılımlar yapmıştır (Turan, 1946, s. 472; Kıran, 2019, s. 43). Akdeniz'de kavimler topluluğuna son verilmesiyle birlikte Tiren Denizi Müslüman devletlerin gölü haline gelmiştir (Turan, 1946, s. 472).

Akdeniz ülkeleri arasında yapılan ticaretin belge niteliğindeki önemli buluntularından biri seramiklerdir. Batı Anadolu ve Akdeniz bölgelerinde fazlaca karşılaşılmaktadır (Gök, 2011, s. 62).

9. ve 10. yüzyıllarda İslam seramik sanatçıları Akdeniz'in güney kıyılarında seramik üretiminde oldukça başarılıdılar. Bu dönemde gezgin seramikçiler Akdeniz tekniklerini Kuzey Avrupa'ya kadar yaymak istemişlerdir. Bölgede farklı ülkeler arasında sırlı seramik ticaretinin yapıldığı da bilinmektedir (Lane, 1946, s. 3).

Selçuklu Sultanı Alaeddin Keykubad'ın (1220-37) Alanya'yı alarak Kızılıkule, tersane, tophane ve içkalede yer alan yazlık saray ile Akdeniz'e açılan bu liman kentini geliştirmesi, Türkleri deniz ticaretine kazandıran en büyük adımdır. Kale duvarlarında yer alan gemi betimlemeleri donanma ile ulaşılmak istenen başarının habercisi olarak düşünülmektedir (Öney, 2009, s. 6). Osmanlı Devleti'nin seramiklere yansıyan, deniz bağlantısı 16. yüzyılın ilk çeyreğine dayandırılmaktadır. 16. ve 17. yüzyıllarda Osmanlı Anadolu'dan Avrupa'ya, Asya ve Afrika kıtalarına uzanan kara ve denizlerde hakimiyet kazanmıştır. Kanuni Sultan Süleyman döneminde Osmanlı'nın deniz

hakimiyeti doruk seviyesine ulaşmıştır. Akdeniz bir Türk gölü haline haline gelmiştir. Ege ve Akdeniz’de halı, kumaş, seramik gibi sanat eserleri, İstanbul’a ulaşan savaş ganimetleri, Osmanlı ticaretinin ve sanatının yeni bir atılım yapmasını sağlamıştır. Osmanlı eserleri Avrupa, Asya ve Afrikalı zenginlerin saraylarında, köşklerinde ya da evlerinde moda oldu (Öney, 2009, s. 8, 9).

Ticaretin erken dönemlerden beri yoğun olduğu Akdeniz ve Ege bölgelerinde birçok sayıda batık bulunmuştur. Bu batıklardan elde edilen seramikler ticaret hayatını göstermesi açısından oldukça önemli buluntulardır. Elde edilen bu seramikler Türkiye’de çeşitli müzelerde sergilenmektedir. Özellikle Smyrna Agorası’nda ele geçen buluntular Akdeniz bölgesi ticaret hayatının belirlenmesi açısından belge niteliği taşımaktadır (Gök, 2011, s. 62). Kütahya, Çanakkale ve İstanbul üretimi seramiklerin dışında, bir bölümünün yerel üretim olduğu düşünülen sırsız seramikler ortaya çıkarılmıştır. Elde edilen seramikler, Anadolu’daki iç ticareti göstermesi açısından da önemlidir (Gök, 2011, s. 65). Ayrıca, Smyrna Agorası’nda ortaya çıkarılan Avrupa seramiklerinin yoğunluğu ve çeşitliliği, alış verişin yüzyıllar boyunca devam ettiğini de kanıtlamaktadır (Gök, 2011, s. 63).

Osmanlı’nın Akdeniz coğrafyasındaki en başarılı deniz donanmasına sahip olan Venedik ile etkileşim içerisinde bulunmuştur. Osmanlı donanması Barbaros Hayrettin Paşa idaresinde büyük başarılar yaşamıştır. Barbaros’un ölümü ile birlikte Osmanlı deniz gücü azalmakla birlikte devam etmiştir (Öney, 2009, s. 12). 1571 yılında İnebahtı’da uğradığı büyük yenilgiden sonra Sultan III. Murat (1574-95) zamanında Venedik kökenli Safiye Sultan’ın da etkisiyle deniz ticareti ve sanata verilen önem arttırılmıştır. 17. yüzyılda Girit seferleri Osmanlı’nın Venedik, Ceneviz, İspanya, Portekiz ve Fransa ile olan ticari ilişkileri, savaşları, İstanbul’a gelen elçiler, gemilerle İstanbul’a getirilen ve saraya ulaşan gözdelerin, kadın sultanların batı dünyasına karşı uyandırdıkları ilgi dış müzelerde yer alan Türk seramiklerinin yolculuklarını açıklamaktadır (Öney, 2009, s. 13).

III. Selim döneminde (1789-1807) toparlanma sürecine girilerek çeşitli gemi ve kalyonlar üretilmiştir. Kalyon yapımında yerli ustaların yanında Fransız, İngiliz, İsveç, İspanyol ve Venedikli teknisyenler de görevlendirilmiştir. Çanakkale çevresinde üretilen kalyon ve tekneler Çanakkale seramiklerine yansımıştır (Öney, 2009, s. 21). Sultan Abdülaziz döneminde buharlı gemilerin ortaya çıkması ile kalyon üretimi son bulmuştur. Osmanlı donanmasını güçlendirme isteği siyasal, ekonomik ve kurumsal

iktidarsızlık nedenleri ile devamlı olarak ertelenmiştir. 1883-1906 yılları arasında küçük iddiasız torpido gemiler üretilmiştir. Zırhlı gemilerin maket örnekleri de Çanakkale seramik sanatında 60-70 cm. uzunluğunda gaz lambası işlevinde kullanılan seramik eserlerde yankı bulmuştur (Öney, 2009, s. 22).

Çanakkale üretimi olan seramikler, Doğu Akdeniz’de geniş bir dağılım alanına sahiptir. Fakat bunların piyasaya girişleri hakkında çok az kaynak bulunmaktadır (Lane, 1957, s. 65).

Ege Denizi’nden boğazlar yolu ile Karadeniz yönüne giden yük gemilerinin, yolculukları sırasında eşya yüklemek için Çanakkale Boğazı limanına uğramaları bölgedeki ticaret faaliyetlerinin yoğunluğunun, temel nedeninin stratejik önemden kaynaklandığını kanıtlamaktadır (Zographou, 2008, s.10).

Turizm, ticaret ve benzer nedenlerden dolayı ülkeler arasında seramik eserler hızlı bir yayılım göstermiştir. Seramiklerin hediye ve ticari olmasından dolayı yayılmasının yanında gezgin seramikçiler de kültür etkileşimine katkı sağlamışlardır. Seramik üretiminde önemli bir merkez olan Çanakkale şehri de ülkeler arası ticaretten kaynaklı kültürel etkileşime dahil olmuştur. Bu durum muhtemelen iki ülkenin beğeni anlayışının sentezi olan, o bölgeye ait seramik eserler meydana getirmiştir.

17. yüzyılın sonlarından 20. yüzyılın başlarına kadar üretilen Çanakkale seramikleri; Anadolu, Ege ve Doğu Akdeniz ticaret pazarları aracılığıyla Osmanlı kültürünü, dünya kültürü ile buluşturmuştur (Lane, 1957, s. 65).

17. yüzyıldan itibaren seramik üretiminin yoğun olduğu bilinen Çanakkale’de, 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren fabrika büyüklüğünde 12 seramik atölyesi bulunduğu ve burada üretim yapıldığı ayrıca kentin en önemli gelirinin seramikçilik olduğu belirtilmektedir. Bu tarihlerde yurt dışına, özellikle Yunanistan, Romanya ve Mısır’a büyük partiler halinde satışlar yapıldığı belirlenmiştir (Bakla, 1991, s. 35). Hatta seramikler, I. Dünya Savaşı’na kadar Mısır, Suriye ve Kuzey Afrika pazarlarında müşteri bulmaya devam etmiştir (Uslu, 2009, s. 14).

Çanakkale’de uzun yıllar devam eden seramik üretimi farklı biçimleri ile 19. yüzyılın ortalarından başlayarak Avrupalı gezginlerin ve yolcuların beğenisini kazanmış ve sadece kullanım eşyası olarak değil süs eşyası olarak da kullanılmıştır (Soustiel, 2000, s. 33). Bu farklı biçimli süs eşyası seramikler diplomatlar, batılı gezginler ve Yunanlı denizciler tarafından özgün birer hatıra eşyası olarak ülkelere götürülmüştür. Yaratıcılığı yüksek, gösterişli, hatta bazıları tarafından abartılı görülen

bu seramikler insan, hayvan ve çiçek figürlerinin gülünç bir biçimde işlenmeleriyle Grotesk sanatı ile ilişkilendirilebilir (Soustiel, 2000, s. 178).

Hatıra eşyası üretimine örnek olarak yaprak biçimli alacalı tabak gösterilebilir. Bu tabağın altında İtalyanca “Çanakkale Savaşı Hatırası” ifadesi yer almaktadır. Ayrıca, koyu yeşil sıvı kap da başka bir örnektir. Bu kaptaki sıvıya Grekçe bir ad ve “sıvı” ifadesinin yanında Latin ve Arap rakamları ile tarih yazılması dikkat çekicidir (Altun, 1996, s. 7).

Çanakkale ve çevresinin ipek yolu güzergahı üzerindeki önemli bir geçiş alanı olma özelliği sonraki dönemlerde de devam etmiştir. Bölge, deniz ve kara yolu ulaşımına elverişli bir konuma sahiptir. Ticaret yollarının Marmara denizi kıyılarına yönelmesi ile de önemli bir geçiş alanı olmuştur. Osmanlı Devleti'nin önemli ticaret yolları içinde, Çanakkale'nin bir kavşak ve bir durak olarak önem taşıdığı görülür. Böylece geçmişte Çanakkale bölgesinde kurulan panayırlar da ulaşım ağı ile ilişkili olarak, önemli yollar üzerinde kurulmuştur. Çanakkale, Türkiye'de en çok panayır kurulan şehirlerden birisidir (Çalışkan, 2008, s. 224-225).

Geleneksel el sanatlarının da satıldığı bu panayırlar yerli ve yabancı turistlerin ilgisini çekmiştir. Bazı yerlerde daha fazla alıcı toplanabilmesi için, panayırlar genellikle festival yada dini ve resmi bayram tarihlerinde düzenlenmiştir (Göney, 1984, s. 157).

Hristiyan dininde önemli bir yeri olan Azize Paraskevi'yi anmak amacıyla Yunanistan'dan, İstanbul'dan ve hatta dünyanın çeşitli ülkelerinden çok sayıda Rum her yıl düzenli olarak adaya gelmektedir. Burada gerçekleştirilen tören ve ibadetler kilise görevlilerinin katılımı ve yönetimi ile yürütülmektedir. Bu panayırların dini bir kimliğe de sahip oldukları açıktır. Geçmişte panayırlara din büyüklerinin adları verilmekteydi. Bu durum ticaret ile ilgilidir. Bu sayede panayırın o kutsal kişi tarafından korunduğuna inanılmasının sağlanması amaçlanmıştır (Çalışkan, 2008, s. 239).

Aile kültürü içerisinde önemli bir değeri olan Çanakkale seramikleri, Çanakkale'den birçok Yunan adasına ve diğer Avrupa ülkelerine yayılmıştır. Ayrıca bu seramiklerin manevi değerleri de bölge halkı için oldukça fazlaydı. Balkan ve Yunan seramik sanatçılarının Çanakkale seramik eserlerinin biçim ve süslemelerinin benzerlerini yapmaları, Çanakkale seramiklerinden önemli ölçüde etkilendiklerini göstermektedir. 1922'den sonra Çanakkale ve Kütahya'dan Yunanistan'a mülteci

olarak pek çok Yunan seramik sanatçısı, yaşadıkları bölgede üretilen seramiklerden etkilenecek şekilde üretime devam etmişlerdir. Bu etkileşim özellikle Türkiye ve Yunanistan arasında olmuştur (Zographou, 2008, s. 7).

Adalardan Girit'e, Doğu Ege adalarından Athos tepesine ayrıca Kıt'a Yunanistan'ın doğu sahillerine kadar yayılan Çanakkale seramiklerinin bugüne kadar nereye ait olduğu bilinmemekte ve yakın tarihe kadar Yunan üretimi oldukları düşünülmekteydi (Zographou, 2008, s. 7). Araştırmalar sonucunda Rum ve Ermeni ustaların bölgede birlikte çalıştıkları tespit edilmiştir. Bu durum Çanakkale üretimi seramik eserleri ile farklı ülkelerin müzelerinde karşılaşılması durumuna da hazırlayıcı olmuştur (Zographou, 2000, s. 13).

Yunanistan Geleneksel Çömlekçilik Araştırma Merkezi kurucu ve yöneticisi olan Betty Psaropoulou (1986, s. 136) Balıkesir ve Muğla ilçeleri arasındaki bölgeyi kapsayan Batı Anadolu'nun kıyı yerleşmeleri ile özellikle doğu Ege adaları arasında Kurtuluş Savaşı'na kadar yoğun bir ticari ilişki olduğunu belirtmektedir. Türkiye ve Yunanistan arasındaki coğrafi yakınlık göz önünde bulundurulduğunda ülkeler arasındaki ticari faaliyetlerin yoğun olması oldukça olağan bir durumdur.

19. yüzyıl ortalarından itibaren gerilemeye başlayan çanak üretiminden elde edilen ihracat geliri yüzyıl sonunda (1850-1905) yıllık 35000 Osmanlı lirasından 1905'de 4000 liraya düşecek kadar gerilemiştir (Korkmaz, 2006, s. 126).

1890 yılında Çanakkale'de üretim yapan 12 fabrika bulunmakta iken 1585790 parça çanak çömlek satılmış, Ege adaları ve yakın devletlerin başlıca alıcısı olduğu çanak çömlek satışından Kıbrıs, Yunanistan ve Romanya'ya gönderilen seramiklerden 55160 kuruş gelir elde edilmiş, Seyyah Vital Cuinet'in 1894 tarihli kayıtlarından alınan bilgiye göre; 1892 yılında 3312 Osmanlı lirası değerinde çanakçılık üretimi gerçekleşmiştir. 1899 yılında Mısır'a satılan 389 parça çömlekten 135 Osmanlı lirası kazanç sağlanmıştır (Büberci, 2003, s. 72).

1905'de fabrika sayısının 15'e yükselmesine rağmen Kıbrıs, Mısır ve Yunanistan'a yapılan ihracat 500 lira gibi düşük bir seviyeye inmiş, Çanakkale nüfusunun önemli gelir kaynağı olan çanak çömlek üretimi yüzyıl sonunda Avrupa ürünlerine karşı rekabet gücünü yitirmiş, atölyeler birer ikişer kapatılmıştır (Korkmaz, 2006, s. 126).

Neredeyse tüm dünyayı etkileyen zorlu Dünya Savaşları Osmanlı Devleti'ni yıkıma sürüklemiştir. Türkiye ve Yunanistan bu savaşlardan en çok etkilenen ülkeler

arasındadır. Ayrıca savaş döneminde etkin nüfusun büyük bir kesiminin askere alınması da neredeyse tüm sektörlerde üretimin ciddi oranda düşmesine neden olmuştur. İhracat faaliyetlerinde %100 ü aşan düşüşler yaşanmıştır.²² Savaşta şehit olanların yanında, savaştan sağ kurtululardan bazıları da farklı alanlara yönelmiştir. Savaş döneminde savaş ekonomisi uygulanmaya başlansa bile bu yöntem bir ülkeyi yeniden canlandırmak için yeterli olmamıştır. Savaşlar sonucunda sanat ve zanaat alanları büyük oranda terk edilmiş, atölye, fabrika ve dükkanların çoğu kapatılmıştır. Osmanlı Devleti son ve zor dönemlerinde dahi Çanakkale seramik sanatının yok olmaması için belirli bir süre seramik eşya ticaretinden vergi almamıştır. Bu durum seramik eşya üretiminde ve ihracatında artışa neden olmuş ancak Osmanlı Devleti'nden vergi alınmadan ihracatı yapılan bu eşyaların gittikleri ülkede iki katı vergi alınması nedeniyle bu uygulamadan vazgeçilmiştir. Yeniden vergi alınmaya başlanması zaten zor durumda olan Çanakkale seramik üreticilerinin dükkanlarını kapatmaları ve sanatlarını bırakmaya başlamalarının nedenlerinden biri olarak gösterilebilir.²³

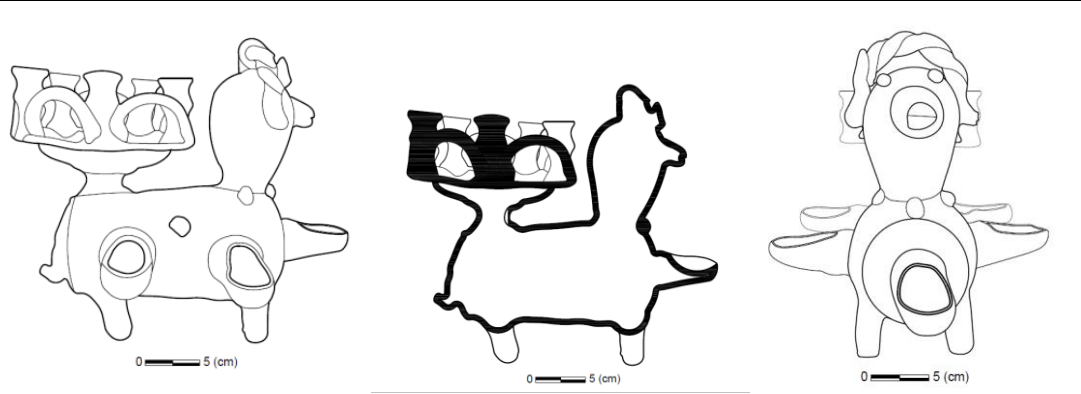
20. yüzyılın başlarından itibaren devletin çöküş süreci ile birlikte savaşlar, giderek kötüleşen ekonomik ve sosyal nedenler Anadolu kökenli Rum aileleri Yunanistan'a göç etmeye mecbur bırakmıştır. Göç eden seramik ustaları mesleklerini gittikleri yerde devam ettirmişlerdir. Yapılan araştırmalar sonucunda 1993-2000 arasında Ege adalarında ve Yunanistan'da seramik sanatı ile geçinen ailelerin birçoğunun Batı Anadolu'dan göçmüş oldukları belirlenmiştir. Ege adalarından Skopelos'daki Rodos Ailesi geçimini 4 kuşaktır seramikçilik ile sağlamakta ve adaya İzmir'den geldikleri bilinmektedir. Yine Lesbos (Midilli) Adası'nın Ayvalık'a bakan çömlekçi köyü Aya Stefanos'da yaşayan Kovdis Ailesi ise Çanakkale'nin Narlı Köyü'nden adaya gelmiştir (Çizer, 2007, s. 21).

²² İki ülke arasında 20. yüzyıla ait ticaret belgelerinde ve bu belgelerin 11. maddesinde iki ülkenin ihracat faaliyetlerinde aynı haklara sahip olacağı tasdik edilmiştir (Mukavelename, 1930, s. 7). Ayrıca bu iki ülke arasında ki göç olayları sonucunda yaşanan değişiklikten dolayı kişilerin göç ettikleri ülke de eski mesleklerini devam ettirebilmeleri için kişinin göç ettiği ülkedeki vatandaşlardan farklı bir vergi ödemeyeceği de 7. madde de tasdik edilmiştir (Mukavelename, 1930, s. 5). 12. madde de ise göç eden kişilerin farklı ülkeler arasındaki ithalat ve ihracat faaliyetlerinde de aynı haklara sahip olacağı doğrulanmıştır (Mukavelename, 1930, s. 7).

²³ (BOA.A.MKT.UM. 00476.00044.001), (BOA.DH.MKT.358/21), (BOA.DH.MKT.00358.00021.002), (BOA.DH.MKT.00358.00021.003), (BOA.DH.MKT.00358.00021.004), (BOA.DH.MKT.00358.00021.005), (BOA.DH.MKT.00358.00021.006).

Samas (Sisam) Adası'ndaki Mavratzaioi, çömlekçi köyü tüm ada halkınca "Küçük Çanakkale" olarak bilinmekteydi. Bu kasabada 200 yıldır seramik sanatı ile uğraşmaktadır. Günümüzde seramik üretimi ile geçimini sağlayan bu köy halen "Küçük Çanakkale" olarak bilinmektedir (Soustiel, 2000, s. 175).

4. KATALOG

Katalog numarası	1			
Fotoğraf numarası	1			
				
Çizim numarası	1			
				
Eserin adı	Kandil			
İncele tarihi	24 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26164 ²⁴			
Müzeye geliş tarihi	1974			
Müzeye geliş biçimi	M. Gkonriz'in müzeye bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyıl sonu			
Ölçüler	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
(cm.)	22	24	4 (boyun) 7 (gövde)	-

²⁴ Müze envanterinde 26164 numara ile kayıtlı kap Zographou (2000, s. 353)'un yayınında 8657 envanter numaralı olarak geçmektedir. Atina Benaki Müzesi'nde yaptığımız çalışma sürecinde köpek biçimli olan bu kandilden başka benzer örnek belirlenmemiştir. Bu kandil ise müzede 26164 envanter numarası ile kayıtlıdır.

Müzedeki yeri	Vitrinde
Hamur	Kırmızı
Yapım tekniği	Kalıplama
Astar	Beyaz
Sır	Koyu yeşil
Süsleme tekniği	Kabartma ve barbutin
Süsleme türü	Siyah ve sarı sır lekeli
Bugünkü durumu	Sağlam
Tanım	Ayakları boru biçiminde, kısa bacaklı, uzun boyunlu ayakta duran köpek biçimindedir. Başın üzerinde burgulu yapılmış taç bulunmaktadır. Gözler ve tasma barbutin tekniğinde yapılmıştır. İkişer tane yan taraflarda, bir tane ön tarafta açıklıklı silindir biçiminde yağ hazneleri vardır. Köpek biçimindeki kandilinde köpeğin arka bacakların üzerinde beş tane mumluk bulunmaktadır. Mumluklar alçak bir kaide üzerinde yükselen tablaya yerleştirilmiş, şişkin gövdeli, dışa dönük ağızlıdır. Mumlukların aralarına yarım daire biçimli korkuluk yapılmıştır.
Yayın	1. Zographou, 2000, s. 353.
Benzer örnek yayını	-

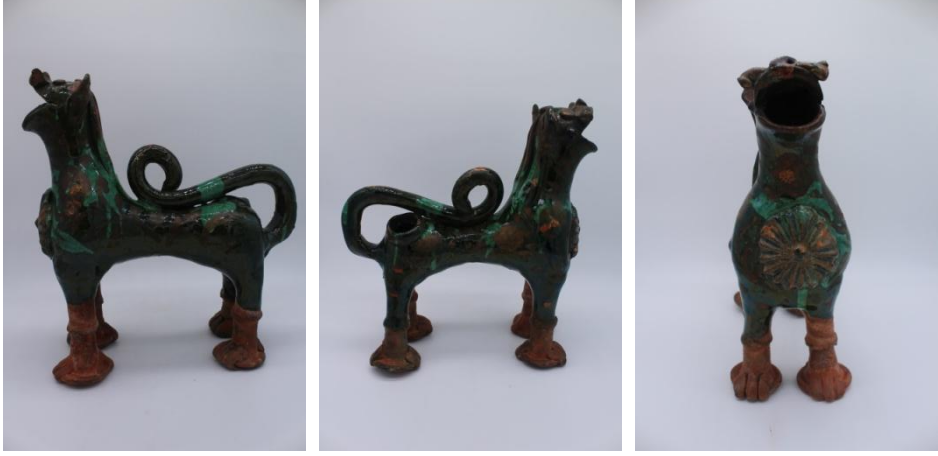
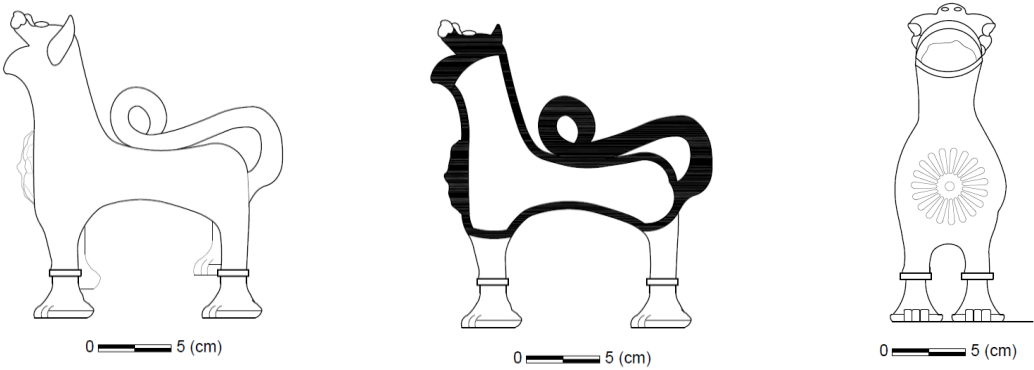
Katalog numarası	2		
Fotoğraf numarası	2		
			
Çizim numarası	2		
			
Eserin adı	At biçimli kap		
İncele tarihi	23 Temmuz 2019		
Envanter numarası	8647 ²⁵		
Müzeye geliş tarihi	17 Temmuz 1932		
Müzeye geliş biçimi	D. Zoumpoulakis'den 1000 drahmi ye satın alınma		
Üretim yeri	Çanakkale		
Yapım tarihi	19. yüzyılın sonu 20. yüzyılın başlangıcı		
Ölçüler	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik
	Çap		

²⁵ Müze envanterinde 8647 numara ile kayıtlı kap Öney (1971, s. 38-39) ve Sanay (1989, s. 115)'in yayınlarında 1449 envanter numaralı olarak geçmektedir. Atina Benaki Müzesi'nde yaptığımız çalışma sürecinde at biçimli olan bu kaptan başka örnek belirlenmemiştir. Bu kap ise müzede 8647 envanter numarası ile kayıtlıdır.

(cm.)	26	20	9	2,5 (ağız) 8 (boyun) 3,5 (ayak)
Müzedeki yeri	Vitrinde			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Kalıplama			
Astar	Yer yer beyaz ve kırmızı boya			
Sır	Koyu yeşil ²⁶			
Süsleme tekniği	Sır üstü, applike, kabartma, akıtma, sır altı ve barbutin			
Süsleme türü	Bitkisel ve sır lekeli			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Ayakları boru biçiminde bilezikli, uzun bacaklı ve boyunlu, eğerli, ayakta duran at biçimindedir. Koşum takımı kabartma tekniğinde yapılan sır üstü tekniğinde kırmızı boya ile yapılan kıvrık dallar ve lekeli motiflerle hareketlendirilmiştir. Göz, burun, ağız gibi yüz ayrıntıları ve yele barbutin tekniği ile oluşturulmuştur. Gövdenin ön kısmında, göğüste applike tekniği ile yapılmış büyük bir rozet bulunmaktadır. Kuyruk bacakların alt kısmında bitmektedir. Ayaklar bilezikli dizlere kadar sır üstü tekniğinde kırmızı boya ile boyanmıştır. Kap kuyruk üzerindeki açıklıktan doldurulmaktadır. Sıvının akması boru biçimli ağız kısmındaki delik ile sağlanmaktadır.			
Yayın	1. Öney, 1971, s. 38-39. 2. Sanay, 1989, s. 115. 3. Zographou, 2000, s. 354-356.			
Benzer örnek yayını	1. Altun 1996, s. 112-114. 2. Okumuş, 2000, s. 57-58. 3. Sanay, 2000, s. 90-93. 4. Soustiel, 2000, s. 202-204. 5. Küçükbiçmen, 2007, s. 55.			

²⁶ Astarlı bölgeler açık yeşil görünümündedir.

	6. Karagül, 2008, s. 72.7. Kayman, 2008, s. 98.8. Zographou, 2008, s. 19.9. Okumuş, 2012, s. 322.

Katalog numarası	3			
Fotoğraf numarası	3			
				
Çizim numarası	3			
				
Eserin adı	Aslan biçimli kap			
İncele tarihi	23 Temmuz 2019			
Envanter numarası	19137			
Müzeye geliş tarihi	20 Şubat 1965			
Müzeye geliş biçimi	K.Karamarlis'den 600 drahmi ye satın alınma			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyılın sonu 20. yüzyılın başı			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	22	19	9	3 (ağız) 5 (ayak)
Müzedeki yeri	Vitrinde			
Hamur	Kırmızı			

Yapım tekniği	Kalıplama
Astar	Yer yer beyaz ve kırmızı boya
Sır	Koyu yeşil ²⁷
Süsleme tekniği	Sır üstü, kabartma, akıtma ve barbutin
Süsleme türü	Bitkisel ve sır lekeli
Bugünkü durumu	Sağlam
Tanım	Ayakları boru biçiminde bilezikli, uzun bacaklı ve boyunlu ayakta duran aslan biçimindedir. Sır üstüne kırmızı boya ile yapılan kıvrık dallar ve benekler ile hareketlendirilmiştir. Göz, burun, ağız gibi yüz detayları ve yele barbutin tekniği ile oluşturulmuştur. Gövdenin ön kısmında, göğüste aplike tekniğinde yapılmış büyük bir rozet bulunmaktadır. Kuyruk sırta doğru kıvrımlar yaparak uzanmaktadır. Aslan biçimli kap bilezikli dizlere kadar sır üstü tekniğinde kırmızı boya ile boyanmıştır. Kalçası üzerindeki açıklıktan doldurulmaktadır. Sıvının akması ise aslanın ağız kısmındaki açıklık ile sağlanmaktadır.
Yayın	1. Öney, 1971, s. 104. 2. Sanay, 1989, s. 114. 3. Zographou, 2000, s. 354-356.
Benzer örnek yayını	1. Altun, 1996, s. 115. 2. Okumuş, 2000, s. 57. 3. Sanay, 2000, s. 90-91. 4. Soustiel, 2000, s. 208-209. 5. Küçükbiçmen, 2007, s. 53-54. 6. Karagül, 2008, s. 72. 7. Kayman, 2008, s. 98. 8. Zographou, 2008, s. 19. 9. Erman, 2012, s. 28. 10. Okumuş, 2012, s. 322.

²⁷ Astarlı bölgeler açık yeşil görünümündedir.

Katalog numarası	4			
Fotoğraf numarası	4			
				
Çizim numarası	4			
				
Eserin adı	Kâse			
İncele tarihi	16 Temmuz 2019			
Envanter numarası	8657 ²⁸			
Müzeye geliş tarihi	25 Ağustos 1933			
Müzeye geliş biçimi	175 drahmi ye satın alınma			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyıl			
Ölçüler	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
(cm.)	12	-	-	11 (ağız)
	10 (derinlik)			6 (kaide)
Müzedeki yeri	Vitrinde			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Krem, kırmızı boya			
Sır	Şeffaf			

²⁸ Müze envanterinde 8657 numara ile kayıtlı kap Öney (1971, s. 30)'in yayınında 1551 envanter numaralı olarak geçmektedir. Atina Benaki Müzesi'nde yaptığımız çalışma sürecinde bu kâseden başka benzer örnek belirlenmemiştir. Bu kandil ise müzede 8657 envanter numarası ile kayıtlıdır.

Süsleme tekniği	Sır üstü
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik
Bugünkü durumu	Sağlam durumda olan kabın gövdesindeki sır üstü desenleri kısmen silinmeye başlamış, ağız kenarındaki astar ve sır tamamen dökülmüştür.
Tanım	Alçak kaideli, aşağıdan yukarıya doğru genişleyen geniş ve derin gövdeli, dışa dönük ağızlıdır. Gövdenin alt bölümü astarsız ve sırsız, iç kısmı astarlı ve sırlıdır. kâsenin üstünde gövde kısmında kırmızı ve siyah boya ile sır üstüne tekniği kullanılarak üsluplaştırılmış çeşitli bitkisel kıvrımlar ve çiçekler yapılmıştır. Ağız kısmında kırmızı boya ile yapılan üç şerit bulunmaktadır.
Yayın	1. Öney, 1971, s. 30.
Benzer örnek yayını	1. Sanay, 1989, s. 113. 2. Okumuş, 2000, s. 26.

Katalog numarası	5			
Fotoğraf numarası	5			
				
Çizim numarası	5			
				
Eserin adı	Kâse			
İncele tarihi	15 Temmuz 2019			
Envanter numarası	8658 ²⁹			
Müzeye geliş tarihi	25 Ağustos 1933			
Müzeye geliş biçimi	50 drahmi ye satın alınma			
Üretim yeri	Bilinmiyor (Çanakkale üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 19. yüzyılın sonu 20. yüzyılın başı üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	17 7 (derinlik)	-	-	15 (ağız) 6 (kaide)
Müzedeki yeri	Depoda			

²⁹ Müze envanterinde 8658 numara ile kayıtlı kap (Öney, 1971, s. 31; Sanay, 1989, s. 113) yayınlarında Atina Benaki Müzesi, 1553 envanter numaralı olarak geçmektedir. Bu kap ise müzede 8658 envanter numarası ile kayıtlıdır.

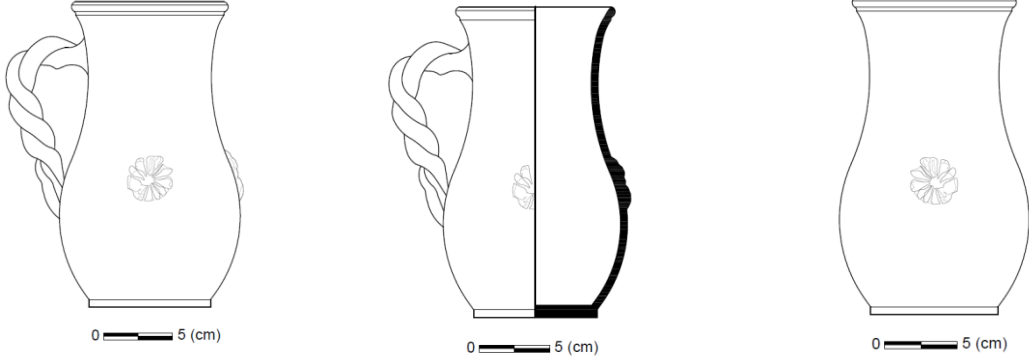
Hamur	Kırmızı
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme
Astar	Krem
Sır	Yeşil ve sarı ³⁰
Süsleme tekniği	Akıtma ve kabartma
Süsleme türü	Bitkisel
Bugünkü durumu	Sağlam
Tanım	Alçak kaideli, aşağıdan yukarıya doğru genişleyen geniş ve derin gövdeli, ağız kenarı dışa dönük tırtıklıdır. Kâsenin gövdesi üstünde dört tane çiçek rozeti vardır. Bu rozetler aplike tekniğinde yapılmıştır. İçinde, dip kısmında kaide çapıyla eşit boyutta baskı tekniği ile yapılan daire biçimli bir motif vardır.
Yayın	1. Öney, 1971, s. 31. 2. Sanay, 1989, s. 113.
Benzer örnek yayını	1. Altun, 1996, s. 45, 53.

³⁰ Sır yer yer kullanılmıştır.

Katalog numarası	6			
Fotoğraf numarası	6			
				
Çizim numarası	6			
				
Eserin adı	Kâse			
İncele tarihi	15 Temmuz 2019			
Envanter numarası	23817			
Müzeeye geliş tarihi	10 Nisan 1975			
Müzeeye geliş biçimi	Eleftheria Tselepi'nin müzeeye hediyesi			
Üretim yeri	Bilinmiyor(Çanakkale üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Yapım tarihi	19. yüzyıl			
Ölçüler	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
(cm.)	17	-	-	20 (ağız)
	14 (derinlik)			10 (kaide)
Müzedeki yeri	Depoda			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Kırmızı boya			
Sır	Kahverengi ³¹			

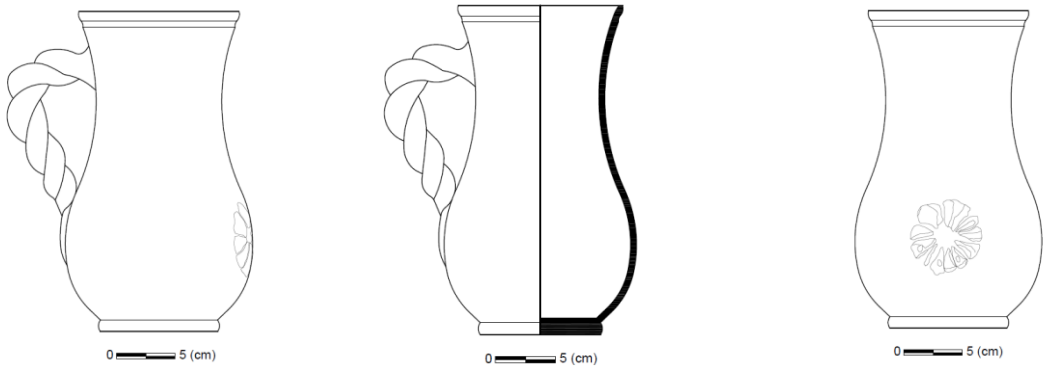
³¹ Sır lekeler halinde kullanılmıştır.

Süsleme tekniği	Kabartma
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik
Bugünkü durumu	Ağız kenarındaki astar ve sır tamamen dökülmüştür.
Tanım	Alçak kaideli, aşağıdan yukarı doğru genişleyen, geniş ve derin gövdeli, düz ağızlıdır. kâsenin iç kısmı astarlı ve sırlıdır. Ağız cidarı gövde cidarından daha azdır. Gövde üstünde karşılıklı yapılan iki tane on altı kollu çiçek rozeti ile iki tane palmet benzeri üsluplaştırılmış bitkisel motif bulunmaktadır. Çiçek rozeti aplike tekniğinde yapılmıştır.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	-

Katalog numarası	7			
Fotoğraf numarası	7			
				
Çizim numarası	7			
				
Eserin adı	Maşrapa			
İncele tarihi	15 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26010			
Müzeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeye geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyıl sonu			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	22	12	8 (boyun)	10 (ağız)
	20 (derinlik)		12 (gövde)	10 (kaide)
Müzedeki yeri	Depoda			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Kalıplama, sucuk, çarkta elle şekillendirme			

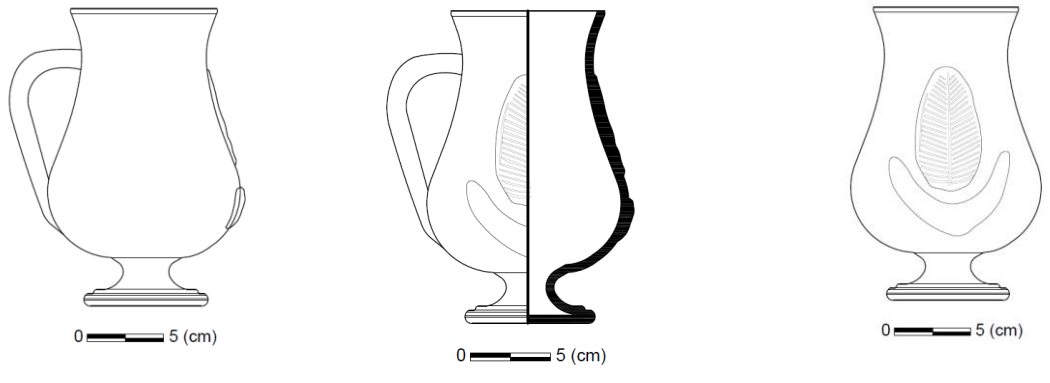
Astar	Beyaz ve kırmızı boya
Sır	Kahverengi ³²
Süsleme tekniği	Kabartma ve akıtma
Süsleme türü	Bitkisel
Bugünkü durumu	Sağlam
Tanım	Alçak kaideli, şişkin gövdeli, kısa kalın boyunlu ve dışa dönük düz ağızlıdır. Boyundan gövde ortasına bağlanan burmalı kulpu vardır. Gövdenin üstünde ön tarafta ortada bir tane aplike tekniğinde yapılmış çiçek rozeti vardır.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Altun, 1996, s. 56-58. 2. Ayda, 1997a, s. 380. 3. Okumuş, 2000, s. 68.

³² Sır yer yer kullanılmıştır.

Katalog numarası	8			
Fotoğraf numarası	8			
				
Çizim numarası	8			
				
Eserin adı	Maşrapa			
İncele tarihi	15 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26030			
Müzeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeye geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyılın sonu			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	29	11	7 (boyun)	8 (ağız)
	28 (derinlik)		11 (gövde)	8 (kaide)
Müzedeki yeri	Depoda			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Kalıplama, sucuk, çarkta elle şekillendirme			

Astar	Beyaz
Sır	Sarı ve yeşil ³³
Süsleme tekniği	Sır üstü ve kabartma
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik
Bugünkü durumu	Sağlam
Tanım	Alçak kaideli, şişkin gövdeli, kısa boyunlu, dışa doğru genişleyen düz ağızlıdır. Boyundan gövde ortasına bağlanan burmalı kulpu vardır. Maşrapanın boyun ve gövde bölümü sır üstü tekniğinde altın yaldız, kırmızı ve kahverengi boyalar ile kıvrım dal ve benek motifleriyle süslenmiştir. Gövdenin üstünde ön tarafta ortada aplike tekniğinde yapılmış bir tane çiçek rozeti vardır.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Altun, 1996, s. 56-58. 2. Ayda, 1997a, s. 380. 3. Okumuş, 2000, s. 68.

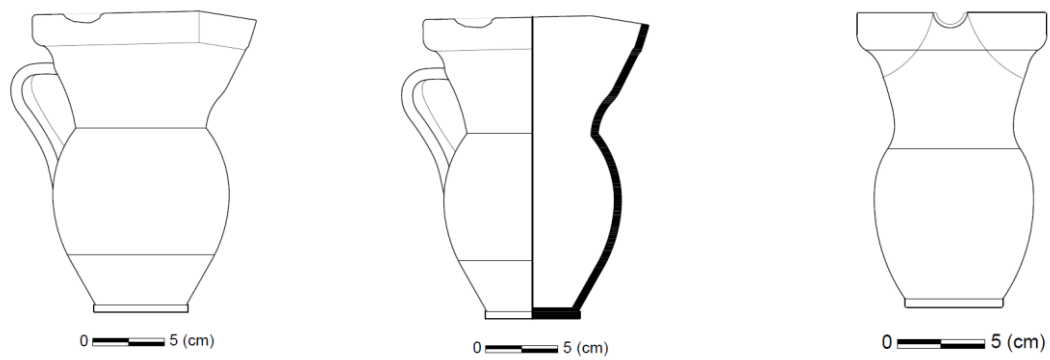
³³ Yeşil sır lekeler halinde kullanılmıştır.

Katalog numarası	9			
Fotoğraf numarası	9			
				
Çizim numarası	9			
				
Eserin adı	Maşrapa			
İncele tarihi	16 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26039			
Müzeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeye geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 19. yüzyılın ikinci yarısı üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	20	15	9 (boyun)	10 (ağız)
	17 (derinlik)		14 (gövde)	8 (kaide)
Müzedeki yeri	Depoda			

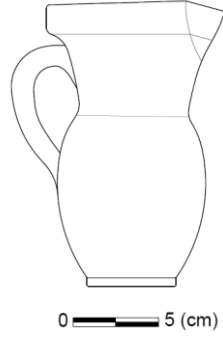
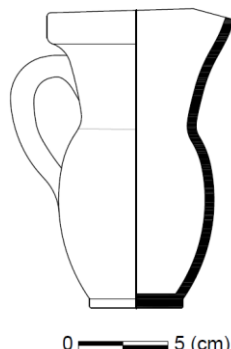
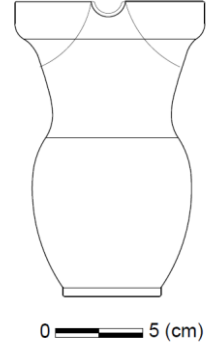
Hamur	Kırmızı
Yapım tekniği	Kalıplama, çarkta elle şekillendirme
Astar	Kirli beyaz ve kırmızı boya
Sır	Yeşil
Süsleme tekniği	Kabartma
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik
Bugünkü durumu	Testinin bazı bölümlerinin astar ve sırların da dökülmeler vardır.
Tanım	Yüksek kaideli, şişkin gövdeli, kısa boyunlu ve dışa dönük düz ağızlıdır. Gövdenin üstünde ön tarafta ortada dik yerleştirilmiş bir yaprak ve yaprağın altında hilal motifi vardır. Tüm motifler aplike tekniğinde yapılmıştır.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Altun, 1996, s. 54.

Katalog numarası	10			
Fotoğraf numarası	10			
				
Çizim numarası	10			
				
Eserin adı	Maşrapa			
İncele tarihi	23 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26040			
Müzeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeye geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyılın ikinci yarısı			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	15	11	8 (boyun)	6 (ağız)
	14 (derinlik)		10 (gövde)	8 (kaide)
Müzedeki yeri	Vitrinde			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Kalıplama, çarkta elle şekillendirme			

Astar	Kirli beyaz ve kırmızı boya
Sır	Yeşil
Süsleme tekniği	Sır üstü ve kabartma
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik
Bugünkü durumu	Karın bölümündeki sır üstü desenlerinin çok az bir kısmı silinmiştir.
Tanım	Alçak kaideli, şişkin gövdeli, kısa boyunlu, dışa dönük düz ağızlıdır. Boyundan gövde ortasına bağlanan kulpu vardır. Maşrapanın boyun ve gövde bölümü sır üstü tekniğinde kırmızı ve altın yıldız boya ile yapılan kıvrımlar ve beneklerle süslenmiştir. Gövdenin üstünde ön tarafta ortada aplike tekniğinde yapılmış bir tane çiçek rozeti vardır. Kaide bölümü astarsız ve sırsız bırakılmıştır.
Yayın	1. Zographou, 2000, s. 265.
Benzer örnek yayını	1. Altun, 1996, s. 54-57. 2. Ayda, 1997a, s. 380. 3. Okumuş, 2000, s. 68.

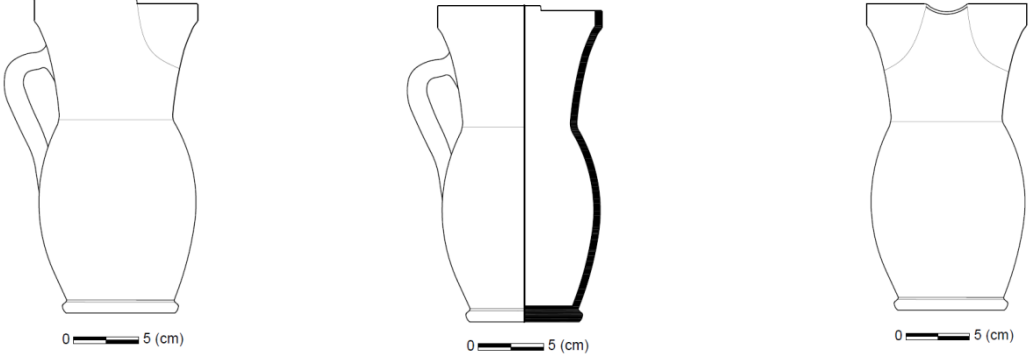
Katalog numarası	11			
Fotoğraf numarası	11			
				
Çizim numarası	11			
				
Eserin adı	Yonca ağızlı maşrapa			
İncele tarihi	16 Temmuz 2019			
Envanter numarası	8652			
Müzeye geliş tarihi	25 Ağustos 1933			
Müzeye geliş biçimi	100 drahmi ye satın alınma			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyıl			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	20	20	9 (boyun)	19 (ağız)
	18 (derinlik)		12 (gövde)	7 (kaide)
Müzedeki yeri	Vitrinde			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			

Astar	Beyaz ve kırmızı boya
Sır	Şeffaf
Süsleme tekniği	Sır üstü
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik
Bugünkü durumu	Karın bölümündeki sır üstü desenlerinin tamamına yakın bir kısmı silinmiştir.
Tanım	Alçak kaideli, şişkin gövdeli, kısa boyunlu ve yonca ağzılıdır. Boyunun üst bölümünde gövdenin ortasına bağlanan kulpu vardır. Maşrapanın boyun ve gövde bölümü sır üstü tekniği ile yeşil, kahverengi, siyah ve kırmızı boya ile üsluplaştırılmış yaprak ve çiçeklerle süslenmiştir. Boyun başlangıcında siyah boya ile yapılan iki şerit varken boyun bitiminde aynı renkte bir şerit vardır. Kabın kaidesi astarsız ve sırsız bırakılmıştır.
Yayın	1. Zographou, 2000, s. 354-356.
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 40. 2. Zographou, 2008, s. 20.

Katalog numarası	12			
Fotoğraf numarası	12			
				
Çizim numarası	12			
				
Eserin adı	Yonca ağızlı maşrapa			
İncele tarihi	16 Temmuz 2019			
Envanter numarası	8653 ³⁴			
Müzeye geliş tarihi	25 Ağustos 1933			
Müzeye geliş biçimi	100 drahmi ye satın alınma			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyıl			
Ölçüler	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
(cm.)	17	16	8 (boyun)	11 (ağız)
	16 (derinlik)		10 (gövde)	6 (kaide)
Müzedeki yeri	Vitrinde			

³⁴ Müze envanterinde 8653 numara ile kayıtlı kap Öney (1971, s. 40)'in yayınında 1547 envanter numaralı olarak geçmektedir. Atina Benaki Müzesi'nde yaptığımız çalışma sürecinde yonca ağızlı bu maşrapa örneğinin müzede 8653 envanter numarası ile kayıtlı olduğu belirlenmiştir.

Hamur	Kırmızı
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme
Astar	Beyaz ve kırmızı boya
Sır	Şeffaf
Süsleme tekniği	Sır üstü
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik
Bugünkü durumu	Karın ve boyun bölümündeki sır üstü desenlerinin yaklaşık olarak yarısı silinmiştir.
Tanım	Alçak kaideli, şişkin gövdeli, kısa boyunlu ve yonca ağzılıdır. Boyunun üst bölümünde gövdenin ortasına bağlanan kulpu vardır. Maşrapanın boyun ve gövde bölümü sır üstü tekniği ile yeşil, kahverengi, siyah ve kırmızı boya ile üsluplaştırılmış yaprak ve çiçeklerle süslenmiştir. Ancak boyalar oldukça yıpranmıştır. Boyun başlangıcında siyah boya ile yapılan iki şerit varken boyun bitiminde aynı renkte bir şerit vardır. Kabın kaide ve gövde alt bölümü astarsız ve sırsız bırakılmıştır.
Yayın	1. Öney, 1971, s. 40. 2. Zographou, 2000, s. 354-356. 3. Zographou, 2008, s. 20.
Benzer örnek yayını	-

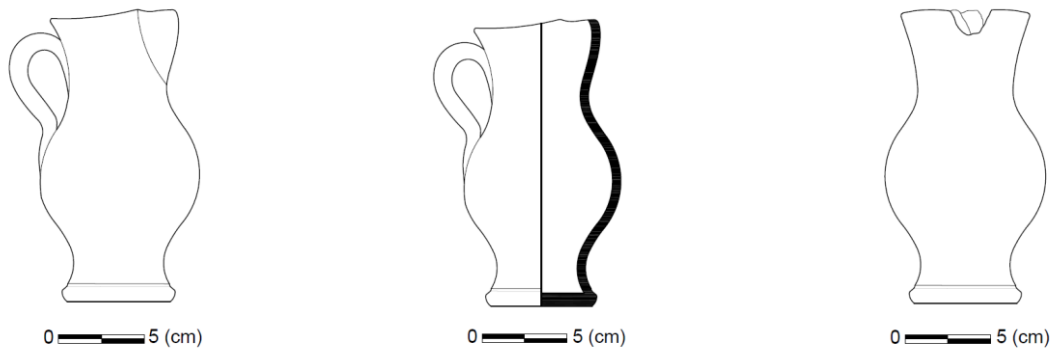
Katalog numarası	13			
Fotoğraf numarası	13			
				
Çizim numarası	13			
				
Eserin adı	Yonca ağızlı maşrapa			
İncele tarihi	16 Temmuz 2019			
Envanter numarası	8654 ³⁵			
Müzeye geliş tarihi	Bilinmiyor			
Müzeye geliş biçimi	Bilinmiyor			
Üretim yeri	Bilinmiyor (Çanakkale üretimidir.)			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 19. yüzyıl üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
(cm.)	24	14	9 (boyun)	11 (ağız)

³⁵ Müze envanterinde 8654 numara ile kayıtlı kap (Öney, 1971, s. 40; Sanay, 1989, s. 117) yayınlarında 1558 envanter numaralı olarak geçmektedir. Atina Benaki Müzesi'nde yaptığımız çalışma sürecinde yonca ağızlı bu maşrapa örneğinin müzede 8654 envanter numarası ile kayıtlı olduğu belirlenmiştir.

	23 (derinlik)		12 (gövde)	8 (kaide)
Müzedeki yeri	Vitrinde			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Beyaz ve kırmızı boya			
Sır	Şeffaf			
Süsleme tekniği	Sır üstü			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Kabin bölümündeki sır üstü desenleri kısmen silinmeye başlamıştır.			
Tanım	Alçak kaideli, şişkin gövdeli, kısa boyunlu ve yonca ağzılıdır. Boyunun üst bölümünden gövdenin ortasına bağlanan kulpu vardır. Maşrapanın boyun ve gövde bölümü sır üstüne tekniğinde yapılan yeşil, kahverengi, siyah ve kırmızı boya ile üsluplaştırılmış yaprak ve çiçekler motifleriyle süslenmiştir. Boyun başlangıcında siyah boya ile yapılan iki şerit varken boyun bitiminde aynı renkte bir şerit vardır. Kabin kaidesi astarsız ve sırsız bırakılmıştır.			
Yayın	1. Öney, 1971, s. 40. 2. Sanay, 1989, s. 117. 3. Zographou, 2000, s. 354-356.			
Benzer örnek yayını	1. Zographou, 2008, s. 20.			

Katalog numarası	14			
Fotoğraf numarası	14			
				
Çizim numarası	14			
				
Eserin adı	Yonca ağızlı maşrapa			
İncele tarihi	23 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26038			
Müzeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeye geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Bilinmiyor (Çanakkale üretimidir.)			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 19. yüzyıl üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	16	10	7 (boyun)	7 (ağız)
	15 (derinlik)		9 (gövde)	11 (kaide)
Müzedeki yeri	Vitrinde			

Hamur	Kırmızı
Yapım tekniği	Kalıplama, çarkta elle şekillendirme
Astar	Beyaz ve kırmızı boya
Sır	Yeşil
Süsleme tekniği	Kabartma ve kazıma
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik
Bugünkü durumu	Sağlam
Tanım	Alçak bir kaideli, şişkin gövdeli, kısa boyunlu ve yonca ağzılıdır. Boyundan gövde ortasına bağlanan kulpu vardır. Ağız kısmının iki yanında birer tane çiçek rozeti bulunmaktadır. Boyun kısmını çevreleyen baskı tekniğinde yapılmış ince bir şerit yer almaktadır. Gövdenin üstünde ön tarafa ve iki yanına birer tane çiçek rozeti yerleştirilmiştir. Tüm motifler aplike tekniğinde yapılmıştır. Kaidesi astarsız ve sırsız bırakılmıştır.
Yayın	1. Zographou, 2000, s. 265.
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 40. 2. Sanay, 1989, s. 117-118. 3. Zographou, 2008, s. 20.

Katalog numarası	15			
Fotoğraf numarası	15			
				
Çizim numarası	15			
				
Eserin adı	Yonca ağızlı maşrapa			
İncele tarihi	15 Temmuz 2019			
Envanter numarası	44324			
Müzeye geliş tarihi	1975			
Müzeye geliş biçimi	El. Evkleidi'nin başlığı			
Üretim yeri	Bilinmiyor (Çanakkale üretimidir.)			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 19. yüzyıl üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	17	9	5 (boyun) 9 (gövde)	7 (ağız) 7 (kaide)
Müzedeki yeri	Depoda			

Hamur	Kırmızı
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme
Astar	Krem
Sır	Şeffaf
Süsleme tekniği	Sır üstü
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik
Tanım	Yonca ağzılı, kalın kısa boyunlu, şişkin gövdeli, yivli kulplu ve halka kaidelidir. Kulp küçük ve kısadır. Kabın dip kısmı astarsız ve sırsız bırakılmıştır. Maşrapanın boyun ve karın kısmı fırça kullanılarak kırmızı ve mavi boya ile üsluplaştırılmış çeşitli kıvrımlar, benekler ve çiçeklerle süslenmiştir.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 40. 2. Sanay, 1989, s. 117-118. 3. Sanay, 2000, s. 94. 4. Zographou, 2000, s. 265. 5. Zographou, 2008, s. 20.

Katalog numarası	16			
Fotoğraf numarası	16			
				
Eserin adı	Gaga ağızlı maşrapa			
İncele tarihi	11 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26012			
Müzeeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeeye geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyıl			
Ölçüler	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	22,8	-	-	Ağız 8,2 Kaide 9,9
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığı üzerindeki rafta. Sağdan 2. Sırada			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme ve sucuk			
Astar	Beyaz ve kırmızı boya			
Sır	Şeffaf			
Süsleme tekniği	Sırüstü, applike ve kabartma			
Süsleme türü	Bitkisel, geometrik ve sır lekeli			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Alçak kaideli, şişkin gövdeli, kısa boyunlu ve gaga ağızlıdır. Kahverengi sır lekeler halinde kullanılmıştır. Boyunun üst bölümünde gövdenin ortasına bağlanan			

	burmalı kulpu vardır. Maşrapanın boyun ve gövde bölümü sır üstü tekniği ile kahverengi ve kırmızı boya ile üsluplaştırılmış yaprak ve çiçekler ve kıvrım dallar ile süslenmiştir. Kabin kaide bölümü astarsız ve sırsız bırakılmıştır.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 33. 2. Altun, 1996, s. 58.

Katalog numarası	17			
Fotoğraf numarası	17			
				
Eserin adı	Şişe			
İncele tarihi	11 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26019			
Müzeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeye geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyıl			
Ölçüler	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
(cm.)	31,5	-	-	Ağız 6,9 Kaide 10,7
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığı üzerindeki rafta. Sağdan 3. Sırada			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Beyaz			
Sır	Koyu kahverengi			
Süsleme tekniği	Püskürtme			
Süsleme türü	Sır lekeli			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Alçak kaideli, aşağıdan yukarıya doğru genişleyerek orta bölümünden boyuna doğru daralan gövdeli, uzun silindirik boyunlu ve dışa dönük düz ağızlıdır. Yeşil ve kahverengi sır			

	lekeler halinde kullanılmıştır. Boynun ortada ki bilezik boynu ikiye bölmektedir.
Yayın	Zographou, 2000, s. 116.
Benzer örnek yayını	-

Katalog numarası	18			
Fotoğraf numarası	18			
				
Eserin adı	Şişe			
İncele tarihi	11 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26026			
Müzeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeye geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyıl			
Ölçüler	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
(cm.)	33,6	-	-	Ağız 4,4 Kaide 8,7
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığı üzerindeki rafta. Sağdan 5. Sırada			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Beyaz ve kırmızı boya			
Sır	Kahverengi, beyaz ve yeşil			
Süsleme tekniği	Kabartma ve püskürtme			
Süsleme türü	Bitkisel ve sır lekeli			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Alçak kaideli, aşağıdan yukarıya doğru daralan armudi gövdeli, uzun silindirik boyunlu, dışa dönük ağızlıdır. Beyaz, yeşil ve kahverengi sır lekeler halinde kullanılmıştır.			

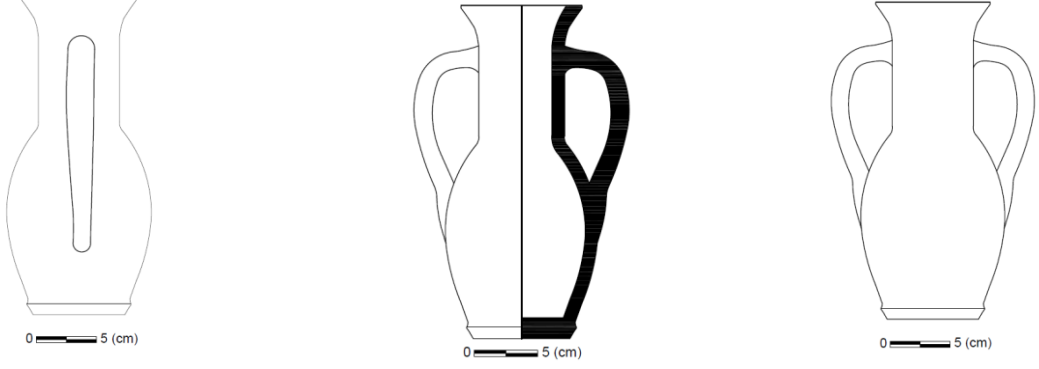
	Gövdenin ortasında içi çeşitli çiçeklerle doldurulmuş yaprak rozeti ve yaprak rozetinin altında ve üzerinde gül rozetleri bulunmaktadır. Gövdenin üst kısmını, bir sıra halinde küçük boyutlu çiçek rozetleri çepeçevre dolanmaktadır. Tüm motifler applike tekniğinde yapılmıştır. Kaidesi astarsız ve sırsızdır.
Yayın	Zographou, 2000, s. 116.
Benzer örnek yayını	1. Altun, 1996, s. 100-103.

Katalog numarası	19			
Fotoğraf numarası	19			
 				
Eserin adı	Düz ağızlı çift kulplu testi			
İncele tarihi	15 Temmuz 2019			
Envanter numarası	8655			
Müzeye geliş tarihi	25 Ağustos 1933			
Müzeye geliş biçimi	160 drahmi ye satın alınma			
Üretim yeri	Bilinmiyor (Çanakkale üretimidir.)			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 19. yüzyıl üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	25	-	-	-
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığı karşısında duvarın üzerindeki rafta. Sağdan 5. sırada			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Kırmızı boya			
Sır	Beyaz			
Süsleme tekniği	Sırüstü			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam durumda olan kabın astarında ve sırında yer yer dökülmeler bulunmaktadır.			
Tanım	Alçak kaideli, şişkin gövdeli, uzun silindir boyunlu ve dışa			

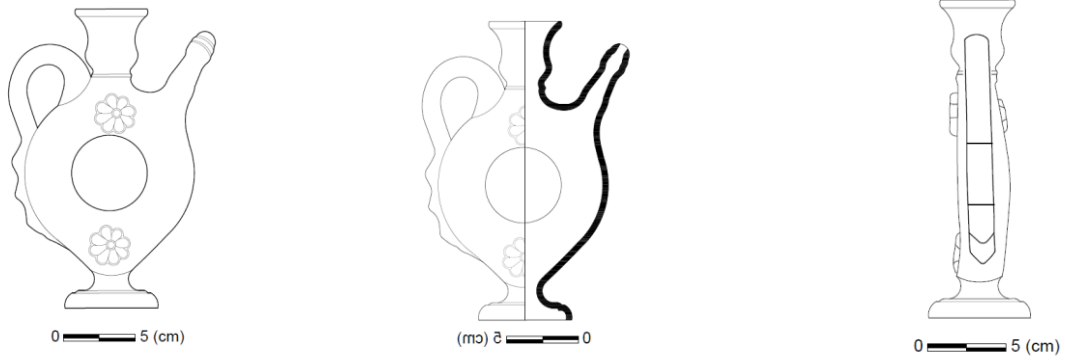
	doğru genişleyen düz ağızlıdır. Boyunun üst bölümünden gövde ortasına bağlanan çift kulpu vardır. Karın ve boyun bölümlerinde sır üstü tekniğinde yeşil, kırmızı, mavi ve siyah boylarla üsluplaştırılmış dal ve benek desenleri yapılmıştır. Kaide bölümü astarsız ve sırsız bırakılmıştır.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Altun, 1996, s. 60-63 2. Ayda, 1997a, s. 380. 3. Zographou, 2008, s. 20.

Katalog numarası	20			
Fotoğraf numarası	20			
 				
Eserin adı	Düz ağızlı çift kulplu testi			
İncele tarihi	15 Temmuz 2019			
Envanter numarası	8656			
Müzeye geliş tarihi	25 Ağustos 1933			
Müzeye geliş biçimi	160 drahmi ye satın alınma			
Üretim yeri	Bilinmiyor (Çanakkale üretimidir.)			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 19. yüzyıl üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	25	-	-	-
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığı karşısında duvarın üzerindeki rafta. Sağdan 9. sırada			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Kırmızı boya			
Sır	Sarı			
Süsleme tekniği	Sırüstü			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam durumda olan kabın astarında ve sırında yer yer dökülmeler bulunmaktadır.			
Tanım	Alçak kaideli, şişkin gövdeli, uzun silindir boyunlu ve dışa			

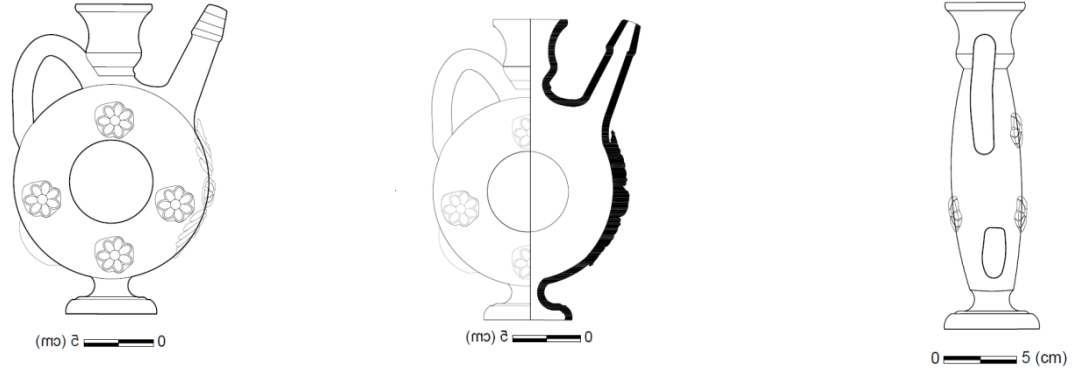
	doğru genişleyen düz ağızlıdır. Boyunun üst bölümünden gövde ortasına bağlanan çift kulpu vardır. Karın ve boyun bölümlerinde sır üstü tekniğinde yeşil, kırmızı ve siyah boylarla üsluplaştırılmış dal ve benek desenleri yapılmıştır. Kaide bölümü astarsız ve sırsız bırakılmıştır.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Altun, 1996, s. 60-63. 2. Ayda, 1997a, s. 380. 3. Zographou, 2008, s. 20.

Katalog numarası	21			
Fotoğraf numarası	21			
				
Çizim numarası	21			
				
Eserin adı	Düz ağızlı çift kulplu testi			
İncele tarihi	15 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26020			
Müzeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeye geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyıl			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	28	18	9 (boyun) 12 (gövde)	10 (ağız) 9 (kaide)
Müzedeki yeri	Depoda			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			

Astar	Beyaz ve kırmızı boya
Sır	Koyu kahverengi
Süsleme tekniği	Sır üstü, kabartma ve barbutin
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik
Bugünkü durumu	Karın bölümündeki sır üstü fırça desenlerinin bir kısmı silinmiştir.
Tanım	Alçak kaideli, şişkin gövdeli, uzun silindir boyunlu ve dışa doğru genişleyen düz ağızlıdır. Boyunun üst bölümünden gövde ortasına bağlanan çift kulpu vardır. Karın ve boyun bölümlerinde sır üstü tekniğinde yeşil ve altın yıldız boylarla üsluplaştırılmış dal ve benek desenleri yapılmıştır. Aynı teknikle yapılan gövde ile boyunun birleştiği yerde iki, ağız kenarında dört sıra altın yaldızlı şerit vardır. Kaide bölümü astarsız ve sırsız bırakılmıştır.
Yayın	1. Zographou, 2008, s. 20.
Benzer örnek yayını	1. Altun, 1996, s. 60-63. 2. Ayda, 1997a, s. 380.

Katalog numarası	22			
Fotoğraf numarası	22			
				
Çizim numarası	22			
				
Eserin adı	Halka gövdeli testi			
İncele tarihi	23 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26037			
Müzeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeye geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 19. yüzyılın sonu 20. yüzyılın başı üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
(cm.)	21	15	3 (boyun) 13 (gövde)	5 (ağız) 6 (halka) 7,5 (kaide)

Müzedeki yeri	Vitrinde
Hamur	Kırmızı
Yapım tekniği	Kalıplama
Astar	Beyaz ve kırmızı boya
Sır	Yeşil
Süsleme tekniği	Sır üstü, kabartma ve barbutin
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik
Bugünkü durumu	Sağlam
Tanım	Alçak bir kaide üzerinde yükselen testi halka gövdelidir. Gövde ile boyunun birleştiği yerde bir bilezik bulunur. Dışa dönük düz ağızlıdır. Uzun emziklidir. Gövde üst bölümünde başlayan kulp kaideye doğru üç kademe yaparak halka gövdeye birleştirilmiştir. Gövdenin alt ve üstünde ortada aynı eksende birer tane çiçek rozeti vardır. Rozetler aplike tekniğinde testiye birleştirilmiştir. Testi kahverengi, kırmızı, altın yıldız boya ile üsluplaştırılmış dallar ve beneklerle süslenmiştir. Testinin ön ve arka tarafı simetrik şekilde aynı süslemelere sahiptir.
Yayın	1. Zographou, 2000, s. 354-356. 2. Zographou, 2008, s. 18.
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 36. 2. Sanay, 1989, s. 86. 3. Altun, 1996, s. 108-111. 4. Okumuş, 2000, s. 40. 5. Soustiel, 2000, s. 199-201. 6. Karagül, 2008, s. 93. 7. Uğuzman, 2008, s. 54. 8. Tengiz, 2012, s. 83-84.

Katalog numarası	23			
Fotoğraf numarası	23			
				
Çizim numarası	23			
				
Eserin adı	Halka gövdeli testi			
İncele tarihi	23 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26041			
Müzeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeye geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 19. yüzyılın sonu 20. yüzyılın başı üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
(cm.)	21	15	3 (boyun) 14 (gövde)	5 (ağız) 6 (halka) 7 (kaide)

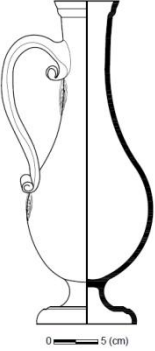

Müzedeki yeri	Vitrinde
Hamur	Kırmızı
Yapım tekniği	Kalıplama
Astar	Beyaz ve kırmızı boya
Sır	Açık yeşil
Süsleme tekniği	Sır üstü ve kabartma
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik
Bugünkü durumu	Gövde bölümündeki sır üstü desenlerinin bir kısmı silinmiştir.
Tanım	Alçak bir kaide üzerinde yükselen testi halka gövdelidir. Gövde ile boyunun birleştiği yerde bir bilezik bulunur. Dışa dönük düz ağızlıdır. Uzun emzikli. Gövde üst bölümünde başlayan kulp kaideye doğru üç kademe yaparak halka gövdeye birleştirildiği görülebilen kulp kırılmıştır. Gövdenin alt, üst ve yanlarında aynı eksende birer tane çiçek rozeti ile emziğin altında ortada bir çiçek rozetinin alt ve üstünde iki dikey yerleştirilmiş yaprak motifi vardır. Rozetler ve yapraklar aplike tekniğinde testiye birleştirilmiştir. Testi kahverengi, kırmızı, altın yıldız boya ile üsluplaştırılmış dallar ve beneklerle süslenmiştir. Testinin ön ve arka tarafı simetrik şekilde aynı süslemelere sahiptir.
Yayın	1. Zographou, 2000, s. 354-356. 2. Zographou, 2008, s. 18.
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 36. 2. Sanay, 1989, s. 86. 3. Altun, 1996, s. 108-111. 4. Okumuş, 2000, s. 40. 5. Soustiel, 2000, s. 199-201. 6. Karagül, 2008, s. 93. 7. Uğuzman, 2008, s. 54. 8. Tengiz, 2012, s. 83-84.

Katalog numarası	24			
Fotoğraf numarası	24			
 				
Eserin adı	Düz ağızlı testi			
İncele tarihi	11 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26021			
Müzeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeye geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyıl			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	37	-	-	Ağız 6,3 Kaide 11
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığı üzerindeki rafta. Sağdan 4. Sırada			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Beyaz			
Sır	Koyu kahverengi			
Süsleme tekniği	Sırüstü, applike, kabartma			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Yüksek kaideli, aşağıdan yukarıya doğru genişleyerek orta bölümünden boyuna doğru daralan gövdeli, uzun silindirik boyunlu ve dışa doğru genişleyen düz ağızlıdır. Boynun üst			

	<p>bölümünden gövdenin ortasına bağlanan başlangıcı ve bitişi kıvrımlı bir kulpu vardır. Gövdenin ortasında bir tane gül rozeti üstünde yaprak rozeti ve yaprak rozetinin iki yanında birer tane çiçek rozeti bulunmaktadır. Ağzın altında ve iki yanında küçük çiçek rozetleri bulunmaktadır. Tüm motifler aplike tekniğinde yapılmıştır. Testinin ön yüzeyi sır üstü tekniğinde mavi, kırmızı, sarı ve yeşil renkli boyalar ile kıvrım dal ve çiçek desenleri ile süslenmiştir. Kaidesi astarsız ve sırsızdır.</p>
Yayın	Zographou, 2000, s. 109.
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 34. 2. Altun, 1996, s. 93. 3. Zographou, 2008, s. 18.

Katalog numarası	25			
Fotoğraf numarası	25			
 				
Eserin adı	Düz ağızlı testi			
İncele tarihi	11 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26035			
Müzeeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeeye geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyıl			
Ölçüler	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
(cm.)	33,5	-	-	Ağız 6,1 Kaide 10,4
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığı üzerindeki rafta. Sağdan 1. Sırada			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme ve sucuk			
Astar	Beyaz			
Sır	Koyu kahverengi			
Süsleme tekniği	Sırüstü, applike ve kabartma			
Süsleme türü	Bitkisel, geometrik, nesnel ve yazı			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Alçak kaideli, aşağıdan yukarıya doğru genişleyerek orta bölümünden boyuna doğru daralan gövdeli, uzun silindirik boyunlu ve dışa doğru genişleyen düz ağızlıdır. Boynun üst			

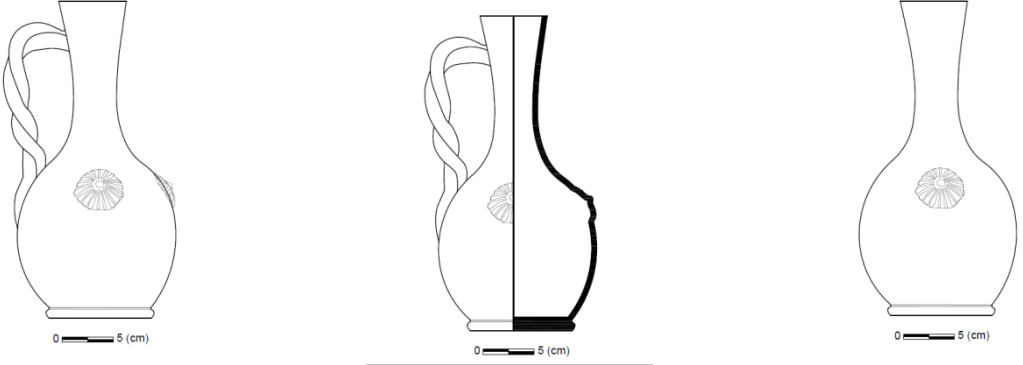
	<p>bölümünden gövdenin ortasına bağlanan burmalı kulpu vardır. Gövdenin ortasında Osmanlıca “Yadigar” yazısı ve üstünde bir tane dikine yerleştirilmiş yaprak rozeti bulunmaktadır. Testinin ön yüzeyi sır üstü tekniğinde mavi, turuncu ve yeşil renkli boyalar ile kıvrım dallar ile süslenmiştir. Kaidesi astarsız ve sırsızdır. Ayrıca testinin sağında ve solunda direğe asılı olan 2 bayrak dalgalanır vaziyettedir. Sol taraftaki mavi, krem ve kırmızı renkli Fransız bayrağı sağ taraftaki ise mavi beyaz çizgili Yunan bayrağıdır. Hatıra yazısının üzerinde yaprak biçimli rozetin alt tarafının iki yanında “Z ve E” harfleri bulunmaktadır.</p>
Yayın	1. Zographou, 2000, s. 328-329.
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 34. 2. Altun, 1996, s. 93. 3. Zographou, 2008, s. 18.

Katalog numarası	26			
Fotoğraf numarası	26			
				
Çizim numarası	26			
				
Eserin adı	Düz ağızlı testi			
İncele tarihi	17 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26018			
Müzeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeye geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 19. yüzyıl sonu üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	37	15	6 (boyun) 15 (gövde)	7 (ağız) 14 (kaide)
Müzedeki yeri	Vitrinde			

Hamur	Kırmızı
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme, kalıplama
Astar	Beyaz
Sır	Koyu kahverengi
Süsleme tekniği	Sır üstü, kabartma ve barbutin
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik
Bugünkü durumu	Sağlam
Tanım	Yüksek kaideli, şişkin gövdeli, uzun silindir boyunlu ve dışa dönük düz ağızlıdır. Boyunun üst bölümünden gövdenin üst bölümüne bağlanan başlangıcı ve bitişi kıvrımlı bir kulp vardır. Gövde başlangıcında yan yana yerleştirilmiş üç tane çiçek rozetinden sonra boyuna kadar uzanan çift taraftan yapraklı düğümlü bir dal motifi bulunmaktadır. Düğümlerin ve yaprakların üzerine birer tane çiçek rozeti yerleştirilmiştir. Boyunda ortada üzerine rozet yapılmış olan dikey yerleştirilmiş sapı kıvrımlı bir yaprak motifi bulunmaktadır. Tüm motifler aplike tekniğinde yapılmıştır. Testinin yüzeyi sır üstüne altın yaldız boya renkte boya ile üsluplaştırılmış dal ve benek desenleriyle doldurulmuştur.
Yayın	1. Zographou, 2000, s. 319.
Benzer örnek yayını	1. Altun, 1996, s. 95.

Katalog numarası	27			
Fotoğraf numarası	27			
				
Çizim numarası	27			
				
Eserin Adı	Düz ağızlı testi			
İncele tarihi	17 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26047			
Müzeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeye geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyıl			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	37	18	6 (boyun) 17 (gövde)	8 (ağız) 11 (kaide)
Müzedeki yeri	Depoda			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			

Astar	Beyaz
Sır	Koyu kahverengi
Süsleme tekniği	Sır üstü
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik
Bugünkü durumu	Sağlam
Tanım	Yüksek kaideli, şişkin gövdeli, uzun ince silindir boyunlu ve dışa doğru genişleyen düz ağızlıdır. Boyunun üst bölümünden gövde ortasına bağlanan başlangıcı ve bitişi kıvrımlı kulpu vardır. Karın ve boyun bölümlerinde sır üstü tekniğinde yeşil, kırmızı, mavi ve altın yıldız boylarla üsluplaştırılmış bitkisel desenler yapılmıştır.
Yayın	1. Zographou, 2008, s. 18.
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 34. 2. Altun, 1996, s. 93.

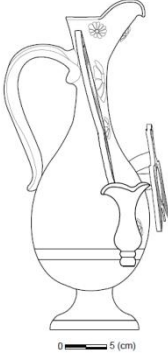
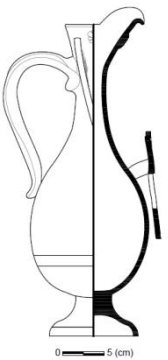
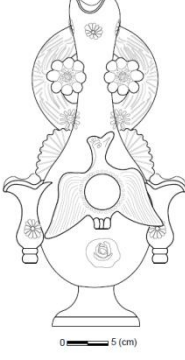
Katalog numarası	28			
Fotoğraf numarası	28			
				
Çizim numarası	28			
				
Eserin adı	Düz ağızlı testi			
İncele tarihi	15 Temmuz 2019			
Envanter numarası	38166			
Müzeye geliş tarihi	9 Nisan 2001			
Müzeye geliş biçimi	Dimitris, Stamatis ve Pınelopi Oikonomidis ailesinin bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 19. yüzyıl sonu üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	31	17	4 (boyun) 16 (gövde)	5 (ağız) 10 (kaide)
Müzedeki yeri	Depoda			
Hamur	Kırmızı			

Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme, kalıplama, sucuk
Astar	Beyaz
Sır	Sarı ve yeşil ³⁶
Süsleme tekniği	Kabartma ve akıtma
Süsleme türü	Bitkisel
Bugünkü durumu	Sağlam
Tanım	Alçak kaideli, şişkin gövdeli, uzun silindir boyunlu ve dışa dönük düz ağızlıdır. Boyunun üst bölümünden gövdenin ortasına bağlanan burmalı bir kulp vardır. Gövdenin üst bölümünü çevreleyen kazıma tekniğinde yapılmış iki şerit vardır. Gövde ortasında bir çiçek rozeti bulunmaktadır. Rozet applike tekniğinde yapılmıştır. Kaidesi astarsız ve sırsızdır.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Altun, 1996, s.63-64, 97. 2. Okumuş, 2000, s. 89.

³⁶ Sır lekeler halinde kullanılmıştır.

Katalog numarası	29			
Fotoğraf numarası	29			
				
Çizim numarası	29			
				
Eserin adı	Kuş başlı gaga ağızlı testi			
İncele tarihi	16 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26014			
Müzeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeye geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyıl sonu			
Ölçüler	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
(cm.)	37	27	12 (boyun)	11 (ağız)
	32 (derinlik)		20 (gövde)	10,5 (kaide)
Müzedeki yeri	Vitrinde			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme, kalıplama, sucuk			

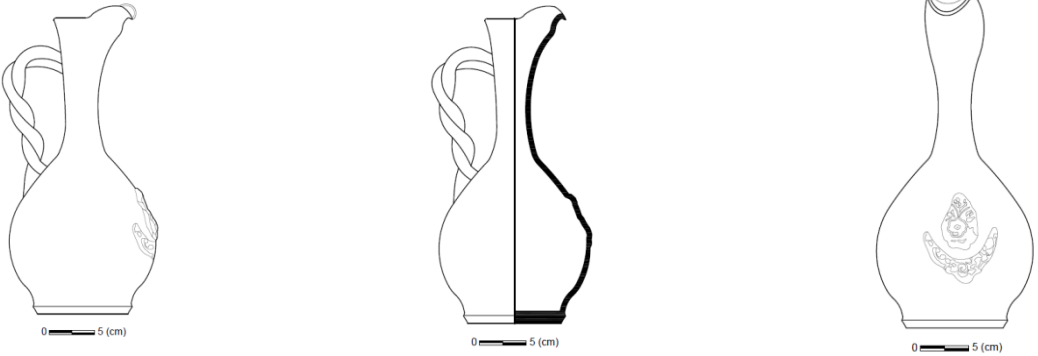
Astar	Beyaz
Sır	Kahverengi
Süsleme tekniği	Kabartma
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik
Bugünkü durumu	Sağlam
Tanım	<p>Yüksek kaideli, aşağıdan yukarıya daralan armut gövdeli, silindir boyunlu ve dışa doğru genişleyen gaga ağızlıdır. Boynun üst bölümünden gövdenin ortasına bağlanan başlangıcı ve bitişi kıvrımlı bir kulpu vardır. Gövde başlangıcında beş tane çiçek rozeti hilal biçiminde bir yay yaparak yerleştirilmiş, iki yanlarından toplam 4 tane püskül sarkıtılmış, üstleri balık pulu desenli kordonlar yer almıştır. Gövdede boyun bölümüne kadar uzanan kabartma tekniğinde yapılmış çift taraftan yapraklı düğümlü dal motifi vardır. İlk yaprak dizisi hizasına üç tane yan yana çiçek rozeti, en üst iki yaprak arasına iki tane çiçek rozeti yerleştirilmiştir. Boynun bitiminde üstü balık pulu desenli kordonlar ve boynun iki yanında iki tane çiçek rozetinden aşağıya doğru sarkan püskül motifi bulunmaktadır. Kordonun iki uç tarafında üst üste yerleştirilmiş ikişer çiçek rozeti ve kordonun ortasına denk gelecek yerde bir çiçek rozeti daha vardır. Bu çiçek rozeti aynı zamanda gaga biçimli ağzın ortasındadır. Tüm motifler kabartma tekniği ile yapılarak aplike tekniğinde yerleştirilmiştir. Bunların arasında sır üstü tekniğinde altın yaldız boyamalar yapılmıştır.</p>
Yayın	1. Zographou, 2000, s. 317.
Benzer örnek yayını	<p>1. Ayda, 1994, s. 161-162. 2. Altun, 1996, s. 92-96. 3. Ayda, 1997a, s. 381. 4. Altun, 1999, s. 274. 5. Kılıçoğlu, 2012, s. 130.</p>

Katalog numarası	30			
Fotoğraf numarası	30			
				
Çizim numarası	30			
				
Eserin adı	Kuş başlı gaga ağızlı testi			
İncele tarihi	23 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26016			
Müze geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müze geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyılın sonu			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	40	26	6 (boyun)	5 (ağız)
	35 (derinlik)		16 (gövde)	10 (kaide)
Müzedeki yeri	Vitrinde			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme, kalıplama, sucuk			

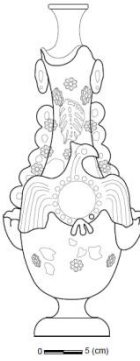
Astar	Beyaz
Sır	Koyu kahverengi
Süsleme tekniği	Sır üstü, kabartma ve barbutin
Süsleme türü	Bitkisel, figürlü ve geometrik
Bugünkü durumu	Sağlam
Tanım	Alçak kaideli, şişkin gövdeli, uzun ince silindir boyunlu ve dışa doğru genişleyen gaga ağızlıdır. Boyunun üst bölümünden gövdenin üst bölümüne bağlanan, başlangıcı ve bitişi kıvrımlı bir kulp vardır. Gövdenin üstünde ön tarafta tek başlı, kanatları açık biçimde betimlenen gövdesinin ortası yuvarlak biçimde delik olan bir gül rozeti üzerine basan kartal figürü bulunmaktadır. Kartalın kanatları tarama ile yapılmıştır. Boyunun etrafında çelenk benzeri bir çerçeve ve bunları boyuna birleştiren üstte büyük altta küçük ikişer tane çiçek rozeti vardır. Altta küçük çiçek rozetleri altlarındaki yarım rozetlerle gövdeye bağlanmaktadır. Gövdenin iki yanında içi boş altlarına çiçek rozeti yerleştirilmiş iki tane yuva bulunmaktadır. Bu yuvaların çiçek ya da mum koymak için yapıldığı belirtilmektedir (Altun, 1996, s. 84).
Yayın	1. Zographou, 2000, s.
Benzer örnek yayını	1. Ayda, 1994, s. 161-162. 2. Altun, 1996, s. 91. 3. Ayda, 1997a, s. 381. 4. Altun, 1999, s. 274. 5. Soustiel, 2000, s. 198. 6. Kılıçoğlu, 2019, s. 135.

Katalog numarası	31			
Fotoğraf numarası	31			
				
Çizim numarası	31			
				
Eserin adı	Kuş başlı gaga ağızlı testi			
İncele tarihi	16 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26017			
Müzeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeye geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyılın sonu 20. yüzyılın başı			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	35	15	5 (boyun) 16 (gövde)	5 (açıklık) 10 (kaide)
Müzedeki yeri	Vitrinde			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme, kalıplama, sucuk			

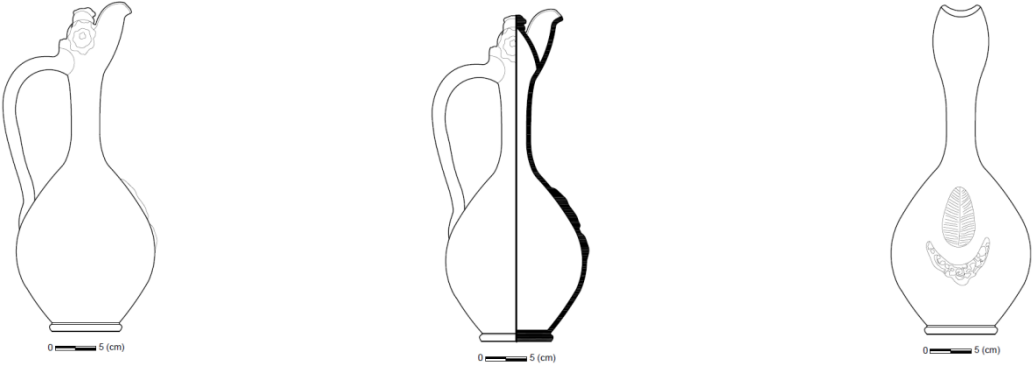
Astar	Beyaz
Sır	Koyu kahverengi
Süsleme tekniği	Sır üstü, kabartma ve barbutin
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik
Bugünkü durumu	Sağlam
Tanım	Alçak kaideli, şişkin gövdeli, uzun ince silindir boyunlu ve dışa doğru genişleyen gaga ağızlıdır. Boynun üst bölümünden gövdenin ortasına bağlanan bir kulpu vardır. Gövdenin başlangıcında hilal biçimli bir çelenk, üstte bunun ortasına ve iki yanına yerleştirilen toplam üç tane rozet vardır. Ortadaki rozetin üzerine aynı boyutta küçük bir rozet boyunun bitişinde ise büyük boyutlu bir rozet yer almıştır. Gaga ağzının iki yanına yerleştirilen rozetler kuşun gözüne benzemektedir. Tüm motifler applike tekniğinde yapılmıştır. Testinin ön tarafında altın yaldız boya ile yapılmış üsluplaştırılmış bitkisel dal ve çiçek desenleri vardır. Kaidesi astarsız ve sırsızdır.
Yayın	1. Sanay, 1989, s. 115. 2. Zographou, 2000, s. 322-324.
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 34. 2. Ayda, 1994, s. 161-162. 3. Altun, 1996, s. 65-71. 4. Ayda, 1997a, s. 381. 5. Altun, 1999, s. 274. 6. Okumuş, 2000, s. 115. 7. Soustiel, 2000, s. 19. 8. Kılıçoğlu, 2019, s. 136.

Katalog numarası	32			
Fotoğraf numarası	32			
				
Çizim numarası	32			
				
Eserin adı	Kuş başlı gaga ağızlı testi			
İncele tarihi	23 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26042			
Müzeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeye geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyılın sonu			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	35	15	5 (boyun) 16 (gövde)	5 (açıklık) 10 (kaide)
Müzedeki yeri	Vitrinde			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Kalıplama			

Astar	Beyaz
Sır	Yeşil
Süsleme tekniği	Kabartma ve sır üstü
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik
Bugünkü durumu	Sağlam
Tanım	Alçak kaideli, şişkin gövdeli, uzun ince silindir boyunlu ve dışa doğru genişleyen gaga ağızlıdır. Boynun üst bölümünden gövdenin ortasına bağlanan burmalı bir kulpu vardır. Gövdenin üstünde ön tarafta hilal biçiminde çelenk içine dik yerleştirilmiş bir yaprak motifi vardır. Motifler applike tekniğinde yapılmıştır. Motiflerin dışında kalan yüzey sır üstü tekniğinde kırmızı, siyah ve beyaz boyalı üsluplaştırılmış bitkisel desenler ve beneklerle doldurulmuştur. Kaidesi astarsız ve sırsızdır.
Yayın	1. Zographou, 2000, s. 308.
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 36. 2. Ayda, 1994, s. 161-162. 3. Altun, 1996, s. 63. 4. Ayda, 1997a, s. 379. 5. Altun, 1999, s. 274. 6. Soustiel, 2000, s. 190. 7. Kılıçoğlu, 2012, s. 130. 8. Tengiz, 2012, s. 79-80

Katalog numarası	33			
Fotoğraf numarası	33			
				
Çizim numarası	33			
				
Eserin adı	Kuş başlı gaga ağızlı testi			
İncele tarihi	23 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26044			
Müzeeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeeye geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyılın sonu 20. yüzyılın başı			
Ölçüler	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
(cm.)	45	20	4 (boyun) 18 (gövde)	5 (ağız) 10 (kaide)
Müzedeki yeri	Vitrinde			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme, kalıplama			
Astar	Beyaz			

Sır	Yeşil
Süsleme tekniği	Sır üstü, kabartma ve barbutin
Süsleme türü	Bitkisel, figürlü ve geometrik
Bugünkü durumu	Sağlam
Tanım	<p>Yüksek kaideli, şişkin gövdeli, uzun silindir boyunlu ve dışa doğru genişleyen gaga ağızlıdır. Boynun üst bölümünden gövdenin üst bölümüne bağlanan, başlangıcı ve bitişi kıvrımlı düz bir kulp vardır. Kulpun gövdeye bağlandığı yerin altında altı kollu bir çiçek rozeti ve kulp başlangıcının iki yanında birer çiçek rozeti bulunmaktadır. Ağızın iki yanına yerleştirilen çiçek rozetleri horoz kulağına benzemektedir. Ağızın altının ortasında ve boyunun bitişinin iki yanında birer tane çiçek rozeti bulunmaktadır. Boyunun üstün yerleştirilen yaprak motifi ise horoz ibiğine benzemektedir. Boyunun iki yanında beşer tane küçük halkanın birleşme yerlerine küçük çiçek rozetleri yerleştirilmiştir. Gövdenin üstünde ön tarafta tek başlı, kanatları açık biçimde betimlenen gövdesinin ortası yuvarlak biçiminde olan ayaklı bir kartal figürü bulunmaktadır. Kartalın kanatları tarama ile yapılmıştır. Gövdenin iki yanında içi boş iki tane yuva yer alır. Bu yuvaların çiçek ya da mum koymak için yapıldığı belirtilmektedir. Testinin ön tarafı sır üstü tekniğinde altın yaldız ve kahverengi boylarla üsluplaştırılmış bitkisel desenler ve beneklerle süslenmiştir. Kaide astarlı ve sırlıdır.</p>
Yayın	1. Zographou, 2000, s. 114, 310.
Benzer örnek yayını	<p>1. Ayda, 1994, s. 161-162. 2. Altun, 1996, s. 91. 3. Ayda, 1997a, s. 381. 4. Altun, 1999, s. 274. 5. Soustiel, 2000, s. 198. 6. Kılıçoğlu, 2019, s. 135.</p>

Katalog numarası	34			
Fotoğraf numarası	34			
				
Çizim numarası	34			
				
Eserin adı	Kuş başlı gaga ağızlı testi			
İncele tarihi	23 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26046			
Müzeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeye geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyılın sonu - 20. yüzyılın başı			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	37	15	4 (boyun) 18 (gövde)	7 (ağız) 11 (kaide)
Müzedeki yeri	Vitrinde			
Hamur	Kırmızı			

Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme, kalıplama
Astar	Beyaz
Sır	Yeşil
Süsleme tekniği	Sır üstü ve kabartma
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik
Bugünkü durumu	Sağlam
Tanım	Alçak kaideli, şişkin gövdeli, uzun ince silindir boyunlu ve dışa doğru genişleyen gaga ağızlıdır. Boynun üst bölümünden gövdenin ortasına bağlanan bir kulpu vardır. Gövdenin üstünde ön tarafta aplike tekniğinde yapılan hilal biçiminde çelenk içine dik yerleştirilmiş bir tane yaprak motifi vardır. Motiflerin dışında kalan yüzey sır üstü tekniğinde kırmızı, siyah ve altın yaldız boyalı üsluplaştırılmış bitkisel desenler ve beneklerle doldurulmuştur. Kaidesi astarsız ve sırsızdır.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 36. 2. Ayda, 1994, s. 161-162. 3. Altun, 1996, s. 63. 4. Ayda, 1997a, s. 379. 5. Altun, 1999, s. 274. 6. Soustiel, 2000, s. 190. 7. Kılıçoğlu, 2012, s. 130. 8. Tengiz, 2012, s. 79-80.

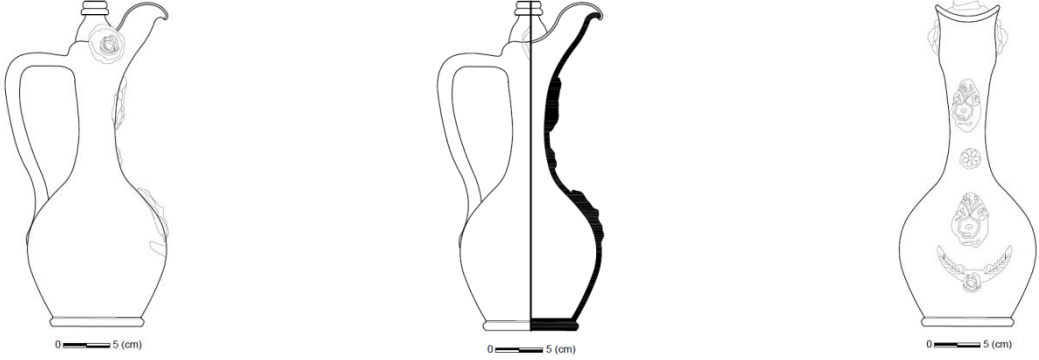
Katalog numarası	35			
Fotoğraf numarası	35			
				
Çizim numarası	35			
				
Eserin adı	Kuş başlı gaga ağızlı testi			
İncele tarihi	17 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26048			
Müzeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeye geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyılın sonu			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	49	20	5 (boyun) 16 (gövde)	7 (ağız) 11 (kaide)
Müzedeki yeri	Depoda			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme, kalıplama			

Astar	Beyaz
Sır	Kahverengi
Süsleme tekniği	Sır üstü ve kabartma
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik
Bugünkü durumu	Sağlam
Tanım	Yüksek kaideli, aşağıdan yukarıya doğru genişleyerek orta bölümünden boyuna doğru daralan gövdeli, uzun silindir boyunlu ve dışa doğru genişleyen gaga ağızlıdır. Boynun üst bölümünden gövdenin ortasına bağlanan başlangıcı ve bitişi kıvrımlı bir kulpu vardır. Gövdenin alt ve üst bölümlerinde yan yana yapılmış üçer tane çiçek rozeti bulunmaktadır. Alt taraftakilerin ortasında daha büyük boyutlu yanlardakiler daha küçüktür. Üst sıradaki rozetlerden ortadaki yanlardakilerden daha küçüktür. Üst sıradaki orta rozetin üzerine dikey yerleştirilmiş bir yaprak, yaprağın üzerinde püskül motifi vardır. Püskül motifinin iki yanında küçük çiçek rozetleri ile gaga biçimli ağzın altında ve iki yanında birer çiçek rozeti bulunmaktadır. Tüm motifler aplike tekniğinde yapılmıştır. Testinin ön yüzeyi sır üstü tekniğinde altın yaldız boyamalarla süslenmiştir. Kaidesi astarlı ve sırlıdır.
Yayın	1. Zographou, 2008, s. 18.
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 34. 2. Ayda, 1994, s. 161-162. 3. Altun, 1996, s. 93. 4. Ayda, 1997a, s. 381. 5. Altun, 1999, s. 274. 6. Kılıçoğlu, 2012, s. 130.

Katalog numarası	36			
Fotoğraf numarası	36			
				
Çizim numarası	36			
				
Eserin adı	Kuş başlı gaga ağızlı testi			
İncele tarihi	23 Temmuz 2019			
Envanter numarası	35401			
Müzeye geliş tarihi	26 Mayıs 1998			
Müzeye geliş biçimi	Podorou 5 adresindeki antikacı dükkanından Apost. Argiriadi'den 350.000 drahmiye (35399 ve 35400 ile birlikte) satın alınma			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 19. yüzyıl sonu üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	40	19	5 (boyun)	3 (ağız)

			18 (gövde)	12 (kaide)
Müzedeki yeri	Vitrinde			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme, kalıplama, sucuk			
Astar	Beyaz			
Sır	Yeşil			
Süsleme tekniği	Sır üstü ve kabartma			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Testinin ağız bölgesindeki astar ve sırlarında dökülmeler vardır.			
Tanım	<p>Alçak kaideli, şişkin gövdeli, uzun ince silindir boyunlu ve dışa doğru genişleyen gaga biçimli ağızlıdır. Boyunun üstünden gövdenin ortasına bağlanan burmalı bir kulpu vardır. Testinin ön tarafında kaideden sonra gövde bölümünde bir merkezden başlayıp iki yana doğru açılarak içe kıvrılan bir dal üzerine büyük çiçek rozeti yerleştirilmiştir. Bu çiçek dalının iki yanında birer tane küçük çiçek rozeti bulunmaktadır. Gövde ortasındaki büyük boyutlu çiçek rozetinin üzerine boyun bölümü başlangıcına küçük bir çiçek rozeti yerleştirilmiştir. Bu rozetin üzerinde ağzın altında gövde ortasındaki çiçek rozetinin boyutu ve biçiminde bir rozet daha yapılmıştır. Ağzın iki yanında bulunan çiçek rozetleri kuşun gözlerine benzemektedir. Tüm motifler aplike tekniğinde yapılmıştır. Testinin ön tarafı sır üstü tekniğinde siyah boyalı bitkisel desenlerle süslenmiştir.</p>			
Yayın	-			
Benzer örnek yayını	<ol style="list-style-type: none"> 1. Öney, 1971, s. 36. 2. Ayda, 1994, s. 161-162. 3. Altun, 1996, s. 63. 4. Ayda, 1997a, s. 379. 5. Altun, 1999, s. 274. 			

	<p>6. Soustiel, 2000, s. 190.</p> <p>7. Kılıçoğlu, 2012, s. 130.</p> <p>8. Tengiz, 2012, s. 79-80.</p>
--	--

Katalog numarası	37			
Fotoğraf numarası	37			
				
Çizim numarası	37			
				
Eserin adı	Kuş başlı gaga ağızlı testi			
İncele tarihi	15 Temmuz 2019			
Envanter numarası	40161			
Müzeye geliş tarihi	21 Şubat 2005			
Müzeye geliş biçimi	Aimilia Geronlano'nun bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyıl sonları			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	34	15	4 (boyun) 15 (gövde)	8 (ağız) 11 (kaide)
Müzedeki yeri	Depoda			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme, kalıplama			

Astar	Beyaz
Sır	Koyu kahverengi
Süsleme tekniği	Sır üstü, kabartma ve barbutin
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik
Bugünkü durumu	Sağlam
Tanım	Alçak kaideli, şişkin gövdeli, uzun ince silindir boyunlu ve dışa doğru genişleyen gaga ağızlıdır. Boynun üst bölümünden gövdenin ortasına bağlanan burmalı bir kulpu vardır. Gövdenin üstünde ön tarafta hilal biçiminde çelenk içine dik yerleştirilmiş bir yaprak motifi vardır. Aynı eksen üzerinde boyun bölümünde bir küçük çiçek rozeti ve bir dikey yaprak motifi bulunmaktadır. Ağzın iki yanına yerleştirilen çiçek rozetleri kuşun gözüne benzemektedir. Motifler applike tekniğinde yapılmıştır. Motiflerin dışında kalan yüzey sır üstü tekniğinde kırmızı, siyah ve altın yaldız boyalı üsluplaştırılmış bitkisel desenler ve beneklerle doldurulmuştur. Kaidesi astarsız ve sırsızdır.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 36. 2. Ayda, 1994, s. 161-162. 3. Altun, 1996, s. 63. 4. Ayda, 1997a, s. 379. 5. Altun, 1999, s. 274. 6. Soustiel, 2000, s. 190. 7. Kılıçoğlu, 2012, s. 130. 8. Tengiz, 2012, s. 79-80.

Katalog numarası	38			
Fotoğraf numarası	38			
Çizim numarası	38			
Eserin adı	Kuş başlı gaga ağızlı testi			
İncele tarihi	17 Temmuz 2019			
Envanter numarası	48564			
Müzeye geliş tarihi	Bilinmiyor			
Müzeye geliş biçimi	Kouloura ailesinin bağıışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyıl sonu – 20.yüzyıl başlangıcı			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	40	19	7 (boyun) 18 (gövde)	6 (ağız) 11 (kaide)
Müzedeki yeri	Depoda			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme, kalıplama, sucuk			
Astar	Beyaz ve kırmızı boya			

Sır	Yeşil
Süsleme tekniği	Sır üstü, kabartma ve kumlama
Süsleme türü	Bitkisel
Bugünkü durumu	Sağlam
Tanım	Alçak kaideli, şişkin gövdeli, uzun silindir boyunlu ve dışa doğru genişleyen gaga ağızlıdır. Boynun üst bölümünden gövdenin üst bölümüne bağlanan burmalı bir kulpu vardır. Kaide bölümünden boyun başlangıcına kadar kumlama tekniği ile süslenmiştir. Gövde üstünde ön tarafta kıvrımlı bir dalın iki yanında iki yaprak ile tepesinde bir çiçek rozeti vardır.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 36. 2. Ayda, 1994, s. 161-162. 3. Altun, 1996, s. 63. 4. Ayda, 1997a, s. 379. 5. Altun, 1999, s. 274. 6. Sanay, 2000, s. 91. 7. Soustiel, 2000, s. 190. 8. Kılıçoğlu, 2012, s. 130. 9. Tengiz, 2012, s. 79-80.

Katalog numarası	39			
Fotoğraf numarası	39			
				
Eserin adı	Kuş başlı gaga ağızlı testi			
İncele tarihi	11 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26022			
Müzeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeye geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyıl			
Ölçüler	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
(cm.)	38,3	-	-	Ağız 4,8 Kaide 10,6
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığı üzerindeki rafta. Sağdan 6. sırada			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Beyaz			
Sır	Koyu kahverengi			
Süsleme tekniği	Sırüstü, aplike ve kabartma			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Yüksek kaideli, aşağıdan yukarıya doğru genişleyerek orta bölümünden boyuna doğru daralan gövdeli, uzun silindirik boyunlu ve dışa doğru genişleyen gaga ağızlıdır. Boynun			

	<p>üst bölümünden gövdenin ortasına bağlanan başlangıcı ve bitişi kıvrımlı bir kulpu vardır. Gövdenin ortasında bir tane gül rozeti üstünde yaprak rozeti ve yaprak rozetinin iki yanında birer tane çiçek rozeti bulunmaktadır. Gaga biçimli ağzın altında ve iki yanında küçük çiçek rozetleri bulunmaktadır. Tüm motifler aplike tekniğinde yapılmıştır. Testinin ön yüzeyi sır üstü tekniğinde altın yaldız boyalı kıvrım dal ve çiçek desenleri ile süslenmiştir. Kaidesi astarsız ve sırsızdır.</p>
Yayın	Zographou, 2000, s. 108.
Benzer örnek yayını	<ol style="list-style-type: none">1. Öney, 1971, s. 34.2. Ayda, 1994, s. 161-162.3. Altun, 1996, s. 93.4. Ayda, 1997a, s. 381.5. Altun, 1999, s. 274.6. Zographou, 2008, s. 18.7. Kılıçoğlu, 2012, s. 130.

Katalog numarası	40			
Fotoğraf numarası	40			
				
Eserin adı	Kuş başlı gaga ağızlı testi			
İncele tarihi	16 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26023			
Müzeeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeeye geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyıl			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	34,2	-	-	Kaide 11
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığı üzerindeki rafta. Sağdan 8. Sırada			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme ve sucuk			
Astar	Kırmızı boya			
Sır	Beyaz			
Süsleme tekniği	Sırüstü, applike ve kabartma			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Alçak kaideli, şişkin gövdeli, uzun ince silindir boyunlu ve dışa doğru genişleyen gaga ağızlıdır. Yeşil sır lekeler halinde kullanılmıştır. Boynun üst bölümünden gövdenin ortasına bağlanan bir kulpu vardır. Gövdenin üstünde ön			

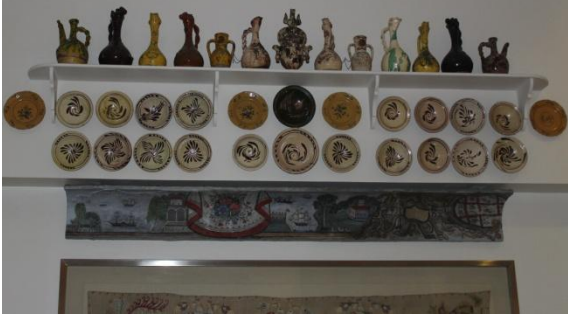

	tarafda aplike tekniğinde yapılan bir çiçek ve üzerine dik yerleştirilmiş bir tane yaprak motifi vardır. Ağzın iki yanına yerleştirilen çiçek rozetleri kuşun gözüne benzemektedir. Motifler aplike tekniğinde yapılmıştır. Motiflerin dışında kalan yüzey sır üstü tekniğinde kırmızı, siyah ve yeşil boyalı üsluplaştırılmış bitkisel desenler ve beneklerle doldurulmuştur. Kaidesi astarsız ve sırsızdır.
Yayın	Zographou, 2000, s. 304.
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 36. 2. Ayda, 1994, s. 161-162. 3. Altun, 1996, s. 63. 4. Ayda, 1997a, s. 379. 5. Altun, 1999, s. 274. 6. Soustiel, 2000, s. 190. 7. Zographou, 2008, s. 18. 8. Kılıçoğlu, 2012, s. 130. 9. Tengiz, 2012, s. 79-80.

Katalog numarası	41			
Fotoğraf numarası	41			
  				
Eserin adı	Kuş başlı gaga ağızlı testi			
İncele tarihi	16 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26024			
Müzeeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeeye geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyıl			
Ölçüler	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
(cm.)	34,5	-	-	Kaide 10,9
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığı karşısında duvarın üzerindeki rafta. Sağdan 6. sırada			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme ve sucuk			
Astar	Beyaz			
Sır	Şeffaf			
Süsleme tekniği	Sırüstü, applike ve kabartma			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Alçak kaideli, şişkin gövdeli, uzun ince silindir boyunlu ve dışa doğru genişleyen gaga ağızlıdır. Boynun üst bölümünden gövdenin ortasına bağlanan bir kulpu vardır. Gövdenin üstünde alt bölümünde hilal biçiminde bir çelenk			

	<p>motifi içine yerleştirilen dikey bir yaprak motifi üzerinde boyun başlangıcında küçük bir çiçek rozeti, onun üzerinde dikey bir yaprak motifi vardır. Motiflerin dışında kalan yüzey sır üstü tekniğinde kırmızı, siyah ve yeşil boyalı üsluplaştırılmış bitkisel desenler ve beneklerle doldurulmuştur. Kaidesi astarsız ve sırsızdır.</p>
Yayın	Zographou, 2000, s. 304-305.
Benzer örnek yayını	<ol style="list-style-type: none">1. Öney, 1971, s. 36.2. Ayda, 1994, s. 161-162.3. Altun, 1996, s. 63.4. Ayda, 1997a, s. 379.5. Altun, 1999, s. 274.6. Soustiel, 2000, s. 190.7. Kılıçoğlu, 2012, s. 130.8. Tengiz, 2012, s. 79-80.

Katalog numarası	42			
Fotoğraf numarası	42			
  				
Eserin adı	Kuş başlı gaga ağızlı testi			
İncele tarihi	11 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26027			
Müzeeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeeye geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyıl			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	32,4 cm.	-	-	Kaide 11,1
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığı üzerindeki rafta. Sağdan 7. Sırada			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme ve sucuk			
Astar	Beyaz			
Sır	Kahverengi ve şeffaf			
Süsleme tekniği	Sırüstü, aplike ve kabartma			
Süsleme türü	Bitkisel, geometrik, sır lekeli, nesneli ve yazı			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Alçak kaideli, şişkin gövdeli, uzun ince silindir boyunlu ve dışa doğru genişleyen gaga ağızlıdır. Kahverengi sır lekeler halinde kullanılmıştır. Boynun üst bölümünden gövdenin ortasına bağlanan bir kulpu vardır. Gövdenin üstünde ön			

	<p>tarafda aplike tekniğinde yapılan bir çiçek ve üzerine dik yerleştirilmiş bir tane yaprak motifi vardır. Ağzın iki yanına yerleştirilen çiçek rozetleri kuşun gözüne benzemektedir. Motifler aplike tekniğinde yapılmıştır. Motiflerin dışında kalan yüzey sır üstü tekniğinde kırmızı, kahverengi ve yeşil boyalı üsluplaştırılmış kıvrım dallar, bitkisel desenler ve beneklerle doldurulmuştur.</p>
Yayın	Zographou, 2000, s. 309.
Benzer örnek yayını	<ol style="list-style-type: none">1. Öney, 1971, s. 36.2. Ayda, 1994, s. 161-162.3. Altun, 1996, s. 63.4. Ayda, 1997a, s. 379.5. Altun, 1999, s. 274.6. Soustiel, 2000, s. 190.7. Kılıçoğlu, 2012, s. 130.8. Tengiz, 2012, s. 79-80.

Katalog numarası	43			
Fotoğraf numarası	43			
  				
Eserin adı	Kuş başlı gaga ağızlı testi			
İncele tarihi	11 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26029			
Müzeeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeeye geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyıl			
Ölçüler	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
(cm.)	36,6	-	-	Kaide 12,1
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığı karşısında duvarın üzerindeki rafta. Sağdan 4. sırada			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme ve sucuk			
Astar	Beyaz			
Sır	Şeffaf ve yeşil			
Süsleme tekniği	Sırüstü, applike ve kabartma			
Süsleme türü	Bitkisel, geometrik ve sır lekeli			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Alçak kaideli, şişkin gövdeli, uzun ince silindir boyunlu ve dışa doğru genişleyen gaga ağızlıdır. Yeşil sır lekeler halinde kullanılmıştır. Boynun üst bölümünden gövdenin ortasına bağlanan bir kulpu vardır. Gövdenin üstünde alt			

	bölümünde hilal biçiminde bir çelenk motifi içine yerleştirilen dikey bir yaprak motifi vardır. Ağzın iki yanına yerleştirilen çiçek rozetleri kuşun gözüne benzemektedir. Motifler applike tekniğinde yapılmıştır.
Yayın	Zographou, 2000, s. 106, 305.
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 34. 2. Ayda, 1994, s. 161-162. 3. Altun, 1996, s. 65-71. 4. Ayda, 1997a, s. 381. 5. Altun, 1999, s. 274. 6. Okumuş, 2000, s. 115. 7. Soustiel, 2000, s. 19. 8. Kılıçoğlu, 2012, s. 136.

Katalog numarası	44			
Fotoğraf numarası	44			
 				
Eserin adı	Kuş başlı gaga ağızlı testi			
İncele tarihi	11 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26031			
Müzeeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeeye geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyıl			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	34,5	-	-	Kaide 10,2
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığı karşısında duvarın üzerindeki rafta. Sağdan 3. sırada			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Beyaz			
Sır	Sarı ve yeşil			
Süsleme tekniği	Sırüstü, applike, kabartma ve akıtma			
Süsleme türü	Bitkisel, geometrik ve sır lekeli			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Alçak kaideli, şişkin gövdeli, kısa boyunlu, uzun silindirik boyunlu ve dışa doğru genişleyen gaga ağızlıdır. Yeşil sır lekeler halinde kullanılmıştır. Boynun üst bölümünden gövdenin ortasına bağlanan burmalı bir kulpu vardır.			

	<p>Gövdenin üstünde ön tarafta hilal biçiminde çelenk içine dik yerleştirilmiş bir yaprak motifi vardır. Aynı eksen üzerinde boyun bölümünde bir küçük çiçek rozeti ve bir dikey yaprak motifi bulunmaktadır. Ağzın iki yanına yerleştirilen çiçek rozetleri kuşun gözüne benzemektedir. Motifler applike tekniğinde yapılmıştır. Yer yer sır üstü tekniğinde kırmızı boyalar bulunmaktadır. Kaidesi astarsız ve sırsızdır.</p>
Yayın	Zographou, 2000, s. 104.
Benzer örnek yayını	<ol style="list-style-type: none">1. Öney, 1971, s. 34.2. Ayda, 1994, s. 161-162.3. Altun, 1996, s. 65-71.4. Ayda, 1997a, s. 381.5. Altun, 1999, s. 274.6. Okumuş, 2000, s. 115.7. Soustiel, 2000, s. 19.8. Kılıçoğlu, 2012, s. 136.

Katalog numarası	45			
Fotoğraf numarası	45			
				
Eserin adı	Kuş başlı gaga ağızlı testi			
İncele tarihi	16 Temmuz 2019			
Envanter numarası	35399			
Müzeeye geliş tarihi	26 Mayıs 1998			
Müzeeye geliş biçimi	35400, 35401 numaralı eserler ile birlikte 350.000 drahmîye satın alınma			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 19. yüzyıl sonu üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
(cm.)	33,5	-	-	-
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığı karşısında duvarın üzerindeki rafta. Sağdan 11. Sırada			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme ve kalıplama			
Astar	Beyaz			
Sır	Sarı ve yeşil			
Süsleme tekniği	Sırüstü, applike, kabartma ve akıtma			
Süsleme türü	Bitkisel, geometrik ve sır lekeli			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Alçak kaideli, şişkin gövdeli, kısa boyunlu, uzun ince			

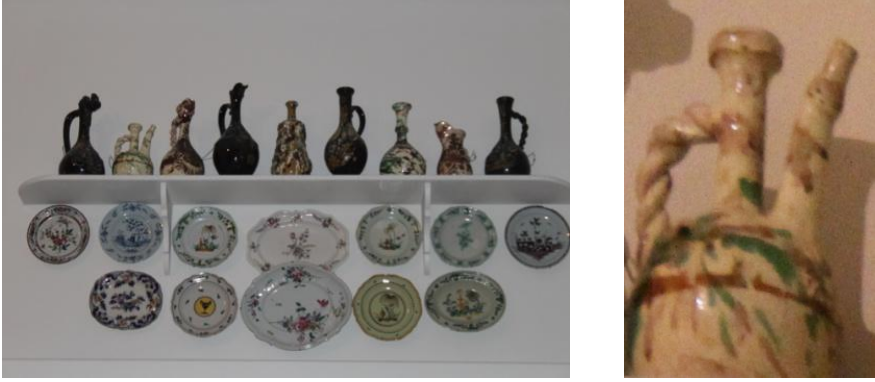
	<p>silindir boyunlu ve dışa doğru genişleyen gaga ağızlıdır. Yeşil sır lekeler halinde kullanılmıştır. Boynun üst bölümünden gövdenin ortasına bağlanan düz bir kulpu vardır. Gövdenin üstünde ön tarafta hilal biçiminde çelenk içine dik yerleştirilmiş bir yaprak motifi vardır. Aynı eksen üzerinde boyun bölümünde bir küçük çiçek rozeti ve bir dikey yaprak motifi bulunmaktadır. Ağzın iki yanına yerleştirilen çiçek rozetleri kuşun gözüne benzemektedir. Motifler applike tekniğinde yapılmıştır. Motiflerin dışında kalan yüzey sır üstü tekniğinde kahverengi ve yeşil boyalı üsluplaştırılmış bitkisel desenler ve beneklerle doldurulmuştur. Kaidesi astarsız ve sırsızdır.</p>
Yayın	-
Benzer örnek yayını	<ol style="list-style-type: none"> 1. Öney, 1971, s. 34. 2. Ayda, 1994, s. 161-162. 3. Altun, 1996, s. 65-71. 4. Ayda, 1997a, s. 381. 5. Altun, 1999, s. 274. 6. Okumuş, 2000, s. 115. 7. Soustiel, 2000, s. 19. 8. Kılıçoğlu, 2012, s. 136.

Katalog numarası	46			
Fotoğraf numarası	46			
 				
Eserin adı	Çıkıntılı emzikli testi			
İncele tarihi	16 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26009			
Müze geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müze geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyıl			
Ölçüler	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
(cm.)	27	-	-	Ağız 5,3 Kaide 10,2
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığı karşısında duvarın üzerindeki rafta. Sağdan 1. sırada			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme, kalıplama ve sucuk			
Astar	Beyaz ve kırmızı boya			
Sır	Kahverengi ve yeşil			
Süsleme tekniği	Aplike, kabartma ve akıtma			
Süsleme türü	Bitkisel ve sır lekeli			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Alçak kaideli, şişkin gövdeli, kısa boyunludur. Yeşil ve koyu kahverengi sır lekeler halinde kullanılmıştır. Dışa dönük düz ağızlı, uzun emziklidir. Boyundan gövde			

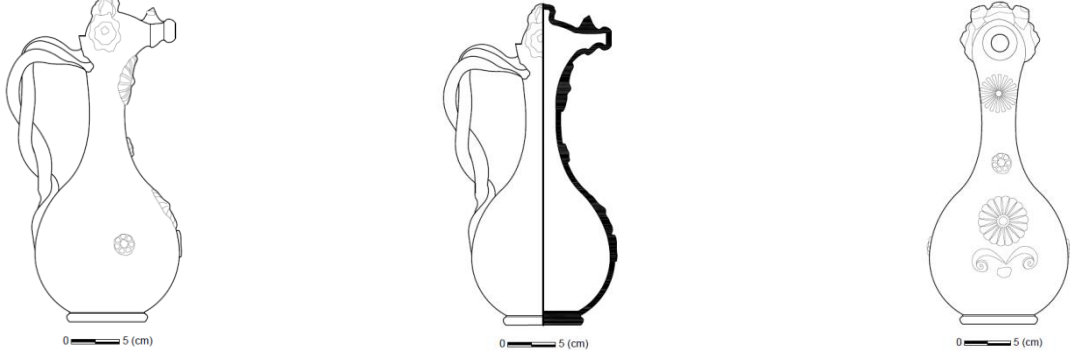
	üzerine bağlanan burmalı kulpu vardır. Gövdenin üstünde ön tarafta ortada aplike tekniğinde yapılmış bir tane çiçek rozeti ve iki yanında birer tane küçük çiçek rozeti vardır.
Yayın	Zographou, 2000, s. 340.
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 36. 2. Altun, 1996, s. 104-106.

Katalog numarası	47			
Fotoğraf numarası	47			
				
Eserin adı	Çıkıntılı emzikli testi			
İncele tarihi	10 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26011			
Müzeeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeeye geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyıl			
Ölçüler	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
(cm.)	31,2	-	-	Ağız 5,7 Kaide 11,5
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığı karşısında duvarın üzerindeki rafta. Sağdan 13. sırada			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme, kalıplama ve sucuk			
Astar	Kırmızı boya			
Sır	Yeşil ve sarı			
Süsleme tekniği	Aplike, kabartma ve akıtma			
Süsleme türü	Bitkisel ve sır lekeli			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Alçak kaideli, şişkin gövdeli, kısa boyunludur. Yeşil sır lekeler halinde kullanılmıştır. Dışa dönük düz ağızlı, uzun			

	emzikliidir. Boyundan gövde üzerine bağlanan burmalı kulpu vardır. Gövdenin üstünde ön tarafta ortada aplike tekniğinde yapılmış bir tane çiçek rozeti vardır.
Yayın	Zographou, 2000, s. 340-341.
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 36. 2. Altun, 1996, s. 104-106.

Katalog numarası	48			
Fotoğraf numarası	48			
				
Eserin adı	Çıkıntılı emzikli testi			
İncele tarihi	11 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26013			
Müzeeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeeye geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyıl			
Ölçüler	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
(cm.)	24,2	-	-	Ağız 5 Kaide 9
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığı üzerindeki rafta. Sağdan 8. Sırada			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme, kalıplama ve sucuk			
Astar	Beyaz			
Sır	Şeffaf, yeşil ve sarı			
Süsleme tekniği	Aplike			
Süsleme türü	Bitkisel ve sır lekeli			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Alçak kaideli, şişkin gövdeli, kısa boyunludur. Yeşil ve kahverengi sır lekeler halinde kullanılmıştır. Dışa dönük düz ağızlı, uzun emziklidir. Boyundan gövde üzerine			

	bağlanan burmalı kulpu vardır. Gövdenin üstünde ön tarafta ortada aplike tekniğinde yapılmış bir tane çiçek rozeti vardır.
Yayın	Zographou, 2000, s. 341.
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 36.

Katalog numarası	49			
Fotoğraf numarası	49			
				
Çizim numarası	49			
				
Eserin adı	Kuş başlı çıkıntılı emzikli testi			
İncele tarihi	16 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26015			
Müzeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeye geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyıl			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	35	33	5 (boyun) 16 (gövde)	5 (açıklık) 10 (kaide)
Müzedeki yeri	Vitrinde			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme, kalıplama, sucuk			

Astar	Beyaz ve kırmızı boya
Sır	Koyu kahverengi
Süsleme tekniği	Sır üstü, kabartma ve barbutin
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik
Bugünkü durumu	Karın bölümündeki sır üstü desenlerin tamamına yakın bir kısmı silinmiştir.
Tanım	Alçak kaideli, şişkin gövdeli, uzun ince silindir boyunlu, kuş başlı ve kuş gagası emzıklidir. Başın arka taraftaki üçgen açıklıktan doldurulmaktadır. Açıklığın altından gövdenin ortasına bağlanan burmalı bir kulp vardır. Testinin ön tarafında kaideden sonra gövde bölümünde bir merkezden başlayıp iki yana doğru açılarak içe kıvrılan bir dal motifi yer almaktadır. Bunun üzerinde gövdenin ortasında olan büyük çiçek rozeti ve iki yanında birer tane küçük çiçek rozeti bulunmaktadır. Gövde ortasındaki büyük boyutlu çiçek rozetinin üzerine boyun bölümü başlangıcına küçük bir çiçek rozeti yerleştirilmiştir. Bu rozetin üzerinde emziğin altında gövde ortasındaki çiçek rozetinin boyutu ve biçiminde bir rozet daha yapılmıştır. Emziğin iki yanında bulunan çiçek rozetleri kuşun gözlerine benzemektedir. Aplike tekniğinde yapılan motiflerin dışında kalan ön yüzey sır üstü tekniğinde altın yaldız boyalı bitkisel desenlerle doldurulmuştur.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	<ol style="list-style-type: none"> 1. Öney, 1971, s. 32. 2. Ayda, 1994, s. 163-164. 3. Altun, 1996, s. 77, 83. 4. Ayda, 1997a, s. 381-382. 5. Soustiel, 2000, s. 191-192. 6. Erman, 2012, s. 28. 7. Okumuş, 2012, s. 323. 8. Tengiz, 2012, s. 85-86. 9. Kılıçoğlu, 2019, s. 131-132.

Katalog numarası	50			
Fotoğraf numarası	50			
 				
Eserin adı	Kuş başlı çıkıntılı emzikli testi			
İncele tarihi	10 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26028			
Müzeeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeeye geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyıl			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	36,8	-	-	Ağız 11,7 Kaide 11,5
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığı üzerindeki rafta. Sağdan 9. Sırada			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme ve kalıplama			
Astar	Beyaz			
Sır	Koyu kahverengi			
Süsleme tekniği	Sırüstü, applike ve kabartma			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Alçak kaideli, şişkin gövdeli, uzun ince silindir boyunlu, kuş başlı ve kuş gagası emziklidir. Başın arka taraftaki üçgen açıklıktan doldurulmaktadır. Açıklığın altından			

	<p>gövdenin ortasına bağlanan burmalı bir kulp vardır. Gövdenin üstünde alt bölümünde hilal biçiminde bir çelenk motifi içine yerleştirilen dikey bir yaprak içine yerleştirilen çiçek rozetinin yanlarında iki tane küçük çiçek rozeti vardır. Boyun başlangıcına küçük, bitimine büyük bir çiçek rozeti yerleştirilmiştir. Emziğin iki yanında birer küçük çiçek rozeti kuşun gözüne benzemektedir. Tüm motifler aplike tekniğinde yapılmıştır. Emziğin iki yanında bulunan çiçek rozetleri kuşun gözlerine benzemektedir. Aplike tekniğinde yapılan motiflerin dışında kalan ön yüzey sır üstü tekniğinde altın yaldız boyalı bitkisel desenlerle doldurulmuştur.</p>
Yayın	Zographou, 2000, s. 322.
Benzer örnek yayını	<ol style="list-style-type: none"> 1. Öney, 1971, s. 32. 2. Ayda, 1994, s. 163-164. 3. Altun, 1996, s. 77-83. 4. Ayda, 1997a, s. 381-382. 5. Okumuş, 2000, s. 323 6. Soustiel, 2000, s. 191-192. 7. Erman, 2012, s. 28. 8. Kılıçoğlu, 2012, s. 131-132. 9. Tengiz, 2012, s. 85-86.

Katalog numarası	51			
Fotoğraf numarası	51			
				
Eserin adı	Kuş başlı çıkıntılı emzikli testi			
İncele tarihi	11 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26032			
Müzeeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeeye geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyıl			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	38,9	-	-	Kaide 12,1
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığı karşısında duvarın üzerindeki rafta. Sağdan 12. Sırada			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme, kalıplama ve sucuk			
Astar	Beyaz			
Sır	Koyu kahverengi			
Süsleme tekniği	Aplike ve kabartma			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Alçak kaideli, şişkin gövdeli, uzun ince silindir boyunlu, kuş başlı ve kuş gagası emziklidir. Başın arka taraftaki üçgen açıklıktan doldurulmaktadır. Açıklığın altından gövdenin ortasına bağlanan burmalı bir kulp vardır.			

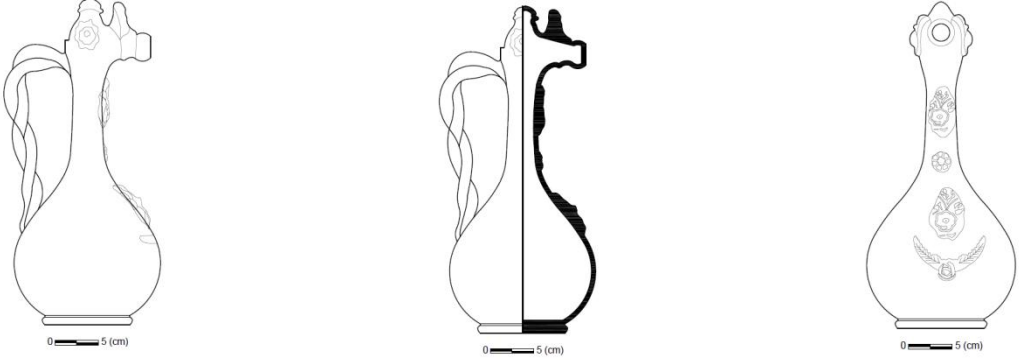
	<p>Testinin ön tarafında kaideden sonra gövde bölümünde bir merkezden başlayıp iki yana doğru açılarak içe kıvrılan bir dal motifi yer almaktadır. Bunun üzerinde gövdenin ortasında olan büyük çiçek rozeti ve iki yanında birer tane küçük çiçek rozeti bulunmaktadır. Gövde ortasındaki büyük boyutlu çiçek rozetinin üzerine boyun bölümü başlangıcına küçük bir çiçek rozeti yerleştirilmiştir. Bu rozetin üzerinde emziğin altında gövde ortasındaki çiçek rozetinin boyutu ve biçiminde bir rozet daha yapılmıştır. Emziğin iki yanında bulunan çiçek rozetleri kuşun gözlerine benzemektedir.</p>
Yayın	Zographou, 2000, s. 322.
Benzer örnek yayını	<ol style="list-style-type: none">1. Öney, 1971, s. 32.2. Ayda, 1994, s. 163-164.3. Altun, 1996, s. 77-83.4. Ayda, 1997a, s. 381-382.5. Soustiel, 2000, s. 191-192.6. Erman, 2012, s. 28.7. Kılıçoğlu, 2012, s. 131-132.8. Okumuş, 2012, s. 323.9. Tengiz, 2012, s. 85-86.

Katalog numarası	52			
Fotoğraf numarası	52			
  				
Eserin adı	Kuş başlı çıkıntılı emzikli testi			
İncele tarihi	16 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26033			
Müze geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müze geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyıl			
Ölçüler	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
(cm.)	35,5	-	-	Kaide 11,3
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığı karşısında duvarın üzerindeki rafta. Sağdan 10. Sırada			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme, kalıplama ve sucuk			
Astar	Kırmızı boya			
Sır	Koyu kahverengi			
Süsleme tekniği	Aplike, kabartma ve barbutin			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Alçak kaideli, şişkin gövdeli, uzun ince silindir boyunlu, kuş başlı ve kuş gagası emziklidir. Başın arka taraftaki üçgen açıklıktan doldurulmaktadır. Açıklığın altından gövdenin ortasına bağlanan burmalı bir kulp vardır.			

	<p>Gövdenin üstünde ön tarafta hilal biçiminde çelenk içine dik yerleştirilmiş bir yaprak motifi vardır. Aynı eksen üzerinde boyun bölümünde bir küçük çiçek rozeti ve bir dikey yaprak motifi bulunmaktadır. Bu rozetin üzerinde emziğin altında gövde ortasındaki çiçek rozetinin boyutu ve biçiminde bir rozet daha yapılmıştır. Emziğin iki yanında bulunan çiçek rozetleri kuşun gözlerine benzemektedir. Kaidesi astarsız ve sırsızdır.</p>
Yayın	Zographou, 2000, s. 323.
Benzer örnek yayını	<ol style="list-style-type: none">1. Öney, 1971, s. 32.2. Ayda, 1994, s. 163-164.3. Altun, 1996, s. 77-83.4. Ayda, 1997a, s. 381-382.5. Soustiel, 2000, s. 191-192.6. Erman, 2012, s. 28.7. Kılıçoğlu, 2012, s. 131-132.8. Okumuş, 2012, s. 323.9. Tengiz, 2012, s. 85-86.

Katalog numarası	53			
Fotoğraf numarası	53			
				
Eserin adı	Kuş başlı çıkıntılı emzikli testi			
İncele tarihi	16 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26036			
Müzeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeye geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyıl			
Ölçüler	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
(cm.)	38,9	-	-	Kaide 12,1
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığı karşısında duvarın üzerindeki rafta. Sağdan 2. Sırada			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme, kalıplama ve sucuk			
Astar	Beyaz			
Sır	Koyu kahverengi			
Süsleme tekniği	Sırüstü, aplike, kabartma ve barbutin			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Alçak kaideli, şişkin gövdeli, uzun ince silindir boyunlu, kuş başlı, kuş gagası emziklidir. Başın arka taraftaki üçgen açıklıktan doldurulmaktadır. Açıklığın altından gövdenin ortasına bağlanan burmalı bir kulp vardır. Testinin ön			

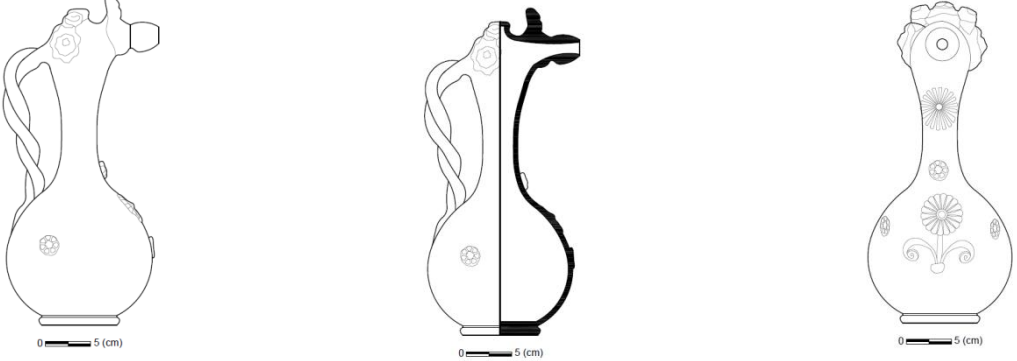
	<p>tarafında kaideden sonra gövde bölümünde bir merkezden başlayıp iki yana doğru açılarak içe kıvrılan bir dal motifi yer almaktadır. Bunun üzerinde gövdenin ortasında olan büyük çiçek rozeti ve iki yanında birer tane küçük çiçek rozeti bulunmaktadır. Gövde ortasındaki büyük boyutlu çiçek rozetinin üzerine boyun bölümü başlangıcına küçük bir çiçek rozeti yerleştirilmiştir. Bu rozetin üzerinde emziğin altında gövde ortasındaki çiçek rozetinin boyutu ve biçiminde bir rozet daha yapılmıştır. Emziğin iki yanında bulunan çiçek rozetleri kuşun gözlerine benzemektedir. Kaidesi astarsız ve sırsızdır.</p>
Yayın	Zographou, 2000, s. 322-323.
Benzer örnek yayını	<ol style="list-style-type: none"> 1. Öney, 1971, s. 32-33. 2. Ayda, 1994, s. 163-164. 3. Altun, 1996, s. 77-83. 4. Ayda, 1997a, s. 381-382. 5. Soustiel, 2000, s. 191-192. 6. Erman, 2012, s. 28. 7. Kılıçoğlu, 2012, s. 131-132. 8. Okumuş, 2012, s. 323. 9. Tengiz, 2012, s. 85-86.

Katalog numarası	54			
Fotoğraf numarası	54			
				
Çizim numarası	54			
				
Eserin adı	Kuş başlı çıkıntılı emzikli testi			
İncele tarihi	23 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26043			
Müzeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeye geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyılın sonu - 20. yüzyılın başı			
Ölçüler	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
(cm.)	33,5	15	4 (boyun) 15 (gövde)	4 (açıklık) 10 (kaide)
Müzedeki yeri	Vitrinde			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme, kalıplama, sucuk			

Astar	Beyaz ve kırmızı boya
Sır	Yeşil
Süsleme tekniği	Sır üstü, kabartma ve barbutin
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik
Bugünkü durumu	Sağlam
Tanım	Alçak kaideli, şişkin gövdeli, uzun ince silindir boyunlu, kuş başlı ve çıkıntılı emziklidir. Başın arka taraftaki üçgen açıklıktan doldurulmaktadır. Açıklığın altından gövdenin ortasına bağlanan burmalı bir kulpu vardır. Gövdenin üstünde alt bölümünde hilal/çelenk motifi içine yerleştirilen dikey bir yaprak motifi üzerinde boyun başlangıcında küçük bir çiçek rozeti, onun üzerinde emziğe kadar uzanan dikey bir yaprak motifi vardır. Emziğin iki yanında birer küçük çiçek rozeti kuşun gözüne benzemektedir. Tüm motifler aplike tekniğinde yapılmıştır. Emzik ve baş üzerine yapılan, biçimi tam olarak tanımlanamayan parçalar kuşun ibik ve hotozuna benzemektedir. Gövdenin ön yüzeyi sır üstü tekniğinde kırmızı ve altın yaldız boylarla yapılan üsluplaştırılmış dallar ve beneklerle süslenmiştir. Kaidesi astarsız ve sırsız bırakılmıştır.
Yayın	1. Zographou, 2000, s. 324.
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 32. 2. Ayda, 1994, s. 163-164. 3. Altun, 1996, s. 77, 83. 4. Ayda, 1997a, s. 381-382. 5. Soustiel, 2000, s. 191-192. 6. Erman, 2012, s. 28. 7. Okumuş, 2000, s. 115. 8. Okumuş, 2012, s. 323. 9. Tengiz, 2012, s. 85-86. 10. Kılıçoğlu, 2019, s. 131-132.

Katalog numarası	55			
Fotoğraf numarası	55			
				
Çizim numarası	55			
				
Eserin adı	Kuş başlı çıkıntılı emzikli testi			
İncele tarihi	16 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26045			
Müzeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeye geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyılın sonu			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	32	16	5 (boyun) 16 (gövde)	3 (açıklık) 11 (kaide)
Müzedeki yeri	Vitrinde			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme, kalıplama, sucuk			

Astar	Beyaz ve kırmızı boya
Sır	Yeşil
Süsleme tekniği	Sır üstü, kabartma ve barbutin
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik
Bugünkü durumu	Sağlam
Tanım	Alçak kaideli, şişkin gövdeli, uzun ince silindir boyunlu, kuş başlı ve çıkıntılı emziklidir. Başın arka taraftaki üçgen açıklıktan doldurulmaktadır. Açıklığın altından gövdenin ortasına bağlanan burmalı bir kulpu vardır. Gövdenin üstünde alt bölümünde hilal biçiminde bir çelenk motifi içine yerleştirilen dikey bir yaprak içine yerleştirilen çiçek rozetinin yanlarında iki tane küçük çiçek rozeti vardır. Boyun başlangıcına küçük, bitimine büyük bir çiçek rozeti yerleştirilmiştir. Emziğin iki yanında birer küçük çiçek rozeti kuşun gözüne benzemektedir. Tüm motifler applike tekniğinde yapılmıştır. Emzik ve baş üzerine yapılan, biçimi tam olarak tanımlanamayan parçalar kuşun ibik ve hotozuna benzemektedir. Gövdenin ön yüzeyi sır üstü tekniğinde kırmızı ve altın yıldız boyalarla yapılan üsluplaştırılmış dallar ve beneklerle süslenmiştir. Kaidesi astarsız ve sırsız bırakılmıştır.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	<ol style="list-style-type: none"> 1. Öney, 1971, s. 32. 2. Ayda, 1994, s. 163-164. 3. Altun, 1996, s. 77, 83. 4. Ayda, 1997a, s. 381-382. 5. Soustiel, 2000, s. 191-192. 6. Okumuş, 2000, s. 115. 7. Okumuş, 2012, s. 323. 8. Kılıçoğlu, 2019, s. 131-132.

Katalog numarası	56			
Fotoğraf numarası	56			
				
Çizim numarası	56			
				
Eserin adı	Kuş başlı çıkıntılı emzikli testi			
İncele tarihi	23 Temmuz 2019			
Envanter numarası	35400			
Müze geliş tarihi	26 Mayıs 1998			
Müze geliş biçimi	Podorou 5 adresindeki antikacı dükkanından Apost. Argiriadi'den 350.000 drahmiye (35399 ve 35401 ile birlikte) satın alınma			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 19. yüzyıl sonu üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
(cm.)	40	17	5 (boyun) 18 (gövde)	3 (açıklık) 12 (kaide)

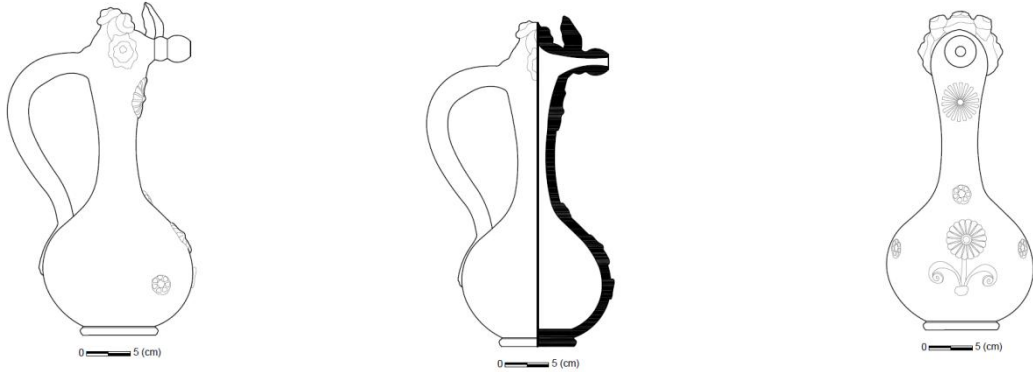
Müzedeki yeri	Depoda
Hamur	Kırmızı
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme, kalıplama, sucuk
Astar	Beyaz ve kırmızı boya
Sır	Koyu yeşil
Süsleme tekniği	Sır üstü, kabartma ve barbutin
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik
Bugünkü durumu	Sağlam
Tanım	Alçak kaideli, şişkin gövdeli, uzun ince silindir boyunlu, kuş başlı ve kuş gagası emzikli. Başın arka taraftaki üçgen açıklıktan doldurulmaktadır. Açıklığın altından gövdenin ortasına bağlanan burmalı bir kulpu vardır. Testinin ön tarafında kaideden sonra gövde bölümünde bir merkezden başlayıp iki yana doğru açılarak içe kıvrılan bir dal motifi yer almaktadır. Bunun üzerinde gövdenin ortasında olan büyük çiçek rozeti ve iki yanında birer tane küçük çiçek rozeti bulunmaktadır. Gövde ortasındaki büyük boyutlu çiçek rozetinin üzerine boyun bölümü başlangıcına küçük bir çiçek rozeti yerleştirilmiştir. Bu rozetin üzerinde emziğin altında gövde ortasındaki çiçek rozetinin boyutu ve biçiminde bir rozet daha yapılmıştır. Emziğin iki yanında bulunan çiçek rozetleri kuşun gözlerine benzemektedir. Aplike tekniğinde yapılan motiflerin dışında kalan gövdenin ön yüzey sır üstü tekniğinde siyah boyalı üsluplaştırılmış bitkisel desenlerle süslenmiştir.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 32. 2. Ayda, 1994, s. 163-164. 3. Altun, 1996, s. 77, 83. 4. Ayda, 1997a, s. 381-382. 5. Soustiel, 2000, s. 191-192.

	6. Okumuş, 2000, s. 115. 7. Okumuş, 2012, s. 323. 8. Kılıçoğlu, 2019, s. 131-132.
--	---

Katalog numarası	57
Fotoğraf numarası	57

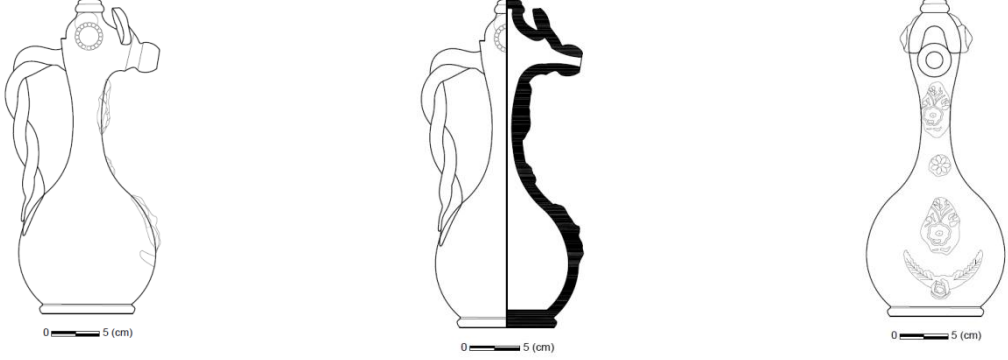
Çizim numarası	57
-----------------------	----

Eserin adı	Kuş başlı çikinti emzikli testi
İncele tarihi	23 Temmuz 2019
Envanter numarası	45197
Müzeye geliş tarihi	Aralık 2009
Müzeye geliş biçimi	Angelos Vlastaris'den 500€ karşılığında satın alınma
Üretim yeri	Çanakkale
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 19. yüzyıl sonu üretimi olduğu düşünülmektedir.)

Ölçüler	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
(cm.)	38	19	6 (boyun) 18 (gövde)	2 (açıklık) 11,5 (kaide)
Müzedeki yeri	Vitrinde			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme, kalıplama			
Astar	Beyaz ve kırmızı boya			
Sır	Koyu yeşil			
Süsleme tekniği	Sır üstü, kabartma ve barbutin			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	<p>Alçak kaideli, şişkin gövdeli, uzun ince silindir boyunlu, kuş başlı ve çıkıntılı emzıklidir. Başın arka taraftaki üçgen açıklıktan doldurulmaktadır. Açıklığın altından gövdenin ortasına bağlanan bir kulpu vardır. Testinin ön tarafında kaideden sonra gövde bölümünde bir merkezden başlayıp iki yana doğru açılarak içe kıvrılan bir dal üzerine büyük çiçek rozeti yerleştirilmiştir. Bu çiçek dalının iki yanında birer tane küçük çiçek rozeti bulunmaktadır. Gövde ortasındaki büyük boyutlu çiçek rozetinin üzerine boyun bölümü başlangıcına küçük bir çiçek rozeti yerleştirilmiştir. Bu rozetin üzerinde emziğin altında gövde ortasındaki çiçek rozetinin boyutu ve biçiminde bir rozet daha yapılmıştır. Emziğin iki yanında bulunan çiçek rozetleri kuşun gözlerine benzemektedir. Tüm motifler aplike tekniğinde yapılmıştır. Testinin ön tarafı sır üstü tekniğinde siyah boyalı bitkisel desenlerle süslenmiştir.</p>			
Yayın	-			
Benzer örnek yayını	<ol style="list-style-type: none"> 1. Öney, 1971, s. 32. 2. Ayda, 1994, s. 163-164. 3. Altun, 1996, s. 77, 83. 4. Ayda, 1997a, s. 381-382. 			

	<p>5. Soustiel, 2000, s. 191-192.</p> <p>6. Okumuş, 2000, s. 115.</p> <p>7. Okumuş, 2012, s. 323.</p> <p>8. Kılıçoğlu, 2019, s. 131-132.</p>
--	--

Katalog numarası	58			
Fotoğraf numarası	58			
				
Çizim numarası	58			
				
Eserin adı	Kuş başlı çıkıntı emzikli testi			
İncele tarihi	15 Temmuz 2019			
Envanter numarası	48563			
Müzeye geliş tarihi	Bilinmiyor			
Müzeye geliş biçimi	Kouloura ailesinin bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyıl			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	34	16	4 (boyun) 15 (gövde)	3 (açıklık) 10 (kaide)
Müzedeki yeri	Depoda			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme, kalıplama, sucuk			

Astar	Beyaz
Sır	Şeffaf ve yeşil
Süsleme tekniği	Sır üstü, kabartma, akıtma ve barbutin
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik
Bugünkü durumu	Sağlam
Tanım	Alçak kaideli, şişkin gövdeli, uzun ince silindir boyunlu, dışa çıkıntılı emziklidir. Kuş başı biçiminde yapılan testi başın arka tarafındaki küçük boyutlu üçgen açıklıktan doldurulmaktadır. Gövdenin üstünde alt bölümünde hilal motifi içinde dikey bir yaprak içine yerleştirilen çiçek rozeti vardır. Boyun başlangıcına bir çiçek rozeti, bitimine dikey bir yaprak içinde çiçek rozeti yerleştirilmiştir. Emziğin iki yanındaki birer küçük çiçek rozeti kuşun gözüne benzemektedir. Tüm motifler applike tekniğinde yapılmıştır. Emzik ve baş üzerine yapılan, biçimi tam olarak tanımlanamayan parçalar kuşun ibik ve hotozunu hatırlatmaktadır. Kaidesi ve gövde başlangıcı astarsız ve sırsızdır.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 32. 2. Ayda, 1994, s. 163-164. 3. Altun, 1996, s. 77, 83. 4. Ayda, 1997a, s. 381-382. 5. Soustiel, 2000, s. 191-192. 6. Okumuş, 2000, s. 115. 7. Okumuş, 2012, s. 323. 8. Kılıçoğlu, 2019, s. 131-132.

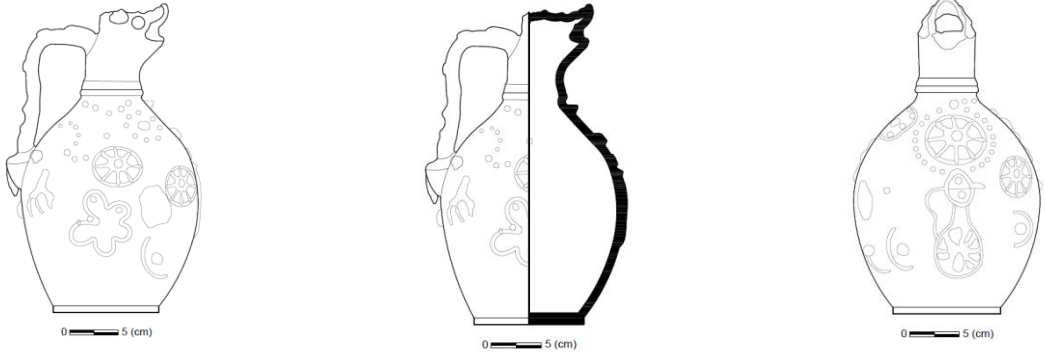
Katalog numarası	59			
Fotoğraf numarası	59			
				
Eserin adı	At başlı testi			
İncele tarihi	16 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26025			
Müzeeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeeye geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyılın ikinci yarısı			
Ölçüler	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
(cm.)	40	-	-	Kaide 11,1
Müzedeki yeri	Depoda (Raf-4)			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme ve kalıplama			
Astar	Beyaz			
Sır	Kahverengi			
Süsleme tekniği	Sırüstü, applike, kabartma, akıtma ve barbutin			
Süsleme türü	Bitkisel, geometrik ve sır lekeli			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Yüksek kaideli, şişkin gövdeli, ince silindir boyunlu, at başı biçimli ağızlıdır. Beyaz, yeşil, kahverengi ve mangan moru renkli sır akıtmalıdır. Boyunun üst bölümünden gövdenin ortasına bağlanan başlangıcı ve bitişi kıvrımlı bir kulpu vardır. At başlı kabın boyun bölümünün iki yanında dik			

	<p>yerleştirilmiş yaprak motifleri atın kanatlarıdır. Gövdenin üstünde ön tarafta bir plaka bulunmaktadır. Boyunun etrafında çelenk benzeri bir çerçeve ve iki yanında bunları boyuna birleştiren büyük boyutlu iki tane çiçek rozeti vardır. Gövdenin iki yanında içi boş altlarına çiçek rozeti yerleştirilmiş iki tane yuva yer alır. Bu yuvaların çiçek ya da mum koymak için yapıldığı belirtilmektedir (Altun, 1996, s. 84). Gövdenin üstünde ön tarafta çiçek rozeti yer almaktadır.</p>
Yayın	Zographou, 2000, s. 292-293.
Benzer örnek yayını	<ol style="list-style-type: none"> 1. Öney, 1971, s. 34. 2. Altun, 1996, s. 84-87. 3. Ayda, 1997a, s. 383. 4. Altun, 1999, s. 275. 5. Okumuş, 2000, s. 116. 6. Soustiel, 2000, s. 196-197. 7. Küçükbiçmen, 2007, s. 40-41. 8. Uğuzman, 2008, s. 54 9. Zographou, 2008, s. 20. 10. Okumuş, 2012, s. 316, 322. 11. Karagül, 2013, s. 98. 12. Karagül, 2016, 83-85. 13. Kılıçoğlu, 2019, s. 124-126.

Katalog numarası	60			
Fotoğraf numarası	60			
				
Çizim numarası	60			
				
Eserin adı	At başlı testi			
İncele tarihi	17 Temmuz 2019			
Envanter numarası	26034			
Müzeeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeeye geliş biçimi	Aleks Lantie'nin annesi Ellis Th. Karella anısına bağışı			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	19. yüzyılın ikinci yarısı			
Ölçüler	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
(cm.)	39	16	6 (boyun) 14 (gövde)	2 (açıklık) 11 (kaide)
Müzedeki yeri	Depoda			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme, kalıplama			

Astar	Beyaz
Sır	Kahverengi
Süsleme tekniği	Sır üstü, kabartma ve barbutin
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik
Bugünkü durumu	Sağlam
Tanım	<p>Yüksek kaideli, şişkin gövdeli, ince silindir boyunlu, at başı biçimli ağızlıdır. Boyunun üst bölümünden gövdenin ortasına bağlanan başlangıcı ve bitişi kıvrımlı bir kulpu vardır. At başlı kabın boyun bölümünün iki yanında dik yerleştirilmiş yaprak motifleri atın kanatlarıdır. Gövdenin üstünde ön tarafta ortası yuvarlak biçimde delik olan üsluplaştırılmış bir hayvan gövdesi ya da çiçek motifi ve üçgen biçimli bir başlık bulunmaktadır. Üçgen biçimli başlık tasma biçimindeki bir şerit ile kabartma tekniği ile yapılan süslemeye bağlanmaktadır. Üçgen biçim, üsluplaştırılmış bir hayvan başını anımsatmaktadır. Boyunun etrafında çelenk benzeri bir çerçeve ve iki yanında bunları boyuna birleştiren büyük boyutlu iki tane çiçek rozeti vardır. Çelenk ve çiçek rozetlerinin üstleri mavi, yeşil, kırmızı, beyaz ve sarı boyalar ile renklendirilmiştir. Gövdenin iki yanında içi boş altlarına çiçek rozeti yerleştirilmiş iki tane yuva yer alır. Bu yuvaların çiçek yada mum koymak için yapıldığı belirtilmektedir. Gövdenin üstünde ön tarafta çiçek rozeti yer almaktadır. Gövde sır üstü tekniğinde sarı, mavi, beyaz, yeşil ve turuncu boyalar ile kıvrımlar ve bitkisel desenle süslenmiştir.</p>
Yayın	Zographou, 2000, s. 291.
Benzer örnek yayını	<ol style="list-style-type: none"> 1. Öney, 1971, s. 34. 2. Ayda, 1994, s. 163-164. 3. Ayda, 1997a, s. 383. 4. Altun, 1999, s. 275.

	<p>5. Soustiel, 2000, s. 196-197.</p> <p>6. Okumuş, 2000, s. 116.</p> <p>7. Küçükbiçmen, 2007, s. 40-41.</p> <p>8. Uğuzman, 2008, s. 54</p> <p>9. Zographou, 2008, s. 20.</p> <p>10. Okumuş, 2012, s. 316, 322.</p> <p>11. Karagül, 2013, s. 98.</p> <p>12. Karagül, 2016, s. 83-85.</p> <p>13. Kılıçoğlu, 2019, s. 124-126.</p>
--	--

Katalog numarası	61			
Fotoğraf numarası	61			
				
Çizim numarası	61			
				
Eserin adı	Köpek başlı testi			
İncele tarihi	17 Temmuz 2019			
Envanter numarası	42183			
Müzeye geliş tarihi	Haziran 2006			
Müzeye geliş biçimi	Petros Anagnostos'dan 1250€ ya satın alınma			
Üretim yeri	Bilinmiyor (Çanakkale üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 19. yüzyılın sonu-20. yüzyılın başlangıcı üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	32	20	6 (boyun) 16 (gövde)	3 (açıklık) 10 (kaide)

Müzedeki yeri	Depoda
Hamur	Kırmızı
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme
Astar	Beyaz
Sır	Sarı
Süsleme tekniği	Kabartma
Süsleme türü	Bitkisel, geometrik ve figürlü
Bugünkü durumu	Testinin ağzı kırıktır ve bazı bölümlerinin astar ve sırlarında da dökülmeler vardır.
Tanım	Düz kaideli, şişkin gövdeli, kısa silindir boyunlu, köpek başı biçiminde ağızlıdır. Başın arkasından gövde ortasına bağlanan yılan biçimli kulpu vardır. Ağızın iki yanında bulunan benekler köpeğin gözlerine benzemektedir. Köpek başlı yapılan testi başın ortasındaki üçgen açıklıktan doldurulmaktadır. Testinin yüzeyi barbutin ve baskı tekniği ile yapılan üsluplaştırılmış çeşitli motiflerle süslenmiştir. Bu motifler sekiz kollu çiçek rozetleri, benekler, testi, ay yıldız, kelebek ve hayvan motifleridir. Hayvanın cinsini belirlemek güçtür. Gövdede ön tarafta ortada bulunan testi motifi; yüksek bir kaide üzerinde yükselen, şişkin gövdeli, uzun ince silindir boyunlu, tek kulplu, kapaklı ve çıkıntılı emzikli bir testidir.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Altun, 1996, s. 152-156. 2. Ayda, 1997b, s. 42.

Katalog numarası	62			
Fotoğraf numarası	62			
 				
Eserin adı	Camii ve köşk betimlemeli tabak			
İncele tarihi	10 Temmuz 2019			
Envanter numarası	8640			
Müzeye geliş tarihi	20 Mart 1981			
Müzeye geliş biçimi	Bilinmiyor			
Üretim yeri	Bilinmiyor (Çanakkale üretimidir.)			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 18. yüzyıl üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	-	8,3	-	29,7
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) çıkış açıklığı duvarının üst bölümünde. Alttan birinci sıra, sağdan 9. Tabak			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Beyaz			
Sır	Şeffaf			
Süsleme tekniği	Sıraltı			
Süsleme türü	Bitkisel, geometrik, nesneli			
Bugünkü durumu	Sağlam			

Tanım	Aşağıdan yukarıya doğru genişleyen geniş ve derin gövdeli, ağız kenarı dışa dönüktür. Tabağın ortasında üç minareli, kubbeli bir camii, bitişiğinde çift bayraklı bir direk ve üç tane servi ağacı vardır. Caminin önünde bir yol ve etrafında fırça darbeleri yer alır. Tabağın kenarlarını 5 parça şeklinde yapılan kafes motifi süslemektedir.
Yayın	1. Öney, 1971, s. 27.
Benzer örnek yayını	-

Katalog numarası	63			
Fotoğraf numarası	63			
 				
Eserin adı	Rozet biçiminde çiçek desenli tabak			
İncele tarihi	10 Temmuz 2019			
Envanter numarası	8642			
Müzeeye geliş tarihi	Bilinmiyor			
Müzeeye geliş biçimi	Bilinmiyor			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 18. yüzyıl sonu üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	-	7	-	32,7
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) çıkış açıklığı duvarının üst bölümünde. Alttan üçüncü sıra, sağdan 9. tabak			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Beyaz			
Sır	Şeffaf			
Süsleme tekniği	Sıraltı			
Süsleme türü	Bitkisel, geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Aşağıdan yukarıya doğru genişleyen geniş ve derin gövdeli, ağız kenarı dışa dönüktür. Tabanın ortasında sır			

	<p>altı tekniğinde lacivert renk ile yapılan büyük boyutlu 6 dilimli bir rozet yer alır. Etrafı fisto deseni ile çevrilidir. Rozet ortada üçgen ve onu çevreleyen daire motifi ile bölünmüştür. Rozetin içerisi boş yer kalmayacak şekilde çiçek ve üsluplaştırılmış yaprak desenleri ile doldurulmuştur. Tabağın kenarlarını 5 parça şeklinde yapılan kafes motifi süslemektedir.</p>
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 20-21.

Katalog numarası	64			
Fotoğraf numarası	64			
 				
Eserin adı	Rozet biçiminde çiçek desenli tabak			
İncele tarihi	10 Temmuz 2019			
Envanter numarası	8669			
Müze geliş tarihi	25 Ağustos 1933			
Müze geliş biçimi	110 drahmi ye satın alınma			
Üretim yeri	Bilinmiyor (Çanakkale üretimidir.)			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 18. yüzyıl sonu üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	-	5,5	-	22,5
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) çıkış açıklığı duvarının üst bölümünde. Alttan üçüncü sıra, sağdan 15. Tabak			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Krem			
Sır	Şeffaf			
Süsleme tekniği	Sıraltı			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Aşağıdan yukarıya doğru genişleyen geniş ve derin gövdeli, ağız kenarı dışa dönüktür. Tabanın ortasında içi			

	<p>yeşil ve turuncu renkte daireler vardır. Dairelerin etrafında altı dilimli yıldız desenli bir rozet yer alır. Yıldızın üç kenar kolları şeritler halinde siyah renk ile taramıştır. Rozetin etrafını tabakta boş yer kalmayacak şekilde turuncu renk çerçeveli yeşil renk ışınal yarım daireler çevrelemektedir. Dairelerin arasında boş kalan kısımlara siyah renkte küçük boyutlu taramalar yapılmıştır.</p>
Yayın	-
Benzer örnek yayını	-

Katalog numarası	65			
Fotoğraf numarası	65			
 				
Eserin adı	Rozet biçiminde çiçek desenli tabak			
İncele tarihi	10 Temmuz 2019			
Envanter numarası	30639			
Müze geliş tarihi	24 Ağustos 1987			
Müze geliş biçimi	Bağış			
Üretim yeri	Bilinmiyor (Çanakkale üretimidir.)			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 18. yüzyıl sonu üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	-	-	-	21
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) çıkış açıklığı duvarının üst bölümünde. Alttan üçüncü sıra, sağdan 3. Tabak			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Krem			
Sır	Şeffaf			
Süsleme tekniği	Sıraltı			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Aşağıdan yukarıya doğru genişleyen az miktarda derin gövdeli ve ağız kenarı dışa dönüktür. Tabanın ortasında sır			

	altı tekniğinde lacivert renk ile yapılan 5 dilimli bir rozet yer alır. Etrafi fisto deseni ile çevrilidir. Rozet yıldız motifi ile bölünmüştür. Yıldız biçimli desenin içerisi boş bırakılmıştır. Rozetin içerisinde yıldız deseni dışındaki tüm alan boş yer bırakılmayacak şekilde üsluplaştırılmış yaprak desenleri ile doldurulmuştur. Tabağın kenarlarını 3 parça şeklinde yapılan kafes motifi süslemektedir.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 23.

Katalog numarası	66			
Fotoğraf numarası	66			
 				
Eserin adı	Rozet biçiminde çiçek desenli tabak			
İncele tarihi	10 Temmuz 2019			
Envanter numarası	30640			
Müze geliş tarihi	24 Ağustos 1987			
Müze geliş biçimi	Bağış			
Üretim yeri	Bilinmiyor (Çanakkale üretimidir.)			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 18. yüzyıl sonu üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	-	-	-	22
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) çıkış açıklığı duvarının üst bölümünde. Alttan üçüncü sıra, sağdan 8. tabak			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Krem			
Sır	Şeffaf			
Süsleme tekniği	Sıraltı			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Aşağıdan yukarıya doğru genişleyen geniş ve derin gövdeli, ağız kenarı dışa dönüktür. Tabagın ortasında sır altı			

	teknğinde lacivert renk ile yapılan büyük boyutlu 6 dilimli bir rozet yer alır. Etrafı fisto deseni ile çevrilidir. Rozet yıldız motifi ile bölünmüştür. Rozetin içerisi boş yer kalmayacak şekilde üsluplaştırılmış yaprak desenleri ile doldurulmuştur. Tabanın kenarlarını zincir motifi süslemektedir.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 21-22.

Katalog numarası	67			
Fotoğraf numarası	67			
 				
Eserin adı	Rozet biçiminde çiçek desenli tabak			
İncele tarihi	10 Temmuz 2019			
Envanter numarası	30642			
Müzeeye geliş tarihi	24 Ağustos 1987			
Müzeeye geliş biçimi	Bağış			
Üretim yeri	Bilinmiyor (Çanakkale üretimidir.)			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 18. yüzyıl sonu üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	-	-	-	22
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) çıkış açıklığı duvarının üst bölümünde. Alttan üçüncü sıra, sağdan 7. Tabak			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Krem			
Sır	Şeffaf			
Süsleme tekniği	Sıraltı			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Aşağıdan yukarıya doğru genişleyen az miktarda derin gövdeli ve ağız kenarı dışa dönüktür. Tabanın ortasında sır			

	altı tekniğinde lacivert renk ile yapılan büyük boyutlu 8 dilimli bir rozet yer alır. Çiçek desenli rozetin yapraklarında benekler ve dört tarafında ise üsluplaştırılmış yaprak desenleri vardır. Tabağın kenarlarını 3 parça şeklinde yapılan kafes motifi süslemektedir.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 21.

Katalog numarası	68			
Fotoğraf numarası	68			
 				
Eserin adı	Rozet biçiminde çiçek desenli tabak			
İncele tarihi	10 Temmuz 2019			
Envanter numarası	30643			
Müzeeye geliş tarihi	24 Ağustos 1987			
Müzeeye geliş biçimi	Bağış			
Üretim yeri	Bilinmiyor (Çanakkale üretimidir.)			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 18. yüzyıl sonu üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	-	-	-	21,8
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) çıkış açıklığı duvarının üst bölümünde. Alttan üçüncü sıra, sağdan 10. tabak			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Krem			
Sır	Şeffaf			
Süsleme tekniği	Sıraltı			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Aşağıdan yukarıya doğru genişleyen az miktarda derin gövdeli ve ağız kenarı dışa dönüktür. Tabanın ortasında sır			

	altı tekniğinde lacivert ve turuncu renkler ile yapılan sümbül, küpe ve papatya çiçeklerine benzer desenler yer alır. Tabağın kenarlarını 3 parça şeklinde yapılan kafes motifi süslemektedir.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 22.

Katalog numarası	69			
Fotoğraf numarası	69			
 				
Eserin adı	Çiçek demetli tabak			
İncele tarihi	10 Temmuz 2019			
Envanter numarası	8660			
Müzeeye geliş tarihi	25 Ağustos 1933			
Müzeeye geliş biçimi	150 drahmi ye satın alınma			
Üretim yeri	Bilinmiyor (Çanakkale üretimidir.)			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 18. yüzyıl sonu üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	-	5,7	-	22, 2
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) çıkış açıklığı duvarının üst bölümünde. Alttan üçüncü sıra, sağdan 12. Tabak			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Krem			
Sır	Şeffaf			
Süsleme tekniği	Sırüstü			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Aşağıdan yukarıya doğru genişleyen az miktarda derin gövdeli ve ağız kenarı dışa dönüktür. Tabagın ortasında			

	turuncu ve koyu yeşil renkli nara benzer bitkisel bir desen vardır. Tabağın kenarlarını fırça darbeleri süslemektedir.
Yayın	1. Öney, 1971, s. 39.
Benzer örnek yayını	-

Katalog numarası	70			
Fotoğraf numarası	70			
 				
Eserin adı	Çiçek demetli tabak			
İncele tarihi	10 Temmuz 2019			
Envanter numarası	30641			
Müzeeye geliş tarihi	24 Ağustos 1987			
Müzeeye geliş biçimi	Bağış			
Üretim yeri	Bilinmiyor (Çanakkale üretimidir.)			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 18. yüzyıl sonu üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	-	-	-	22,5
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) çıkış açıklığı duvarının üst bölümünde. Alttan üçüncü sıra, sağdan 11. Tabak			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Krem			
Sır	Şeffaf			
Süsleme tekniği	Sıraltı			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Aşağıdan yukarıya doğru genişleyen az miktarda derin gövdeli ve ağız kenarı dışa dönüktür. Tabağın ortasında sır			

	altı tekniğinde lacivert renk ile yapılan büyük bir vazo içine yerleştirilmiş simetrik bir çiçek demeti vardır. Tabağın kenarlarını fisto motifi süslemektedir.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	2. Öney, 1971, s. 21.

Katalog numarası	71			
Fotoğraf numarası	71			
				
Eserin adı	Yelken desenli tabak			
İncele tarihi	10 Temmuz 2019			
Envanter numarası	8641			
Müzeye geliş tarihi	Bilinmiyor			
Müzeye geliş biçimi	Bağış			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 17. yüzyıl sonu-18. yüzyıl başı üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	-	8,3	-	30,5
Müzedeki yeri	Yunan Seramik bölümünde. Vitrinde (30. Salon, 1. Hol)			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Beyaz			
Sır	Şeffaf			
Süsleme tekniği	Sıraltı			
Süsleme türü	Geometrik ve nesneli			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Aşağıdan yukarıya doğru genişleyen az miktarda derin gövdeli ve ağız kenarı dışa dönüktür. Tabagın ortasında sır üstü tekniği ile kahverengi ve siyah renkte yapılan büyük			

	bir yelkenli vardır. Tabağın kenarlarını 5 parça şeklinde yapılan kafes motifi süslemektedir.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 26.

Katalog numarası	72			
Fotoğraf numarası	72			
 				
Eserin adı	Yelken desenli tabak			
İncele tarihi	10 Temmuz 2019			
Envanter numarası	8659			
Müzeye geliş tarihi	25 Ağustos 1933			
Müzeye geliş biçimi	150 drahmi ye satın alınma			
Üretim yeri	Bilinmiyor (Çanakkale üretimidir.)			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 17. yüzyıl sonu-18. yüzyıl başı üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	-	-	-	24,3
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) çıkış açıklığı duvarının üst bölümünde. Alttan üçüncü sıra, sağdan 4. tabak			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Beyaz			
Sır	Yeşil			
Süsleme tekniği	Sırüstü			
Süsleme türü	Bitkisel, geometrik, nesneli			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Tabak koyu yeşil sırlıdır. Aşağıdan yukarıya doğru genişleyen az miktarda derin gövdeli ve ağız kenarı dışa			

	dönüktür. Sır üstü tekniği ile turuncu, sarı ve açık yeşil renkte yapılan desenlerin büyük bir kısmı silinmiştir. Tabağın ortasında büyük bir yelkenli deseni vardır. Tabağın kenarlarını fırça darbeleri süslemektedir.
Yayın	1. Öney, 1971, s. 26.
Benzer örnek yayını	1. Altun, 1996, s. 26-27.

Katalog numarası	73			
Fotoğraf numarası	73			
 				
Eserin adı	Yelken desenli tabak			
İncele tarihi	15 Temmuz 2019			
Envanter numarası	8666			
Müzeeye geliş tarihi	25 Ağustos 1933			
Müzeeye geliş biçimi	150 drahmi ye satın alınma			
Üretim yeri	Bilinmiyor (Çanakkale üretimidir.)			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 17. yüzyıl sonu-18. yüzyıl başı üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	-	-	-	24,5
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığı karşısında duvarının üst bölümünde. Alttan ikinci sıra, sağdan 7. tabak			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Beyaz			
Sır	Yeşil			
Süsleme tekniği	Sırüstü			
Süsleme türü	Geometrik ve nesneli			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Tabak koyu yeşil sırlıdır. Aşağıdan yukarıya doğru genişleyen az miktarda derin gövdeli ve ağız kenarı dışa			

	dönüktür. Sır üstü tekniği ile kırmızı ve beyaz renkte yapılan desenlerin büyük bir kısmı silinmiştir. Tabağın ortasında büyük bir yelkenli deseni vardır. Tabağın kenarlarını fırça darbeleri süslemektedir.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 26. 2. Altun, 1996, s. 26-27.

Katalog numarası	74			
Fotoğraf numarası	74			
 				
Eserin adı	Yelken desenli tabak			
İncele tarihi	10 Temmuz 2019			
Envanter numarası	8667			
Müzeeye geliş tarihi	25 Ağustos 1933			
Müzeeye geliş biçimi	150 drahmi ye satın alınma			
Üretim yeri	Bilinmiyor (Çanakkale üretimidir.)			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 17. yüzyıl sonu-18. yüzyıl başı üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	-	-	-	24,2
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) çıkış açıklığı duvarının üst bölümünde. Alttan üçüncü sıra, sağdan 6. tabak			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Beyaz			
Sır	Şeffaf			
Süsleme tekniği	Sırüstü			
Süsleme türü	Geometrik ve nesneli			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Aşağıdan yukarıya doğru genişleyen az miktarda derin gövdeli ve ağız kenarı dışa dönüktür. Sır üstü tekniği ile			

	turuncu ve açık yeşil renkte yapılan desenlerin bir kısmı silinmiştir. Tabağın ortasında büyük bir yelkenli deseni vardır. Tabağın kenarlarını fırça darbeleri süslemektedir.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 24.

Katalog numarası	75			
Fotoğraf numarası	75			
 				
Eserin adı	Yelken desenli tabak			
İncele tarihi	10 Temmuz 2019			
Envanter numarası	11834			
Müzeeye geliş tarihi	15 Şubat 1960			
Müzeeye geliş biçimi	Bağış			
Üretim yeri	Bilinmiyor (Çanakkale üretimidir.)			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 17. yüzyıl sonu-18. yüzyıl başı üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
(cm.)	-	4,8	-	24,5
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) çıkış açıklığı duvarının üst bölümünde. Alttan üçüncü sıra, sağdan 14. Tabak			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Beyaz			
Sır	Koyu yeşil			
Süsleme tekniği	Sırüstü			
Süsleme türü	Geometrik ve nesneli			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Aşağıdan yukarıya doğru genişleyen az miktarda derin gövdeli ve ağız kenarı dışa dönüktür. Sır üstü tekniği ile			

	turuncu ve beyaz renkte yapılan desenlerin bir kısmı silinmiştir. Tabağın ortasında büyük bir yelkenli deseni vardır. Tabağın kenarlarını fırça darbeleri süslemektedir.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 26. 2. Altun, 1996, s. 26-27.

Katalog numarası	76			
Fotoğraf numarası	76			
 				
Eserin adı	Astar akıtmalı tabak			
İncele tarihi	10 Temmuz 2019			
Envanter numarası	8661			
Müzeeye geliş tarihi	25 Ağustos 1933			
Müzeeye geliş biçimi	150 drahmi ye satın alınma			
Üretim yeri	Bilinmiyor (Çanakkale üretimidir.)			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 19. yüzyıl sonu-20. yüzyıl başı üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	-	6	-	22
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) çıkış açıklığı duvarının üst bölümünde. Alttan üçüncü sıra, sağdan 13. tabak			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Beyaz			
Sır	Kahverengi			
Süsleme tekniği	Sırüstü ve akıtma			
Süsleme türü	Sır lekeli			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Açık kahverengi tabakta düzgün biçimli olmayan sarı lekeler ve yeşil renkli noktalar süsleme amacıyla			

	kullanılmıştır. Aşağıdan yukarıya doğru genişleyen az miktarda derin gövdeli ve ağız kenarı dışa dönüktür. Tabağın ortasında etrafı fistolu bir rozet vardır. Tabağın kenarlarını fırça darbeleri süslemektedir.
Yayın	1. Öney, 1971, s. 39.
Benzer örnek yayını	-

Katalog numarası	77			
Fotoğraf numarası	77			
 				
Eserin adı	Astar akıtmalı tabak			
İncele tarihi	10 Temmuz 2019			
Envanter numarası	8662			
Müzeye geliş tarihi	25 Ağustos 1933			
Müzeye geliş biçimi	150 drahmi ye satın alınma			
Üretim yeri	Bilinmiyor (Çanakkale üretimidir.)			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 19. yüzyıl sonu-20. yüzyıl başı üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	-	7	-	22,5
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) çıkış açıklığı duvarının üst bölümünde. Alttan üçüncü sıra, sağdan 5. tabak			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Beyaz			
Sır	Kahverengi			
Süsleme tekniği	Sıraltı			
Süsleme türü	Sır lekeli			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Kahverengi tabakta düzgün biçimli olmayan sarı ve yeşil lekeler süsleme amacıyla kullanılmıştır. Aşağıdan yukarıya			

	doğru genişleyen az miktarda derin gövdeli ve ağız kenarı dışa dönüktür.
Yayın	1. Öney, 1971, s. 24.
Benzer örnek yayını	-

Katalog numarası	78			
Fotoğraf numarası	78			
 				
Eserin adı	Üsluplaştırılmış kıvrım dallı tabak			
İncele tarihi	15 Temmuz 2019			
Envanter numarası	8663			
Müzeye geliş tarihi	25 Ağustos 1933			
Müzeye geliş biçimi	100 drahmi ye satın alınma			
Üretim yeri	Bilinmiyor (Çanakkale üretimidir.)			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 19. yüzyılın ilk yarısı üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	-	6,5	-	22,5
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığının karşısında duvarın üst bölümünde. Alttan ikinci sıra, sağdan 9. Tabak			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Krem			
Sır	Şeffaf			
Süsleme tekniği	Sıraltı			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Aşağıdan yukarıya doğru genişleyen geniş ve derin gövdeli, ağız kenarı dışa dönüktür. Tabağın ortasında			

	serbest fırça darbeleriyle bir merkezden çıkan kıvrım dallardan oluşturulan simetrik biçimli geometrik bir kompozisyon ile üsluplaştırılmış bitkisel desen yer almaktadır. Tabağın kenarlarını 3 parça şeklinde damla motifleri süslemektedir.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 23. 2. Altun, 1996, s. 28, 40.

Katalog numarası	79			
Fotoğraf numarası	79			
 				
Eserin adı	Üsluplaştırılmış kıvrım dallı tabak			
İncele tarihi	15 Temmuz 2019			
Envanter numarası	8672			
Müzeeye geliş tarihi	25 Ağustos 1933			
Müzeeye geliş biçimi	100 drahmi ye satın alınma			
Üretim yeri	Bilinmiyor (Çanakkale üretimidir.)			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 19. yüzyılın ilk yarısı üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	-	5,5	-	22,8
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığının karşısında duvarın üst bölümünde. Alttan birinci sıra, sağdan 2. Tabak			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Krem			
Sır	Şeffaf			
Süsleme tekniği	Sıraltı			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Aşağıdan yukarıya doğru genişleyen geniş ve derin gövdeli, ağız kenarı dışa dönüktür. Tabağın ortasında			

	serbest fırça darbeleriyle yapılan kıvrım dallardan oluşan üsluplaştırılmış bitkisel desen yer alır. Tabağın kenarlarını 4 parça şeklinde damla motifleri süslemektedir.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 23. 2. Altun, 1996, s. 28, 40.

Katalog numarası	80			
Fotoğraf numarası	80			
 				
Eserin adı	Üsluplaştırılmış kıvrım dallı tabak			
İncele tarihi	15 Temmuz 2019			
Envanter numarası	8673			
Müzeye geliş tarihi	25 Ağustos 1933			
Müzeye geliş biçimi	100 drahmi ye satın alınma			
Üretim yeri	Bilinmiyor (Çanakkale üretimidir.)			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 19. yüzyılın ilk yarısı üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
(cm.)	-	6,5	-	21,4
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığının karşısında duvarın üst bölümünde. Alttan ikinci sıra. sağdan 3. tabak			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Krem			
Sır	Şeffaf			
Süsleme tekniği	Sıraltı			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Aşağıdan yukarıya doğru genişleyen geniş ve derin gövdeli, ağız kenarı dışa dönüktür. Tabağın ortasında			

	serbest fırça darbeleriyle yapılan kıvrım dallardan oluşan üsluplaştırılmış bitkisel desen yer alır. Tabağın kenarlarını 3 parça şeklinde damla motifleri süslemektedir.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 23. 2. Altun, 1996, s. 28, 40.

Katalog numarası	81			
Fotoğraf numarası	81			
 				
Eserin adı	Üsluplaştırılmış kıvrım dallı tabak			
İncele tarihi	15 Temmuz 2019			
Envanter numarası	8674			
Müzeye geliş tarihi	Bilinmiyor			
Müzeye geliş biçimi	Bilinmiyor			
Üretim yeri	Bilinmiyor (Çanakkale üretimidir.)			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 19. yüzyılın ilk yarısı üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	-	-	-	26,7
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığının karşısında duvarın üst bölümünde. Alttan birinci sıra, sağdan 6. tabak			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Krem			
Sır	Şeffaf			
Süsleme tekniği	Sıraltı			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Aşağıdan yukarıya doğru genişleyen geniş ve derin gövdeli, ağız kenarı dışa dönüktür. Tabağın ortasında			

	serbest fırça darbeleriyle yapılan kıvrım dallardan oluşturulmuş sarmal biçimli üsluplaştırılmış bitkisel desen yer alır. Tabağın kenarlarını 3 parça şeklinde damla motifleri süslemektedir.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 23. 2. Altun, 1996, s. 28, 40.

Katalog numarası	82			
Fotoğraf numarası	82			
 				
Eserin adı	Üsluplaştırılmış kıvrım dallı tabak			
İncele tarihi	15 Temmuz 2019			
Envanter numarası	31469			
Müzeeye geliş tarihi	21 Ekim 1991			
Müzeeye geliş biçimi	Bağış			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 19. yüzyılın ilk yarısı üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	-	-	-	20,7
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığının karşısında duvarın üst bölümünde. Alttan ikinci sıra, sağdan 12. tabak			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Krem			
Sır	Şeffaf			
Süsleme tekniği	Sıraltı			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Aşağıdan yukarıya doğru genişleyen geniş ve derin gövdeli, ağız kenarı dışa dönüktür. Tabağın ortasında			

	serbest fırça darbeleriyle yapılan kıvrım dallardan oluşturulmuş sarmal biçimli süsleme yer alır. Tabağın kenarını ince bir şerit süslemektedir.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 23. 2. Altun, 1996, s. 28, 40.

Katalog numarası	83			
Fotoğraf numarası	83			
 				
Eserin adı	Üsluplaştırılmış kıvrım dallı tabak			
İncele tarihi	15 Temmuz 2019			
Envanter numarası	31460			
Müzeeye geliş tarihi	21 Ekim 1991			
Müzeeye geliş biçimi	Bağış			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 19. yüzyılın ilk yarısı üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	-	-	-	21,2
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığının karşısında duvarın üst bölümünde. Alttan birinci sıra, sağdan 4. tabak			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Krem			
Sır	Şeffaf			
Süsleme tekniği	Sıraltı			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Aşağıdan yukarıya doğru genişleyen geniş ve derin gövdeli, ağız kenarı dışa dönüktür. Tabağın ortasında			

	serbest fırça darbeleriyle bir merkezden çıkan kıvrım dallardan oluşturulan simetrik biçimli geometrik bir kompozisyon ile üsluplaştırılmış bitkisel desen yer almaktadır. Tabağın kenarlarını 3 parça şeklinde damla motifleri süslemektedir.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 23. 2. Altun, 1996, s. 28, 40.

Katalog numarası	84			
Fotoğraf numarası	84			
 				
Eserin adı	Üsluplaştırılmış kıvrım dallı tabak			
İncele tarihi	15 Temmuz 2019			
Envanter numarası	31461			
Müzeeye geliş tarihi	21 Ekim 1991			
Müzeeye geliş biçimi	Bağış			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 19. yüzyılın ilk yarısı üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	-	-	-	21,9
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığının karşısında duvarın üst bölümünde. Alttan birinci sıra, sağdan 9. tabak			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Krem			
Sır	Şeffaf			
Süsleme tekniği	Sıraltı			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Krem renk astarlı tabak şeffaf sırlıdır. Aşağıdan yukarıya doğru genişleyen geniş ve derin gövdeli, ağız kenarı dışa			

	dönüktür. Tabağın ortasında serbest fırça darbeleriyle bir merkezden çıkan kıvrım dallardan oluşturulan simetrik biçimli geometrik bir kompozisyon ile üsluplaştırılmış bitkisel desen yer almaktadır. Tabağın kenarlarını 3 parça şeklinde damla motifleri süslemektedir.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 23. 2. Altun, 1996, s. 28, 40.

Katalog numarası	85			
Fotoğraf numarası	85			
 				
Eserin adı	Üsluplaştırılmış kıvrım dallı tabak			
İncele tarihi	15 Temmuz 2019			
Envanter numarası	31462			
Müzeeye geliş tarihi	21 Ekim 1991			
Müzeeye geliş biçimi	Bağış			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 19. yüzyılın ilk yarısı üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	-	-	-	21,8
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığının karşısında duvarın üst bölümünde. Alttan birinci sıra, sağdan 11. tabak			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Krem			
Sır	Şeffaf			
Süsleme tekniği	Sıraltı			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Aşağıdan yukarıya doğru genişleyen geniş ve derin			

	<p>gövdeli, ağız kenarı dışa dönüktür. Tabağın ortasında serbest fırça darbeleriyle bir merkezden çıkan kıvrım dallardan oluşturulan simetrik biçimli geometrik bir kompozisyon ile üsluplaştırılmış bitkisel desen yer almaktadır. Tabağın kenarlarını 3 parça şeklinde damla motifleri süslemektedir.</p>
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 23. 2. Altun, 1996, s. 28, 40.

Katalog numarası	86			
Fotoğraf numarası	86			
 				
Eserin adı	Üsluplaştırılmış kıvrım dallı tabak			
İncele tarihi	15 Temmuz 2019			
Envanter numarası	31463			
Müzeeye geliş tarihi	21 Ekim 1991			
Müzeeye geliş biçimi	Bağış			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 19. yüzyılın ilk yarısı üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	-	-	-	21,5
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığının karşısında duvarın üst bölümünde. Alttan birinci sıra sağdan 8. tabak			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Krem			
Sır	Şeffaf			
Süsleme tekniği	Sıraltı			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Aşağıdan yukarıya doğru genişleyen geniş ve derin gövdeli, ağız kenarı dışa dönüktür. Tabağın ortasında			

	serbest fırça darbeleriyle bir merkezden çıkan kıvrım dallardan oluşturulan simetrik biçimli geometrik bir kompozisyon ile üsluplaştırılmış bitkisel desen yer almaktadır. Tabağın kenarlarını 3 parça şeklinde damla motifleri süslemektedir.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 23. 2. Altun, 1996, s. 28, 40.

Katalog numarası	87			
Fotoğraf numarası	87			
 				
Eserin adı	Üsluplaştırılmış kıvrım dallı tabak			
İncele tarihi	15 Temmuz 2019			
Envanter numarası	31464			
Müzeye geliş tarihi	21 Ekim 1991			
Müzeye geliş biçimi	Bağış			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 19. yüzyılın ilk yarısı üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
(cm.)	-	-	-	21,5
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığının karşısında duvarın üst bölümünde. Alttan birinci sıra, sağdan 10. tabak			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Krem			
Sır	Şeffaf			
Süsleme tekniği	Sıraltı			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Aşağıdan yukarıya doğru genişleyen geniş ve derin			

	<p>gövdeli, ağız kenarı dışa dönüktür. Tabağın ortasında serbest fırça darbeleriyle bir merkezden çıkan kıvrım dallardan oluşturulan simetrik biçimli geometrik bir kompozisyon ile üsluplaştırılmış bitkisel desen yer almaktadır. Tabağın kenarlarını 3 parça şeklinde damla motifleri süslemektedir.</p>
Yayın	-
Benzer örnek yayını	<ol style="list-style-type: none">1. Öney, 1971, s. 23.2. Altun, 1996, s. 28, 40.

Katalog numarası	88			
Fotoğraf numarası	88			
 				
Eserin adı	Üsluplaştırılmış kıvrım dallı tabak			
İncele tarihi	15 Temmuz 2019			
Envanter numarası	31465			
Müzeeye geliş tarihi	21 Ekim 1991			
Müzeeye geliş biçimi	Bağış			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 19. yüzyılın ilk yarısı üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	-	-	-	21,6
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığının karşısında duvarın üst bölümünde. Alttan birinci sıra, sağdan 9. tabak			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Krem			
Sır	Şeffaf			
Süsleme tekniği	Sıraltı			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Aşağıdan yukarıya doğru genişleyen geniş ve derin gövdeli, ağız kenarı dışa dönüktür. Tabağın ortasında			

	serbest fırça darbeleriyle bir merkezden çıkan kıvrım dallardan oluşturulan simetrik biçimli geometrik bir kompozisyon ile üsluplaştırılmış bitkisel desen yer almaktadır. Tabağın kenarlarını 3 parça şeklinde damla motifleri süslemektedir.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 23. 2. Altun, 1996, s. 28, 40.

Katalog numarası	89			
Fotoğraf numarası	89			
 				
Eserin adı	Üsluplaştırılmış kıvrım dallı tabak			
İncele tarihi	15 Temmuz 2019			
Envanter numarası	31466			
Müzeeye geliş tarihi	21 Ekim 1991			
Müzeeye geliş biçimi	Bağış			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 19. yüzyılın ilk yarısı üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	-	-	-	21,4
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığının karşısında duvarın üst bölümünde. Alttan birinci sıra, sağdan 1. tabak			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Krem			
Sır	Şeffaf			
Süsleme tekniği	Sıraltı			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Aşağıdan yukarıya doğru genişleyen geniş ve derin gövdeli, ağız kenarı dışa dönüktür. Tabağın ortasında			

	serbest fırça darbeleriyle yapılan kıvrım dallardan oluşan üsluplaştırılmış bitkisel desen yer alır.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 23. 2. Altun, 1996, s. 28, 40.

Katalog numarası	90			
Fotoğraf numarası	90			
				
Eserin adı	Üsluplaştırılmış kıvrım dallı tabak			
İncele tarihi	15 Temmuz 2019			
Envanter numarası	31467			
Müzeeye geliş tarihi	21 Ekim 1991			
Müzeeye geliş biçimi	Bağış			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 19. yüzyılın ilk yarısı üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	-	-	-	20,7
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığının karşısında duvarın üst bölümünde. Alttan birinci sıra, sağdan 7. tabak			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Krem			
Sır	Şeffaf			
Süsleme tekniği	Sıraltı			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Aşağıdan yukarıya doğru genişleyen geniş ve derin gövdeli, ağız kenarı dışa dönüktür. Tabağın ortasında			

	serbest fırça darbeleriyle yapılan kıvrım dallardan oluşturulmuş sarmal biçimli üsluplaştırılmış bitkisel desen yer alır. Tabanın kenarını ince bir şerit süslemektedir.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 23. 2. Altun, 1996, s. 28, 40.

Katalog numarası	91			
Fotoğraf numarası	91			
 				
Eserin adı	Üsluplaştırılmış kıvrım dallı tabak			
İncele tarihi	15 Temmuz 2019			
Envanter numarası	31468			
Müzeeye geliş tarihi	21 Ekim 1991			
Müzeeye geliş biçimi	Bağış			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 19. yüzyılın ilk yarısı üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	-	-	-	20,2
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığının karşısında duvarın üst bölümünde. Alttan ikinci sıra, sağdan 11. tabak			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Krem			
Sır	Şeffaf			
Süsleme tekniği	Sıraltı			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Aşağıdan yukarıya doğru genişleyen geniş ve derin gövdeli, ağız kenarı dışa dönüktür. Tabağın ortasında serbest fırça			

	darbeleriyle yapılan kıvrım dallardan oluşturulmuş sarmal biçimli üsluplaştırılmış bitkisel desen yer alır. Tabanın kenarını ince bir şerit süslemektedir.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 23. 2. Altun, 1996, s. 28, 40.

Katalog numarası	92			
Fotoğraf numarası	92			
 				
Eserin adı	Üsluplaştırılmış kıvrım dallı tabak			
İncele tarihi	15 Temmuz 2019			
Envanter numarası	31470			
Müzeeye geliş tarihi	21 Ekim 1991			
Müzeeye geliş biçimi	Bağış			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 19. yüzyılın ilk yarısı üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	-	-	-	20,2
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığının karşısında duvarın üst bölümünde. Alttan ikinci sıra, sağdan 5. tabak			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Krem			
Sır	Şeffaf			
Süsleme tekniği	Sıraltı			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Aşağıdan yukarıya doğru genişleyen geniş ve derin gövdeli, ağız kenarı dışa dönüktür. Tabağın ortasında			

	serbest fırça darbeleriyle yapılan kıvrım dallardan oluşturulmuş sarmal biçimli süsleme yer alır. Tabağın kenarını ince bir şerit süslemektedir.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 23. 2. Altun, 1996, s. 28, 40.

Katalog numarası	93			
Fotoğraf numarası	93			
 				
Eserin adı	Üsluplaştırılmış kıvrım dallı tabak			
İncele tarihi	15 Temmuz 2019			
Envanter numarası	31471			
Müzeeye geliş tarihi	21 Ekim 1991			
Müzeeye geliş biçimi	Bağış			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 19. yüzyılın ilk yarısı üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	-	-	-	20,2
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığının karşısında duvarın üst bölümünde. Alttan ikinci sıra, sağdan 4. tabak			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Krem			
Sır	Şeffaf			
Süsleme tekniği	Sıraltı			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Aşağıdan yukarıya doğru genişleyen geniş ve derin gövdeli, ağız kenarı dışa dönüktür. Tabakın ortasında			

	serbest fırça darbeleriyle yapılan kıvrım dallardan oluşturulmuş sarmal biçimli süsleme yer alır. Tabağın kenarını ince bir şerit süslemektedir.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Altun, 1996, s. 28, 40. 2. Öney, 1971, s. 23.

Katalog numarası	94			
Fotoğraf numarası	94			
				
Eserin adı	Üsluplaştırılmış kıvrım dallı tabak			
İncele tarihi	15 Temmuz 2019			
Envanter numarası	31472			
Müzeeye geliş tarihi	21 Ekim 1991			
Müzeeye geliş biçimi	Bağış			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 19. yüzyılın ilk yarısı üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	-	-	-	21
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığının karşısında duvarın üst bölümünde. Alttan ikinci sıra, sağdan 2. tabak			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Krem			
Sır	Şeffaf			
Süsleme tekniği	Sıraltı			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Aşağıdan yukarıya doğru genişleyen geniş ve derin gövdeli, ağız kenarı dışa dönüktür. Tabanın ortasında serbest fırça darbeleriyle yapılan kıvrım dallardan			

	oluşturulmuş sarmal biçimli süsleme yer alır. Tabağın kenarını ince bir şerit süslemektedir.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 23. 2. Altun, 1996, s. 28, 40.

Katalog numarası	95			
Fotoğraf numarası	95			
 				
Eserin adı	Üsluplaştırılmış kıvrım dallı tabak			
İncele tarihi	15 Temmuz 2019			
Envanter numarası	31473			
Müzeeye geliş tarihi	21 Ekim 1991			
Müzeeye geliş biçimi	Bağış			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 19. yüzyılın ilk yarısı üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	-	-	-	20,4
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığının karşısında duvarın üst bölümünde. Alttan birinci sıra, sağdan 3. tabak			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Krem			
Sır	Şeffaf			
Süsleme tekniği	Sıraltı			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Aşağıdan yukarıya doğru genişleyen geniş ve derin gövdeli, ağız kenarı dışa dönüktür. Tabakın ortasında			

	serbest fırça darbeleriyle yapılan kıvrım dallardan oluşturulmuş sarmal biçimli süsleme yer alır. Tabağın kenarını ince bir şerit süslemektedir.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 23. 2. Altun, 1996, s. 28, 40.

Katalog numarası	96			
Fotoğraf numarası	96			
 				
Eserin adı	Üsluplaştırılmış kıvrım dallı tabak			
İncele tarihi	15 Temmuz 2019			
Envanter numarası	31474			
Müzeye geliş tarihi	21 Ekim 1991			
Müzeye geliş biçimi	Bağış			
Üretim yeri	Çanakkale			
Yapım tarihi	Bilinmiyor (Müze arşiv kayıtlarında üretim tarihi bulunmamasına karşın 19. yüzyılın ilk yarısı üretimi olduğu düşünülmektedir.)			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	-	-	-	21,1
Müzedeki yeri	Seramik Bölümü (14. Salon) giriş açıklığının karşısında duvarın üst bölümünde. Alttan ikinci sıra, sağdan 11. tabak			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			
Astar	Krem			
Sır	Şeffaf			
Süsleme tekniği	Sıraltı			
Süsleme türü	Bitkisel ve geometrik			
Bugünkü durumu	Sağlam			
Tanım	Aşağıdan yukarıya doğru genişleyen geniş ve derin gövdeli, ağız kenarı dışa dönüktür. Tabağın ortasında			

	serbest fırça darbeleriyle yapılan kıvrım dallardan oluşan üsluplaştırılmış bitkisel desen yer alır. Tabağın kenarını şerit içine aralıklar ile yerleştirilen damla motifi süslemektedir.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	1. Öney, 1971, s. 23. 2. Altun, 1996, s. 28, 40.

Katalog numarası	97			
Fotoğraf numarası	97			
				
Çizim numarası	97			
				
Eserin adı	Figürlü tabak			
İncele tarihi	23 Temmuz 2019			
Envanter numarası	8648			
Müzeeye geliş tarihi	Bilinmiyor			
Müzeeye geliş biçimi	Bilinmiyor			
Üretim yeri	Bilinmiyor (Çanakkale olduğu düşünülmektedir.)			
Yapım tarihi	20. yüzyılın başı			
Ölçüler (cm.)	Yükseklik	Uzunluk	Genişlik	Çap
	-	-	-	24
Müzedeki yeri	Vitrinde			
Hamur	Kırmızı			
Yapım tekniği	Çarkta elle şekillendirme			

Astar	Krem ³⁷
Sır	Yeşil ve kahverengi ³⁸
Süsleme tekniği	Sır altı ve tarama
Süsleme türü	Geometrik ve figürlü
Bugünkü durumu	Tabağın 3/1 inde hafif bir çatlak vardır. Onarım görmemiştir.
Tanım	Ağız kenarı içe doğru oyuk 17 dilimli ve alçak kaidelidir. İç bölümü iki ayrı bölüm halinde ele alınan tabağın kenarlarında tarama yöntemi ile ince bir şerit oluşturulmuştur. Zemini manganez moru olan dıştan birinci bölümde; 8 tane hayvan figürü vardır. Binek hayvanlar birbiri arkasına sıralanmış, bunlardan iki tanesinin arasına çift başlı heraldik bir kartal figürü yerleştirilmiştir. Hayvanlar çift toynaklı ve tarama ile yapılan uzun kuyrukludur. Bazı ikililerin arasında noktalarla oluşturulmuş üçgen biçimli süslemeler yer vardır.
Yayın	-
Benzer örnek yayını	-

³⁷ Astar yer yer kullanılmıştır.

³⁸ Sır yer yer kullanılmıştır.

5. DEĞERLENDİRME

Osmanlı devletinin ekonomik ve siyasi alanda gerilemesi, devlete ait seramik ve çini atölyelerini de etkilemiş, İznik atölyelerinin ihtiyacı karşılamaması sonucunda taşra atölyeleri ortaya çıkmıştır. Bu yerel atölyelerde “*geleneksel*” denilen, basit görünümlü “popüler” ya da “folklorik” olarak tanımlanan seramikler üretilmiştir (Soustiel, 2000, s. 32-33).

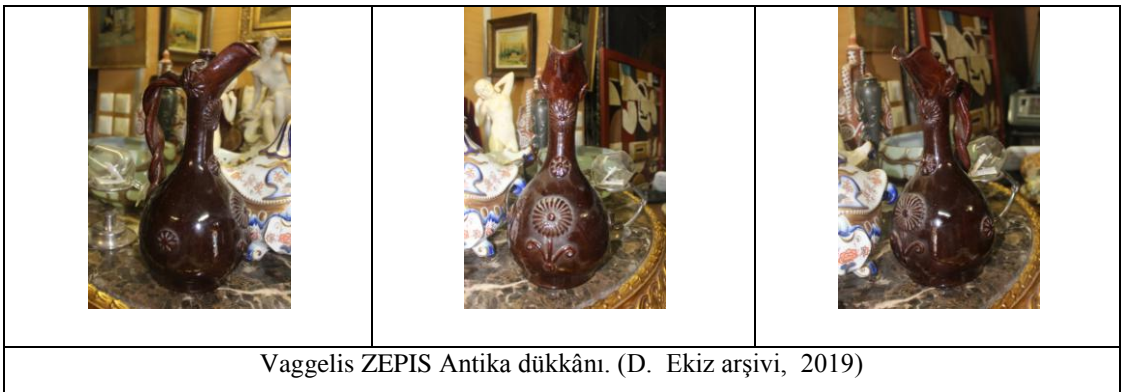
Eski bir geçmişe sahip Çanakkale seramikleri; düşük ateşte pişirilen, süslemesi az, biçimsel açıdan farklı, düşük kaliteli örneklerdir (Altun, 1996, s. 5). Bu seramikler biçim, kompozisyon, renk ve desen açısından Anadolu Türk seramiğine büyük yenilikler getirmiştir (Öney, 1971, s. 2). Çanakkale seramikleri biçim, kompozisyon, renk ve desen açısından İznik, Kütahya ve Milet İşi olarak adlandırılan Anadolu Beylikleri dönemi seramiklerinden farklılıklar göstermektedir (Sanay, 2000, s. 90). Seramikler genellikle kırmızı, az olarak da bej hamurludur (Öney, 1971, s. 2; Okumuş, 2000, s. 319). Bu döneme ait seramikler erken dönem (1670-1800) ve geç dönem (1800-1922) olarak iki bölümde değerlendirmektedir (Öney, 1986, s. 12; Zographou, 2008, s. 7, 9).

17. yüzyılın sonlarından 20. yüzyıl başlarına kadar üretilen Çanakkale seramikleri, Anadolu, Ege ve tüm Doğu Akdeniz’e kadar uzanan ticaret pazarları ile Osmanlı kültürünü dünya kültürü ile buluşturmuştur. Çanakkale seramiklerinin Doğu Akdeniz’de geniş bir dağıtım alanına sahip olduğu ancak piyasaya girişleri hakkında çok az kaynak bulunduğu bilinmektedir (Lane, 1957, s. 65). Bölgede yeni biçimlerin oluşması ile farklı kullanım alanları için üretilmiş örnekler ürün çeşitliliğini sağlamıştır. Dolayısıyla büyük ölçüde seramik üretimi gerçekleştirilebilmiştir (Öney, 1976, s. 129; Okumuş, 2000, s. 9).

Türkiye’de birçok müze ve koleksiyonda Çanakkale seramikleri ile karşılaşılacaktır. Ayrıca Atina Benaki Müzesi, Fransa Sevres Porselen Müzesi, Mısır Kahire İslam Eserleri Müzesi gibi Akdeniz’e kıyısı olan ülkeler ve İngiltere Victoria ve Albert Müzesi farklı tarihlerde çok sayıda Çanakkale seramiği satın almıştır. Farklı ülkelerin müze ve koleksiyonunda yer alan Osmanlı seramikleri toplumlar arası kültürel etkileşimin ve seramik yayılımının göstergesidir.

Çanakkale seramikleri sadece kullanım eşyası olarak değil süs eşyası olarak da kullanılmıştır. Yunanistan’a ulaşan bu seramikler iki ülke arasındaki kültürel etkileşimi

ve haberleşmenin devamlılığını sağlamaktadır. Eserlerin tipolojileri ve nereye ait oldukları bugüne kadar bilinmemektedir. Yakın tarihe kadar ise Yunan üretimi oldukları düşünülmektedir.

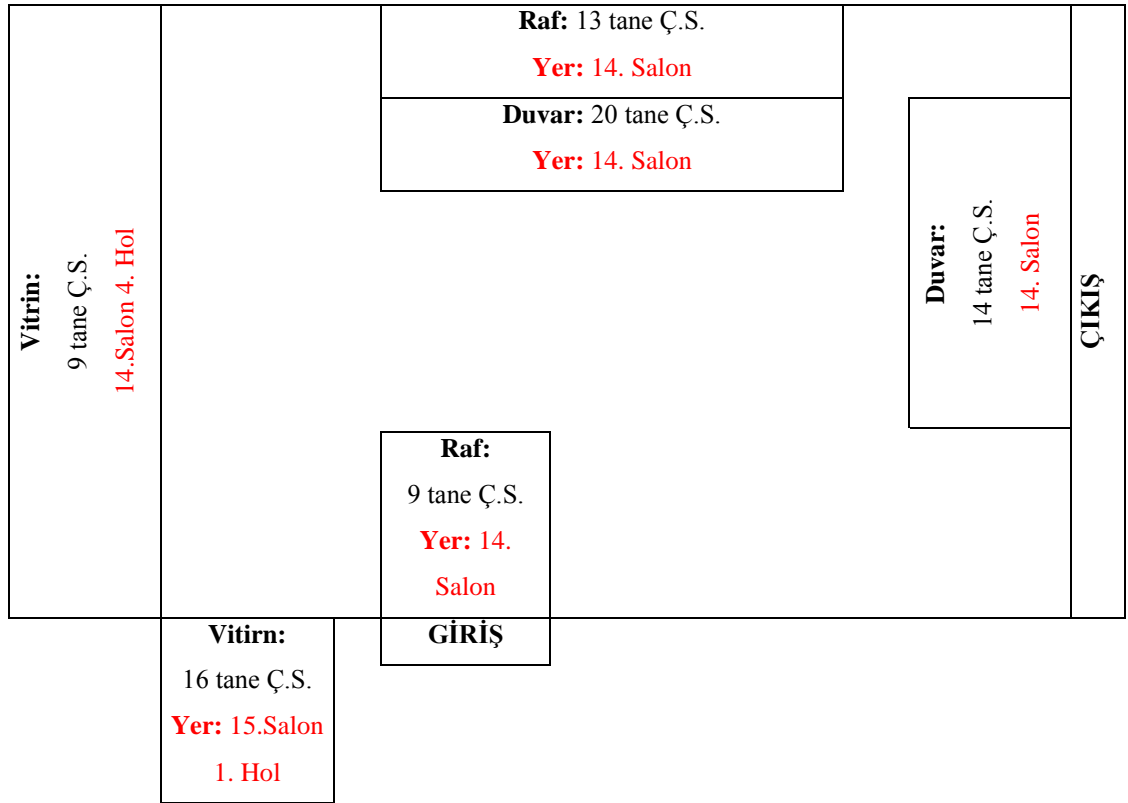

Atina Benaki Müzesi'ndeki Çanakkale seramikleri farklı biçimleri ve sayılarının fazlalığı ile zengin bir alan oluşturmaktadır. Atina Benaki Müzesi'nde 97 tane Çanakkale seramiği bulunmaktadır (Tablo 1).

Seramikler müzeye satın alma ya da bağış yöntemi ile getirilmiştir (Tablo 1). 1932 yılından 2009 tarihine kadar bağış ya da satın alma yöntemleri ile müzenin Çanakkale seramik eserler bölümü genişletilmiştir. Bu tarihler arasında satın alma ya da bağış yönteminin toplu biçimde uygulandığı görülmektedir. 25 Ağustos 1993 yılında 16 tane eser satın alınmış, 20 Mart 1981 yılında 41 tane eser Aleks Lantie tarafından annesi anısına müzeye bağışlanmış, 24 Ağustos 1987 yılında 5 tane bağış ve 21 Ekim 1991 yılında 15 tane eser bağışlanmış ve son olarak da 26 Mayıs 1998 yılında Apost Argiriadi'nin dükkânından 3 tane eser toplu olarak satın alınmıştır.

Müzedede farklı ülkelere ait seramikler ile birlikte sergilenen Çanakkale Seramikleri müzede özel bir yere sahiptir. Seramiklerin sergilendiği odaya girmeden önce vitrinde 16 tane Çanakkale seramik eser, salon giriş açıklığının sol tarafında Yunanistan'a özgü geleneksel eserlerin sergilendiği vitrinde 9 tane seramik eser, üç tarafı cam vitrinden oluşan odanın giriş açıklığı üzerindeki duvara asılı rafta 9 tane testi ve giriş açıklığının karşısında vitrin üzerindeki duvarda asılı vaziyette 20 tane tabak, tabakların üzerindeki rafta 13 tane testi, çıkış açıklığı üzerinde duvarda 14 tane tabak, depo bölümünde korunan 15 tane seramik eser ve son olarak da bir tane tabak kendisine benzer Yunan seramik örnekleri ile birlikte sergilenmektedir (Tablo 1).

Seramiklerin Sergilendikleri Alanlar

Depo: 15 tane Ç.S. Yer: Depo-4 Raf	Yunan Seramik Bölümü: 1 tane Ç.S. Yer: 30. Salon 1. Hol
--	---

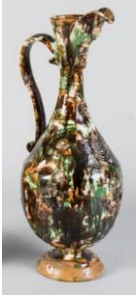
Atina Benaki Müzesi'nde yer alan Çanakkale seramikleri; tabak, kâse, kandil, hayvan biçimli kap, düz ağızlı maşrapa, yonca ağızlı maşrapa, halka gövdeli testi, düz ağızlı testi, kuş başlı gaga ağızlı testi, kuş başlı uzun çıkıntılı emzikli testi ve at başlı testi gibi birbirinden oldukça farklı biçimlerden oluşmaktadır. Yapılan araştırmada seramiklerin herhangi bir restorasyon çalışmasına uğramadığı tespit edilmiştir. Müzede yapılan çalışmada seramikler türlerine, biçimlerine ve ağız yapılarına göre gruplara ayrılmıştır. Seramikler türlerine göre 7 gruba ayrılmaktadır (Grafik 1). Bunlar tabak, hayvan biçimli kap, kâse, maşrapa, testi, şişe, kandildir. Bu seramiklerden testi ve maşrapa örnekleri kendi içlerinde biçim ve ağız yapılarına göre farklı gruplara ayrılmaktadır. Testiler biçimlerine ve ağız yapılarına göre 5 grupta toplanmaktadır (Grafik 2). Bunlar halka gövdeli testiler, düz ağızlı testiler, kuş başlı gaga ağızlı testiler, kuş başlı çıkıntılı emzikli testiler ve at başlı testilerdir. Maşrapa örnekleri ağız yapılarına göre 3 gruba ayrılmaktadır (Grafik 2). Bunlar düz ağızlı maşrapalar, gaga ağızlı maşrapalar ve yonca ağızlı maşrapalardır.

Frig dönemi ile birlikte yonca ağızlı, gaga ağızlı ve uzun emzik çıkıntılı gibi birçok farklı biçimde seramik ile karşılaşmaya başlanmıştır. Bu seramiklerin benzer biçimlileri ile Hellen, Hitit, Bizans ve Roma seramiklerinde karşılaşmaya devam etmiştir (Kürkman, 2005, s. 24-28). Roma ve Bizans dönemlerinde yapılan çanak çömlekler geleneksel Anadolu çömlekçiliğinin devamı, Osmanlı dönemi Çanakkale seramiklerinin de temelini oluşturmaktadır (Ayda, 1997a, s.374). Akköy'de Helenistik Çağ'dan Erken Bizans, Geç Bizans, Roma ve Osmanlı Dönemi'ne kadar uzadığını gösteren seramik parçalar bulunmuştur (Yılmaz, 2018b, s. 432, 436). Köklü bir geçmişe sahip Çanakkale bölgesi ustalarının bölgeye ulaşmış erken tarihli örneklerden etkilenmesi muhtemeldir.

Avrupa müzelerine giren Çanakkale seramiklerinin yoğunluğu seramik eserlerin yolculuğu hakkında fikir vermektedir. Fransa'da Sevres Porselen Müzesi 1830'da Jeolog M. Virlet'den, 1831'de de deniz subayı M. Jules des Blossviller'den toplam 37 parça Çanakkale seramiği satın almıştır (Altun, 1991, s. 107). Çanakkale

seramiklerinin Fransa'ya gittiği ve orada “Avignon’lu Genç Kızlar” olarak adlandırıldığı düşünülmektedir. Ağzı hayvan biçiminde, barbutin tekniği ile yapılmış yaldızlı süslü rozetlerden oluşan testilerin bir kısmı Fransa’nın güneyine kadar ulaşmıştır. Bu testilerin Türkiye’den Marsilya Limanı’na getirilen Çanakkale seramikleri olduğu düşünülmektedir (Zographou, 2008, s. 10).

19. yüzyıl sonunda Çanakkale seramiklerine sahip olmak burjuva evlerinde moda haline gelmiştir. Bu yüzyılda Marsilya, Yunan ve Osmanlı deniz ticareti üzerinde bir önceki yüzyılda elde ettiği idare gücünü devam ettirmiştir. Marsilya Limanı vebayı önlemek için “karantina limanı” olarak kullanılmış ve dolayısıyla Doğu’dan gelen bütün gemilerin zorunlu geçiş noktası haline gelmiştir. Bölgedeki Çanakkale seramikleri için kullanılan “Avignon’lu genç kızlar” tanımının kökeni ile bu testiler arasındaki bağlantı hala tam olarak açıklanamamıştır (Soustiel, 2000, s. 179).

		
Env. no. 372	Env. no. 110	Env. no. 404
Demoiselles d’Avignon “Avignon’lu genç kızlar”, Fransa’daki Çanakkale seramik örnekleri. (www.avignon-encheres.com/resultat_recherche.php adresinden erişildi)		

Victoria ve Albert Müzesi ise 1884, 1892, 1893 ve 1897 tarihlerinde Çanakkale seramikleri satın almıştır (Öney, 1976, s. 129; Okumuş, 2000, s. 9).

Env. no. 187-1892	Env. no. 326-1903	Env. no. 879-1884
		
Envanter no c.150-1939	Envanter no 15-1897	Envanter no c.180-1928
Victoria ve Albert Müzesi Çanakkale seramikleri. (Öney, 1971, s. 20-39)		

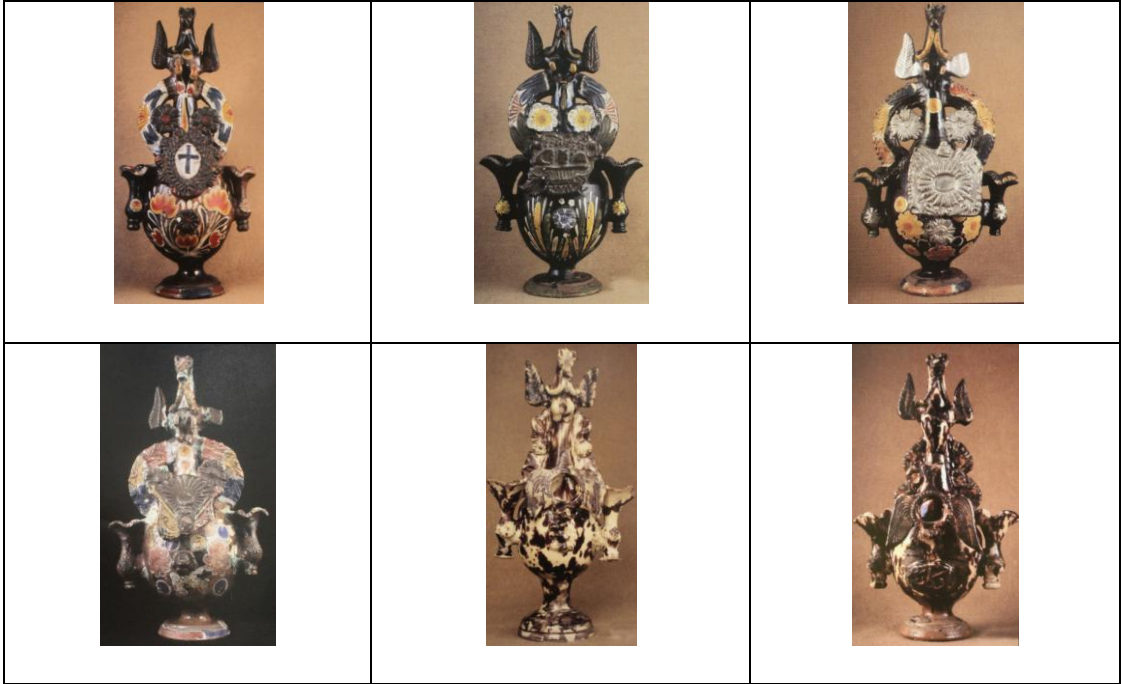
	
Faltaitch (Skyros), Envanter no Eumech 6579, (Zographou, 2000, s. 256)	Victoria ve Albert Müzesi, (Öney, 1971, s. 30)
Yunanistan ve İngiltere'deki benzer Çanakkale seramikleri.	

1985 yılında, müze ve özel koleksiyonlardan derlenen iki yüz kadar Çanakkale seramiğinin İstanbul'da Türk ve İslam Eserleri Müzesi'nde sergilenmesi ile Çanakkale seramikleri müzelerin, koleksiyoncuların ve araştırmacıların ilgisini çekmiştir (Soyhan, 1997, s. 29).

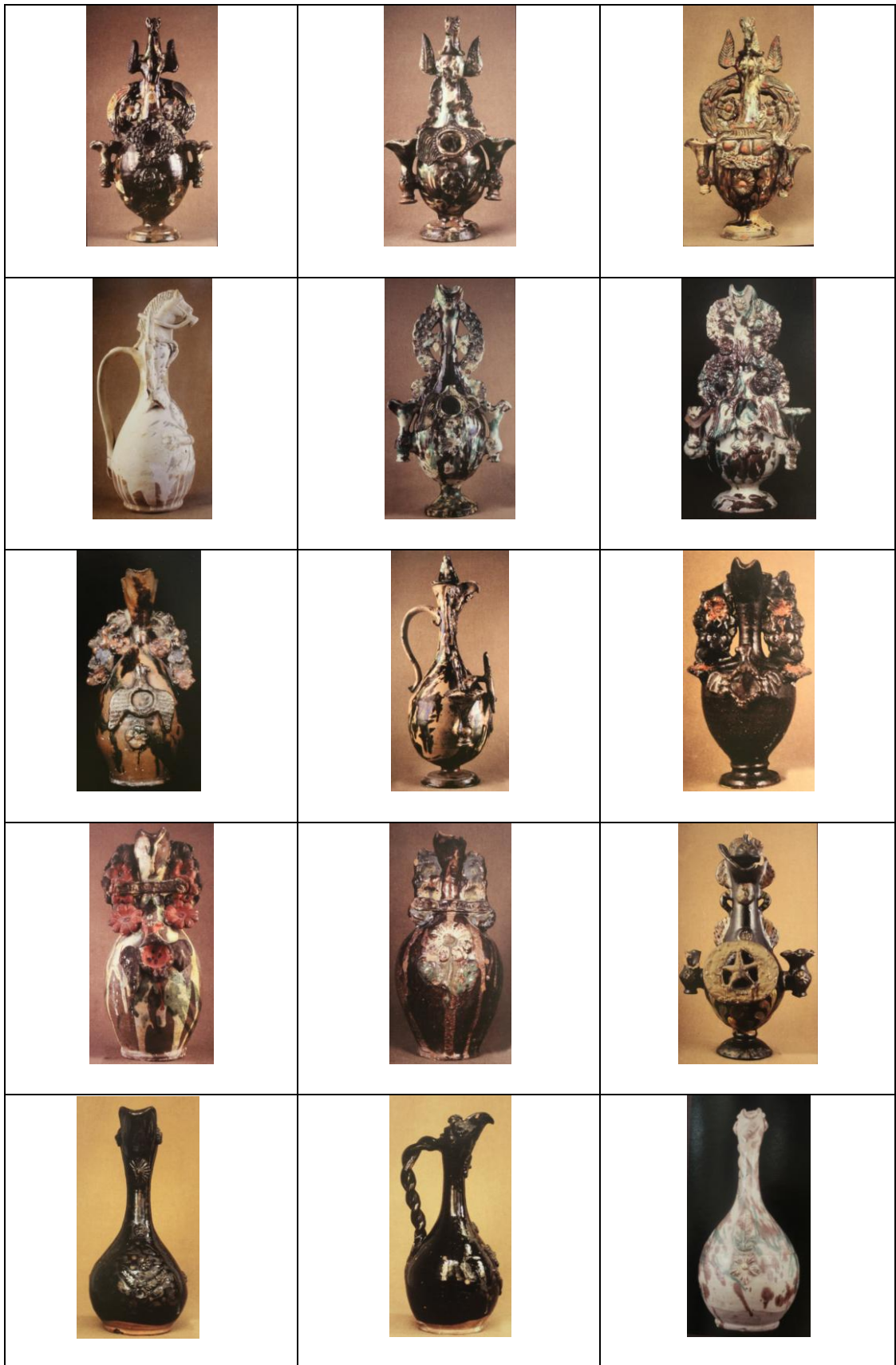
Bugün Katherina Korre Zographou, Bety Psaropoulou gibi birçok araştırmacının Yunanistan'da kökleri Çanakkale üretimine dayanan seramik üretim faaliyetinin eskiden beri sürdürüldüğüne ilişkin yayınları bulunmaktadır. Bu araştırmacıların çalışmaları, köklerinin Çanakkale'den geldiklerini düşündükleri yapım ve süsleme tekniklerinin Yunanlı seramik sanatçıların ellerinde nasıl bir değişime uğradığını içermektedir. Ayrıca araştırmamız sürecinde; Yunanistan müze ya da antika dükkanlarında Çanakkale olabileceği düşünülen ancak Yunan seramiği olarak tanıtılan örnekler ya da Çanakkale örnekleri ile benzer Yunan seramik örnekleri ile bizzat

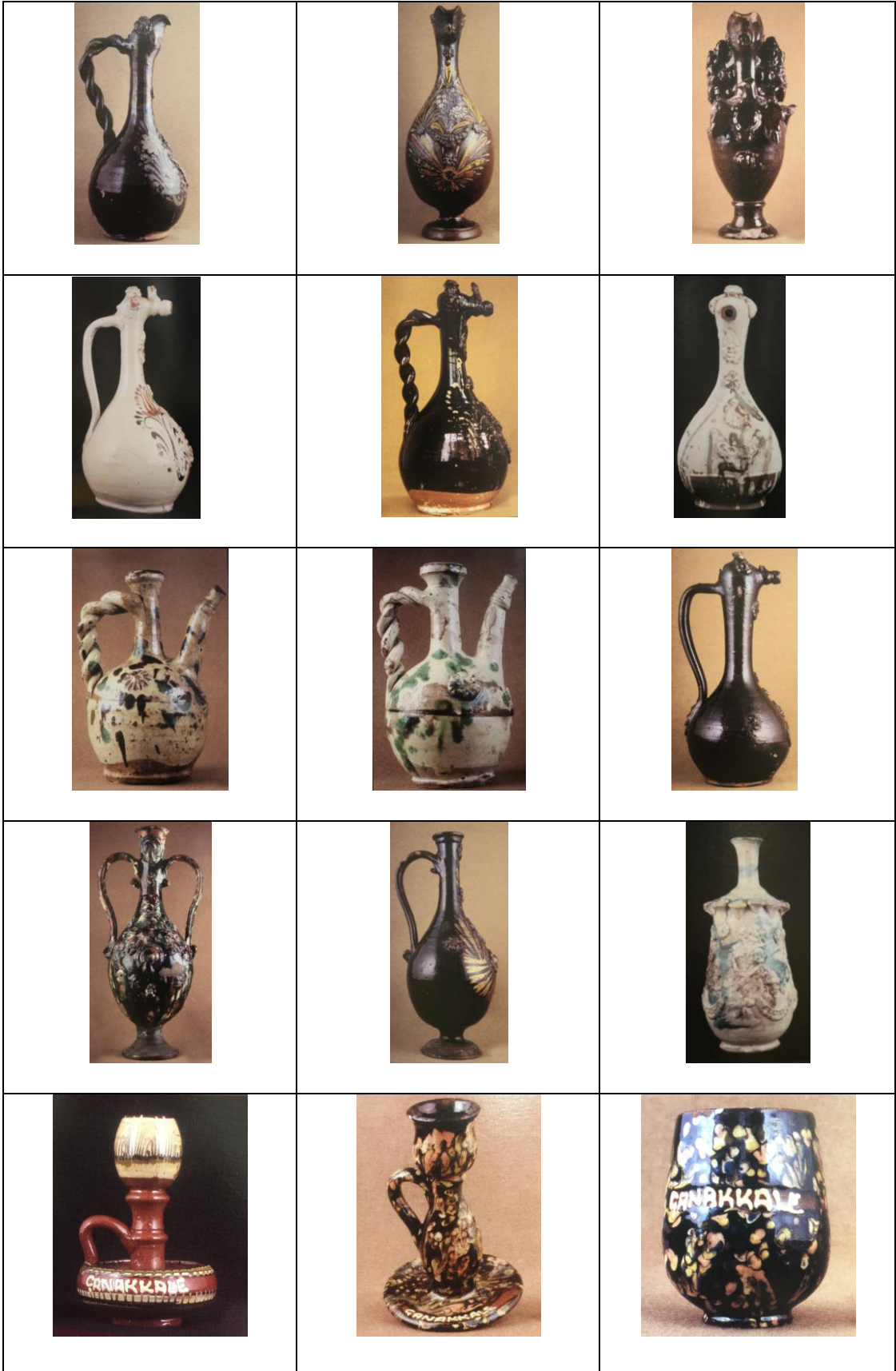
karşılaşmıştır. Bu durum eski tarihli Çanakkale üretimine benzer seramiklerin Antikacı Artin Kynetou Bey'in belirttiği gibi Atina'da bulunan bir seramik fabrikasında üretilmiş olabilecekleri fikrini akla getirmektedir.³⁹

Ψαροπούλου, Μπέτυ'nun (Bety Psaropoulou) 2006 yılında Güncel Keramik Araştırma Merkezi tarafından yayınlanan Τσανάκκαλε: το κάστρο των αγγείων (*Çanakkale: Seramiklerin Kalesi*) adlı Yunanca yayını periyodik bir sergi kataloğudur. Bu yayında Güncel Keramik Araştırma Merkezi'nin (4-6 Melidoni Keramikos, Atina) deposunda bulunan çok sayıda Çanakkale seramiği tanıtılmaktadır. Yunanca yayının bazı kısımları Türkçe'ye çevrilerek kullanılmıştır. Güncel Keramik Araştırma Merkezi'nin deposunda bulunan Çanakkale Seramiklerinin bilimsel yöntemlerle ele alınarak çalışılması gerektiğini de belirtmek gereklidir. Güncel Keramik Araştırma Merkezi'nin deposunda yer alan bazı örnekler aşağıda verilmiştir.

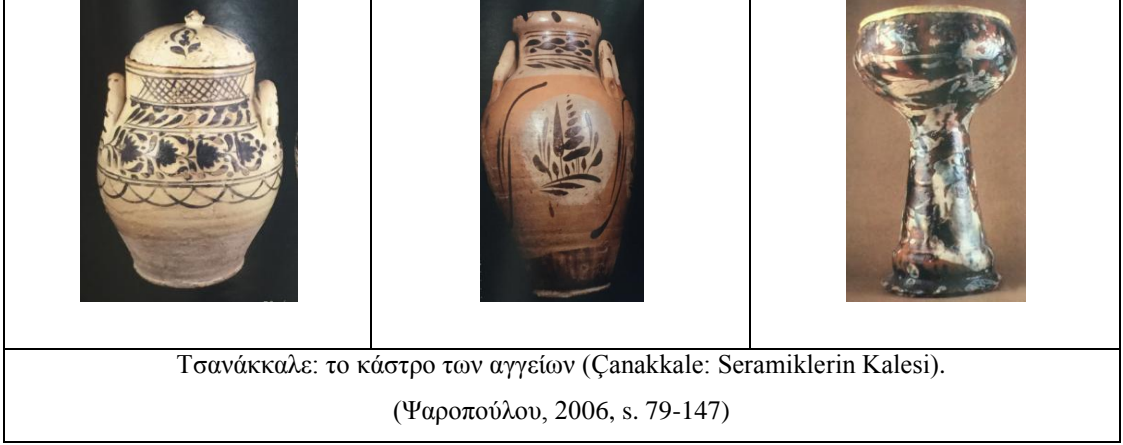

³⁹ Atina Monastraki'de bir antika dükkanı bulunan ve geçimini baba mesleği olan antikacılık ile sağlayan Artin Kynetou Bey, 20. yüzyılın başlarında Atina'da kuruluş tarihini bilmediği büyük bir seramik fabrikasının bulunduğunu ifade etmiştir. Bu fabrikanın Birinci Dünya Savaşı'na kadar yoğun bir şekilde üretim faaliyetlerinde bulunduğunu ve bu seramiklerin de Çanakkale örneklerine benzer örnekler olduğunu belirtmiştir. Artin Bey, bu fabrikanın Birinci Dünya Savaşı'na kadar varlığını koruduğunu ancak zorlu savaş şartları nedeniyle zamanla kapandığını belirtmiştir.

Çanakkale seramiklerinin biçim ve süslemelerine benzer örnekler bugün halen Ege Adaları'nda üretilmektedir (Çizer, 2008, s. 22). 17. yüzyıldan beri yoğun seramik üretimi olduğu bilinen Çanakkale'nin 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren fabrika büyüklüğünde 12 seramik atölyesinde üretim yapıldığı ve kentin en önemli gelirinin seramikçilik olduğu belirtilmektedir. Bu tarihlerde yurt dışına, özellikle Yunanistan Romanya ve Mısır'a toplu satışlar yapıldığı belirlenmiştir (Bakla, 1991, s. 196).

Mısır, Kahire İslam Eserleri Müzesi'nde de çok sayıda Osmanlı seramiği bulunmaktadır. Müze çok sayıdaki İznik ve Kütahya örnekleri dışında üç tane Çanakkale seramiğine sahiptir. Çanakkale seramikleri sayılarının az olmasına karşın oldukça kaliteli eserlerdir (Bakla, 1993, s. 56).

	
Yunanistan Michelis Vakfı bağışı, Envanter no Melt 14227, (Zographou, 2000, s. 234)	Mısır, Kahire İslam Eserleri Müzesi, (Bakla, 1993, s. 56)
Yunanistan ve Mısır'daki benzer Çanakkale seramikleri.	

Atina Benaki Müzesi dışında Çanakkale seramik örneklerine sahip bazı Yunan müzeleri; Modern Seramik Müzesi, Ulusal Tarih Müzesi, Atina Sanat Müzesi, Tarihi Folklor Larisa Müzesi, Skyros Faltaits Müzesi, Michelis Vakfı, Folklor Rodos Müzesi, diğer Yunan müzeleri ve özel koleksiyonlardır (Zographou, 2000, s. 13).

Çanakkale seramik örneklerinin ya da benzerlerinin bulunduğu bu müze ve koleksiyonlardaki seramikler de aynı Güncel Keramik Araştırma Merkezi'nin deposundaki seramikleri gibi gelecek yıllarda yapılacak bilimsel araştırmalar için yeni bir çalışma alanı oluşturabilir.

5.1. Malzeme ve Teknik

Köklü bir geçmişe sahip Çanakkale seramikleri; düşük ateşte pişirilen, biçimsel açıdan farklı, düşük kaliteli örneklerdir (Altun, 1996, s. 5). Atina Benaki Müzesi'nde bulunan Çanakkale seramiklerinin tümü kırmızı hamurludur.

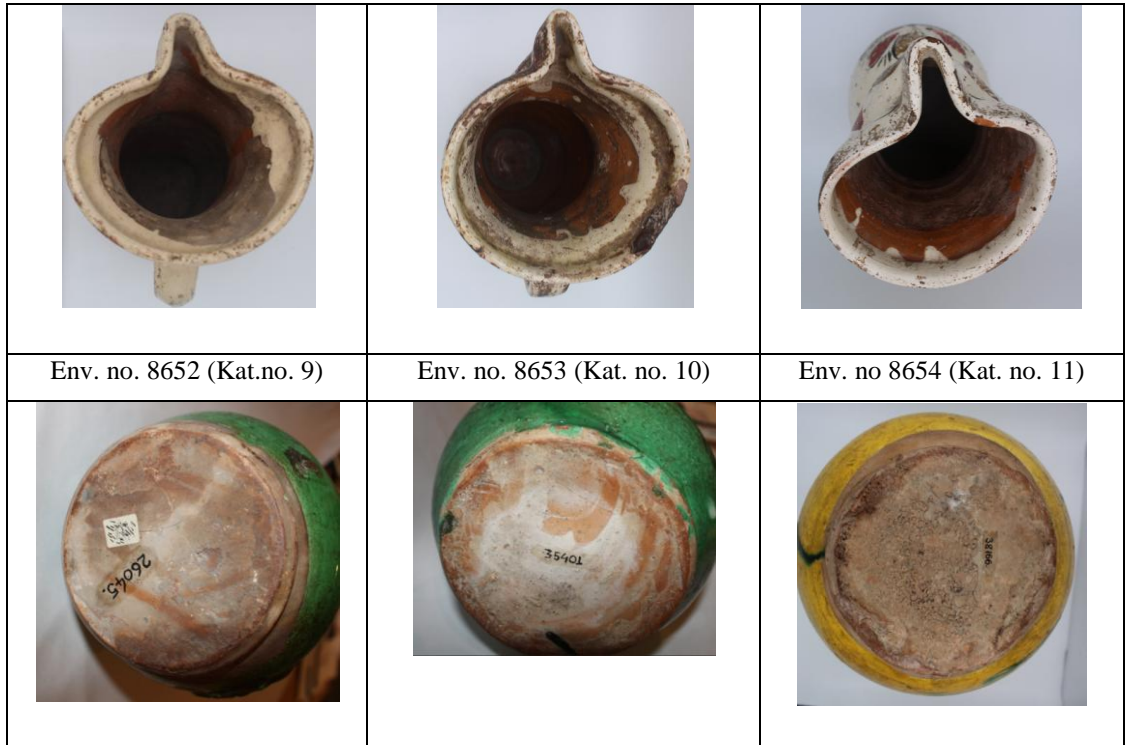
İlk defa Gönül Öney'in (1971, s. 19, 38) sınıflandırdığı ve katalog haline getirdiği Çanakkale seramiklerini erken dönem (1750-1850) ve geç dönem (19. yüzyıl sonu-20. yüzyıl başı) örnekler olarak ikiye ayırmak mümkündür. Yapılan araştırmalar sonucunda erken dönem örnekler 1670-1800 tarihleri arasına indirgenmiştir (Öney, 1986, s. 12; Zographou, 2008, s. 7, 9).

Erken dönem örneklerin kırmızı hamurlu ve beyaz astarlı, şeffaf sır altı desenli seramikler ile başladığı düşünülmektedir (Sanay, 1989, s. 19; Altun, 1999, s. 267; Okumuş, 2000, s. 319). Benaki Müzesi'ndeki en erken tarihli seramikler 17. yüzyılın

sonlarında İznik seramik fabrikalarının eksikliğini kapatmak amacıyla üretilen tabaklardır. Müzede 36 tane tabak yer almaktadır. Ayrıca tabaklar dışında erken tarihli 8657, 8658 ve 23817 envanter numaralı 3 tane kâse ve 8652, 8653, 8654, 26038 ve 44324 envanter numaralı 5 tane yonca ağızlı maşrapa örnekleri bulunmaktadır. Müzede erken dönem örneklerinin toplam sayısı 44 tanedir. Yonca ağızlı maşrapa örnekleri biçim açısından bir sonraki bölümde ayrıntılı olarak değerlendirilmiştir.

Çanakkale seramiklerinin pazar alanına Avrupalı seramik üreticilerinin girmesi, onlar ile rekabet edilememesi sonucunda bir yüzyıl önceki önemini kaybettirmiş ancak şehir içindeki ticari önemini devam ettirmiştir (Öney, 1971, s. 2).

Geç döneme ait Çanakkale seramikleri kaba, abartılı (Küçükbiçmen, 2007, s. 1) ve düşük kaliteli örnekler olarak tanımlanmaktadır (Altun, 1999, s. 274). Geç dönem Çanakkale seramiklerinde özellikle beyaz astarlı seramik kap üstüne toprak boyanın kullanıldığı örnekler bulunmaktadır. Birçok seramikte uygulanan bu yöntem, beyaz astarlı seramiğe, kırmızı toprak boyanın serpme ve akıtma tekniği ile uygulanmasıdır (Sanay, 1989, s. 30, 31). Benaki Müzesi Çanakkale seramikleri arasında 28 tane eserde kırmızı boya uygulamalarının izleri görülmektedir (Tablo 1). Kırmızı boya bazen yer yer uygulanırken bazen tüm yüzeyde kullanılmıştır. Kırmızı boya kullanımında serpme, akıtma ya da daldırma teknikleri uygulanmıştır.

Env. no. 26045 (Kat. no. 32)	Env. no. 35401 (Kat. no. 27)	Env. no. 38166 (Kat. no. 18)
		
Env. no. 26039 (Kat. no. 7)	Env. no. 26041 (Kat. no. 15)	Env. no. 26037 (Kat. no. 14)
Atina Benaki Müzesi Kırmızı boya ve beyaz astar uygulamalı seramik örnekleri. (D. Ekiz arşivi, 2019)		

Geç dönem Çanakkale seramiklerinin en tipik ve yaygın örnekleri testilerdir. Burmalı kulplu örneklerin sayısı oldukça fazladır (Altun, 1999, s. 275). Müzedeki testilerin büyük bir çoğunluğu burmalı kupa şeklindedir.

Burmalı kulplu seramiklerin yapımında sucuk tekniği kullanılmıştır. Elle yuvarlanarak uzun sucuklar haline getirilen iki parça hamurun merkezden başlayarak dolandırılması işlemidir (Sanay, 2000, s. 93).

		
Env. no. 26015 (Kat. no. 30)	Env. no. 26045 (Kat. no. 32)	Env. no. 35401 (Kat. no. 27)
		

Env. no. 26010 (Kat. no. 5)	Env. no. 38166 (Kat. no. 18)	Env. no. 26030 (Kat. no. 6)
Atina Benaki Müzesi, Burmalı kuplu seramik örnekleri. (D. Ekiz arşivi, 2019)		

Çanakkale seramiklerinin yapım teknikleri arasında çark tekniği, sucuk tekniği ve kalıp tekniği kullanılmaktadır. Döner çark tekniğinde ayak ile döndürülen milli yataklı bir çark üzerinde merkezden kaç kuvveti ile elle çekilerek biçimlendirilmektedir. Sucuk tekniğinde plastik kil hamurun elde şeritler halinde sepet örgü şeklinde tutturulması ile biçimlendirilir. Kalıp tekniği biçimi alınacak malzeme üzerinden ilk biçimin alınması ile kalıbın çıkarılması, daha sonra döküm kalıplarına doldurulan kil ya da seramik toprağının akıtılmasından sonra kalıbın açılması sonucunda oluşan biçimlendirme tekniğidir (Sanay, 1989, s. 17, 18).

Çanakkale seramiklerinde biçimler tabak ve kâseler de olduğu gibi çömlekçi çarkında tek parça olarak şekillendirilmesinin dışında, testi ve hayvan biçimli kaplarda olduğu gibi çok parçalı olarak da şekillendirilmiştir. Çok parçalı biçimlerde tornada çekilen parçalar deri sertliğindeyken, birleştirildikten sonra üstlerine kalıplarda şekillendirilmiş yaprak ve çiçek rozetler eklenmiştir (Okumuş, 2000, s. 319). Atina Benaki Müzesi'ndeki örnekleri 36 tanesinde barbutin ya da aplike tekniği kullanılmıştır.

Barbutin tekniği yaş çamur üstüne uygulanmaktadır. Kabartmalı seramikler kalıp, sıkıcı ya da püskürtücü aletler ile yapılmaktadır (Pala, 2018, s. 351, 352). Ortaçağ'ın en güzel örnekleri arasında Suriye ve Irak bölgesinde gelişip Anadolu'yu da etkileyen kaplarda baskı, kazıma ve barbutin teknikleri kullanılmıştır (Arık, 2000, s.176-177). Anadolu'ya Selçuklular tarafından getirilmiş Türk seramik sanatındaki yeni tekniklerin yanında astar akıtma ve kazıma teknikleri de görülmektedir (Sanay, 1989, s. 50).

Son dönem Çanakkale seramiklerinde barbutin ya da aplike tekniği ile kabartma olarak yapılan rozetler, yapraklar ve çiçekler (Altun, 1991, s. 104) çelenkler, saltanat armaları, kartal ya da kuş kabartmaları, plakalar, hayvan biçimli eklemler bulunmaktadır (Altun, 1999, s. 275). Seramikleri süslemek için yapılan bu rozetler kompozisyon açısından bir sonraki bölümde ayrıntılı olarak değerlendirilmiştir. Aplike ya da barbutin tekniği kullanılarak yapılan bu rozetler kalıp tekniği ile üretilmiştir.

Çanakkale'nin 19. yüzyılın sonu ve 20. yüzyılın başına tarihlenen hayvan biçimli ve at başlı kapların yapımında kalıp tekniği kullanılmıştır. Bu kaplar alçıdan ya

da tahtadan hazırlanan çoğaltma amacıyla yapılan kalıp içine akışkan haldeki kilin akıtılmasıyla yapılmaktadır (Sanay, 1989, s. 33).

		
Env. no. 26044 (Kat. no. 24)	Env. no. 26016 (Kat. no. 21)	Env. no. 26034 (Kat. no. 36)
Atina Benaki Müzesi, Hayvan biçimli aplike süslemeli seramikler. (D. Ekiz arşivi, 2019)		

Sırtlarındaki delikten doldurulan bu kaplar, ağızlarındaki delikten boşaltılmaktadır. Göz, ağız, yele, eyer gibi detaylar barbutin tekniğinde yapılmıştır. Kuyrukları sırta doğru kıvrılarak kulp bölümünü oluşturmaktadır. Arkasındaki delikten doldurulan bu kaplar da ağızlarındaki delikten boşaltılmaktadır (Öney, 1971, s. 14; Altun, 1996, s. 14). Atina Benaki Müzesi'nde yer alan köpek biçimli kandil, 2 tane hayvan biçimli kap ve 2 tane at başlı testi kalıplama tekniği kullanılarak üretilmiştir.

		
Env. no. 26164 (Kat. no. 1)	Env. no. 8647 (Kat. no. 2)	Env. no. 19137 (Kat. no. 3)
Atina Benaki Müzesi, Hayvan biçimli seramikler. (D. Ekiz arşivi, 2019)		

5.2. Biçim

Geniş kullanım alanına sahip seramiklere farklı alanlarda ihtiyaç duyulmuştur. Kap kacaklar yemek pişirme, ikram etme, taşıma, saklama ve aydınlatma işlevlerinde kullanılmaktadır. Seramiklerin kullanım amaçları onların biçimlenmesindeki temel etkenlerdendir. Farklı işlevlere sahip seramikler farklı biçimler kazanmıştır.

Önemli bir üretim merkezi olan Çanakkale’de üretilen örnekler biçimleri ile birbirinden ayrılabilen tabak, kâse, küp, sürahi, testi, vazo, nargile ve biblo gibi farklı kullanım alanlarına hitap eden zengin örneklerdir.

Müzedeki yapılan çalışmada seramikler türlerine ya da biçim ve ağız yapılarına göre gruplara ayrılmıştır. Müzedeki seramikler türlerine göre 7 gruba ayrılmaktadır (Grafik 1). Bunlar tabak, hayvan biçimli kap, kâse, maşrapa, testi, şişe, kandildir. Bu seramiklerden testi ve maşrapa örnekleri kendi içlerinde biçim ve ağız yapılarına göre farklı gruplara ayrılmaktadır. Testiler biçimlerine ve ağız yapılarına göre kendi içinde 5 gruba ayrılmaktadır (Grafik 2). Bunlar halka gövdeli testiler, düz ağızlı testiler, kuş başlı gaga ağızlı testiler, kuş başlı çıkıntılı emzikli testiler ve at başlı testilerdir. Maşrapa örnekleri ise ağız yapılarına göre 3 gruba ayrılmaktadır (Grafik 3). Bunlar düz ağızlı maşrapalar, gaga ağızlı maşrapalar ve yonca ağızlı maşrapalardır.

Atina Benaki Müzesi’ndeki en dikkat çekici Çanakkale seramik örneklerinden olan yonca ağızlı maşrapalardan müzede 5 tane bulunmaktadır. Bu ağız tipine sahip maşrapa örneklerine Türkiye’deki müzelerde rastlanmamaktadır. Maşrapaların müzedeki envanter bilgilerinde üretim yerleri Çanakkale olarak sonradan eklenmiştir. Ancak Öney (1971, s. 39) yonca ağızlı maşrapaların sır üstü tekniği ile Çanakkale örneklerinden ayrıldıklarını ve Ege Adaları üretimi olduklarını ifade etmektedir. Ancak Zographou (2000, s. 282) desenleri açısından Çanakkale bölgesine ait bu örneklerin erken örneklerin saplarının tıknaz (kısa, kalın) olduğunu ve geç örneklerin ise burmalı kulplu olduğunu belirtmektedir. Zographou (2008, s. 10) Çanakkale seramiklerinin Doğu Ege adalarında yeni bir beğeni yarattığını ve ünü bölge sınırlarını aşan Çanakkale seramiklerinin daha erken tarihlerde İtalya Apulia (Puglia) bölgesinden ithal edilen seramik eserleri biçim açısından taklit ettiğini belirtmektedir. Zographou (2008, s. 20) Atina Benaki Müzesi’ndeki 8653 Envanter numaralı maşrapanın Ege adalarında beğenilen ve tercih edilen İtalya erken örneklerini takip eden (prototip) Çanakkale eseri olduğunu ifade etmektedir.

Yonca ağızlı kaplar ile Frig dönemi ile karşılaşılımaya başlanmıştır (Pekyaman, 2008, s. 29). Frig dönemi örnekleri ile benzerlik gösteren Hellen seramiklerinde karşılaşılımaya devam etmiş (Kürkman, 2005, s. 24) Hitit dönemi seramiklerinde ve (Kürkman, 2005, s. 19) kendinden önceki dönemin özelliklerini devam ettiren Bizans seramiklerinde de bu biçimde örnekler üretilmiştir (Kürkman, 2005, s. 28). Roma ve Bizans dönemlerinde yapılan çanak çömlekler geleneksel Anadolu çömlekçiliğinin devamı, Osmanlı dönemi Çanakkale seramiklerinin de temelini oluşturmaktadır (Ayda, 1997a, s.374). Akköy’de Helenistik Çağ’dan Erken Bizans, Geç Bizans, Roma ve Osmanlı Dönemi’ne kadar uzadığını gösteren seramik parçalar bulunmuştur (Yılmaz, 2018b, s. 432, 436). Köklü bir geçmişe sahip Çanakkale bölgesi ustalarının bölgeye ulaşmış erken tarihli örneklerden etkilenmesi muhtemeldir.

8652, 8653, 8654, 26038, 44324 envanter numaralı yonca ağızlı maşrapaların Çanakkale’nin erken örnekleri olduğu düşünülmektedir. Ancak yonca ağızlı maşrapa örneklerinin Güney İtalya’daki Puglia da fazlaca üretilmesi Atina Benaki Müzesi’nde karşılaşılan Çanakkale örnekleri ile ilişkili olabileceğini de düşündürmektedir. Yonca ağızlı örneklerin ortaya çıkışında Çanakkale ustalarının bu ağız biçimi ile daha önce karşılaştığı olma ya da hayal güçleri ile şekillenmiş olma ihtimali bulunmaktadır.

Benaki Müzesi’nde bulunan Çanakkale’nin erken dönemlerine ait 8652, 8653, 8654, 26038, 44324 envanter numaralı yonca ağızlı maşrapaların süslemelerinin Çanakkale bölgesine ait erken dönem örnekler ile yakından benzerlik göstermesi, bu maşrapaların sap kısımlarının tıknaz olması (kısa, kalın) Çanakkale’nin erken örnekleri olma ihtimalini kuvvetlendirmektedir.

Çanakkale’nin geç dönemine tarihlenen seramikler, kaba, abartılı (Küçükbiçmen, 2007, s. 1) ve düşük kaliteli örnekler olarak tanımlanmaktadır (Altun, 1999, s. 274). 19. ve 20. yüzyıla tarihlenen geç dönem Çanakkale seramikleri; kapaklı kâseler, şekerlikler, testiler, vazolar, saksılar, zarf ve fincanlar, mangallar, şamdanlar, mataralar, hayvan ve insan biçimli kaplar (Öney, 1971, s. 10-39) baharatlıklar, yağ kandilleri, gaz lambaları, meyvelikler, sepetler, şekerlikler, fiçiler, çaydanlık, tepsi, tabla, kalemlik ve yazı takımlarıdır (Altun, 1996, s. 122-149).

Testiler kullanım amaçlarına göre kendi içinde sınıflandırılmaktadır. Testiler kendi içinde su testisi, derviş testisi, nargile ve süs eşyası olarak ayrılmaktadır (Öney, 1971, s. 10; Öney, 1976, s. 130).

Ağız biçimlerine göre; düz ağızlı, kuş başlı gaga ağızlı, kuş başlı çıkıntılı emzikli, at başlı olarak sınıflandırılabilir (Sanay, 1989, s. 26-28). Atina Benaki Müzesi'nde Çanakkale üretimi 43 tane testi bulunmaktadır. Bunlardan; 8 tanesi düz ağızlı testi, 13 tanesi kuş başlı çıkıntılı emzikli, 17 tanesi kuş başlı gaga ağızlı, 2 tanesi at başlı, 2 tanesi halka gövdeli ve bir tanesi köpek başlıdır (Grafik 2).

19. yüzyıl ortaları ve 20. yüzyıl başlarına kadar ki zaman dilimine tarihlenen bu seramikler zevksiz ve aşırı barok süslemeli seramikler olarak değerlendirilmektedir. Şişman gövdeli uzun boyunlu, kuş başlı gaga ağızlı ya da kuş başlı çıkıntılı emzikli, ağız bölümü bazen süzgeçli, başın arkasında testiyi doldurulmak için üçgen bir açıklığa sahip, gövde, boyun ve ağzın ön tarafında çiçek, yaprak, kuş vb. kabartma rozetler ile süslüdür (Öney, 1971, s.10; Sanay, 1989, s. 24). Kuş başlı gaga ağızlı testilerin ağzının iki yanında göz hissi veren kabartma rozetler ve bazen de taç hissi veren bir başlık yer almaktadır. Kuş başlı çıkıntılı emzikli örneklerde kafasının üstünde hotoz ve emzik üzerinde ibik hissi veren çıkıntılar bulunmaktadır.

Kendilerine özgü özellikleri bulunan Çanakkale seramiklerinin biçimlendirilmesinde günlük ihtiyaçların, efsanelerin, dini inanışların, yazılı olmayan kültür mirasının etkileri oldukça fazladır (Ayda, 1997a, s. 374). Çanakkale seramikleri geçmiş ile gelecek arasında bağ kuran örneklerdir (Karagül, 2017, s. 41). Seramiklere sembolik anlamlar yükleyerek değerlerinin artırılması, geleneklerin nesillerce sürdürülmesi yörenin kültür zenginliğini göstermektedir.

Kuş başlı gaga ağızlı seramikler kız çocuklarının, ağzı kuş başlı çıkıntılı emzikli olanların erkek çocuklarının doğumundan sonra lohusa şerbeti ikramında kullanıldığı inancı bulunmaktadır (Altun, 1996, s. 13; Altun, 1999, s. 275). Ayrıca yeni evlenen kızların çeyizlerine konulduğu da bilinmektedir. Seramiklerin kullanıldığı bir başka yer ise cenazelerdir. Testilerin üzerine ölen kişi erkeğe mendil, kadınsa tülbent bağlanmaktadır. Defin işleminden sonra toprak Çanakkale testisi ile sulanmaktadır. Tülbent ya da mendilin bir fakire ya da istenilen bir kişiye verilmesi de yörenin geleneğidir (Okumuş, 2000, s. 321). Avrupa ülkelerinde de yoğun olarak karşılaşılan Çanakkale seramikleri, yurt içinde ve dışında aile kültüründe önemli bir yere sahiptir ve yabancı ülkeler için de manevi değer taşımaktadır (Zographou, 2008, s. 7). Çanakkale seramiklerine duyulan sevgi zamanla artmıştır. Hristiyan geleneklerinde ise çocuklar, Çanakkale sürahilerinden akan su ile vaftiz edilmektedir. Ayrıca 18. ve 19.

yüzyıllarda Yunanistan'da birçok evin duvarında süsleme amacıyla Çanakkale seramikleri kullanılmaktadır (Güler, 2008, s. 82).

Hristiyan geleneklerinde yeni doğan bebeğin vaftizi için kullanılan testilerin, Türk doğum geleneklerinde doğumu müjdelemek için sunulan içeceği dağıtılmasında kullanılması ülkeler arasındaki etkileşimin seramik eserler ile kalmayıp gelenek ve göreneklere yansıdığını göstermektedir.

Gaga ağızlı kaplar ile Frig dönemi ile karşılaşmaya başlanmıştır (Pekyaman, 2008, s. 29). Frig dönemi ile birlikte yonca ağızlı, gaga ağızlı ve uzun emzik çıkıntılı gibi birçok farklı biçimde seramik ile karşılaşmaya başlanmıştır. Bu seramiklerin benzer biçimlileri ile Hellen, Hitit ve Bizans seramiklerinde karşılaşmaya devam etmiştir (Kürkman, 2005, s. 24-28). Bu testilerden kesik gaga ağızlı bir örneğin boyununun iki tarafında kabarcıklar vardır. Bu kabarcıklar gözlü testilerin yerel örnekleridir.

Kuş başlı ve kuş gagalı seramikler Uygurlar tarafından da kullanılmıştır. Çinliler bu kapları “*Hu*” olarak adlandırmıştır. Türkler bu kaplar için “*Kazluya baş*” (kaz gibi baş) tanımını kullanmışlardır. Testi ve ibriklere “*Olma*” adı verilmiştir. Türkler bu testi ve ibrikleri hayvan ve insan betimlemeleri ile süslemektedir (Esin, 1981, s. 218). Hayvan biçimli, özellikle at (iğdiş) biçiminde madeni kapların etkisi ile seramikler yapılmıştır. Uygur savat işine benzer süslemeli seramikler üretilmektedir (Sanay, 1989, s. 45, 47). Roma ve Bizans dönemlerinde yapılan çanak çömlekler geleneksel Anadolu çömlekçiliğinin devamı, Osmanlı dönemi Çanakkale seramiklerinin de temelini oluşturmaktadır (Ayda, 1997a, s.374). Akköy'de Helenistik Çağ'dan Erken Bizans, Geç Bizans, Roma ve Osmanlı Dönemi'ne kadar uzadığını gösteren seramik parçalar bulunmuştur (Yılmaz, 2018b, s. 432, 436). Köklü bir geçmişe sahip Çanakkale bölgesi ustalarının bölgeye ulaşmış erken tarihli örneklerden etkilenmesi muhtemeldir.

Farklı biçimlerdeki vazo ve testiler arasında en ilginç olanları at başlı testilerdir. Ağızları at başlı, ayaklı ve şişman gövdeli, ince boyunlu testiler, barok özelliklere sahip farklı örneklerdir. At başlı testinin boyun kısmı kanatlıdır. Atın kuyruğu, testinin kulpu olarak düşünülmüştür. Gövdenin ön ve yan taraflarında aplike tekniği ile yapılmış çelenk, yaprak ve çiçek rozetleri, iki yanında içine çiçek ya da mum koymak için boş bırakılan lale biçiminde çıkıntılar yer almaktadır (Öney, 1971, s. 12; Altun, 1999, s. 276). Atina Benaki Müzesi'nde iki tane at başlı Çanakkale

seramiği bulunmaktadır. Bunlardan 26034 envanter numaralı at başlı testi incelenerek katalog haline getirilirken 26025 envanter numaralı at başlı testinin autocad çizimi yapılamamış, birebir fotoğrafları çekilememiş, toplu olarak yapılan fotoğraflama ve müzeden edinilen bilgiler doğrultusunda bir çalışma yürütölmüştür.

	
Env. no. 26025 (Kat. no. 59)	Env. no. 26034 (Kat. no. 60)
Atina Benaki Müzesi, At başlı seramikler. (D. Ekiz arşivi, 2019)	

26034 envanter numaralı at başlı testi önünde yer alan plakaya haç işareti ya da iki yana bakan at başları yerleştirilmiştir. Bu biçim doğu Ege’de 19. yüzyılın sonu ve 20. yüzyılın başında kullanılmıştır. Çelenkler kıvrımlı temalar ile tekrarlanmaktadır. Çelenk ile boyun arasında yerleştirilmiş papatyalar bulunmaktadır. 19. yüzyılın sonu ile 20. yüzyılın başına ait bu örnekler ile Ankara Etnoğrafya Müzesi’nde, Salih Güven’in, Sevgi Gönöl’ün ve Vasilis Kiryazopol’un Koleksiyonlarında karşılaşılmaktadır (Zographou, 2000, s. 291). Bu örneğin benzerleriyle Suna İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu’nda (Altun, 1996, s. 91), SHM 14061-P 546 envanter numarasıyla Sadberk Hanım Müzesi’nde (Soustiel, 2000, s. 198) ve yaptığımız çalışma sırasında Atina’nın merkezinde Monastiraki Metro İstasyonu’nun yanında bulunan Ifestou Caddesi’nde küçük bir meydan olan Avissynias Meydanı’ndaki Martin Gialova Antika dükkânında karşılaşılmıştır.

		
Martin Gialova Antika Dükkânı (D. Ekiz arşivi, 2019)	Suna İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu (Altun, 1996, s. 91)	Sadberk Hanım Müzesi (Soustiel, 2000, s. 198)
Gövdenin ortasındaki plakada yer alan iki yana bakan at başı süslemeli seramikler.		

Çanakkale halkının yaşamında atın büyük önemi vardır. At koşum takımlarının satıldığı yer olarak bilinen çarşı günümüzde Aynalı Çarşı adıyla bilinmektedir. Tüm bunların seramiklerde fazlaca karşılaşılan at biçimli kabın ortaya çıkmasında etkili olduğu düşünülmektedir (Okumuş, 2000, s. 322). Kanatları bulunan at başlı testilerin mitolojik kaynaklı olduğu görüşü de bulunmaktadır (Sanay, 1989, s. 23; Sanay, 2000, s. 95, 96). At başlı testilerin ortaya çıkmasında efsanevi “*Truva Atı*” etkili olmuştur (Okumuş, 2000, s. 322).

Bu testiler, bazen Çanakkale seramiklerinin en zevksiz, kötü heykele benzer, grotesk örnekler (Öney, 1971, s. 11-12), bazen ince bir zevkin ürünü (Sanay, 2000, s. 95, 96), bazen de Türk sanatına konu, desen ve buluş getiren ilgi çekici örnekler (Öney, 1982, s. 12) olarak tanımlanmaktadır.

Bu örneklerin dışında gövdesinde Osmanlıca “Yadigâr” yazısının bulunduğu örnekler de vardır. Bu örneklerden biri Atina Benaki Müzesi’ndeki 26035 envanter numaralı eserdir. Aynı türden bir örnek Ankara Etnoğrafya Müzesi’nde 24225 envanter numarası ile yer alırken (Kılıçoğlu, 2019, s. 48), Suna İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu’nda da bir örneği bulunmaktadır (Altun, 1996, s. 67). Atina’da Martin Gialova Antika Dükkânında da aynı örnek ile karşılaşılmıştır.

Ayrıca “Ya Hüseyin Kerbela yazısının bulunduğu 282 ya da 7341⁴⁰ envanter numaralı bir örnek Çinili Köşk’te sergilenmektedir (Öney, 1971, s. 33; Tengiz, 2012, s. 105; Kılıçoğlu, 2019, s. 36).

⁴⁰ Öney (1971, s. 30)’in yayınında 282 envanter numaralı olarak geçen kap, Kılıçoğlu (2019, s. 36) envanterinde 7341 numara ile kayıtlıdır.

Türkiye’de ya da yurt dışında müze ve özel koleksiyonlarda yapılacak çalışmaların artması ile bu zengin kültür birikiminin yansıdığı farklı biçimler ile karşılaşılacaktır. Çalışmamız sırasında belirlediğimiz Çanakkale bölgesi üretimi olan ve bugüne kadar hiçbir benzeri bulunmayan 26164 envanter numaralı köpek biçimli kandil bunun en güzel örneğidir.

Atina Benaki Müzesi’ndeki 26035 envanter numaralı testinin sağında ve solunda direğe asılı olan 2 bayrak dalgalanır vaziyettedir. Sol taraftaki mavi, krem ve kırmızı renkli Fransız bayrağı sağ taraftaki ise mavi beyaz çizgili Yunan bayrağıdır. Hatıra yazısının üzerinde yaprak biçimli rozetin alt tarafının iki yanında “Z ve E” harfleri bulunmaktadır. Bu tip testilerin Çanakkale üretimlerinin ünleneceğini öngören Yunanlı armatörlerin siparişi olduğu ve Fransız bayrağının ise Türk, İngiliz ve Fransızların birleşerek Ruslara karşı savaştığı Kırım savaşı anısına yapıldığı düşünülmektedir. Bayrak deseni 18. ve 19. yüzyılların başındaki Çanakkale üslubuna uygun yapılmıştır. Bu bayraklı örneklerin benzerleri ile İstanbul Çinili Köşk’de 41/214 ÇK envanter numaralı tabakta, Atina Benaki Müzesi’ndeki 8641 envanter numaralı tabakta ve 26027 envanter numaralı kuş başlı gaga ağızlı testide karşılaşılmaktadır. Ayrıca Fransız ve Yunan bayraklarının dalgalandığı bu testiler B. Kiriozopulu’nun Koleksiyonundakiler ile benzerlik göstermektedir. Bu coğrafyada deniz hakimiyetine sahip olmak isteyen ülkelerin bu isteklerini seramik eserlere de yansıttığı görülmektedir (Zographou, 2000, s. 18).

Özellikle testilerin gövde kısımlarında karşılaşılan at, kartal, haç, püskül, çelenk, Osmanlı arması, ay ve yıldız rozetleri seramiklerin siyasi birer imge amacı ile kullanılmış olabilecekleri fikrini akla getirmektedir.

Osmanlı’da özellikle 18. yüzyıl ile birlikte başlayan rozet ve nişan geleneği devlet adına gösterilen üstün başarı ve yararlılıklarından dolayı hak eden kişileri onurlandırmak amacıyla yapılmıştır (Eldem, 2004, s. 21). Tasvir-i Hümayun adı verilen nişanlar ile Osmanlı padişah portreleri siyasal amaçla propaganda aracı olarak kullanılmıştır. 19. yüzyılda taşınabilir boyutlarda ve türlerde üretilen padişah portreleri hem geçiş hanedanı hem de saltanat süren padişahın her çevrede tanınır bir konuma getirmiştir (Renda, 1999, s. 22) Osmanlı padişahlarının imgelerinin yaygınlaşmasını desteklemeleri yenileşme hareketlerinin sanat alanına yansımaları sağlamıştır (Küçükhasköylü, 2007, s. 178). Tasarım olarak etkileyici bu nişanlar büyük bir

propaganda aracı olarak kullanılmıştır. Propaganda aracı olarak kullanılan rozet, madalya ve iğneler farklı biçimler kazanmaya başlamıştır (Erüreten, 2001, s. 14).

Ülkeler arasında yayılım gösteren, ulaştığı bölgede sahiplenilerek benzerlerinin üretiminin yapıldığı ve üretiminde farklı kültür ve inançlara sahip ustaların birlikte çalıştığı Çanakkale seramik örneklerinde bu yansımaların izlerini görmek mümkündür. Özellikle testilerin gövdelerinde karşılaşılan Osmanlı arması, ay yıldız kabartmaları, haç işareti, at, kartal, püskül ve çelenk betimlemeleri ile bu seramiklerin döneminin siyasi imgelerini yansıttığı söylenebilir.

19. yüzyıl sonu 20. yüzyıl başına tarihlenen halka gövdeli testiler diğer bir testi grubunu oluşturmaktadır. Dışa dönük ağızlı, kısa boyunlu, dalgalı kulplu, uzun çıkıntılı emzikli, gövdesi halka biçiminde, alçak kaideli örneklerdir (Altun, 1996, s. 14). Süs eşyası olarak değerlendirilen bu testiler zevksiz örnekler olarak tanımlanmaktadır (Öney, 1971, s. 12). Atina Benaki Müzesi'nde 2 tane halka gövdeli testi bulunmaktadır. Bu tip 19. yüzyıl üretimi olan örneklerin benzerleri Sadberk Müzesi'nde, Sevgi Gönül ve Suna-İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonlarında (Altun, 1996, s. 108-111), Salih Güven Koleksiyonunda, Ankara Etnoğrafya Müzesi'nde, Londra Victoria ve Albert Müzesi'nde (Zographou, 2000, s. 323, 324, 337) karşılaşılmaktadır. Ayrıca Çinili Köşk'te de 2 tane halka gövdeli Çanakkale seramiği bulunmaktadır. (Tengiz, 2012, s. 83, 84).

Çanakkale seramiklerinin birçoğunu 19. yüzyıl sonu 20. yüzyıl başlangıcına tarihlenen hayvan ve insan biçiminde yapılmış seramikler oluşturmaktadır. Bu kapların su kabı, şekerlik, kutu ve baharatlık gibi farklı işlevlerde kullanıldığı düşünülmektedir. At, aslan, boğa, deve, balık biçiminde yapılanların su kabı olduğu belirtilmektedir (Öney, 1971, s. 14; Altun, 1996, s. 14).

Sıvı kapları arasında dikkat çeken biçimlerden biri de ağız kenarından sırtı uzanan kulpu olan dört ayaklı hayvan biçimindeki örneklerdir. Arkeoloji literatüründe bu kaplar “riton” olarak adlandırılmaktadır (Kürkman, 2005, s. 16).

Çok sevilen törensel içki kapları olan ritonların da boğa başı, aslan, geyik gibi hayvanların soyut ifadeleri biçiminde yapıldıkları görülmektedir.

Hitit dönemi seramiklerinde hayvan figürlerinin yoğun olduğu ve kap kacaklarda kulp ve emzik gibi yeni eklemelerin olduğu görülmektedir. Bu döneme ait kap kacak türleri; adak kapları, bardaklar, sivri dipli ikiz bardaklar, fincanlar, maşrapalar, çaydanlıklar, çanaklar, çift kulplu kadehler, riton, boğa, at ve kurt başı

parçaları, süzgeçli ve gaga ağızlı testiler, ağırşaklar, dokuma ağırlıkları, kapaklar, çift kulplu küpler, kaideler ve mühürlerdir (Kılıç, 2016, s. 25). Atina Benaki Müzesi'nde hayvan biçimli yapılan seramiklerin bir tanesi aslan, diğeri at biçiminde yapılmıştır. Ayrıca köpek biçiminde yapılan kandil ünük bir eserdir.

Köpek biçimli kandil benzeri seramikler 19. yüzyılın sonu ve 20. yüzyılın başında Yunanlılar tarafından sevilmektedir. At ve aslan biçimli kapların benzerleri ile İstanbul Sadberk Hanım Müzesi'nde, Suna-İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu'nda ve Victoria ve Albert Müzesi'nde karşılaşılmaktadır. Hayvan biçimli seramikler antik dönemin sevilen kapları hatırlatmaktadır (Zographou, 2000, s. 353). Çanakkale seramiklerinde hayvan ve insan biçimli kaplar ile fazlaca karşılaşılmaktadır.

Atina Benaki Müzesi'ndeki seramikler kaideleri açısından alçak ve yüksek olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır.

Atina Benaki Müzesi'nde yer alan Çanakkale bölgesine ait testi ve maşrapalar 54 tanedir. Bir tanede nerede üretildiği bilinmeyen ancak Çanakkale benzeri olan testi bulunmaktadır. Bu testilerden 43 tanesi alçak kaideli, 12 tanesi yüksek kaidelidir. Yüksek kaideli olanların tümü halka biçimlidir. Alçak kaideli olanlardan halka gövdeli 2 testinin kaidesi de halka biçimlidir (Tablo 6, Grafik 6).

Günümüze az sayıda ulaşmış olan ayrıntılı işçiliğe sahip efe biçimli seramiklerin biblo (Öney, 1971, s. 15), kaplumbağa biçiminde yapılanların kutu ve kuş vb. hayvan biçimindeki seramiklerin ise kâse, şekerlik, baharatlık gibi işlevlerde kullanıldığı düşünülmektedir (Altun, 1996, s. 14; Okumuş, 2000, s. 322). Atina Benaki Müzesi'nde bu tip örnekler rastlanmamaktadır. Ancak Μπέτυ Ψαροπούλου'nun (Bety Psaropoulou) Güncel Keramik Araştırma Merkezi tarafından yayınlanan Τσανάκκαλε: το κάστρο των αγγείων (*Çanakkale: Seramiklerin Kalesi*) adlı Yunan dilinde periyodik sergi katalogunda çok sayıda biblo, kâse, şekerlik, baharatlık gibi örnekler ile karşılaşılmaktadır (Ψαροπούλου, 2006, s. 129-136).

Mangallar Çanakkale seramikleri arasında nadir karşılaşılan örneklerdir (Öney, 1971, s. 15; Okumuş, 2000, s. 323). Çanakkale seramikleri arasında ayrıntıları ile işlenmiş gemi biçiminde biblo görümlü gaz lambaları da bulunmaktadır. Ankara Etnoğrafya Müzesi'nde 19. yüzyıl sonu 20. yüzyıl başlangıcına tarihlenen şamdan seramikten şamdan yapıldığını gösteren nadir örneklerdendir (Altun, 1996, s. 15). Bu seramikler biçim açısından Selçuklu ve Osmanlı dönemine ait diğer örnekler ile benzerlik göstermektedir (Öney, 1971, s. 14; Okumuş, 2000, s. 322). Müzede bu

amaçta kullanılan benzer bir örnekler bulunmamaktadır. Ancak Μπέτυ Ψαροπούλου'nun (Bety Psaropoulou) (2006 s. 138) yayınladığı sergi kataloğunda Atina'da Güncel Keramik Araştırma Merkezi'nde yer alan çok sayıda gemi biçimli biblo görünümlü gaz lambası örneği bulunmaktadır.

5.3. Kompozisyon

Seramik eserler dönemin beğenisini yansıtan farklı şekil ve desenler ile süslenmiştir. Seramik ustalarının farklı teknikler ile hayal güçlerini yansıtan kompozisyonlar oluşturmaları onların bu alandaki bilgi ve yeteneklerini yansıtmaktadır. Önemli bir üretim merkezi olan Çanakkale örnekleri desenleri açısından da birbirinden ayrılabilen zengin örnekler sunmaktadır. Kompozisyon açısından zengin olan erken örnekler zamanla yerini biçim açısından zenginleşen geç dönem örneklerle bırakmıştır.

Atina Benaki Müzesi'nde 35 tane tabak yer almaktadır. Müze'deki erken tarihli örnekler olan tabaklar desenlerine göre gruplandırılabilirler. Bunlar; rozet biçiminde çiçek desenli tabaklar, çiçek demetli tabaklar, üsluplaştırılmış kıvrımlı tabaklar, astar akıtmalı tabaklar, gemi ve yelken desenli tabaklar ve cami ve köşk betimlemeli tabaklar olarak gruplandırılabilirler.

Müzede 6 tane rozet biçiminde çiçek desenli tabak, 2 tane çiçek demetli tabak, 19 tane üsluplaştırılmış kıvrımlı tabak, 2 tane astar akıtmalı tabak, 5 tane gemi ve yelken desenli tabak, bir tane cami ve köşk betimlemeli tabak ve son olarak da nerede üretildiği bilinmeyen ancak Çanakkale üretimi benzeri olan bir örnek sergilenmektedir.

Gönül Öney'in (1971, s. 3-7) sınıflandırdığı çukur tabaklar günümüze en fazla sayıda ulaşan erken dönem örnekleridir. Ayrıca müzede yer alan örneklerin dışında savaş toplarının, ay ve yıldız betimlemelerinin resmedildiği örnekler de bulunmaktadır. Savaş toplarının yanlarında üsluplaştırılmış çiçek desenlerine, gemi ve yelken desenlerin yanındaki balıklar, belli belirsiz kürekli ve insansız kayıkların çizilmesi, dalgaların basit çizgilerle yapılması tabaklara naif bir görünüm kazandırmaktadır (Altun, 1999, s. 268-269; Okumuş, 2000, s. 319).

Mısır Kahire İslam Eserleri Müzesi'nde yer alan Osmanlı seramiklerinden İznik ve Kütahya örnekleri dışında üç tane Çanakkale seramiği bulunmaktadır. Savaş

toplarının resmedildiği tabak bu örneklerden birisidir (Bakla, 1993, s. 56). Aynı konulu bir diğer seramik Sadberk Hanım Müzesi'nde bulunmaktadır (Soustiel, 2000, s. 188).

	
Mısır, Kahire İslam Eserleri Müzesi (Bakla, 1993, s. 56)	Sadberk Hanım Müzesi (Soustiel, 2000, s. 188)
Savaş toplarının betimlendiği seramikler.	

Atina Benaki Müzesi'nde 6 tane örneği bulunan rozet biçiminde çiçek desenli tabaklar seramik bölümünün çıkış açıklığı üzerindeki kısımda İtalya ve İngiltere'ye ait tabaklar ile birlikte sergilenmektedir.

		
Env. no. 8669 (Kat. no. 64)	Env. no. 8642 (Kat. no. 63)	Env. no. 30640 (Kat. no. 66)
		
Env. no. 30642 (Kat. no. 67)	Env. no. 30639 (Kat. no. 65)	Env. no. 30643 (Kat. no. 68)
Atina Benaki Müzesi, Rozet biçiminde çiçek desenli seramikler. (D. Ekiz arşivi, 2019)		

Rozet biçiminde çiçek desenli tabakların benzerleriyle Sadberk Hanım Müzesi'nde, (Soustiel, 2000, s. 183-185) Çinili Köşk'te, (Öney, 1971, s. 20-21) Mısır, Kahire İslam Eserleri Müzesi'nde (Bakla, 1993, s. 56) Victoria ve Albert Müzesi'nde (Öney, 1971, s. 22) ve Suna İnan Kıraç Vakfı koleksiyonunda (Altun, 1996, s. 22-25) karşılaşılmaktadır.

		
Sadberk Hanım Müzesi, Env. no. SHM 4252-HK 1189 (Soustiel, 2000, s. 183)	Sadberk Hanım Müzesi, Env. no. SK 406 (Soustiel, 2000, s. 184)	Sadberk Hanım Müzesi, Env. no. SHM 4022-HK.959 (Soustiel, 2000, s. 185)
		
Sadberk Hanım Müzesi, Env. no. SHM 4266-HK 1203 (Soustiel, 2000, s. 185)	Çinili Köşk, Env. no. 228 (Öney, 1971, s. 20)	Çinili Köşk, Env. no. 236 (Öney, 1971, s. 21)
		
Çinili Köşk, Env. no. 237	Victoria ve Albert Müzesi, Env. no. 186-1892	Mısır, Kahire İslam Eserleri Müzesi

(Öney, 1971, s. 20)	(Öney, 1971, s. 22)	(Bakla, 1993, s. 56)
		
Victoria ve Albert Müzesi, Env. no. 187-1892 (Öney, 1971, s. 20)	Çinili Köşk, Env. no. 224 (Öney, 1971, s. 21)	Suna İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu (Altun, 1996, s. 22)
		
Suna İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu (Altun, 1996, s. 24)	Suna İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu (Altun, 1996, s. 24)	Suna İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu (Altun, 1996, s. 25)
Rozet biçiminde çiçek desenli seramikler.		

Çiçek demetli tabaklardan Atina Benaki Müzesi'nde 2 tane yer almaktadır. Bu tabakların tümü de seramik bölümünün çıkış açıklığı üzerinde yer alan kısımda İtalya ve İngiltere'ye ait tabaklar ile birlikte sergilenmektedir.

	
Env. no. 8660 (Kat. no. 69)	Env. no. 30641 (Kat. no. 70)

Çiçek demetli tabakların benzerleriyle Sadberk Hanım Müzesi'nde (Soustiel, 2000, s. 183-185), Çinili Köşk'te (Öney, 1971, s. 20-21), Mısır Kahire İslam Eserleri Müzesi'nde (Bakla, 1993, s. 56) ve Victoria ve Albert Müzesi'nde (Öney, 1971, s. 22) karşılaşılmaktadır.

		
Victoria ve Albert Müzesi, Env. no. 879-1884 (Öney, 1971, s. 22)	Victoria ve Albert Müzesi, Env. no. 326-1903 (Öney, 1971, s. 21)	Çinili Köşk, Env. no. 239 (Öney, 1971, s. 21)
		
Sadberk Hanım Müzesi, Env. no. SHM 4020-HK 957 (Soustiel, 2000, s. 187)	(Sanay, 2000, s. 93)	
Çiçek demeti desenli seramikler.		

Erken dönem ait çukur tabaklar merkezi desen kompozisyona sahiptir. Çanakkale seramik ustaları gözlem yeteneklerini, ince zevklerini, teknik üstünlüklerini ve yalın çizgilerdeki üsluplaştırma yeteneklerini sunmakta oldukça başarılıdır (Sanay, 1989, s. 28, 29). Atina Benaki Müzesi'ndeki 36 tane tabaktan 33 tanesi merkezi desen kompozisyonuna sahiptir. Tabanın merkezine yerleştirilen desenlerden 19 tanesi üsluplaştırılmış kıvrım dallı, 6 tanesi rozet biçiminde çiçek desenli, 2 tanesi çiçek

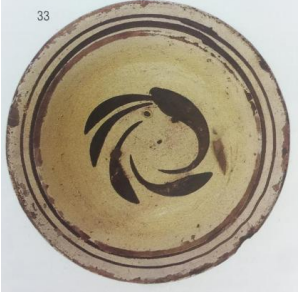

demetli, 5 tanesi ise gemi ve yelken desenlidir. Merkezi desen kompozisyonuna sahip olmayan 3 tabaktan 2 tanesi astar akıtmalı, bir tanesi ise tabağın kenar kısmını çevreleyen alçak kabartma ile oluşturulan figürlü tabaktır.

		
Env. no. 31469 (Kat. no. 63)	Env. no. 31468 (Kat. no. 63)	Env. no. 31474 (Kat. no. 63)
		
Env. no. 8663 (Kat. no. 63)	Env. no. 31470 (Kat. no. 63)	Env. no. 31471 (Kat. no. 63)
		
Env. no. 8673 (Kat. no. 63)	Env. no. 31472 (Kat. no. 63)	Env. no. 31462 (Kat. no. 63)
		

Env. no. 31464 (Kat. no. 63)	Env. no. 31465 (Kat. no. 63)	Env. no. 31463 (Kat. no. 63)
		
Env. no. 31467 (Kat. no. 63)	Env. no. 8674 (Kat. no. 63)	Env. no. 31461 (Kat. no. 63)
		
Env. no. 31460 (Kat. no. 63)	Env. no. 31473 (Kat. no. 63)	Env. no. 8672 (Kat. no. 63)
		
Env. no. 8672 (Kat. no. 63)		
Atina Benaki Müzesi, Üsluplaştırılmış kıvrım dallar ile süslü seramikler. (D. Ekiz arşivi, 2019)		

Üsluplaştırılmış kıvrım dallar ile süslü tabakların benzerlerine 253 envanter numarası ile Çinili Köşk'te (Öney, 1971, s. 23) ve çok sayıda benzeriyle Suna İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu'nda (Altun, 1996, s. 28-40) rastlanmaktadır.

		
(Altun, 1996, s. 28)	(Altun, 1996, s. 28)	(Altun, 1996, s. 29)
		
(Altun, 1996, s. 29)	(Altun, 1996, s. 30)	(Altun, 1996, s. 30)
		
(Altun, 1996, s. 31)	(Altun, 1996, s. 31)	(Altun, 1996, s. 32)
		
(Altun, 1996, s. 33)	(Altun, 1996, s. 33)	(Altun, 1996, s. 34)

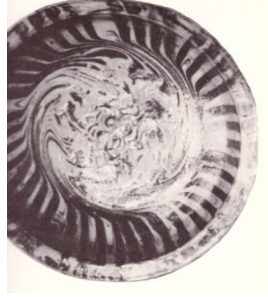
		
(Altun, 1996, s. 34)	(Altun, 1996, s. 35)	(Altun, 1996, s. 35)
		
(Altun, 1996, s. 36)	(Altun, 1996, s. 36)	(Altun, 1996, s. 37)
		
(Altun, 1996, s. 37)	(Altun, 1996, s. 38)	(Altun, 1996, s. 38)
		
(Altun, 1996, s. 39)	(Altun, 1996, s. 39)	(Altun, 1996, s. 40)
Suna İnan Kır�a� Vakfı Koleksiyonu, �slulaştırılmış kıvrım dallar ile s�sl� seramikler.		

Atina Benaki Müzesi'nde astar akıtmalı tabaklardan 8661 ve 8662 envanter numaralı 2 örnek bulunmaktadır. Bu örneklerden 8661 envanter numaralı tabak bu kompozisyona sahip diğer örneklerinden farklılık göstermektedir. Tabagın dip kısmındaki yarım dairelerin oluşturduğu çiçek deseni ve kenar kısmında yer alan çubuk biçimli desenler sırüstü tekniği ile yapılmıştır.

	
Env. no. 8661 (Kat. no. 76)	Env. no. 8662 (Kat. no. 77)
Atina Benaki Müzesi, Astar akıtmalı seramikler. (D. Ekiz arşivi, 2019)	

Astar akıtmalı örneklerin benzerlerinden biriyle 582-1874 envanter numarasıyla Victoria ve Albert Müzesi'nde, (Öney, 1971, s. 24) ve çok sayıda benzeriyle Suna İnan Kıraç Vakfı koleksiyonunda (Altun, 1996, s. 41-43) karşılaşılmaktadır.

		
Suna İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu (Altun, 1996, s. 41)	Suna İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu (Altun, 1996, s. 42)	Suna İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu (Altun, 1996, s. 42)

		
Suna İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu (Altun, 1996, s. 43)	Suna İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu (Altun, 1996, s. 43)	Env. no. 582-1874 Victoria ve Albert Müzesi (Öney, 1971, s. 24)
Victoria ve Albert Müzesi ve Suna İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu, Astar akıtmalı seramikler.		

Atina Benaki Müzesi'nde yer alan 36 tane tabaktan 5 tanesi (8641, 8659, 8666, 8667, 11834 envanter numaralı örnekler) gemi ve yelken desenlidir. Konu ve desen açısından farklı kompozisyonlar gösteren önemli seramiklerdir. Bayrak betimlemelerine de yer verilen bu örnekler dönemin modasını yansıtmaktadır.

		
Envanter no 8641 (Kat. no. 71)	Envanter no 8659 (Kat. no. 72)	
		
Env. no. 8666 (Kat. no. 73)	Env. no. 8667 (Kat. no. 74)	Env. no. 11834 (Kat. no. 75)
Atina Benaki Müzesi, Gemi ve yelken desenli seramikler. (D. Ekiz arşivi, 2019)		

Bu örneklerin benzerlerinden birer tanesi ile Suna İnan Kırac Vakfi Koleksiyonu'nda (Altun, 1996, s. 26, 27) bir tanesiyle SHM 9545-P384 envanter numarası ile Sadberk Hanım Müzesi'nde (Soustiel, 2000, s. 189; Bilgi, 2005, s. 230, 231; Öney 2009, s. 131) ve çok sayıda benzer örneği ile Çinili Köşk'te (Öney, 1971, s. 24-26; Öney 2009, s. 125-131; Tengiz, 2012, s. 88-89,95-96) karşılaşılmaktadır.

		
Suna İnan Kırac Vakfi Koleksiyonu (Altun, 1996, s. 27)	Suna İnan Kırac Vakfi Koleksiyonu (Altun, 1996, s. 26)	Sadberk Hanım Müzesi (Soustiel, 2000, s. 189; Bilgi, 2005, s. 230, 231; Öney 2009, s. 131)
Gemi ve yelken desenli seramikler.		

		
Öney, 1971, s. 24; Öney 2009, s. 131	Öney, 2009, s. 125	Öney, 2009, s. 125
		

Öney, 2009, s. 128	Öney, 1971, s. 128	Öney, 1971, s. 129
		
Öney, 2009, s. 127	Öney, 1971, s. 126	Öney, 1971, s. 130
Çinili Köşk, Gemi ve yelken desenli seramikler.		

Yunanlı seramik ustaları tarafından Çanakkale seramiklerinin benzerleri üretilmiştir. Gemi ve yelken desenli tabaklardan 8641 envanter numaralı Çanakkale üretimi tabak ile birlikte sergilenen 19. yüzyıl üretimi 2 tane Yunanistan'ın adalarında üretilmiş olan tabaklar yer almaktadır.

	
Sifnos üretimi, Env. no. 1420 (Öney, 1971, s. 39, 40)	Cyclades üretimi
Atina Benaki Müzesi, Çanakkale benzeri Yunan seramikleri. (D. Ekiz arşivi, 2019)	

Satranç tahtası şeklinde desenlendirilen tekneler, genellikle yelkenin altına yerleştirilen üsluplaştırılmış çizgiler empresyonist bir yaklaşımla canlandırılmıştır. Boşlukları doldurmak, kompozisyonu tamamlamak üzere işlenmiş kürekli sandallar ile çok ileri ve zevkli bir sanat görüşüne işaret etmektedir (Öney, 1976, s. 130). Gemi ve yelken desenlerinin gövdelerinin satranç desenli olarak yapılması, şişkin yelkenli biçimleri 16. ve 18. yüzyıllar arasında minyatürlerinde ve duvar resimlerinde görülen örnekler ile benzerlik göstermektedir. Cami ve köşk desenlerinin benzerlerine dönemin

ev ve köşklerinin duvar ve tavanlarını süsleyen duvar resimlerinde rastlanmaktadır (Soyhan, 1997, s. 37; Altun, 1999, s. 274; Okumuş, 2000, s. 320). 17. yüzyıl sonu ve 18. yüzyıl Çanakkale seramikleri arasında görülen gemi ve balık desenli çukur tabaklar, kaynağını denizden alan yöre insanının el emeği ile yapılmıştır. Benzer desenlerin yer aldığı tabak ve testiler ile Ege'den Akdeniz'e kadar uzanan kıyı bölgelerde, İtalya ve Fransa'da da karşılaşılmaktadır. Antibes'deki Picasso Müzesi'nde hem yöre halkının hem de Picasso'nun ürünü olan benzer desenli tabaklar bulunmaktadır. Bu benzerliğin rastlantı olmadığı düşünülmektedir (Soyhan, 1997, s. 32, 33).

Atina Benaki Müzesi'nde cami ve köşk betimlemeli 8640 envanter numaralı bir tane Çanakkale üretimi olan tabak yer almaktadır. Diğer örneklerden daha büyük boyutlu olan camii betimlemeli tabak örneği kompozisyon açısından da özel bir öneme sahiptir. Usta seramik sanatçıların ellerinde birbirinden farklı kompozisyonlar ile desenlendirilen bu erken dönem örnekleri üretildiği dönem hakkında bilgi vermekle birlikte seramik ustalarının gözlem yeteneklerini, ince zevklerini, teknik üstünlüklerini ve yalın çizgilerdeki üsluplaştırma yeteneklerini de ortaya koymaktadır. Sanat değeri açısından üstün niteliğe sahip bu eserler günlük kullanım amaçları dışında bazı dönemlerde evlerin duvarlarında asılı vaziyette sergilenerek süs eşyası olarak da kullanılmıştır. Bu uygulamaların yurt içinde sınırlı kalmayarak yurt dışında da moda haline gelmesi seramik sanatına duyulan ilginin yoğunluğunu yansıtmaktadır.

Env. no. 8640 (Kat. no. 62), Camii ve köşk desenli seramik. (D. Ekiz arşivi, 2019)

Bu eserin çok sayıda benzer örneği ile Çinili Köşk'te (Öney, 1971, s. 26-28; Tengiz, 2012, s. 98-100) ve SHM12347-P510 envanter numaralı bir benzeri ile Sadberk Hanım Müzesi'nde (Soustiel, 2000, s. 187) karşılaşılmaktadır.

	
Çinili Köşk (Öney, 1971, s. 27)	Sadberk Hanım Müzesi (Soustiel, 2000, s. 187)
Cami ve köşk betimlemeli seramikler.	

		
Çinili Köşk (Öney, 1971, s. 28)	Çinili Köşk (Öney, 1971, s. 26, 27)	Çinili Köşk (Öney, 1971, s. 27)
Çinili Köşk, Camii ve köşk betimlemeli seramikler.		

Tabakların kenarlarında aralıklı olarak yerleştirilmiş kafes desenleri, benekler, papatya gibi çiçek dizileri ve fisto biçiminde yarım daireler görülmektedir (Altun, 1999, s. 273).

Desenler astar üstüne kazıma tekniği ile yapıldıktan sonra serbest fırça ile sıratlı boyama tekniği kullanılmıştır (Ayda, 1997a, s. 374). Beyaz ya da krem rengi astar üstüne işlenen desen genellikle kalın, morumsu kahverengi, turuncu, sarı, lacivert renkli desenlerin yapımı büyük bir ustalık gerektirmektedir (Altun, 1999, s. 273).

Atina Benaki Müzesi'ndeki erken tarihli Çanakkale seramik örneklerinden olan yonca ağızlı maşrapalardan müzede 5 tane (8652, 8653, 8654, 26038, 44324 Envanter no) (9, 10, 11, 12, 13 Katalog no) eser bulunmaktadır. Ancak Öney (1971, s. 39) yonca ağızlı maşrapaların sır üstü tekniği ile Çanakkale örneklerinden ayrıldıklarını ve Ege Adaları üretimi olduklarını ifade etmektedir. Ancak Zographou (2000, s. 282) bu

maşrapaların 1850'den beri sevilerek kullanıldığını ve bu örneklerde Çanakkale bölgesine ait çiçek ve yaprak desenlerinin kullanıldığı bilgisini vermektedir. Zographou (2008, s. 10) Çanakkale seramiklerinin Doğu Ege adalarında yeni bir beğeni yarattığını ve ünü bölge sınırlarını aşan Çanakkale seramiklerinin daha erken tarihlerde İtalya Apulia (Puglia) bölgesinden ithal edilen seramik eserleri biçim açısından taklit ettiğini ifade etmektedir. Ancak Çanakkale ustaları, bu seramiklerin süslemelerinde Çanakkale bölgesine ait geleneksel süslemeler kullandığını ifade edilmektedir. Zographou (2008, s. 20) Benaki Müzesi'ndeki 8653 Envanter numaralı maşrapanın Ege adalarında beğenilen ve tercih edilen İtalya erken örneklerini takip eden (prototip) Çanakkale eseri olduğunu belirtmektedir.

Filiz Sanay'ın (2000, s. 94) makalesinde 44324 envanter numaralı maşrapa ile çok benzer süslemelere sahip bakraç örneğinin bulunması bu seramiklerin Çanakkale'nin erken örnekleri olabileceğini kuvvetlendirmekte ve aynı usta tarafından üretilmiş olabileme ihtimalini akla getirmektedir.

Atina'da Güncel Keramik Araştırma Merkezi deposunda çok sayıda Çanakkale seramiği bulunmaktadır. Atina Benaki Müzesi'nde bulunan 44324 envanter numaralı maşrapa örneğine desenleri bakımından benzer bir örnek Filiz Sanay'ın makalesinde yer almaktadır (Sanay, 2000, s. 94). Benzer desenlere sahip bir de kâse örneğine de Atina Güncel Keramik Araştırma Merkezi'nin deposundaki Çanakkale seramik örnekleri arasında karşılaşılmaktadır (Ψαροπούλου, 2006, s. 99).

		
Atina Benaki Müzesi, Env. no. 44324, (Kat. no. 13) (D. Ekiz arşivi, 2019)	Atina Güncel Kramik Araştırma Merkezi, (Psaropoulou) (Ψαροπούλου, 2006, s. 99)	(Sanay, 2000, s. 94)
Benek ve yaprak desenli seramikler.		

Ayrıca benek desenlerinin ve küçük fırça darbeleri ile oluşturulan yaprak desenlerinin bulunduğu kompozisyonlar ile Çanakkale üretimi erken dönem seramiklerde sıklıkla karşılaşılmaktadır.

		
Victoria ve Albert Müzesi, Env. no. 326-1903 (Öney, 1971, s. 21)	Victoria ve Albert Müzesi, Env. no. 187-1892 (Öney, 1971, s. 20)	Mısır, Kahire İslam Eserleri Müzesi (Bakla, 1993, s. 56)
Benek ve yaprak desenli seramikler.		

		
Env. no. Melt 14231 (Zographou, 2000, s. 230)	Env. no. Melt 14229 (Zographou, 2000, s. 230)	Env. no. Melt 14234 (Zographou, 2000, s. 230)
Yunanistan Michelis Vakfi bağışı, Benek ve yaprak desenli seramikler.		

Yonca ağızlı maşrapa örneklerine süsleme açısından benzer kaplar Suna-İnan Kıraç Vakfi koleksiyonlarında yer almaktadır (Zographou, 2000, s. 354, 355, 356). Ancak bu koleksiyona ait kaplar arasında ya da Türkiye'ye ait diğer müze ve koleksiyonlarda biçim açısından yonca ağızlı örnekler ile karşılaşılmamaktadır.

Çanakkale'nin geç dönemine tarihlenen seramikler, kaba, abartılı (Küçükbiçmen, 2007, s. 1) ve düşük kaliteli örnekler olarak tanımlanmaktadır (Altun, 1999, s. 274). Bu geç dönem seramikler alışılmamış farklı biçimleri ile modern sanatın Pop Art örneklerini hatırlatmaktadır (Öney, 1976, s. 129).

Geç dönem seramiklerinin genel özelliklerine bakıldığında, 19. yüzyıldan itibaren seramiklerde krem ya da şeffaf sır yanında zeytin yeşili ya da cam yeşili, krom sarısı, pas rengi ya da çikolata rengi olarak tanımlanan kahverengi (Öney, 1971, s. 11) ve morumsu sır kullanılmıştır. Üretimin son yıllarında bölgeye ait ebruli örnekler (Altun, 1991, s. 104; Altun, 1996, s. 14) çok renkli örnekler (Soustiel, 2000, s. 33) ve sırn akıtılarak yapıldığı alacalı örnekler de bulunmaktadır (Altun, 1999, s. 274). Tek renk yeşil Çanakkale seramikleri geç dönemde en sevilen seçimlerden olmuştur (Zographou, 2000, s. 308).

Çanakkale seramiklerinin en zevksiz, kötü heykele benzer, grotesk örnekler (Öney, 1971, s. 11-12) bazen ince bir zevkin ürünü (Sanay, 2000, s. 95, 96) bazen de Türk sanatına konu, desen ve buluş getiren ilgi çekici örnekler olarak tanımlanmaktadır (Öney, 1982, s. 12). Geç dönem örneklerinde en fazla kahverengi sirla karşılanmaktadır. Sır üstü tekniğinde yıldız, turuncu, yeşil boyamalar yer almaktadır (Öney, 1971, s. 12).

Son dönem Çanakkale seramiklerinde boya ile yapılan süslemelerin yanı sıra barbutin ya da applike tekniği ile kabartma olarak yapılan rozetler, yapraklar ve çiçekler (Altun, 1991, s. 104) çelenkler, saltanat armaları, kartal ya da kuş kabartmaları, plakalar, hayvan biçimli applike süslemeler de bulunmaktadır (Altun, 1999, s. 275).

Bu seramiklerin gövdelerinde yer alan büyük ve renkli çiçek, yaprak, dal boyamaları ve kabartma rozetleri ilginç bir görünüm kazandırmaktadır (Altun, 1996, s. 13; Altun, 1999, s. 275). Rozet ya da püskül gibi süslemelere sahip testilerin benzerlerine; İstanbul Çinili Köşk'te ve Ankara Etnoğrafya Müzesi'nde rastlanmaktadır (Zographou, 2000, s. 308).

		
Env. no. 26018 (Kat. no. 16)	Env. no. 26014 (Kat. no. 20)	Env. no. 26048 (Kat. no. 26)
Atina Benaki Müzesi, Rozet ve püskül süslemeli seramikler. (D. Ekiz arşivi, 2019)		

Bu testilerin benzerleriyle 280 envanter numarası ile Çinili Köşk'te, (Öney, 1971, s. 33; Tengiz 2012, s. 105) 7341 ve 5151 envanter numaraları ile Ankara Etnoğrafya Müzesi'nde (Öney, 1971, s. 33, 34; Kılıçoğlu, 2019, s. 36, 129, 130) ve çok sayıda benzeriyle Suna İnan Kıraç Vakfı koleksiyonunda (Altun, 1996, s. 95, 96) karşılaşılmaktadır.

		
(Altun, 1996, s. 95)	(Altun, 1996, s. 95)	(Altun, 1996, s. 96)
Suna İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu, Rozet ve püskül süslemeli seramikler.		

		
Çinili Köşk, Env. no. 280 (Öney, 1971, s. 33; Tengiz, 2012, s. 105)	Ankara Etnoğrafya Müzesi, Env. no. 7341 (Öney, 1971, s. 33; Kılıçoğlu, 2019, s. 129)	Ankara Etnoğrafya Müzesi, Env. no. 5151 (Öney, 1971, s. 34; Kılıçoğlu, 2019, s. 130)
Rozet ve püskül süslemeli seramikler.		

Gövdenin üstünde ön taraftaki hilal rozetinin altında bir kuşun ayağını andıran süslemeler bulunmaktadır. Bu testilerin benzerlerine; İstanbul Çinili Köşk'te ve Ankara Etnoğrafya Müzesi'nde rastlanmaktadır (Zographou, 2000, s. 308). Ayrıca testiler sır üstü çiçek, dal ve yaprak desenleri ile boyanmıştır (Öney, 1971, s. 12; Altun, 1999, s. 276).

		
Atina Benaki Müzesi, Env. no. 26042 (Kat. no. 23) (D. Ekiz arşivi, 2019)	Suna İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu (Altun, 1996, s. 63)	Suna İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu (Altun, 1996, s. 73)
Hilal biçimli rozetinin altında bir kuşun ayağını andıran ışınsal süslemeli seramikler.		

Son dönem Çanakkale seramiklerinde boya ile yapılan süslemelerin yanı sıra barbutin ya da aplike tekniği ile kabartma olarak yapılan rozetler, yapraklar ve çiçekler (Altun, 1991, s. 104) çelenkler, saltanat armaları, kartal ya da kuş kabartmaları, plakalar, hayvan biçimli aplike süslemeler aşırılığa kaçan, coşkulu barok özellikleri ile dönemini aşan modern çizgi de şaşırtıcı örneklerdir (Altun, 1999, s. 275). Testilerin ön kısmına yerleştirilen kartal biçimli örnekler ile Suna-İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu ve Sadberk Hanım Koleksiyon’unda karşılaşılmaktadır (Zographou, 2000, s. 114, 299, 310). Ayrıca Orta Asya ve Anadolu’da kurulan devletler açısından hükümdarlığı sembolize eden kartal figürü, Türklerin milli simgeleri arasında yer almaktadır (Çoruhlu, 2012, s. 133).

		
Env. no. 26044 (Kat. no. 24)	Env. no. 26016 (Kat. no. 21)	Env. no. 26034 (Kat. no. 36)
Atina Benaki Müzesi, Hayvan biçimli aplike süslemeli seramikler. (D. Ekiz arşivi, 2019)		

		
Sadberk Hnaim Müzesi, Env. no. SHM 9063-P 295 (Soustiel, 2000, s. 193)	Sadberk Hanım Müzesi, Env. no. SHM 14062-P 547 (Soustiel, 2000, s. 196)	Suna İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu, Env. no. SK 407 (Soustiel, 2000, s. 197)
Hayvan biçimli applike süslemeli seramikler.		

Hayvan ve insan biçiminde yapılmış seramikler koyu kahverengi, koyu yeşil, kirlili sarı tek renk ya da birkaç renk birlikte kullanılarak yapılmaktadır. Tek renkli örneklerde genellikle sır üstü tekniğinde beyaz, siyah, yeşil, kırmızı ve altın yaldız rengi ile desenler yapılmaktadır. Bu örneklerin de zevksiz, kaba ve aşırı barok özelliklere sahip örnekler olduğu düşünülmektedir (Öney, 1971, s. 15).

26164 envanter numaralı (Katolog no 1) köpek biçimli kandil Çanakkale üretimi olup ünik bir eserdir. 8647 envanter numaralı at biçimli kap (Katolog no 2) ve 19137 envanter numaralı aslan biçimli kap (Katolog no 3) benzeri örnekler bulunmaktadır. Ayrıca geyik, deve, balık, kuğu ve kaplumbağa (Altun, 1996, s. 112-121; Soustiel, 2000, s. 205-207) gibi farklı biçimlerde hayvanların kap biçimlerine yansıdığı da görülmektedir.

Suna İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu'nda, (Altun, 1996, s. 112-121; Soustiel, 2000, s. 202-212) Sadberk Hanım Müzesi'nde, (Soustiel, 2000, s. 204, 206) Çinili Köşk'te, Ankara Etnografya Müzesi'nde ve Victoria Albert Müzesi'nde (Öney, 1971, s. 38, 39) karşılaşılmaktadır.

		
Env. no. 26164 (Kat. no. 1)	Env. no. 8647 (Kat. no. 2)	Env. no. 19137 (Kat. no. 3)
Atina Benaki Müzesi, Hayvan biçimli seramikler. (D. Ekiz arşivi, 2019)		

		
Env. no. SK 194 (Soustiel, 2000, s. 203)	Env. no. SK 394 (Soustiel, 2000, s. 206)	Env. no. SK 405 (Soustiel, 2000, s. 207)
		
Env. no. SK 197 (Soustiel, 2000, s. 209)	Env. no. SK 198 (Soustiel, 2000, s. 210)	Env. no. SK 415 (Soustiel, 2000, s. 212)
Suna İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu, Hayvan biçimli seramikler.		

Tek renk sırlı seramikler çoğu kez sır üstü sarı, siyah, mavi (Altun, 1991, s. 104) ve kırmızı, yeşil, beyaz (Altun, 1999, s. 274) turuncu, altın yaldız renklerle boyanmış soyut çiçek, yaprak ve damla ile desenlendirilmiştir. Genellikle sır üstü yapılan boyama da çoğunlukla altın yaldız renk tercih edilmiştir. Az sayıda tek renk

sırlı, düz ağızlı ve süssüz örnekler de bulunmaktadır (Öney, 1971, s. 11). Bu örnekler bazen düşük sıcaklıkta ikinci kez fırınlanmaktadır (Altun, 1991, s. 104).

Seramiğin sırlanmasında şeffaf sır olarak bilinen kurşunlu sır kullanılmaktadır. Geç dönem seramiklerinde, yoğun olarak renkli ve mat sır uygulaması ile karşılaşılmaktadır. Yine bu örneklerde sır üstü boyamada en fazla karşılaşılan renk altın yaldızdır (Sanay, 1989, s. 33).

Türk sanatına konu, desen ve buluş getiren at başlı testiler genellikle kahverengi sırla sırlanan testilerde sır üstü tekniğinde yaldız, turuncu, yeşil boyamalar yer almaktadır (Öney, 1971, s. 12). Benaki Müzesi'nde 26034 (Katalog no 36) ve 26025 envanter numaralı iki tane at başlı Çanakkale seramiği bulunmaktadır.

	
Env. no. 26025 (Kat. no. 59)	Env. no. 26034 (Kat. no. 60)
Atina Benaki Müzesi, At başlı seramikler, (D. Ekiz arşivi, 2019)	

Çanakkale seramikleri arasında ayrıntıları ile işlenmiş gemi biçiminde biblo görünümlü gaz lambaları ise genellikle koyu kahverengi sırlıdır. Bu örnekler sır üstü tekniğinde farklı renk boyalar ile desenlendirilmiştir (Altun, 1996, s. 15). Müzede bu amaçta kullanılan benzer örnek bulunmamaktadır. Ancak Atina'daki Güncel Keramik Araştırma Merkezi'nin (Κέντρο Μελέτης Νεότερης Κεραμικής.) deposunda çok sayıda Çanakkale seramikleri arasında gemi biçiminde biblo görünümlü gaz lambası örneği yer almaktadır (Ψαροπούλου, 2006, s. 136).

5.4. Sanatçı, Usta ve Atölye

Osmanlı dönemi Çanakkale seramik sanatının başlangıç tarihi ile ilgili farklı görüşler bulunmaktadır (Soustiel, 2000, s. 173). Çanakkale seramik fırınları ve

ürünlerin tarihlendirilmesine ilişkin kesin bir bilgi bulunmamaktadır (Öney, 1982, s. 12; Öney ve Çobanlı, 2007, s. 365).

Çanakkale’de seramik üretim merkezleri araştırıldığında Akköy, Eceabat, Çan ve Tabaklar Köyü ile karşılaşılmaktadır.

Akköy’de üretilen sırlı seramikler Selçuklu ve Bizans seramikleri ile benzer özellikler göstermektedir. Sırsız seramikler ise Menderes havzası kilinin kullanıldığı Troia Helenistik ve Roma dönemi çömlekçilerinin günlük kullanım amacı ile üretmiş oldukları kırmızı ve beyaz astarlı kap kacaklar ile Troas Bölgesi Bizans seramiğinde görülen sıraltı beyaz astarlı uygulamanın benzerleridir. Bu durum bölgede devam eden kültürel etkileşimi göstermektedir (Tekkök, 2000, s. 95).

Akköy çömlek ustaları, 17. yüzyılın ikinci yarısında Çanakkale’ye göç etmişlerdir (Akarca, 1979, s. 504). Çanakkale’de seramik üretimine ilişkin en erken bilgiler Akköy’den Çanakkale’ye göçün yaşandığı 17. yüzyılın sonlarına aittir. Çanakkale seramiklerinin en kaliteli örneklerini oluşturan 17. yüzyıl seramikleri Akköy’de üretilen Beylikler dönemi “Milet işi” seramiklerin devamı niteliğindedir (Okumuş, 2012, s. 317).

Akköy’ün Çanakkale’ye olan yakınlığı nedeniyle gelişmiş çömlekçi çarkı köyde kullanılmıştır. Gelişmiş çömlekçi çarkının da kullanıldığı köyde ilkel çömlekçiliğin yapıldığı, 300-400 yıldır seramik sanatı ile uğraşıldığı düşünülmektedir (Güner, 1988, s. 60). Çanakkale seramiklerinin kökenlerinin Akköy çömlekçiliğine dayandığı bilinmektedir (Akarca, 1979, s. 501, 506).

2005 yılında yapılan araştırmalarda Akköy İlkokulu’nun kullanılmayan binasının seramik atölyesi olarak kullanıldığı belirlenmiştir. Bu binada çömlekler, testiler, mumluklar, küllükler ve biri milli diğeri elektrikli olmak üzere iki tane torna tezgâhı yer almaktadır. Seramiklerin pişirme işlemi okul bahçesindeki kerpiç ve tuğla malzeme ile yapılan fırınlarda gerçekleştirilmektedir.⁴¹ Günümüzde sırsız seramik üretimi kısmen devam etmekte ve bu geleneği devam ettiren sadece bir aile olduğu bilinmektedir (Güner, 1998, s. 60; Danabaş Tuncer, 2010, s. 75).

⁴¹ Seramik geleneğini devam ettiren Emine Türker’in verdiği bilgiye göre kendisinin dedesi ve ninesi de bu sanat ile uğraşmaktaydı. Emine Türker’in torunu Nihan Hanım ve 18 Mart Üniversitesi Resim bölümü mezunu Ahmet Sayar üretime destek vermektedirler. Emine Hanım’ın biçimlendirmiş olduğu seramiklerin desenlerini Nihan Hanım ve Ahmet Bey gerçekleştirmektedir. Ayrıca ajur tekniği kullanarak çanak ve mumluk üretmektedirler. Ürünler 850 santigrad derecede genellikle kerpiç fırında pişirilmektedir. Bu fırında pişen ürünlerin dayanıklılığı düşüktür.

Ürünlerin aynı biçim özelliklere sahip olması dikkat çekicidir. Ne yazık ki üretimin sergileneceği bir pazarın bulunmaması bu köklü sanat geleneğinin Akköy'de yok olmasına neden olacaktır (Danabaş Tuncer, 2010, s. 77). Yok olma tehlikesi ile karşı karşıya kalan bölgede üretimi desteklenmelidir.

Çanakkale'deki bir diğer seramik üretim merkezi Eceabat'tır. Eceabat'ta hiçbir İlkçağ ve Ortaçağ buluntusuna rastlanmamıştır. Bölgedeki İlkçağ kent kalıntıları Fatih Sultan Mehmed zamanında yapılan Kilitbahir, Seddülbahir, Çimenlik ve Kale-i Sultaniye kalelerinin yapımında kullanılmıştır (Umar, 2008, s. 247).

Eceabat ilçesi Çanakkale şehrine adını veren; çanak ve çömlek üretiminin yapıldığı kaleye oldukça yakın bir konumdadır. Çanakkale bölgesi seramik üretiminde hammadde olarak kullanılan kil Eceabat'ta üretilmektedir. Günümüzde bölge Milli Park sınırı içinde bulunduğu için kil ocağı işletilememektedir (Karagül, 2018, s. 141).

20. yüzyılın ortalarında merkezde kalan atölyelerin hava kirliliğine neden oldukları gerekçesiyle merkezden uzağa taşınmaları istenmiştir. Bunun sonucunda babadan oğula geçen usta-çırak ilişkisi içerisinde işleyen seramik atölyelerinden bazıları kapanırken bazıları merkezden uzağa, bazıları da Eceabat ilçesine taşınmıştır (Okumuş, 2012, s. 318-9).

Ekonomik ve siyasi durumun bozulmasıyla üretim yöntemleri, biçim ve süsleme özelliklerinde değişiklikler yaşanmıştır. Eski Çanakkale ustaların çocukları, geleneksel Çanakkale seramik üretimine devam etmeye çalıştığı iki atölye bulunmaktadır. Atölyelerin kapanması sonucunda işsiz kalan ustalar 1957 yılında Çan ilçesinde kurulan Çanakkale Seramik Fabrikaları'nda çalışmaya başlamışlardır. Fabrikadaki üretimin geleneksel üretime dayalı olmaması nedeniyle geleneksel Çanakkale seramik üretimi son bulmuştur (Okumuş, 2012, s. 319).

Günümüzde yürütülen araştırmalar sırasında seramik örnekleri belirlenen bir diğer yer Tabaklar Köyü olmuştur. Çanakkale'nin Ayvacık ilçesine bağlı olan köy dağlık bir bölgede yer almaktadır. Köy antik yerleşim alanlarına oldukça yakındır (Karagül ve Kayman Karagül, 2017, s. 38).

Köyde bulunan seramikler üç grup altında toplanmıştır. Bunlar; yağ küpleri, sağlam durumdaki günlük kullanım seramikleri ve kırık seramik parçalarıdır. Yağ küpleri fazlaca tercih edilen önemli günlük kullanım eşyalarıdır. Sıvı maddelerin taşınması ve saklanması açısından kolaylık sağladığı için bu seramik kaplar tercih

edilmiştir. Bu kap kacaklardan bazılarının içleri sırlıdır (Karagül ve Kayman Karagül, 2017, s. 41).

Tabaklar Köyü metruk evlerin bahçelerinde bulunan küplerin taşımacılıkta kullanıldığı düşünülmektedir. Evlerin bahçelerinde gömülü olarak bulunan bu küplerin boyutları 60-70 cm. arasında değişmektedir. İçleri sırlı, dışları sırsız ve basit fitil süslemelidir (Karagül ve Kayman Karagül, 2017, s. 41).

Tabaklar Köyü seramik küpleri ile Midilli adasında üretilen küpler arasında benzerlik bulunmaktadır. Kuzey Ege kıyılarında üretilen kaliteli zeytinyağının depolanması için üretilen bu küpler Anadolu'ya ithal edilmiştir. Bunlardan bazılarının Çanakkale'ye ulaşmış olması olasılık dahilindedir. Midilli'deki Mantamados çömlekçilerinin ürettiği oldukları yağ küpleri günümüzde Mantamados Zeytinyağı Müzesi'nin bahçesinde sergilenmektedir (Karagül ve Kayman Karagül, 2017, s. 41). Benzer nitelikteki küplerin önemli bir ihtiyaca cevap vermesi nedeniyle Anadolu çömlekçiler tarafından da üretilmesi olasılık dahilindedir.

Türkiye ve Yunanistan arasında gerçekleşen ticari faaliyetlerde sıvı malzemelerin seramikler ile taşındığı belgelerde de geçmektedir. Bu belgelerde sıvının taşındığı seramik malzeme ile içindeki malzemenin fiyatının birlikte değerlendirildiği yazmaktadır.⁴² Buradan yola çıkarak Tabaklar Köyü'nde ortaya çıkarılan yağ küplerinin Ege Adaları ile yapılan ticarete kullanılanlardan olabileceğini düşünmekteyiz.

Tabaklar Köyü'nde sağlam durumda bazı testiler de bulunmuştur. Bunlar tek kulplu, çift kulplu ve ibrik olmak üzere üç biçimde değerlendirilen ve Akköy'de üretilmiş olan seramiklerdir. Testilerde Akköy seramikleri için klasik denilebilecek kırmızı ve beyaz renkli süslemeler kullanıldığı görülmektedir (Karagül ve Kayman Karagül, 2017, s. 42).

Araştırmalar sonucunda bölgede kırık biçimde 14 seramik parçası bulunmuştur. Bulunan kırık seramik parçaları, farklı biçimlere sahiptir. Bu örnekler çeşitlilik açısından zengindir. Yapılan incelemeler sonucunda tüm parçaların kırmızı çömlekçi çamurundan, çömlekçi çarkı kullanılarak üretildiği anlaşılmıştır. Bulunan 13 seramik parça sırlanmadan önce astarlanmıştır. Astarlanmadan önce sıralanan tek örnek yeşil sırlı ve emzikli ibriktir. Şeffaf, sarı ve yeşil olmak üzere üç çeşit sır kullanılmıştır.

⁴² Türkiye ile Yunanistan Arasında İkamet, Ticaret ve Seyrisefain Mukavelenamesi, Ankara, 30 Ekim 1930'da Fransızca olarak 2 nüsha düzenlenmiştir.

Renklendirme için kobalt, bakır ve demir oksit tercih edilmiştir. Akıtma yöntemi dışında fırça uygulamaları ve silindir biçimindeki mühür ile farklı süslemeler oluşturulmuştur. Buluntular arasında “Milet işi” olarak adlandırılan seramiklere çok benzer örnekler vardır. Bu seramikler erken dönem Çanakkale üretimidir. İznik kökenli olan bu üretim 16. yüzyıl sonuna kadar farklı merkezlerde kullanılmaya devam ettiğini göstermektedir (Karagül ve Kayman Karagül, 2017, s. 43-44).

Çanakkale seramiklerinin dükkan, atölye yerleri, çanakçı adları, adetleri, çanakçılık, çömlekçilik alt grup iş türleri, ürün adları, fiyatları ile ilgili kaynak oluşturabilecek belgelerden biri de Kala-i Sultaniye Şer’iyye Sicilleri’dir. Bunlardan 358/21 numaralı belge⁴³ 1894-1895 yıllarına ait 8 yazışmadan oluşmaktadır. Bu yazışmalar çanak çömlek dükkânlarının ruhsatları ve vergilendirme konularında bilgi vermektedir.

Bu yazışmalarda seramik ustalarına üretimin devamlılığını sağlamak için teşvik ve destekte bulunulduğu belirtilmekte ve Giridlizade Ahmed, Mustafa, Hasan Çavuş ve Hüseyin Usta’ların adları geçmektedir. Ayrıca Çanakkale esnafının zor durumda olduğu ve sanatlarını terk etmemeleri için vergi yükümlülüğünün hafifletilmesi ile ilgili kararlar bulunmaktadır.

Seramikçilerin konumlandığı mahallelerin belirlenmesi konusunda da 19. yüzyıl Şer’iyye Sicili kayıtlarının çevirileri oldukça yararlı olmuştur. Cam-i Kebir Mahallesi’nde (bugünkü adı ile Fevzi Paşa Mahallesi), Aynalı Çarşı arkası Kemal Paşa Mahallesi, Eski Havra Sokak, Cevat Paşa Mahallesi’nde Çanakçılar Sokak, taşınan Sümerbank Deri Fabrikası bugün Çanakkale-Bursa yolu üstündeki soğuk hava depolarının bulunduğu yerde yaygın bir biçimde seramik üretimi yapılmaktadır (Güler, 2008, s. 83-85; Karagöz, 2018, s. 26).

20. yüzyılın ortalarında merkezde kalan atölyelerin hava kirliliğine neden oldukları gerekçesiyle merkezden uzağa taşınmaları istenmiştir. Bunun sonucunda babadan oğula geçen usta-çırak ilişkisi içerisinde işleyen seramik atölyelerinden bazıları kapanırken bazıları merkezden uzağa taşınmıştır (Okumuş, 2012, s. 318, 319).

⁴³ (BOA. A. MKT. UM. 538/33)

SONUÇ

Tarih öncesi dönemlerden itibaren toprak malzeme ile yapılan kap kacaklar insan hayatının önemli bir parçası olmuştur. Günlük kullanım eşyaları arasında geniş kullanım alanına sahip seramikler, hammaddesinin ulaşılabilir olması, yapımının kolay olması, maliyetinin diğer malzemelere göre daha düşük olması, içindeki malzemeyi uzun süre soğuk tutması, malzemenin kolay taşınması ve kolay saklanması gibi açılardan yarar sağlamaktadır.

Anadolu topraklarında ateş ve toprağın birlikte kullanılması ile insanların günlük ihtiyaçlarını karşılamak üzere ortaya çıkan seramik zamanla farklı biçimler kazanarak toplumların kültür ve sanat özelliklerini yansıtmıştır.

“Atina Benaki Müzesi’nde Bulunan Çanakkale Seramikleri” başlıklı tez çalışmamızda müzenin sergileme alanları ve deposunda yer alan 97 tane Çanakkale üretimi seramik belirlenmiştir. Bunlar; 1 tane köpek biçimli kandil, 2 tane hayvan biçimli kap, 3 tane kâse, 4 tane düz ağızlı maşrapa, 5 tane yonca ağızlı maşrapa, 1 tane gaga ağızlı maşrapa, 2 tane şişe, 2 tane halka gövdeli testi, 3 tane düz ağızlı çift kulplu testi, 5 tane düz ağızlı testi, 17 tane kuş başlı gaga ağızlı testi, 3 tane çıkıntılı emzikli testi, 10 tane kuş başlı çıkıntılı emzikli testi, 2 tane at başlı testi, 1 tane köpek başlı testi, 1 tane camii ve köşk betimlemeli tabak, 6 tane rozet biçiminde çiçek desenli tabak, 2 tane çiçek demetli tabak, 5 tane yelken desenli tabak, 2 tane astar akıtmalı tabak, 19 tane üsluplaştırılmış kıvrım dallı tabak ve 1 tane figür kabartmalı tabaktır (Tablo 1).

Atina Benaki Müzesi’nde erken ve geç dönem Çanakkale üretimi olan seramik birbirinden bazı farklılıklar göstermektedir. Müzede erken dönem örneklerinin toplam sayısı 44 tanedir. Müzenin sahip olduğu erken dönem örnekler arasında; 36 tane tabak, 5 tane yonca ağızlı maşrapa ve 3 tane kâse bulunmaktadır.

Benaki Çanakkale Seramiklerinin tümü kırmızı hamurludur. Erken dönem seramiklerin astar renklerinde; 27 tane örnekte krem renk boya, 9 tane örnekte beyaz boya, 5 tane örnekte beyaz ve kırmızı boya ve 3 tane örnekte kırmızı boya tercih edilmiştir. Tabak, yonca ağızlı maşrapa ve kâse örneklerinden oluşan erken dönem örneklerin tümü tornada elle şekillendirme tekniği kullanılarak üretilmiştir. Bu seramiklerin süslemelerinde ise 28 tane sıratlı tekniği, 11 tane sırüstü tekniği, 4 tane akıtma tekniği, 1 tane kabartma tekniği ve 1 tane kazıma tekniği kullanılmıştır. Geç

dönem örneklerinin birçoğunda karşılaşılan kalıplama tekniği ile oluşturulmuş rozet süslemelerin kabartma olarak uygulandığı 1 tane örnek bulunmaktadır. Seramiklerin süsleme türleri; 33 tane bitkisel ve geometrik süsleme, 4 tane geometrik ve nesneli süsleme, 2 tane sır lekeleri ile oluşturulmuş süsleme, 2 tane yalnızca bitkisel süsleme, 1 tane örnekte geometrik ve nesneli süsleme ile birlikte bitkisel süsleme, 1 tane örnekte ise sır lekeli ve geometrik süsleme ile birlikte figürlü süsleme kullanılmıştır. Seramiklerin süslemelerinde en çok kullanılan renkler yeşil, kahverengi, kırmızı, siyah, beyaz, mavi ve turuncudur.

Atina Benaki Müzesi'nde yer alan cami ve köşk betimlemeli, rozet biçiminde çiçek desenli, çiçek demetli, yelken desenli, astar akıtmalı ve üsluplaştırılmış kıvrım dallı tabak kompozisyonlarının benzerlerine Sadberk Hanım Müzesi'nde, Çinili Köşk'te, Kahire İslam Eserleri Müzesi'nde, Victoria ve Albert Müzesi'nde, Suna İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu'nda, Ankara Etnografya Müzesi'nde, Atina Güncel Keramik Araştırma Merkezi'nde ve Yunanistan Michelis Vakfı bağışı örneklerinde rastlanmaktadır.

18. yüzyıl ile 19. yüzyılın ilk yarısında teknik ve desen açısından zengin, ince bir zevkin ürünü olan eserler beğeni kazanmıştır. 19. yüzyılın ikinci yarısı ile 20. yüzyıl başı örnekleri birçok araştırmacı tarafından malzeme açısından kalitesiz, estetik açıdan ise zevksiz eserler olarak nitelendirilmektedir. Üretimin son zamanlarında seramik kap biçiminin yüzeyinde kullanılan abartılı ve acayip desenler, yüzey üzerine yapılan yüksek ya da alçak kabartmalar ve sonradan aplike edilen kaba rozet ve plakalar ile alışılmışın dışında olan eserler oldukça fazla sayıda bulunmaktadır. Geleneksel çizgiden uzaklaşan eserlerin son üretim dönemlerinde batılı seramik örneklerinden etkilendiği gözlemlenmiştir. Eserler üzerinde bitkisel, geometrik, yazı ve figürlü süsleme türlerine yer verilmiştir. Osmanlı devleti arması, farklı ülkelere ait bayrak desenleri ve farklı dillere ait yazılar ile karşılaşılan örnekler dikkat çekicidir.

Atina Benaki Müzesi'nde yer alan 53 tane geç dönem Çanakkale seramiğinin astar renklerinde; 31 tane örnekte beyaz boya, 18 tane örnekte beyaz ve kırmızı boya, 3 tane örnekte kırmızı boya ve 1 tane örnekte krem rengi boya tercih edilmiştir. Hayvan biçimli kap, kandil, maşrapa, şişe ve testi örneklerinden oluşan geç dönem örneklerden 50 tanesi tornada elle şekillendirme ve 3 tanesi ise kalıplama tekniği kullanılarak üretilmiştir. Bu seramiklerin sırlamalarında 29 tane örnekte yeşil, 24 tane örnekte kahverengi, 6 tane örnekte sarı ve 7 tane örnekte şeffaf ve 3 tane örnekte ise beyaz sır

kullanılmıştır. Seramik üstünde birden fazla sırn kullanılması ile oluşturulan sır lekeli örnekler 13 tanedir. Ayrıca bazı testilerde mat sır uygulaması ile karşılaşılmaktadır.

Kalıplama tekniği ile oluşturulmuş rozet süslemelerin kabartma, aplike ya da barbutin tekniği ile birleştirildiği 48 tane geç dönem seramik örneği bulunmaktadır. Geç dönem seramiklerinin tümünde bitkisel, geometrik, sırüstü, aplike, barbutin, kabartma ve akıtma süsleme teknikleri ile fazlaca karşılaşılmaktadır. Ayrıca bu örnekler arasında bayrak betimlemelerinin yer aldığı 2 tane örnekte nesneli ve 2 tane örnekte yazı süsleme türünün kullanılmıştır. Seramiklerin süslemelerinde en çok kullanılan renkler yeşil, kahverengi, kırmızı, siyah, beyaz, mavi, altın yıldız, sarı ve turuncudur.

Bu seramiklerin benzer örnekleri Çinili Köşk, Ankara Etnografya Müzesi, Victoria Albert Müzesi, Atina Güncel Keramik Araştırma Merkezi, Sadberk Hanım Müzesi ve Suna İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu'nda yer almaktadır.

Ülkeler arasında yayılım gösteren, ulaştıkları bölgede sahiplenilerek benzerlerinin üretildiği ve üretimlerinde farklı kültürel özelliklere sahip ustaların birlikte çalıştığı Çanakkale seramik örneklerinde kullanılan barbutin ya da aplike tekniği ile kabartma olarak yapılmış rozetler, yapraklar, çiçekler, çelenkler, saltanat armaları, kartal ya da kuş kabartmaları, plakalar ve hayvan biçimli süslemelerin bulunduğu örnekler Osmanlı'da özellikle 18. yüzyıl ile birlikte başlayan rozet ve nişan geleneğinin yansımaları olarak düşünülebilecek örneklerdir. Özellikle Osmanlı arması, ay yıldız kabartmaları, haç işareti, at, kartal, püskül ve çelenk gibi betimlemelerin döneminin siyasi imgelerini yansıtıyor olmaları mümkündür. Ayrıca Osmanlıca "Yadigâr" ve "Ya Hüseyin Kerbela" yazılarının yer aldığı örnekler de bulunmaktadır. Atina Benaki Müzesi'nde Kırım savaşı anısına yapılan 26035 envanter numaralı testinin süslemesinde yer alan farklı ülkelere ait bayraklar, testi üstünde yer alan harfler ile oldukça dikkat çekici bir örnektir.

Çanakkale seramikleri üretildiği bölgeden ticaret ve kültürel etkenler gibi birçok nedenden dolayı Yunanistan'a ulaşmıştır. Çanakkale seramiklerini Yunanistan üretimi olarak göstermek oldukça yanlıştır. Bu seramiklerin Ege adaları üretimleri ile biçim ve süsleme açısından benzer ya da farklı yönleri bulunmaktadır. Seramikler iki ülke arasındaki kültürel etkileşim ve haberleşmenin devamlılığını sağlamaktadır. Osmanlı kültürünü dünya kültürü ile buluşturan Çanakkale seramikleri Doğu

Akdeniz’de geniş bir dağılım alanına sahiptir. Çanakkale seramiklerinin biçim ve süslemelerine benzer örnekler bugün halen Ege Adaları’nda üretilmektedir.

Benaki Müzesi dışında Çanakkale seramik örneklerine sahip bazı Yunan müzeleri; Modern Seramik Müzesi, Ulusal Tarih Müzesi, Atina Sanat Müzesi, Tarihi Folklor Larisa Müzesi, Skyros Faltaits Müzesi, Michelis Vakfı, Folklor Rodos Müzesi özel koleksiyonlardır.

Atina Benaki Müzesi’ndeki Çanakkale seramiklerinin bazı tipik örneklerine yurt içi ve yurt dışı müzelerinde, antikacılar ve koleksiyonlarda rastlamak mümkündür. Bunlar dışında kendilerine özgü biçim ve süslemelere sahip bu seramiklerin birbirinden oldukça farklı örnekleri de bulunmaktadır. Ortak özellikleri bulunan bu seramikler zengin örnekler sunmaktadır. Türkiye’de ve yurt dışında müzelerde ya da özel koleksiyonlarda yapılacak çalışmaların artması ile bu zengin kültür birikiminin yansıdığı farklı biçimler ile karşılaşılmaktadır. Çalışmamız sırasında bugüne kadar hiçbir benzeri bulunmayan Çanakkale bölgesi üretimi 26164 envanter numaralı köpek biçimli kandil, 26044 envanter numaralı gaga ağızlı testi, süslemeleri açısından Kırım savaşı anısına yapılan 26035 envanter numaralı testi gibi birbirinden farklı seramikler bu farklı ilgi çekici örneklerden bazılarıdır.

Çanakkale seramikleri halkın günlük kullanımı dışında doğum, çeyiz ve ölüm adetleri gibi özel törenlerde de kullanılmıştır. Bu eserler yalnız yurt içinde değil yurt dışında da popüler hale gelerek geleneksel kullanım alanları bulmuşlardır. Çanakkale seramik atölyeleri neredeyse tüm dünyayı etkileyen zorlu savaşlar, kötüleşen ekonomik şartlar, sanayileşmenin etkisi, plastik kapların daha ucuza elde edilmesi gibi nedenler ile 20. yüzyılın başlarından itibaren azalmış ve zaman içerisinde kapanmak zorunda kalmıştır.

Çanakkale’nin stratejik konumu seramik eser ticaretinin yayılımına kolaylık sağlamıştır. Bulunduğu bölgeye adını verecek kadar güçlü olan bu sanat eserleri zaman içerisinde unutulmaya yüz tutmuştur. Kendi döneminin kültürel mirasını başarı ile günümüze taşıyan bu sanat eserlerine sahip çıkılmalı ve gereken önem verilmelidir. Bazı özel atölye üretimleri, kişi ve kurumların desteği ile günümüzde varlığını sürdürmeye çalışmaktadır. Atalarımızdan miras kalan bu eserlerin yurt dışında da talep görüyor olması bu alanın desteklendiğinde maddi manevi bir kazanç kapısı olacağını göstermektedir.

Yakın bir tarihte Çanakkale’de birçok seramik fabrikası kurulmuştur. Bu fabrikaların yurt çapında büyük önemi vardır. Çanakkale’de başlıca seramik fabrikaları; Çanakkale Seramik Fabrikası ve İdeal Seramik Fabrikası’dır. Bu fabrikaların yanında İmalat sanayisindeki gelişmeler tarım ve hayvan ürünlerinin yanı sıra sanayi ticaretini de arttırmış, böylece il merkeziyle ilçe merkezlerinde ticaret hayatı canlılık kazanmıştır.

Osmanlı devleti yönetiminde olduğu süre içerisinde en önemli üretim merkezlerinden biri olan Çanakkale bölgesinin kendine özgü biçim ve desenlerini günümüzde tekrar yorumlayan çağdaş seramik sanatçılarımız bulunmaktadır.

Atina Benaki Müzesi’nde yürüttüğümüz bu çalışma ilk olmakla birlikte, yurt içi ve yurt dışı müze ve koleksiyonlarda henüz ayrıntılı ve bilimsel olarak araştırılmamış Çanakkale Seramiklerinin yoğunluğunu da ortaya koymuştur. Bu örnekler gelecek yıllarda yapılacak araştırmalar için yeni bir çalışma alanı oluşturmaktadır.

KAYNAKÇA

- Akdoğdu, Gazi İskender (2001). Schliemann'ın Kazıları. Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi Bülteni. İstanbul: Yapı kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
- Aksungur, Mehmet (1983). Türklerde Çini ve Seramik İşletmeciliğinin Tarihsel Seyri. Anadolu Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 1, 2, 79-103.
- Akşit, Zümrüt ve İlhan Akşit (2017). *İznik Çini ve Seramikleri*. İstanbul: Akşit Kültür Turizm Sanat Ajans Tic. Ltd. Şti Yayınları.
- Akurgal, Ekrem (1955). Phrygische Kunst. Ankara.
- Altun, Ara, John, Carswell ve Gönül Öney (1991). *Sadberk Hanım Müzesi Türk Çini ve Seramikleri*. İstanbul: Sadberk Hanım Müzesi Yayınları.
- Altun, Ara (1996). Osmanlı'da Çini Seramik Öyküsü. İstanbul: Creative Yayıncılık ve Tanıtım Ltd. Şti.
- Altun, Ara (1999). Çanakkale Seramikleri. İstanbul: Mas Matbaacılık.
- Altun, Ara ve Belgin Demirsar Arlı (2008). *Anadolu Toprağının Hazinesi Çini Selçuklu Dönemi*. İstanbul: Kale Grubu Yayınları.
- Anonim. (1955). Turkish Pottery. London: Her Majesty's Stat, onery office.
- Arseven, Celal Esat (1952). Les Arts Decoratifs Turcs. İstanbul.
- Aslanapa, Oktay (1965). Anadolu'da Türk Çini ve Keramik Sanatı. İstanbul: Baha Matbaası.

- Aslanapa, Oktay (1989). Anadolu'da Türk Keramik Sanatı. Erdem İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi, 5, 15, 871-876.
- Atasoy, Nurhan ve Julian Ruby (1989). *İznik Seramikleri*. İstanbul: Türkiye Ekonomi Bankası Yayınları.
- Ayda, Deniz (1994). XIX. Yüzyıl Çanakkale Seramiklerinden Ördek Başlı Testiler. Vakıflar Dergisi, 24, 159-164.
- Ayda, Deniz (1997a). Çanakkale Seramikleri. Vakıflar Dergisi, 26, 373-389.
- Ayda, Deniz (1997b). Tokat seramikleri. Kültür ve Sanat, 34, 40-43.
- Bakla, Erdiç (1991). Çanakkale Seramiklerine Saygı. Vip Dergisi, 195-201.
- Bakla, Erdiç (1993). Eşsiz Üç Çanakkale Seramiği. Antika Kültürü, 30-35.
- Bakla, Erdiç (1993). Kahire'de Türk Seramikleri. Antika Dekorsiyon ve Sanat Dergisi, 20, 54-56.
- Bilgi, Hülya (2005). Asırlar Sonra Bir Arada. İstanbul: Sadeberk Hanım Müzesi Yayınları.
- Bilgi, Hülya (2009). Ateşin Oyunu Sadberk Hanım Müzesi Ve Ömer M. Koç Koleksiyonundan İznik Çini Ve Seramikleri. İstanbul: Vehbi Koç Vakfı.
- Blacker, James F. (1919). The ABC of Collecting Old English Pottery. Toronto.
- Büberci, Mustafa (2003). *19. yy'da Sosyo Ekonomik Yönleriyle Çanakkale*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Chandler, Richard (1776). Travels in Asia Minor. Londra.

Chishull, Edmund (1747). *Travelse in Turkey*. London.

Chishull, Edmund (1993). *Türkiye Gezisi ve İngiltere'ye Dönüş*. Bahattin Orhon (Çev.). İstanbul: Bağlam Yayınları.

Cuinet, Vital (1894). *La Turquie d'Asia Mineure*. Paris.

Çalışkan, Vedat (2008). Geleneksel Periyodik Ticaret Mekanları Olarak Panayırlar: Çanakkale Örneği. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 2, 217-245.

Çelebi, Evliya (1935). *Evliya Çelebi Seyahatnâmesi Anadolu-Suriye-Hicaz*. 9, İstanbul: Devlet Matbaası.

Çelebi, Evliya (2001). *Evliya Çelebi Seyahatnâmesi*. Yücel Dağlı vd. (Çev.). 5, İstanbul.

Çelebi, Evliya (2006). *Evliya Çelebi Seyahatnâmesi*. Robert Dankoff, Seyit Ali Kahraman ve Yücel Dağlı (Haz.). 1, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Çelebi, Evliya (2010). *Günümüz Türkçesiyle Evliya Çelebi Seyahatnâmesi*. Seyit Ali Kahraman (Haz.). 5, 2 İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Çizer, Sevim (2008). *Çanakkale Örneğinde Batı Anadolu Seramikçiliğinin Ege Adalarındaki Uzantıları: Çanakkale Seramikleri Kolokyumu Bildirileri*. Suna-İnan Kırac Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü, Antalya, 21-30.

Çobanlı, Zehra (1996). *Seramik Astarları*. Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Çoruhlu, Yaşar (2012). *Türk Mitolojisinin Anahatları*. İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Dallaway, John (1797). *Constantinople Anciennt and Modern with Excursion to the Shores and Islands of the Archipelogo and to the Troad*. London.

- Demirsar Arlı, Belgin (1997). Kütahya Çini ve Seramikleri, Osmanlıda Çini ve Seramik Öyküsü. İstanbul: Menkul Kıymetler Borsası Yayınları.
- Derman, Çiçek ve A. İnci Birol (2015). *Türk Tezyini Sanatlarında Motifler*. İstanbul: Kubbealtı Yayınları.
- Doğer, Lale (2000). İzmir Agorası Kazılarında Çanakkale ve Kütahya Seramikleri. Tepekule Tarih Yerel Tarih Araştırmaları Dergisi, İstanbul: Egemen Matbaası.
- Doğer, Lale (2008). *İzmir Agorası Kazılarında Çanakkale Seramikleri ve Diğer Talep Noktaları. Çanakkale Seramikleri Kolokyumu Bildirileri*, Suna-İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü, Antalya, 30-47.
- Efiloğlu, Ahmet (2011). Osmanlı Rumları. İstanbul: Bayrak Ajans.
- Er, A. Cüneyt (2011). *Seramikte İşlevsel Simge Biçimlerin Araştırılması ve Plastik Biçim Olarak Çömlekçi Çarkında Üretilmesi*. (Yeterlilik Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi/Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Erdan, Emre (2016). Yerleşim Tipleri Işığında Anadolu'da Frig Kültür Varlığı. Asia Minor Studies-International Journal of Social Sciences, 8, 41-64.
- Erman, Deniz Onur (2012). Kültürümüzde Toprak. Çevrimiçi Tematik Türkoloji Dergisi, 1, 18-33.
- Eldem, Edhem (2004). İftihar ve İmtiyaz Osmanlı Nişan ve Madalyaları Tarihi İstanbul: Osmanlı Bankası Arşiv ve Araştırma Merkezi.
- Erüreten, Metin (2001) Osmanlı Madalyaları ve Nişanları. İstanbul: Kansu Matbaası.
- Esin, Emel (1981). Selçuklulardan Önceki Proto-Türk ve Keramik Sanatına Dair. Sanat Tarihi Yıllığı, 9-10, 218-247.

- Fındık, Gülnehar (2015). *16. Yy Osmanlı Dönemi Çini ve Seramik Sanatının Farklı Malzeme ve Tekniklerle Aksesuar Tasarımlarına Uyarlanması*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gök, Sevinç (2011). Akdeniz Ticaretinin Önemli Belge Buluntuları: Seramikler. *Sanat Tarihi Dergisi*, 2, 61-100.
- Göney, Süha (1984). *Şehir Coğrafyası I*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Güler, Taner (2006). *Antik Çağ Doğu Akdeniz Ticareti ve Ticaret Gemileri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Güler, Ayşe (2008). *Osmanlı Dönemi Çanakkale’de Seramik Atölyelerinin Konumlandıkları Mahalleler, Üretim Potansiyeli ve Ürün Türleri. Çanakkale Seramikleri Kolokyumu Bildirileri*, Suna-İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü, Antalya, 74-91.
- Güner, Güngör (1988). *Anadolu’da Yaşamakta Olan İkel Çömlekçilik*. İstanbul: Ak Yayınları.
- Güngör, Ahmet (1998). *Hicri 1266-1269 (Miladi 1849-1852) Tarihli Çanakkale Sicilleri Işığında Çanakkale’nin Sosyo-Ekonomik Yapısı*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Hüryılmaz, Halime (1990). *Troia VIIb2 Tabakalarında Ele Geçen Buckel keramik ve Güneydoğu Avrupa ile Olan İlişkisi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ege Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

- Hatziyiannis, Dimitris (2008). *Ceramic Workshop: Traditional Ceramics from Agiasos-Lesvos. Çanakkale Seramikleri Kolokyumu Bildirileri*, Suna-İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü, Antalya, 99-107.
- Işık, Mustafa (2001). *Hicri 1255-1256 (Miladi 1839-1840) Tarihli Çanakkale Şer'iyye Sicilinin Sosyo-Ekonomik Yapısının Değerlendirilmesi ve Transkripsiyonu*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Işıkhan, Serap (2015). Tarihi Çanakkale Seramiklerinin Yeniden Üretimine Yönelik Güncel Teknolojik Denemeler. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 34, 133-169.
- Karagül, Mehmet Fatih (2008). *Avusturalya'dan Gelen İki Şerbetlik ve Kahverengi Sır Araştırmaları. Çanakkale Seramikleri Kolokyumu Bildirileri*, Suna-İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü, Antalya, 68-74.
- Karagül, Mehmet Fatih (2016). Antropomorphic And Zoomorphic Design Problems On Traditional Canakkale Ceramics. *Creativity in Art and Art Edoucation*, 79-90.
- Karagül, Mehmet Fatih (2017). Gemi Biçimli Seramiklerin Geçmişi ve Bugünü. *Uluslararası Hakemli ve Açık Erişimli Elektironik Dergi*, 2, 5-41.
- Kayman Karagül, Münevver Berrin (2008). *Akköy Fırın Cürufları Üzerine Değerlendirme. Çanakkale Seramikleri Kolokyumu Bildirileri*, Suna-İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü, Antalya, 91-99.
- Kılıçoğlu, Esra (2019). *Ankara Etnoğrafya Müzesi'nde Bulunan Çanakkale Seramikleri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.

- Kıran, Minel (2019). *Akdeniz Havzası'nda Anadolu Selçuklu Devleti ile İtalyan Şehir Devletleri Arasındaki Ticari İlişkiler*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Kıray, Murat (2011). Yaşayan Osmanlı Mirası, Çanakkale. Çanakkale: TC. Valiliği.
- Kızılcan, Tüzüm (1979). Türk Çini Sanatı. Bilim Birlik Başarı, Nisan, 22, 21-24. İzmir: Yaşar Holding.
- Korkmaz, Şerif (2006). Tanzimat Sonrası Çanakkale'nin İdari ve Nüfus Yapısı. Çanakkale Araştırmaları Yıllığı 3, 123-124.
- Körte Gustav ve Alfred Körte (1904). *Gordion Ergebnisse der Ausgrabung im Jahre 1900 Tahrbuch des Kaiserlich Deutschen Archologischen Institus*, Berlin.
- Küçükbiçmen, Esin (2007). Çanakkale Seramikleri'nde Hayvan Figürleri ve Günümüz Yorumları. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Küçükhasköylü, Nurdan (2007). *Dolmabahçe Sarayı'ndan bir ressam: Josef Manas*, K. Kahraman (Ed.), 150. Yılında Dolmabahçe Sarayı Uluslararası Sempozyum Bildirileri, I, 377-392. İstanbul: TBMM Yayınları.
- Küçükyılmazlar, Aysun (2006). İstanbul Ticaret Odası Çini Araştırması. İstanbul: <http://www.beylerbeyiderneği.com/uploads/1-22.pdf> Erişim tarihi: 29.05.2020.
- Kürkman, Garo.(2005). Toprak, Ateş, Sır-Tarihsel Gelişimi Atölyeleri ve Ustalarıyla Kutahya Çini ve Seramikleri. İstanbul: Suna ve İnan Kıraç Vakfı Yayınları.
- Lane, Artur (1939). Turkish Peasant Pottery from Chonok ond Kutahia, Connoisseur 104, London: 232-237.
- Lane, Arthur. (1946). French Faince. London: Faber and faber.

Lane, Arthur. (1947). Greek Pottery. London : Faber and Faber.

Lane, Arthur (1957). Later İslamic Pottery. London: 65-66.

Mantran, Robert (1988). 17. Yüzyılın İkinci Yarısında Doğu Akdeniz’de Deniz Korsanlığı ve Gemiler Kafileleri. Belleten Dergisi, 202, 685-695.

Mellink, Machteld Johanna (1965). Mita, Mushki and Phrygians. Anadolu Araştırmaları, 2, 317-325.

Michoud, Joseph François (1835). Carrespondance d’Orient 1830-1831, Brüksel.

Muscarella, Oscar White (1998). Relations Between Phrygia and Assyria inondon the 8 th Century B.C.. XXXIV. Uluslararası Assirioloji Kongresi, Kongre Sunulan Bildiriler, Ankara.

Mutlu, Cengiz (1976). Mütareke Döneminde Rum Nüfus Hareketleri (1918-1922). Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi Yayını.

Okumuş, Halide (2000). Çanakkale Seramiklerinde Form ve Dekor İlişkileri. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mimar Sinan Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Okumuş, Halide (2012). Aşklar, Savaşlar, Kahramanlar ve Çanakkale. Filiz Özdem (Ed.), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Öney, Gönül (1971). Türk Devri Çanakkale Seramikleri. Ankara: Ajans Türk Matbaacılık Sanayi.

Öney, Gönül. (1976). Türk Çini Sanatı. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

- Öney, Gönül (1982), Çanakkale’de Geç Devir Osmanlı Seramikleri. Bilim Birlik Başarı, Ocak, 33, 12-15.
- Öney, Gönül (1987). İslam Mimarisinde Çini. İstanbul: Ada Yayınları.
- Öney, Gönül (1987). Ceramic Tiles in Islamic Architecture. İstanbul: Ado Press Publishers.
- Öney, Gönül (1989). Beylikler Devri Sanatı, XIV.-XV. Yüzyıl (1300-1453). Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Öney, Gönül ve Zehra Çobanlı (2007). *Anadolu’da Türk Devri Çini ve Seramik Sanatı*. İstanbul: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Öney, Gönül (2009). Akdenizle Kucaklaşan Osmanlı Seramikleri ve Günümüze Ulaşan Yansımaları. İstanbul: Akmed Yayınları.
- Özkul Fındık, Nurşen (2001). İznik Roma Tiyatrosu Kazı Buluntuları (1980-1995) Arasındaki Osmanlı Seramikleri. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Özkul Fındık, Nurşen (2002). Osmanlı Seramik Sanatı. Türkler, 12, 605-620.
- Öztürk Başol, Rüveyda (2014). Akdeniz Çalışma Kültürü. Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 3, 1, 38-49.
- Özsezgin, Kaya. (2000). Erdinç Bakla. İstanbul: Bilim Sanat Galerisi.
- Pasinli, Alpay (1992). Turkish Tiles and Ceramics Çinili Köşk. İstanbul.
- Pasinli, Alpay ve Saliha Balaman (1992). *Türk Çini ve Keramikleri*. İstanbul: A Turizm Yayınları.

- Peker, Mükerrerem (1965). Anadolu Beylikler Devri Keramik Sanatı. Sanat Tarihi Yıllığı, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Enstitüsü, 155-182.
- Pekşen, Selahattin (2006). Çanakkale Seramiklerine Günümüzde Bir Bakış. Uluslararası Seramik Bildirimleri Kitabı, 536-54.
- Pekşen, Selahattin (2008). *Çanakkale Seramiklerinin Yeniden Yapılanma Çabaları ve Sonucu. Çanakkale Seramikleri Kolokyumu Bildirileri*, Suna-İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü, Antalya, 55-68.
- Pekyaman, Hakan (2008). Frig Uygarlığı Seramik Sanatı ve Kişisel Yorumlar. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Pococke, Richard (1745). A Description of the East and Some Other Countries. Londra.
- Psaropoulou, Betty (1986). Lost Potters of the East Aegean, Matsoukis Grophic. Athens.
- Ψαροπούλου, Μπέτυ (2006). Τσανάκκαλε: το κάστρο των αγγείων. Ρέθυμνο: Κέντρο Μελέτης Νεότερης Κεραμικής.
- Raby, Julian (1989). İznik. Londra.
- Renda, Günsel (1999). Padişahın Portreleri Mevlana Müzesi Albümü. Konya: T.C. Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Roczynski Edward (1980). 1814'de İstanbul ve Çanakkale'ye Seyahat. İstanbul: Tercüman Gazetesi.
- Sanay, Filiz (1989). Türk Dönemi Çanakkale Seramiklerinin Dünü Bugünü. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Sanay, Filiz (2000). Çanakkale Seramikleri. Skylife Dergisi, 19, 206, İstanbul: Doğan Ofset Yayıncılık.
- Smith, Albert (1850). A Month in Constantinople. Londra.
- Soustiel, Laure (2000). Suna-İnan Kıraç ve Sadberk Hanım Müzesi Koleksiyonlarından Osmanlı Seramiklerinin Görkemi XVI-XIX. yüzyıl. Elif Gökteke (Çev.). İstanbul: Bayındır Kırtasiye Ltd.
- Sönmez, Ali (1998). Hicri 1251-1255 (Miladi 1835-1839) Tarihli Çanakkale Şer'iyye Sicilleri Işığında Çanakkale'nin Sosyo-Ekonomik Yapısının Değerlendirilmesi ve Transkripsiyonu. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Sözen, Metin ve Uğur Tanyeli (2012). *Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Şahin, Faruk (1981). Kütahya Çini-Keramik Sanatı ve Tarihinin Yeni Buluntular Açısından Değerlendirilmesi. Sanat Tarihi Yıllığı, 9-10, 259-286.
- Şahin, Faruk (1988). Cumhuriyet Dönemi Kütahya Çini ve Keramik Sanatı. Sanat Tarihi Yıllığı, 13, 131-152
- Şahin Demirbaş, İmran (2005). Şer'iyye Sicillerinin Önemi ve Çanakkale Şer'iyye Sicilleri. Çanakkale Araştırmaları Türk Yıllığı, 3, 137-155.
- Şen, Gülay (2010). Seramik ve Cam Materyallerinin Sanat Objelerinde Birlikte Kullanım Olanaklarının Araştırılması. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Tekkök-Biçken, Billur (2000). Pottery Production in the Troad: The Ancient and Modern Akköy. Near Eastern Archaeology, 63: 2, 94-101.

- Tekkök Karaöz, Billur (2018). Çanakkale Seramikleri; 17. Yüzyıl Sonundan 21. Yüzyıla. Çanakkale Araştırmaları Türk Yıllığı, 16, 25, 23-38.
- Tuğlacı, Pars (1985). Osmanlı Şehirleri. İstanbul: Milliyet Yayınları.
- Turan, Osman (1946). Selçuklu Kervansarayları. Belleten, 39, 471-496, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Turan Bakır, Sitare (2007). Osmanlı Sanatında Bir Zirve İznik Çini ve Seramikleri. Anadolu'da Türk Devri Çini ve Seramik Sanatı, 279-318.
- Ubicine, Jean Henri Abdolonyme (1855). La Turquie Actuelle, Ayda Düz, (Çev.). Paris: Tercüman 1001.
- Uğuzman, Tülay (2008). *Halk Kültürünü Koruma, Yaşatma ve Geleceğe Aktarma Konusunda Somut Bir Adım: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Ulusal Seramik Çalıştayı. Çanakkale Seramikleri Kolokyumu Bildirileri, Suna-İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü, Antalya, 30-47.*
- Uslu, Ahmet (2009). Anadolu'nun Gözüyle Çanakkale. İstanbul: Seddülbahir 1915 Özel Müzesi Yayınları.
- Uysal, Ali Osman (2008). Ezine Akköy'de Tarihi Anıtlar ve Seramikçilik. Ezine Değerleri Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Çanakkale, 1-26.
- Von Moltke, Helmut (1872). Letters sur L'Orient. Paris.
- Warner, Dudley Charles (1893). In the Levant. Boston: Houghton, Mifflin and Company.
- Wittke, A. M. (2006). Phrygia Kayaların Efendileri. Arkeoatlas, 5, 8-35.

Yakar, Jak (2007). Anadolu'nun Etnoarkeolojisi: Tunç ve Demir Çağlarında Kırsal Kesimin Sosyo-Ekonomik Yapısı, Selen Hırçın Riegel (Çev.). İstanbul: Homer Kitabevi Yayınları.

Yalçın, Osman (1988). Çanakkale ve Marmara Bölgesi, İstanbul: Özyürek Yayınları.

Yataman, Nurettin (1942). Eski Türk Çinileri. Ankara: Çankaya Matbaası.

Yenişehirlioğlu, Filiz (2002). Klasik Dönem Osmanlı Sanatı. Türkler, 11, 825-839, Ankara: Yeni Türkiye Yayınları.

Young, Rodney (1981). Gordion Excavations Reports, Three Great Early Tumuli The Gordion Excavations Final Report. Vol I, Philadelphia.

Yurt Ansiklopedisi (1982). Çanakkale Maddesi. İstanbul: Anadolu Yayıncılık.

Zillioğlu, Mehmet (1985). Evliya Çelebi Seyahatnamesi, 8, İstanbul: Üç Dal Neşriyat.

Zographou, Katherina Korre (2000). Ta Kerameika tou Çanakkale, 1670-1922. Athens: Büyük Helenizm Vakfı.

Zographou, Katherina Korre (2008). *The Spreading of the Çanakkale Ceramics throughout the Aegean Islands. Çanakkale Seramikleri Kolokyumu Bildirileri*, Suna-İnan Kırış Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü, Antalya, 7-21.

İNTERNET KAYNAKLARI

Ekiz, Duygu (30 Ocak, 2019). Avignon Müzayede Evi. www.avignon-encheres.com/resultat_recherche.php

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Seramiklerin Envanter Bilgileri

Tablo 1. Seramiklerin Envanter Bilgileri

Envanter Numarası	Fotoğraf Numarası	Çizim Numarası	Üretim Yeri	Dönemi	Eserin Adı	Müze Geliş Şekli	Müze Geliş Tarihi	Müzedeki Yeri	Kaide	Ölçü (cm.)	Hamur	Yapım Tekniği	Astar	Sır	Süsleme Tekniği	Süsleme Türü	Bugünkü Durumu
26164	1	1	Çanakkale	19. yy. sonu	Köpek biçimli kandil	M. Gkonriz başışı	1974	Vitrinde	-	Yükseklik 22, Uzunluk 24, Boyun 4, Gövde 7	Kırmızı	Kalıplama	Beyaz	Koyu yeşil	Kabartma, barbutin	Sır lekeli	Sağlam
8647	2	2	Çanakkale	19.yy.sonu-20.yy. başı	At biçimli kap	D.Zoumpoulakis'den 1000 drahmi ye satın alınma	17.Tem.32	Vitrinde	-	Yükseklik 26, Uzunluk 20, Boyun 8, Gövde 9, Ağız 2,5, Ayak 3,5	Kırmızı	Kalıplama	Beyaz, kırmızı boya	Koyu yeşil	Sırüstü, applike, kabartma, akıtma, sıraltı, barbutin	Sır lekeli, bitkisel	Sağlam
19137	3	3	Çanakkale	19.yy.sonu-20.yy. başı	Aslan biçimli kap	K.Karamarlis'den 600 drahmi ye satın alınma	20.Şub.65	Vitrinde	-	Yükseklik 22, Uzunluk 19, Gövde 9, Ağız 3, Ayak 5	Kırmızı	Kalıplama	Beyaz, kırmızı boya	Koyu yeşil	Sırüstü, akıtma, kabartma, barbutin	Sır lekeli, bitkisel	Sağlam
8657	4	4	Çanakkale	19. yy. sonu	Kâse	175 drahmi ye satın alınma	25.Ağu.33	Vitrinde	-	Yükseklik 12, Derinlik 10, Ağız 11, Kaide 6	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Beyaz, kırmızı boya	Şeffaf	Sırüstü	Bitkisel, geometrik	Sağlam
8658	5	5	Bilinmiyor (Çanakkale)	Bilinmiyor (19.yy.sonu-20. yy. başı)	Kâse	50 drahmi ye satın alınma	25.Ağu.33	Depoda	-	Yükseklik 17, Derinlik 7, Ağız 15, Kaide 6	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Kırmızı boya	Yeşil ve sarı	Akıtma, sırüstü	Bitkisel	Sağlam
23817	6	6	Bilinmiyor (Çanakkale)	19. yüzyıl	Kâse	Eleftheria Tselepi başışı	10.Nis.75	Depoda	-	Yükseklik 17, Derinlik 14, Ağız 20, Kaide 10	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Kırmızı boya	Kahverengi	Kabartma	Bitkisel	Sağlam
26010	7	7	Çanakkale	19. yy. sonu	Düz ağızlı maşrapa	Aleks Lantie başışı	20.Mar.81	Depoda	Alçak	Yükseklik 22, Derinlik 20, Uzunluk 12, Boyun 8, Gövde 12, Ağız 10, Kaide 10	Kırmızı	Kalıplama, çarkta elle şekillendirme, sucuk	Beyaz, kırmızı boya	Kahverengi	Kabartma, akıtma	Bitkisel	Sağlam

Envanter Numarası	Fotoğraf Numarası	Çizim Numarası	Üretim Yeri	Dönemi	Eserin Adı	Müze Geliş Şekli	Müze Geliş Tarihi	Müzedeki Yeri	Kaide	Ölçü (cm.)	Hamur	Yapım Tekniği	Astar	Sır	Süsleme Tekniği	Süsleme Türü	Bugünkü Durumu
26030	8	8	Çanakkale	19. yy. sonu	Düz ağızlı maşrapa	Aleks Lantie başışı	20.Mar.81	Depoda	Alçak	Yükseklik 29, Derinlik 28, Uzunluk 11, Boyun 7, Gövde 11, Ağız 8, Kaide 8	Kırmızı	Kalıplama, çarkta elle şekillendirme, sucuk	Beyaz	Sarı ve yeşil	Sırustü, kabartma	Bitkisel, geometrik	Sağlam
26039	9	9	Çanakkale	Bilinmiyor (19.yy.sonu)	Düz ağızlı maşrapa	Aleks Lantie başışı	20.Mar.81	Depoda	Yüksek	Yükseklik 20, Derinlik 17, Uzunluk 15, Boyun 9, Gövde 14, Ağız 10, Kaide 8	Kırmızı	Kalıplama, çarkta elle şekillendirme	Kirli beyaz, kırmızı boya	Yeşil	Kabartma	Bitkisel, geometrik	Sağlam
26040	10	10	Çanakkale	19. yüzyıl 2. yarısı	Düz ağızlı maşrapa	Aleks Lantie başışı	20.Mar.81	Vitrinde	Alçak	Yükseklik 15, Derinlik 14, Uzunluk 11, Boyun 8, Gövde 10, Ağız 6, Kaide 8	Kırmızı	Kalıplama, çarkta elle şekillendirme	Kirli beyaz, kırmızı boya	Yeşil	Sırustü, kabartma	Bitkisel, geometrik	Sağlam
8652	11	11	Çanakkale	19. yüzyıl	Yonca ağızlı maşrapa	100 drahmi ye satın alınma	25.Ağu.33	Vitrinde	Alçak	Yükseklik 20, Derinlik 18, Uzunluk 20, Boyun 9, Gövde 12, Ağız 19, Kaide 7	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Beyaz, kırmızı boya	Şeffaf	Sırustü	Bitkisel, geometrik	Sağlam
8653	12	12	Çanakkale	19. yüzyıl	Yonca ağızlı maşrapa	100 drahmi ye satın alınma	25.Ağu.33	Vitrinde	Alçak	Yükseklik 17, Derinlik 16, Uzunluk 16, Boyun 8, Gövde 10, Ağız 11, Kaide 6	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Beyaz, kırmızı boya	Şeffaf	Sırustü	Bitkisel, geometrik	Sağlam
8654	13	13	Bilinmiyor (Çanakkale)	Bilinmiyor (19. yy.)	Yonca ağızlı maşrapa	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Vitrinde	Alçak	Yükseklik 24, Derinlik 23, Uzunluk 14, Boyun 9, Gövde 12, Ağız 11, Kaide 8	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Beyaz, kırmızı boya	Şeffaf	Sırustü	Bitkisel, geometrik	Sağlam

Envanter Numarası	Fotoğraf Numarası	Çizim Numarası	Üretim Yeri	Dönemi	Eserin Adı	Müze Geliş Şekli	Müze Geliş Tarihi	Müzedeki Yeri	Kaide	Ölçü (cm.)	Hamur	Yapım Tekniği	Astar	Sır	Süsleme Tekniği	Süsleme Türü	Bugünkü Durumu
26038	14	14	Bilinmiyor (Çanakkale)	Bilinmiyor (19. yy.)	Yonca ağızlı maşrapa	Aleks Lantie başışı	20.Mar.81	Vitrinde	Alçak	Yükseklik 16, Derinlik 15, Uzunluk 10, Boyun 7, Gövde 9, Ağız 7, Kaide 11	Kırmızı	Kalıplama, çarkta elle şekillendirme	Beyaz, kırmızı boya	Yeşil	Kabartma, kazıma	Bitkisel, geometrik	Sağlam
44324	15	15	Bilinmiyor (Çanakkale)	Bilinmiyor (19. yy.)	Yonca ağızlı maşrapa	El. Evkleidi başışı	1975	Depoda	Yüksek	Yükseklik 17, Uzunluk 9, Boyun 5, Gövde 9, Ağız 7, Kaide 7	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Krem	Şeffaf	Sırüstü	Bitkisel, geometrik	Sağlam
26012	16	-	Çanakkale	19. yüzyıl	Gaga ağızlı maşrapa	Aleks Lantie başışı	20.Mar.81	Rafta	Alçak	Yükseklik 17, Uzunluk 9, Boyun 5, Gövde 9, Ağız 7, Kaide 7	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme, sucuk	Beyaz, kırmızı boya	Şeffaf	Sırüstü, kabartma, aplike	Bitkisel, geometrik, sır lekeli	Sağlam
26019	17	17	Çanakkale	19. yüzyıl	Şişe	Aleks Lantie başışı	20.Mar.81	Rafta	Alçak	Ağız 6,9 Kaide 10,7 Yük. 31,5	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Krem	Yeşil kahverengi	Püskürtme	Sır lekeli	Sağlam
26026	18	18	Çanakkale	19. yüzyıl	Şişe	Aleks Lantie başışı	20.Mar.81	Rafta	Alçak	Ağız 4,4 Kaide 8,7 Yük. 33,6	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Beyaz, kırmızı boya	Kahverengi, beyaz, yeşil	Kabartma, püskürtme	Sır lekeli, bitkisel	Sağlam
26037	19	19	Bilinmiyor (Çanakkale)	Bilinmiyor (19.yy.sonu-20.yy. başı)	Halka gövdeli testi	Aleks Lantie başışı	20.Mar.81	Vitrinde	Alçak	Yükseklik 21, Uzunluk 15, Boyun 3, Gövde 13, Ağız 5, Halka 6, Kaide 7,5	Kırmızı	Kalıplama	Beyaz, kırmızı boya	Yeşil	Sırüstü, kabartma, barbutin	Bitkisel, geometrik	Sağlam
26041	20	20	Bilinmiyor (Çanakkale)	Bilinmiyor (19.yy.sonu-20.yy. başı)	Halka gövdeli testi	Aleks Lantie başışı	20.Mar.81	Vitrinde	Alçak	Yükseklik 21, Uzunluk 15, Boyun 3, Gövde 14, Ağız 5, Halka 6, Kaide 7	Kırmızı	Kalıplama	Beyaz, kırmızı boya	Açık yeşil	Sırüstü, kabartma	Bitkisel, geometrik	Sağlam
8655	21	-	Çanakkale	Bilinmiyor (19. yy.)	Düz ağızlı çift kulplu testi	160 drahmi ye satın alınma	25.Ağu.33	Rafta	Alçak	Yük. 25	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Kırmızı boya	Beyaz	Sırüstü	Bitkisel, geometrik	Sağlam
8656	22	22	Çanakkale	Bilinmiyor (19. yy.)	Düz ağızlı çift kulplu testi	160 drahmi ye satın alınma	25.Ağu.33	Rafta	Alçak	Yük. 25	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Kırmızı boya	Sarı	Sırüstü	Bitkisel, geometrik	Sağlam

Envanter Numarası	Fotoğraf Numarası	Çizim Numarası	Üretim Yeri	Dönemi	Eserin Adı	Müze Geliş Şekli	Müze Geliş Tarihi	Müzedeki Yeri	Kaide	Ölçü (cm.)	Hamur	Yapım Tekniği	Astar	Sır	Süsleme Tekniği	Süsleme Türü	Bugünkü Durumu
26020	23	23	Çanakkale	19. yüzyıl	Düz ağızlı çift kulplu testi	Aleks Lantie başışı	20.Mar.81	Depoda	Alçak	Yükseklik 28, Uzunluk 18, Boyun 9, Gövde 12, Ağız 10, Kaide 9	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Beyaz, kırmızı boya	Koyu kahverengi	Sırüstü, kabartma, barbutin	Bitkisel, geometrik	Sağlam
26021	24	24	Çanakkale	19. yüzyıl	Düz ağızlı testi	Aleks Lantie başışı	20.Mar.81	Rafta	Yüksek	Ağız 6,3 Kaide 11 Yük. 37	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Beyaz	Koyu kahverengi	Sırüstü, applike, kabartma	Bitkisel, geometrik	Sağlam
26035	25	25	Çanakkale	19. yüzyıl	Düz ağızlı testi	Aleks Lantie başışı	20.Mar.81	Rafta	Alçak	Ağız 6,1 Kaide 10,4 Yük. 33,5	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme, sucuk	Beyaz	Koyu kahverengi	Sırüstü, applike, kabartma	Bitkisel, geometrik, nesneli, yazı	Sağlam
26018	26	26	Çanakkale	Bilinmiyor (19. yy.)	Düz ağızlı testi	Aleks Lantie başışı	20.Mar.81	Vitrinde	Yüksek	Yükseklik 37, Derinlik 15, Uzunluk 10, Boyun 6, Gövde 15, Ağız 7, Kaide 14	Kırmızı	Kalıplama, çarkta elle şekillendirme	Beyaz	Koyu kahverengi	Sırüstü, kabartma, applike	Bitkisel, geometrik	Sağlam
26047	27	27	Çanakkale	19. yüzyıl	Düz ağızlı testi	Aleks Lantie başışı	20.Mar.81	Depoda	Yüksek	Yükseklik 37, Uzunluk 18, Boyun 6, Gövde 17, Ağız 8, Kaide 11	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Beyaz	Koyu kahverengi	Sırüstü	Bitkisel, geometrik	Sağlam
38166	28	28	Çanakkale	Bilinmiyor (19. yy.)	Düz ağızlı testi	Oikonomidis ailesi başışı	09.Nis.01	Depoda	Alçak	Yükseklik 31, Uzunluk 17, Boyun 4, Gövde 16, Ağız 5, Kaide 10	Kırmızı	Kalıplama, çarkta elle şekillendirme, sucuk	Beyaz	Sarı ve yeşil	Kabartma, akitma	Bitkisel	Sağlam
26014	29	29	Çanakkale	19. yy. sonu	Kuş başlı gaga ağızlı testi	Aleks Lantie başışı	20.Mar.81	Vitrinde	Yüksek	Yükseklik 37, Derinlik 32, Uzunluk 27, Boyun 12, Gövde 20, Ağız 11, Kaide 10,5	Kırmızı	Kalıplama, çarkta elle şekillendirme	Beyaz	Kahverengi	Kabartma	Bitkisel, geometrik	Sağlam
26016	30	30	Çanakkale	19. yy. sonu	Kuş başlı gaga ağızlı testi	Aleks Lantie başışı	20.Mar.81	Vitrinde	Yüksek	Yükseklik 40, Derinlik 35, Uzunluk 26, Boyun 6, Gövde 16, Ağız 5, Kaide 10	Kırmızı	Kalıplama, çarkta elle şekillendirme	Beyaz	Koyu kahverengi	Sırüstü, kabartma, barbutin	Bitkisel, geometrik, figürlü	Sağlam

Envanter Numarası	Fotoğraf Numarası	Çizim Numarası	Üretim Yeri	Dönemi	Eserin Adı	Müze Geliş Şekli	Müze Geliş Tarihi	Müzedeki Yeri	Kaide	Ölçü (cm.)	Hamur	Yapım Tekniği	Astar	Sır	Süsleme Tekniği	Süsleme Türü	Bugünkü Durumu
26017	31	31	Çanakkale	19.yy.sonu-20.yy. başı	Kuş başlı gaga ağızlı testi	Aleks Lantie başışı	20.Mar.81	Vitrinde	Alçak	Yükseklik 35, Uzunluk 15, Boyun 5, Gövde 16, Ağız 5, Kaide 10	Kırmızı	Kalıplama, çarkta elle şekillendirme	Beyaz	Koyu kahverengi	Sırüstü, kabartma, barbutin	Bitkisel, geometrik, figürlü	Sağlam
26042	32	32	Çanakkale	19. yy. sonu	Kuş başlı gaga ağızlı testi	Aleks Lantie başışı	20.Mar.81	Vitrinde	Alçak	Yükseklik 35, Uzunluk 15, Boyun 5, Gövde 16, Ağız 5, Kaide 10	Kırmızı	Kalıplama, çarkta elle şekillendirme, sucuk	Beyaz	Yeşil	Sırüstü, kabartma	Bitkisel, geometrik	Sağlam
26044	33	33	Çanakkale	19.yy.sonu-20.yy. başı	Kuş başlı gaga ağızlı testi	Aleks Lantie başışı	20.Mar.81	Vitrinde	Yüksek	Yükseklik 45, Uzunluk 20, Boyun 4, Gövde 18, Ağız 5, Kaide 10	Kırmızı	Kalıplama, çarkta elle şekillendirme	Beyaz	Yeşil	Sırüstü, kabartma, applike	Bitkisel, geometrik, figürlü	Sağlam
26046	34	34	Çanakkale	19.yy.sonu-20.yy. başı	Kuş başlı gaga ağızlı testi	Aleks Lantie başışı	20.Mar.81	Vitrinde	Alçak	Yükseklik 37, Uzunluk 15, Boyun 4, Gövde 18, Ağız 7, Kaide 11	Kırmızı	Kalıplama, çarkta elle şekillendirme	Beyaz	Yeşil	Sırüstü, kabartma	Bitkisel, geometrik	Sağlam
26048	35	35	Çanakkale	19. yy. sonu	Kuş başlı gaga ağızlı testi	Aleks Lantie başışı	20.Mar.81	Depoda	Yüksek	Yükseklik 49, Uzunluk 20, Boyun 5, Gövde 16, Ağız 7, Kaide 11	Kırmızı	Kalıplama, çarkta elle şekillendirme	Beyaz	Koyu kahverengi	Sırüstü, kabartma	Bitkisel, geometrik	Sağlam
35401	36	36	Çanakkale	Bilinmiyor (19.yy.sonu)	Kuş başlı gaga ağızlı testi	Apost. Argiriadi' den 350.000 drahmiye satın alınma	26.May.98	Vitrinde	Alçak	Yükseklik 40, Uzunluk 19, Boyun 5, Gövde 18, Ağız 3, Kaide 12	Kırmızı	Kalıplama, çarkta elle şekillendirme, sucuk	Beyaz	Yeşil	Sırüstü, kabartma	Bitkisel, geometrik	Sağlam
40161	37	37	Çanakkale	19. yüzyıl sonu	Kuş başlı gaga ağızlı testi	Aimilia Geronlano başışı	21.Şub.05	Depoda	Alçak	Yükseklik 34, Uzunluk 15, Boyun 4, Gövde 15, Ağız 8, Kaide 11	Kırmızı	Kalıplama, çarkta elle şekillendirme	Beyaz	Koyu kahverengi	Sırüstü, kabartma, applike	Bitkisel, geometrik	Sağlam

Envanter Numarası	Fotoğraf Numarası	Çizim Numarası	Üretim Yeri	Dönemi	Eserin Adı	Müze Geliş Şekli	Müze Geliş Tarihi	Müzedeki Yeri	Kaide	Ölçü (cm.)	Hamur	Yapım Tekniği	Astar	Sır	Süsleme Tekniği	Süsleme Türü	Bugünkü Durumu
48564	38	38	Çanakkale	19.yy.sonu-20.yy. başı	Kuş başlı gaga ağızlı testi	Kouloura bağışısı	Bilinmiyor	Depoda	Alçak	Yükseklik 40, Uzunluk 19, Boyun 7, Gövde 18, Ağız 6, Kaide 11	Kırmızı	Kalıplama, çarkta elle şekillendirme, sucuk	Beyaz, kırmızı boya	Yeşil	Sırüstü, kabartma, kumlama	Bitkisel	Sağlam
26022	39	39	Çanakkale	19. yüzyıl	Kuş başlı gaga ağızlı testi	Aleks Lantie bağışısı	20.Mar.81	Rafta	Yüksek	Ağız 4,8 Kaide 10,6 Yük. 38,3	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Beyaz	Koyu kahverengi	Sırüstü, kabartma, applike	Bitkisel, geometrik	Sağlam
26023	40	40	Çanakkale	19. yüzyıl	Kuş başlı gaga ağızlı testi	Aleks Lantie bağışısı	20.Mar.81	Rafta	Alçak	Kaide 11 Yük. 34,2	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme, sucuk	Kırmızı boya	Beyaz	Sırüstü, kabartma, applike	Bitkisel, geometrik	Sağlam
26024	41	-	Çanakkale	19. yüzyıl	Kuş başlı gaga ağızlı testi	Aleks Lantie bağışısı	20.Mar.81	Rafta	Alçak	Kaide 10,9 Yük. 34,5	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Beyaz	Şeffaf	Sırüstü, kabartma, applike	Bitkisel, geometrik	Sağlam
26027	42	-	Çanakkale	19. yüzyıl	Kuş başlı gaga ağızlı testi	Aleks Lantie bağışısı	20.Mar.81	Rafta	Alçak	Kaide 11,1 Yük. 32,4	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme, sucuk	Beyaz	Şeffaf, kahverengi	Sırüstü, kabartma, applike	Sır lekeli, bitkisel, geometrik, nesneli, yazı	Sağlam
26029	43	-	Çanakkale	19. yüzyıl	Kuş başlı gaga ağızlı testi	Aleks Lantie bağışısı	20.Mar.81	Rafta	Alçak		Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme, sucuk	Beyaz	Şeffaf, yeşil	Kabartma, applike	Sır lekeli, bitkisel, geometrik	Sağlam
26031	44	-	Çanakkale	19. yüzyıl	Kuş başlı gaga ağızlı testi	Aleks Lantie bağışısı	20.Mar.81	Rafta	Alçak	Kaide 10,2 Yük. 34,5	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Beyaz	Sarı, yeşil	Sırüstü, kabartma, applike	Bitkisel, geometrik	Sağlam
35399	45	-	Çanakkale	Bilinmiyor (19. yy.)	Kuş başlı gaga ağızlı testi	Apost. Argiriadi'den 350.000 drahmiye satın alınma	26.May.98	Rafta	Alçak	Yük. 33,5	Kırmızı	Kalıplama, çarkta elle şekillendirme	Beyaz	Sarı, yeşil	Sırüstü, applike, kabartma	Sır lekeli, bitkisel, geometrik	Sağlam
26009	46	-	Çanakkale	19. yüzyıl	Çıkıntılı emzikli testi	Aleks Lantie bağışısı	20.Mar.81	Rafta	Alçak	Ağız 5,3 Kaide 10,2 Yük. 27	Kırmızı	Kalıplama, çarkta elle şekillendirme, sucuk	Beyaz, kırmızı boya	Kahverengi, yeşil	Applike, kabartma	Sır lekeli, bitkisel	Sağlam
26011	47	-	Çanakkale	19. yüzyıl	Çıkıntılı emzikli testi	Aleks Lantie bağışısı	20.Mar.81	Rafta	Alçak	Ağız 5,7 Kaide 11,5 Yük. 31,2	Kırmızı	Kalıplama, çarkta elle şekillendirme, sucuk	Kırmızı boya	Yeşil, sarı	Applike, kabartma, akıtma	Sır lekeli, bitkisel	Sağlam
26013	48	-	Çanakkale	19. yüzyıl	Çıkıntılı emzikli testi	Aleks Lantie bağışısı	20.Mar.81	Rafta	Alçak	Ağız 5 Kaide 9 Yük. 24,2	Kırmızı	Kalıplama, çarkta elle şekillendirme, sucuk	Beyaz	Şeffaf, yeşil, kahverengi	Applike	Sır lekeli, bitkisel	Sağlam
26015	49	49	Çanakkale	19. yüzyıl	Kuş başlı çıkıntı emzikli testi	Aleks Lantie bağışısı	20.Mar.81	Vitrinde	Alçak	Yükseklik 35, Uzunluk 33, Boyun 5, Gövde 16, Açıklık 5, Kaide 10	Kırmızı	Kalıplama, çarkta elle şekillendirme, sucuk	Beyaz, kırmızı boya	Koyu kahverengi	Sırüstü, kabartma, barbutin	Bitkisel, geometrik	Sağlam
26028	50	-	Çanakkale	19. yüzyıl	Kuş başlı çıkıntı emzikli testi	Aleks Lantie bağışısı	20.Mar.81	Rafta	Alçak	Ağız 11,7 Kaide 11,5 Yük. 36,8	Kırmızı	Kalıplama, çarkta elle şekillendirme	Beyaz	Koyu kahverengi	Sırüstü, applike, kabartma	Bitkisel, geometrik	Sağlam

Envanter Numarası	Fotoğraf Numarası	Çizim Numarası	Üretim Yeri	Dönemi	Eserin Adı	Müze Geliş Şekli	Müze Geliş Tarihi	Müzedeki Yeri	Kaide	Ölçü (cm.)	Hamur	Yapım Tekniği	Astar	Sır	Süsleme Tekniği	Süsleme Türü	Bugünkü Durumu
26032	51	-	Çanakkale	19. yüzyıl	Kuş başlı çıkıntı emzikli testi	Aleks Lantie bağıışı	20.Mar.81	Rafta	Alçak	Kaide 12,1 Yük. 38,9	Kırmızı	Kalıplama, çarkta elle şekillendirme, sucuk	Beyaz	Koyu kahverengi	Aplike, kabartma	Bitkisel, geometrik	Sağlam
26033	52	-	Çanakkale	19. yüzyıl	Kuş başlı çıkıntı emzikli testi	Aleks Lantie bağıışı	20.Mar.81	Rafta	Alçak	Kaide 11,3 Yük. 35,5	Kırmızı	Kalıplama, çarkta elle şekillendirme, sucuk	Kırmızı boya	Koyu kahverengi	Sırustü, applike, kabartma, barbutin	Bitkisel, geometrik	Sağlam
26036	53	-	Çanakkale	19. yüzyıl	Kuş başlı çıkıntı emzikli testi	Aleks Lantie bağıışı	20.Mar.81	Rafta	Alçak	Kaide 12,1 Yük. 38,9	Kırmızı	Kalıplama, çarkta elle şekillendirme, sucuk	Beyaz	Koyu kahverengi	Sırustü, applike, kabartma, barbutin	Bitkisel, geometrik	Sağlam
26043	54	54	Çanakkale	19.yy.sonu-20.yy. başı	Kuş başlı çıkıntı emzikli testi	Aleks Lantie bağıışı	20.Mar.81	Vitrinde	Alçak	Yükseklik 33,5, Uzunluk 15, Boyun 4, Gövde 15, Açıklık 4, Kaide 10	Kırmızı	Kalıplama, çarkta elle şekillendirme, sucuk	Beyaz, kırmızı boya	Yeşil	Sırustü, kabartma, applike, barbutin	Bitkisel, geometrik	Sağlam
26045	55	55	Çanakkale	19. yüzyıl sonu	Kuş başlı çıkıntı emzikli testi	Aleks Lantie bağıışı	20.Mar.81	Vitrinde	Alçak	Yükseklik 32, Uzunluk 16, Boyun 5, Gövde 16, Açıklık 3, Kaide 11	Kırmızı	Kalıplama, çarkta elle şekillendirme, sucuk	Beyaz, kırmızı boya	Yeşil	Sırustü, kabartma, applike, barbutin	Bitkisel, geometrik	Sağlam
35400	56	56	Çanakkale	Bilinmiyor (19.yy.sonu)	Kuş başlı çıkıntı emzikli testi	Apost. Argiriadi' den 350.000 drahmiye satın alınma	26.May.98	Depoda	Alçak	Yükseklik 40, Uzunluk 17, Boyun 5, Gövde 18, Açıklık 3, Kaide 12	Kırmızı	Kalıplama, çarkta elle şekillendirme, sucuk	Beyaz, kırmızı boya	Koyu yeşil	Sırustü, kabartma, applike, barbutin	Bitkisel, geometrik	Sağlam
45197	57	57	Çanakkale	Bilinmiyor (19.yy.sonu)	Kuş başlı çıkıntı emzikli testi	Angelos Vlastaris' den 500€ ya satın alınma	Ara.09	Vitrinde	Alçak	Yükseklik 38, Uzunluk 19, Boyun 6, Gövde 18, Açıklık 2, Kaide 11,5	Kırmızı	Kalıplama, çarkta elle şekillendirme, sucuk	Beyaz, kırmızı boya	Koyu yeşil	Sırustü, kabartma, applike, barbutin	Bitkisel, geometrik	Sağlam
48563	58	58	Çanakkale	19. yüzyıl	Kuş başlı çıkıntı emzikli testi	Kouloura' nın bağıışı	Bilinmiyor	Depoda	Alçak	Yükseklik 34, Uzunluk 16, Boyun 4, Gövde 15, Açıklık 3, Kaide 10	Kırmızı	Kalıplama, çarkta elle şekillendirme, sucuk	Beyaz	Şeffaf, yeşil	Sırustü, kabartma, applike, akıtma, barbutin	Bitkisel, geometrik	Sağlam

Envanter Numarası	Fotoğraf Numarası	Çizim Numarası	Üretim Yeri	Dönemi	Eserin Adı	Müze Geliş Şekli	Müze Geliş Tarihi	Müzedeki Yeri	Kaide	Ölçü (cm.)	Hamur	Yapım Tekniği	Astar	Sır	Süsleme Tekniği	Süsleme Türü	Bugünkü Durumu
26025	59	-	Çanakkale	19. yüzyıl	At başlı testi	Aleks Lantie başışı	20.Mar.81	Rafta	Yüksek	Kaide 10,5 Yük. 38,8	Kırmızı	Kalıplama, çarkta elle şekillendirme	Beyaz, kırmızı boya	Kahverengi, yeşil, beyaz	Sırüstü, barbutin, aplike, kabartma, barbutin	Sır lekeli, bitkisel, geometrik, figürlü	Sağlam
26034	60	60	Çanakkale	19. yüzyıl	At başlı testi	Aleks Lantie başışı	20.Mar.81	Depoda	Yüksek	Yükseklik 39, Uzunluk 16, Boyun 6, Gövde 14, Açıklık 2, Kaide 11	Kırmızı	Kalıplama, çarkta elle şekillendirme	Beyaz	Kahverengi	Sırüstü, kabartma, barbutin, aplike, barbutin	Bitkisel, geometrik	Sağlam
42183	61	61	Bilinmiyor (Çanakkale)	Bilinmiyor (19.yy.sonu- 20. yy. başı)	Köpek başlı testi	Petros Anagnostos'dan 1250€ ya satın alınma	2006 Haziran	Depoda	Alçak	Yükseklik 32, Uzunluk 20, Boyun 6, Gövde 16, Açıklık 3, Kaide 10	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Beyaz	Sarı	Kabartma	Bitkisel, geometrik, figürlü	Sağlam
8640	62	-	Bilinmiyor (Çanakkale)	Bilinmiyor (18.yy.sonu) x	Camii ve köşk betimlemeli tabak	Bilinmiyor	20.Mar.81	Duvar	-	Uzunluk 8,3 Çap 29,7	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Beyaz	Şeffaf	Sıralı	Bitkisel, geometrik, nesneli	Sağlam
8642	63	-	Çanakkale	Bilinmiyor (18.yy.sonu)	Rozet biçiminde çiçek desenli tabak	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Duvar	-	Uzunluk 7 Çap 32,7	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Beyaz	Şeffaf	Sıralı	Bitkisel, geometrik	Sağlam
8669	64	-	Bilinmiyor (Çanakkale)	Bilinmiyor (18.yy.sonu)	Rozet biçiminde çiçek desenli tabak	110 drahmi ye satın alınma	25.Ağu.33	Duvar	-	Uzunluk 5,5 Çap 22,5	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Krem	Şeffaf	Sıralı	Bitkisel, geometrik	Sağlam
30639	65	-	Bilinmiyor (Çanakkale)	Bilinmiyor (18.yy.sonu)	Rozet biçiminde çiçek desenli tabak	Bağış	24.Ağu.87	Duvar	-	Çap 21	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Krem	Şeffaf	Sıralı	Bitkisel, geometrik	Sağlam
30640	66	-	Bilinmiyor (Çanakkale)	Bilinmiyor (18.yy.sonu)	Rozet biçiminde çiçek desenli tabak	Bağış	24.Ağu.87	Duvar	-	Çap 22	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Krem	Şeffaf	Sıralı	Bitkisel, geometrik	Sağlam
30642	67	-	Bilinmiyor (Çanakkale)	Bilinmiyor (18.yy.sonu)	Rozet biçiminde çiçek desenli tabak	Bağış	24.Ağu.87	Duvar	-	Çap 22	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Krem	Şeffaf	Sıralı	Bitkisel, geometrik	Sağlam
30643	68	-	Bilinmiyor (Çanakkale)	Bilinmiyor (18.yy.sonu)	Rozet biçiminde çiçek desenli tabak	Bağış	24.Ağu.87	Duvar	-	Çap 21,8	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Krem	Şeffaf	Sıralı	Bitkisel, geometrik	Sağlam
8660	69	-	Çanakkale	Bilinmiyor (18.yy.sonu)	Çiçek demetli tabak	150 drahmi ye satın alınma	25.Ağu.33	Duvar	-	Uzunluk 5,7 Çap 24,2	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Krem	Şeffaf	Sırüstü	Bitkisel, geometrik	Sağlam
30641	70	-	Çanakkale	Bilinmiyor (18.yy.sonu)	Çiçek demetli tabak	Bağış	24.Ağu.87	Duvar	-	Çap 22,5	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Krem	Şeffaf	Sıralı	Bitkisel, geometrik	Sağlam
8641	71	-	Çanakkale	Bilinmiyor (17.yy.sonu- 18.yy. başı)	Yelken desenli tabak	Bağış	Bilinmiyor	Vitrinde	-	Uzunluk 8,3 Çap 30,5	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Beyaz	Şeffaf	Sıralı	Geometrik, nesneli	Sağlam
8659	72	-	Çanakkale	Bilinmiyor (17.yy.sonu- 18.yy. başı)	Yelken desenli tabak	150 drahmi ye satın alınma	25.Ağu.33	Duvar	-	Çap 24,3	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Beyaz	Yeşil	Sırüstü	Bitkisel, geometrik, nesneli	Sağlam

Envanter Numarası	Fotoğraf Numarası	Çizim Numarası	Üretim Yeri	Dönemi	Eserin Adı	Müze Geliş Şekli	Müze Geliş Tarihi	Müzedeki Yeri	Kaide	Ölçü (cm.)	Hamur	Yapım Tekniği	Astar	Sır	Süsleme Tekniği	Süsleme Türü	Bugünkü Durumu
8666	73	-	Çanakkale	Bilinmiyor (17.yy.sonu-18.yy.başı)	Yelken desenli tabak	150 drahmi ye satın alınma	25.Ağu.33	Duvar	-	Çap 24,5	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Beyaz	Yeşil	Sırustü	Geometrik, nesneli	Sağlam
8667	74	-	Çanakkale	Bilinmiyor (17.yy.sonu-18.yy.başı)	Yelken desenli abak	150 drahmi ye satın alınma	25.Ağu.33	Duvar	-	Çap 24,2	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Beyaz	Şeffaf	Sırustü	Geometrik, nesneli	Sağlam
11834	75	-	Çanakkale	Bilinmiyor (17.yy.sonu-18.yy.başı)	Yelken desenli tabak	Bağış	15.Şub.60	Duvar	-	Uzunluk 4,8 Çap 24,5	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Beyaz	Koyu yeşil	Sırustü	Geometrik, nesneli	Sağlam
8661	76	-	Çanakkale	Bilinmiyor (19.yy.sonu-20.yy.başı)	Astar akıtmalı tabak	150 drahmi ye satın alınma	25.Ağu.33	Duvar	-	Uzunluk 6 Çap 22	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Beyaz	Şeffaf	Akıtma	Sır lekeleri	Sağlam
8662	77	-	Çanakkale	Bilinmiyor (19.yy.sonu-20.yy.başı)	Astar akıtmalı tabak	150 drahmi ye satın alınma	25.Ağu.33	Duvar	-	Uzunluk 7 Çap 22,5	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Beyaz	Şeffaf	Akıtma, sırustü	Sır lekeleri	Sağlam
8663	78	-	Çanakkale	Bilinmiyor (19.yy.başı)	Üstüplüştürülmüş kıvrım dallı tabak	100 drahmi ye satın alınma	25.Ağu.33	Duvar	-	Uzunluk 6,5 Çap 22,5	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Krem	Şeffaf	Sıraltı	Bitkisel, geometrik	Sağlam
8672	79	-	Çanakkale	Bilinmiyor (19.yy.başı)	Üstüplüştürülmüş kıvrım dallı tabak	100 drahmi ye satın alınma	25.Ağu.33	Duvar	-	Uzunluk 5,5 Çap 22,8	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Krem	Şeffaf	Sıraltı	Bitkisel, geometrik	Sağlam
8673	80	-	Çanakkale	Bilinmiyor (19.yy.başı)	Üstüplüştürülmüş kıvrım dallı tabak	100 drahmi ye satın alınma	25.Ağu.33	Duvar	-	Uzunluk 6,5 Çap 21,4	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Krem	Şeffaf	Sıraltı	Bitkisel, geometrik	Sağlam
8674	81	-	Çanakkale	Bilinmiyor (19.yy.başı)	Üstüplüştürülmüş kıvrım dallı tabak	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Duvar	-	Çap 26,7	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Krem	Şeffaf	Sıraltı	Bitkisel, geometrik	Sağlam
31469	82	-	Çanakkale	Bilinmiyor (19.yy.başı)	Üstüplüştürülmüş kıvrım dallı tabak	Bağış	21.Eki.91	Duvar	-	Çap 20,7	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Krem	Şeffaf	Sıraltı	Bitkisel, geometrik	Sağlam
31460	83	-	Çanakkale	Bilinmiyor (19.yy.başı)	Üstüplüştürülmüş kıvrım dallı tabak	Bağış	21.Eki.91	Duvar	-	Çap 21,2	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Krem	Şeffaf	Sıraltı	Bitkisel, geometrik	Sağlam
31461	84	-	Çanakkale	Bilinmiyor (19.yy.başı)	Üstüplüştürülmüş kıvrım dallı tabak	Bağış	21.Eki.91	Duvar	-	Çap 21,9	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Krem	Şeffaf	Sıraltı	Bitkisel, geometrik	Sağlam
31462	85	-	Çanakkale	Bilinmiyor (19.yy.başı)	Üstüplüştürülmüş kıvrım dallı tabak	Bağış	21.Eki.91	Duvar	-	Çap 21,8	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Krem	Şeffaf	Sıraltı	Bitkisel, geometrik	Sağlam
31463	86	-	Çanakkale	Bilinmiyor (19.yy.başı)	Üstüplüştürülmüş kıvrım dallı tabak	Bağış	21.Eki.91	Duvar	-	Çap 21,5	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Krem	Şeffaf	Sıraltı	Bitkisel, geometrik	Sağlam
31464	87	-	Çanakkale	Bilinmiyor (19.yy.başı)	Üstüplüştürülmüş kıvrım dallı tabak	Bağış	21.Eki.91	Duvar	-	Çap 21,5	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Krem	Şeffaf	Sıraltı	Bitkisel, geometrik	Sağlam
31465	88	-	Çanakkale	Bilinmiyor (19.yy.başı)	Üstüplüştürülmüş kıvrım dallı tabak	Bağış	21.Eki.91	Duvar	-	Çap 21,6	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Krem	Şeffaf	Sıraltı	Bitkisel, geometrik	Sağlam

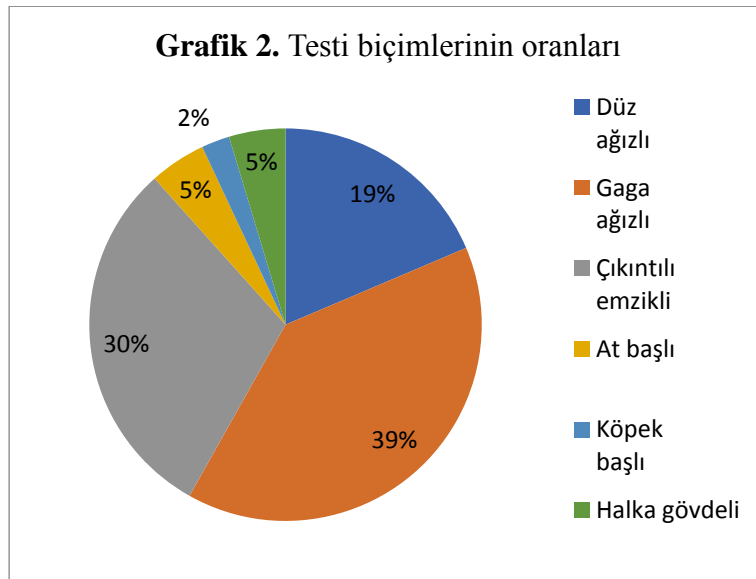
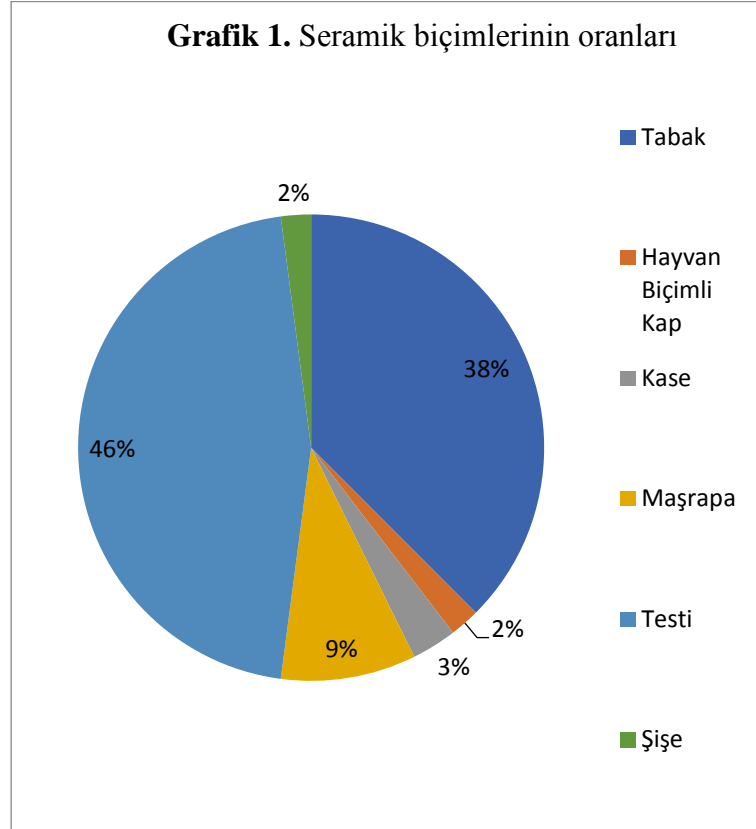
Envanter Numarası	Fotoğraf Numarası	Çizim Numarası	Üretim Yeri	Dönemi	Eserin Adı	Müze Geliş Şekli	Müze Geliş Tarihi	Müzedeki Yeri	Kaide	Ölçü (cm.)	Hamur	Yapım Tekniği	Astar	Sır	Süsleme Tekniği	Süsleme Türü	Bugünkü Durumu
31466	89	-	Çanakkale	Bilinmiyor (19.yy.başı)	Üstüplüştürülmüş kıvrım dallı tabak	Bağış	21.Eki.91	Duvar	-	Çap 21,4	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Krem	Şeffaf	Sıralı	Bitkisel, geometrik	Sağlam
31467	90	-	Çanakkale	Bilinmiyor (19.yy.başı)	Üstüplüştürülmüş kıvrım dallı tabak	Bağış	21.Eki.91	Duvar	-	Çap 20,7	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Krem	Şeffaf	Sıralı	Bitkisel, geometrik	Sağlam
31468	91	-	Çanakkale	Bilinmiyor (19.yy.başı)	Üstüplüştürülmüş kıvrım dallı tabak	Bağış	21.Eki.91	Duvar	-	Çap 20,2	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Krem	Şeffaf	Sıralı	Bitkisel, geometrik	Sağlam
31470	92	-	Çanakkale	Bilinmiyor (19.yy.başı)	Üstüplüştürülmüş kıvrım dallı tabak	Bağış	21.Eki.91	Duvar	-	Çap 20,2	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Krem	Şeffaf	Sıralı	Bitkisel, geometrik	Sağlam
31471	93	-	Çanakkale	Bilinmiyor (19.yy.başı)	Üstüplüştürülmüş kıvrım dallı tabak	Bağış	21.Eki.91	Duvar	-	Çap 21,2	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Krem	Şeffaf	Sıralı	Bitkisel, geometrik	Sağlam
31472	94	-	Çanakkale	Bilinmiyor (19.yy.başı)	Üstüplüştürülmüş kıvrım dallı tabak	Bağış	21.Eki.91	Duvar	-	Çap 21	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Krem	Şeffaf	Sıralı	Bitkisel, geometrik	Sağlam
31473	95	-	Çanakkale	Bilinmiyor (19.yy.başı)	Üstüplüştürülmüş kıvrım dallı tabak	Bağış	21.Eki.91	Duvar	-	Çap 20,4	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Krem	Şeffaf	Sıralı	Bitkisel, geometrik	Sağlam
31474	96	-	Çanakkale	Bilinmiyor (19.yy.başı)	Üstüplüştürülmüş kıvrım dallı tabak	Bağış	21.Eki.91	Duvar	-	Çap 21,1	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Krem	Şeffaf	Sıralı	Bitkisel, geometrik	Sağlam
8648	97	97	Çanakkale	20. yüzyılın başı	Figürlü tabak	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Vitrinde	-	Çap 24	Kırmızı	Çarkta elle şekillendirme	Kırmızı boya	Yeşil	Kabartma, akıtma	Sır lekeleri, geometrik, figürlü	Sağlam

ŞEKİLLER LİSTESİ

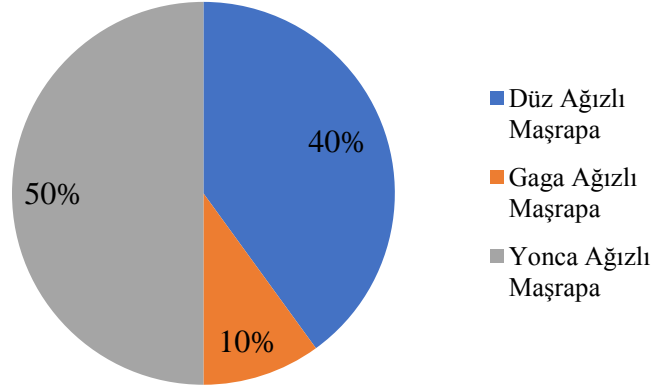
Grafik 1. Seramik biçimlerinin oranları

Grafik 2. Testi biçimlerinin oranları

Grafik 3. Maşrapa biçimlerinin oranları

Grafik 3. Maşrapa biçimlerinin oranları

ÖZGEÇMİŞ

1992 yılında İstanbul'un Üsküdar ilçesinde doğdu. İlköğrenimini ve orta öğrenimini Ahmet Kutsi Tecer İlköğretim Okulu'nda tamamladı. 2010 yılında Pendik Anadolu Lisesi'nden mezun oldu. 2012 yılında Karabük Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü'nde lisans eğitimine başladı. 2017 yılında mezun oldu ve 2018 yılında Karabük Üniversitesi Eğitim Enstitüsü Sanat Tarihi anabilim Dalı'nda yüksek lisans programına başladı.